

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง
ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

The Comparative Study of Teaching Culture on Japanese Language
as the second Language between Thai Universities and Japanese Universities

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร โกมารทัต

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และ
ได้รับทุนอุดหนุนจากองค์การส่งเสริมวิชาการแห่งประเทศญี่ปุ่น (JSPS)

พ.ศ.2548

ISBN 974-9746-43-0

ชื่อเรื่อง : การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่าง
มหาวิทยาลัยในประเทศไทย กับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร โกมารทัต สถาบัน : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ.2548

สถานที่พิมพ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แหล่งที่เก็บรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

จำนวนหน้างานวิจัย 239 หน้า

: ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

คำสำคัญ : วัฒนธรรมการสอน ภาษาญี่ปุ่น

ลิขสิทธิ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร โกมารทัต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น และเพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น โดยใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือแบบสอบถามผู้เรียน แบบสอบถามผู้สอน แบบสำรวจและสังเกตการสอนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียน และแบบสัมภาษณ์ผู้สอน ได้ข้อมูลกลับคืนจากแบบสอบถามผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย 100 ชุด ผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น 75 ชุด จากแบบสอบถามผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย 18 ชุด ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น 15 ชุด จากแบบสำรวจและสังเกตการสอนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนของผู้สอนในประเทศไทย 18 ชุด ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น 15 ชุด และจากแบบสัมภาษณ์ผู้สอนในประเทศไทย 18 ชุด ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น 15 ชุด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่าที (T-Test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่เป็นลักษณะเด่นคือ มีแนวคิดเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ภาษาอื่น (ภาษาไทย)ช่วยอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจ เน้นการสอนไวยากรณ์และโครงสร้างภาษา หลักสูตรเป็นแบบเน้นโครงสร้างไวยากรณ์ เนื้อหาวิชาจะเน้นให้มีสาระครบถ้วนนำไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้ ใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยาย สอนแบบซักถาม และสอนแบบทบทวนเป็นหลัก ใช้วิธีการสอนแบบให้รู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา ใช้ภาษาอื่น

ช่วยสื่อสารและให้อ่านแล้วแปลความ ใช้เทคนิคการสอนแบบสอนจากเรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน ทักษะทางภาษาจะเน้นทักษะการฟังก่อน ตามด้วยการพูด อ่านและเขียน ไม่ค่อยมีกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนที่หลากหลาย ไม่ค่อยใช้อุปกรณ์และสื่อประกอบการสอน มีสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนอยู่ในระดับพอใช้ นิยมวัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ผู้สอนส่วนใหญ่จบสาขาภาษาญี่ปุ่น แต่ไม่มีวุฒิการสอน มีพฤติกรรมการสอนในเกณฑ์ทำบ่อย พฤติกรรมก่อนเข้าสอนอยู่ในเกณฑ์ทำประจำ พฤติกรรมระหว่างสอน และหลังเลิกสอนอยู่ในเกณฑ์ทำบ่อย แต่พฤติกรรมเสริมการสอนไม่ค่อยทำ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง พฤติกรรมก่อนเข้าเรียน และพฤติกรรมหลังเลิกเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนอยู่ในเกณฑ์ทำบ่อย ส่วนพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ไม่ค่อยทำ ผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับพอใจ ปัญหาของผู้สอนอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่พบคือปัญหาไม่มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอน และขาดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนที่ตรง ส่วนปัญหาของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบมากคืออ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้ กลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด

2. วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ที่เป็นลักษณะเด่น คือมีแนวคิดเกี่ยวกับการสอนโดยเน้นสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน ไม่พูดภาษาอื่นในการสอนจะพูดเฉพาะภาษาญี่ปุ่น เน้นการสอนแบบธรรมชาติที่ไม่เป็นรูปแบบ หลักสูตรเป็นแบบเน้นการสื่อสาร เนื้อหาวิชาจะเน้นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้สามารถพูดสื่อสารได้จริง ใช้รูปแบบการสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติ แบ่งกลุ่มมอบงาน และสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เป็นหลัก ใช้วิธีการสอนแบบใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว ให้ผู้เรียนฟังแล้วพูดตาม และใช้การปฏิบัติและกิริยาอาการประกอบ ใช้เทคนิคการสอนแบบสอนจากเรื่องใช้บ่อยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้ สอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสไม่ได้ ทักษะทางภาษาจะเน้นทักษะการพูดก่อน ตามด้วยการฟัง อ่านและเขียน มีกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนที่หลากหลาย มีการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและเกมคอมพิวเตอร์ในการสอน ใช้อุปกรณ์และสื่อประกอบการสอนหลากหลาย มีสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนอยู่ในระดับพอใช้ นิยมการวัดและประเมินผลทั้งแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์ ผู้สอนส่วนใหญ่จบสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรง มีพฤติกรรมการสอนในเกณฑ์ทำบ่อย พฤติกรรมก่อนเข้าสอนอยู่ในเกณฑ์ทำประจำ พฤติกรรมระหว่างสอน และหลังเลิกสอนอยู่ในเกณฑ์ทำบ่อย แต่พฤติกรรมเสริมการสอนไม่ค่อยดี ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งพฤติกรรมก่อนเข้าเรียน หลังเลิกเรียน และพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ ส่วนพฤติกรรมขณะเรียนในชั้นเรียนอยู่ในเกณฑ์ทำบ่อย ผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับปานกลาง

ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับพอใจ ปัญหาของผู้สอนอยู่ในระดับน้อยจนแทบไม่มีปัญหา ส่วนปัญหาของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

3. เปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น กิจกรรมการสอน การใช้อุปกรณ์และสื่อประกอบการสอน การประเมินผล พฤติกรรมของผู้เรียน และปัญหาของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างเรื่องคุณวุฒิของผู้สอนคือ ผู้สอนในประเทศไทยส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่นแต่ไม่มีวุฒิทางการสอน ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรง และพบความแตกต่างในเรื่องหลักสูตรและเนื้อหาวิชา คือ หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นโครงสร้างไวยากรณ์ ขณะที่หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นการสื่อสาร เนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นให้มีสาระครบถ้วนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ขณะที่เนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้สามารถพูดสื่อสารได้จริง

Title: The Comparative Study of Teaching Culture on Japanese Language as the second Language between Thai Universities and Japanese Universities

Researcher: Asst.Prof. Somporn Gomaratur

Institute: Dhurakijpundit Universities

Year of Publication :2005

Publisher : Dhurakijpundit Universities

Sources : Dhurakijpundit Universities

No. of page : 239 pages

Keyword : Teaching Culture, Japanese

Copy right : Asst.Prof. Somporn Gomaratur

ABSTRACT

This survey was aimed at studying the culture of teaching Japanese as a second language of the universities in Thailand and the universities in Japan and to compare the culture of teaching Japanese between the universities of Thailand and those of Japan. The sample are the beginners of Japanese in the universities in Thailand and Japan and the instructors teaching Japanese in both countries. The research was conducted and the data were collected in Thailand and Japan using four kinds of instruments which were student questionnaire, instructor questionnaire, questionnaire for survey and observation of teaching and learning Japanese in classroom including interview of instructors. 100 questionnaires were collected back from the students studying Japanese in Thailand, 75 from the students in Japan, 18 from Japanese instructors in Thailand, 15 from instructors in Japan, 18 from survey and observation of teaching and learning Japanese in classroom in Thailand, 15 from survey and observation in Japan, 18 from interviewing instructors in Thailand and 15 from instructors in Japan. The data were analyzed by using percentage, means, standard deviation and t-test.

It was found out that the culture of teaching Japanese in Thai universities had remarkable characteristics, the instructors had an idea of teaching Japanese by using other languages (e.g. Thai) to explain to students. The teaching procedure emphasized grammar and linguistic structures. The curriculum concentrated on application of Japanese in everyday communication. The teaching model mainly comprised lecture, inquiry and revision of lessons. The teaching procedure aimed at giving knowledge and understanding grammatical rules of language is used. It included how to use other language to communicate, and to read then translate. The consequence of the lessons ranged from simplicity to complexity. Listening skill was taught first and then followed by speaking, reading and writing respectively. However, there were not diverse classroom activities and the instructors rarely used teaching and learning materials. The learning environment was at the moderate level. The popularly used method of evaluation was criterion-referenced. Most instructors majored in Japanese but had no teaching certificate. Teaching behaviour is at high level while behaviour before teaching was at

regular level. Behaviour between teaching and after class were at high level but supplementary teaching behaviour was rarely done. The students' satisfaction level was at a high level while that of the instructors was at the moderate level. The problems of the instructors found were not having an opportunity in enhancing knowledge concerning teaching Japanese and lack of qualified and experienced instructors in this subject. The problems of the students found in the survey were not being able to read Japanese Kanji letters and being afraid of making mistakes which impeded their learning.

The culture of teaching Japanese in Japan had a remarkable characteristics, the teaching procedures put much emphasis on teaching spoken language first to encourage learners to be able to communicate and using only Japanese in class. The curriculum concentrated on communication based on natural teaching which had no form. It emphasized the learners to have communication skill. Classroom activities such as role-playing, group work and learning center were used to enhance student. Listening only Japanese and repeating were another way of teaching procedure apart from practice and body language. Teaching techniques started from topics often used to those rarely used, touchable topics to untouchable ones. Speaking skill was emphasized first, followed by listening, reading and writing. Various teaching activities were used in classroom. Including computer –assisted instruction were used to enhance students' proficiency in Japanese. Many forms of instrument and teaching materials were used. The learning environment was at the moderate level. The Japanese instructors used both norm referenced and criterion - referenced types of evaluation . Most instructors majored in Japanese teaching. Teaching behaviour was at high level while behaviour before teaching was at regular level. Both behaviour between teaching and after class were at high level. But supplementary teaching behaviour was rarely done. The students were moderately satisfied with their learning the language. The instructors' level of satisfaction was also at the moderate level. Both instructors and students rarely had problems concerning teaching and learning Japanese.

The comparison of the culture of teaching Japanese in the universities in Thailand and Japan indicated that there were significant differences at 0.5 level in ideas of teaching, teaching style, teaching method, using teaching materials, evaluation method, learner behavior, and problems. Moreover, there were differences in qualifications of the instructors, in Thailand, most instructors majored in Japanese but they didn't have teaching qualifications whereas those in Japan graduated directly in teaching Japanese. The Japanese curriculum of Thai universities put much emphasis on Japanese grammar and sentence structures while that of Japan emphasized proficiency in using Japanese to communicate. The Japanese curriculum and contents in Thailand concentrated on details for daily used whereas that in Japan emphasized on communication.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องนี้ นับเป็นแนวคิดใหม่ เป็นการบุกเบิกความรู้ใหม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ซึ่งผู้วิจัยต้องขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องมากมาย หลายหลายระดับ ทั้งในประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งก็ได้รับความกรุณาเมตตาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอประกาศกิตติคุณ และขอขอบคุณอย่างสูงต่อทุกฝ่าย เริ่มจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตตั้งแต่สังกัดที่กรุณาอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยในประเทศไทย ขอขอบคุณองค์การส่งเสริมวิชาการแห่งประเทศญี่ปุ่น (JSPS) ที่กรุณาสับสนุนทุนเดินทางไปทำการวิจัย ณ ประเทศญี่ปุ่น ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ฮาจิเมะ ฮิไร (Hajime Hirai) แห่งมหาวิทยาลัยชิงะ (Shiga University) ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการฝ่ายญี่ปุ่น ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ เทซึยะ ซากาวา (Tetsuya Sagawa) แห่งมหาวิทยาลัยคานาซาวา (Kanazawa University) ที่กรุณาประสานงานในประเทศญี่ปุ่นให้ด้วยความเต็มใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์สาขาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยทั้ง 20 แห่ง ทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมา ผู้วิจัยเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยขอส่งความดีงามทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้มอบแด่ทุกท่าน ทุกหน่วยงาน ทุกฝ่าย ดังกล่าวมาข้างต้นด้วยความซาบซึ้งใจยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร โกมารทัต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญแผนภูมิ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อจำกัดของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
นิยามศัพท์	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	11
ตอนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	91
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	99
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	99
วิธีดำเนินการวิจัย	102
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	103
การเก็บรวบรวมข้อมูล	106
การวิเคราะห์ข้อมูล	107

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	111
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	171
สรุปผลการวิจัย.....	172
อภิปรายผล.....	188
ข้อเสนอแนะ.....	203
บรรณานุกรม.....	207
ภาคผนวก.....	213
ก. แบบสอบถามผู้เรียน.....	214
ข. แบบสอบถามผู้สอน.....	224
ค. แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน.....	233
ง. แบบสัมภาษณ์ผู้สอน.....	237
จ. ประวัติผู้วิจัย.....	239

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแยกตามประเทศ	114
2. ค่าร้อยละของเหตุผลที่สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน	116
3. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับ ความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน	117
4. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับ ความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนภาษาญี่ปุ่น ของผู้เรียน	118
5. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับ ความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมหลังเลิกเรียน	120
6. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับ ความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้	121
7. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับ ความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน	123
8. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนความ พึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น	124
9. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนน สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน ตามการรับรู้ของผู้เรียน	127
10. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับปัญหา และอุปสรรคของผู้เรียน	128
11. ค่าร้อยละของช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นแยกตามประเทศ	131
12. ค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น	131
13. ค่าร้อยละของการศึกษาสูงสุดและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้สอน ภาษาญี่ปุ่น	132
14. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับ ความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อนการเข้าสอน	134
15. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียน	136

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

16. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมหลังเลิกสอน	137
17. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมการสอน	139
18. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สอน	140
19. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของความพึงพอใจ ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน	141
20. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนสภาพ สิ่งแวดล้อม	144
21. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของปัญหาและ อุปสรรคการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน	145
22. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) แนวคิดเกี่ยวกับ การสอนภาษาญี่ปุ่นที่ปฏิบัติอยู่	146
23. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) รูปแบบ การสอนภาษาญี่ปุ่นที่ปฏิบัติอยู่	148
24. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) วิธีการสอน ภาษาญี่ปุ่นที่ปฏิบัติอยู่	149
25. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) รูปแบบ การฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่น	150
26. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) วิธีการ ฝึกทักษะผู้เรียน	151
27. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) เทคนิค และกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่น	152

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

28. ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) เทคนิคและ กลยุทธ์ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่น.....	153
29. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) เทคนิคและ กลยุทธ์ ขณะสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้ง.....	154
30. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) การใช้สื่อ การสอนในชั้นเรียน	155
31. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) กิจกรรม การสอนที่ใช้ในชั้นเรียน	156
32. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) การวัดผล และประเมินผลการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น	157
33. คำร้อยละของการจัดอันดับทักษะทางภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนเน้น	159
34. คำร้อยละของลักษณะของหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น สำหรับผู้เริ่ม เรียนตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น	161
35. คำร้อยละของลักษณะของเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่น สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษา ญี่ปุ่นตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น	163
36. คำร้อยละของปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยของผู้สอนส่วนใหญ่.....	164
37. คำร้อยละของปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นของผู้สอนส่วนน้อย.....	165
38. คำร้อยละของลักษณะจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นประเทศญี่ปุ่น.....	166
39. คำร้อยละของแนวคิดเรื่องความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและ ประเทศญี่ปุ่น	167
40. คำร้อยละของข้อเสนอแนะของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการสอน ภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น	169

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1. คำร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น แยกตามประเทศ	113
2. ประวัติการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น ของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน	114
2.1 คำร้อยละของประวัติการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม	114
2.2 คำร้อยละของประวัติการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน แยกตามประเทศ	115
3. คำร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นแยกตามประเทศ	130
4. คำร้อยละของการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในระยะ เวลา 5 ปีที่ผ่านมา	133
5. คำร้อยละของหัวข้อเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษา ญี่ปุ่นในประเทศไทยเคยเข้ารับการอบรม ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา	134
6. เปรียบเทียบคำร้อยละของการจัดอันดับทักษะทางภาษาที่ผู้สอนเน้น	160
7. คำร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่น ในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น	164
8. คำร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ในประเทศญี่ปุ่น	166

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาจัดเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นที่สุดของแต่ละชาติ ภาษาและวัฒนธรรมมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน และมีความสำคัญต่อกันและกันอย่างแยกกันไม่ออก ตามพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย (2524 : 101) ให้ความหมายคำว่า วัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจนว่า “คือแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคม และที่ถ่ายทอดกันทางสังคมโดยอาศัยสัญลักษณ์” ไวท์ (White, 1947:693) ให้คำจำกัดความคำว่าวัฒนธรรมไว้ว่า “คือการจัดระเบียบของปรากฏการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือเป็นการจัดระเบียบของการกระทำต่าง ๆ หรือแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ การจัดระเบียบของความคิดต่าง ๆ เช่น ความเชื่อ ความรู้ต่าง ๆ และการจัดระเบียบของความรู้สึกผูกพัน วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีการแสดงออกโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ และเพราะลักษณะสำคัญของการใช้ระบบสัญลักษณ์นี้เอง ที่ทำให้วัฒนธรรมถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งได้” การแสดงออกโดยระบบสัญลักษณ์และการถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง จากคนกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง ระบบสัญลักษณ์ดังกล่าวก็คือภาษานั้นเองซึ่งรวมถึง ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษามือ และการแสดงออกอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการสื่อสารเข้าใจกันได้

นักมานุษยวิทยาแบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non-Material Culture) ภาษาจัดเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เป็นวัฒนธรรมประเภทที่จับต้องสัมผัสไม่ได้ เพราะไม่มีรูปร่าง ขนาด หรือน้ำหนัก แต่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์มาก งามพิศ ศักดิ์สงวน (2538:37-39) กล่าวถึงองค์ประกอบอันเป็นลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมสรุปความได้ว่า วัฒนธรรมคือสิ่งที่ต้องเรียนรู้ คือส่วนที่สมาชิกในสังคมมีอยู่ร่วมกัน คือการถ่ายทอดทางสังคม คือกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง สุพัตรา สุภาพ (2528:109) “กล่าวว่า การที่วัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดได้ก็เพราะมนุษย์มีภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด ภาษาจึงเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ใช้กันทุกวัฒนธรรม ภาษาก็มีทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความหมายได้ ภาษาจึงทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ มนุษย์เรียนรู้จากสัญลักษณ์ (Symbols) โดยใช้ความเข้าใจและกำหนดไปว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้หมายถึงอะไร และหมายความว่าอย่างไร ภาษาจึงช่วยให้มนุษย์ได้แสดงความรู้สึก และทำความเข้าใจกับผู้อื่นได้ ภาษาจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรม ถ้าปราศจากภาษาวัฒนธรรมก็จะไม่มี” จากที่กล่าวมานี้จึงสรุปได้ว่า ภาษาคือวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งชนิดหนึ่ง และ

วัฒนธรรมของทุกสังคมจรโลงคงอยู่ได้ทุกวันนี้ก็เพราะมีภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม นอกจากนี้สุพัตรา สุภาพ (2528:108) กล่าวอีกว่า “วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมจะต้องมีการเรียนรู้ ดังนั้นวัฒนธรรมจะต้องมีการสอน” เมื่อวัฒนธรรมต้องมีการเรียนรู้ และต้องมีการสอน ภาษาในฐานะเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง ภาษาจึงต้องมีการสอน มีการถ่ายทอด เรื่องของภาษาให้คนอื่น ให้คนรุ่นต่อไปเข้าใจเรื่องของภาษาด้วย เนื่องจากภาษาต้องมีการกระบวนการ มีแบบแผนในการถ่ายทอดที่เรียกว่าการสอนภาษา การสอนภาษาหรือการเรียนการสอนภาษา เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหลากหลายเรื่อง เช่น ผู้สอน ผู้เรียน พฤติกรรมของผู้สอน พฤติกรรมของผู้เรียน แนวคิดเกี่ยวกับการสอน กระบวนการสอน วิธีการสอน กิจกรรมการสอน เทคนิคการสอน ความต่อเนื่องตามลำดับของเนื้อหา ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมร่วม ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมย่อย อุปสรรคในการเรียนการสอน สัมฤทธิ์ผลของการเรียนการสอน และอื่น ๆ วราภรณ์ สุนาลัย (2535:63) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนว่า “การเรียนการสอนจะมีผลหรือคุณภาพดีเพียงไรก็ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวผู้เรียน ตัวผู้สอน หลักสูตร ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญ และสิ่งที่จะทราบว่าผู้เรียนได้เรียนจนบรรลุถึงจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ก็ต้องมีการประเมินผล” จำเนียร ศิลปวานิช (2538:32-33) กล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอนว่า “เป็นกระบวนการที่เกิดจากความเข้าใจในตัวผู้เรียน เข้าใจในกระบวนการ วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน การจูงใจและการให้แรงเสริม การใช้นุคลิกภาพของครู รวมทั้งการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนว่าเป็นไปตามหลักสูตรหรือไม่อีกด้วย” จากที่กล่าวมานี้จึงสรุปได้ว่าการสอนภาษา เป็นลักษณะที่ต้องมีการเรียนรู้ มีแบบแผนของพฤติกรรมในการสอนภาษา มีผลที่เกิดจากการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมมีอยู่ร่วมกัน มีระบบการถ่ายทอดทางสังคม และเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวที่ไม่หยุดนิ่ง ลักษณะดังกล่าวข้างต้นของการสอนภาษา เป็นลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะของวัฒนธรรมทั้งสิ้น ดังนั้นการสอนภาษาไม่ว่าจะเป็นการสอนภาษาใด ๆ เช่น การสอนภาษาญี่ปุ่น ย่อมจัดว่าเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญด้วย และหากเรามุ่งเน้นกระบวนการทางวัฒนธรรมของการสอนเป็นหลัก เราก็สามารถเรียกการสอนภาษาได้ว่า คือ วัฒนธรรมการสอนภาษานั้นเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับความหมาย สาระสำคัญ และองค์ประกอบของวัฒนธรรม แสดงให้เห็นชัดเจนแล้วว่าภาษาคือวัฒนธรรมที่สำคัญมาก วัฒนธรรมต้องมีการสอนถ่ายทอดสู่คนอื่นและคนรุ่นใหม่ ภาษาในฐานะวัฒนธรรมก็ย่อมต้องมีการสอนถ่ายทอดสู่คนอื่นและคนรุ่นใหม่ การสอนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมีแบบแผนพฤติกรรมของการสอน ต้องมีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสอน และมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ของการสอน การสอนภาษาเมื่อพิจารณาตามแนวทางด้าน

วัฒนธรรม สามารถเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมการสอน และเมื่อพิจารณาลึกลงไปในสาระสำคัญ และองค์ประกอบของคำว่าวัฒนธรรมและคำว่าการสอนภาษาดังที่กล่าวมาข้างต้น ก็สามารถสรุป คำจำกัดความและขอบข่ายของวัฒนธรรมการสอนภาษาได้ว่า วัฒนธรรมการสอน หมายถึง แบบอย่างของพฤติกรรมการสอน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอน และผลสัมฤทธิ์ของการสอนซึ่ง แบบอย่างของพฤติกรรมการสอนจะประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการสอน รูปแบบการสอน วิธีการสอน เทคนิคและกลยุทธ์การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พฤติกรรม ของผู้เรียน และพฤติกรรมของผู้สอน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนจะประกอบด้วยหลักสูตร เนื้อหา อุปกรณ์การสอน สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน อุปสรรคของผู้เรียน อุปสรรคของ ผู้สอน ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ของการสอน จะประกอบด้วย ความพึงพอใจของผู้เรียน และ ความพึงพอใจของผู้สอน

การสอนภาษาจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่คือ การสอนภาษาแรกและการสอนภาษา ที่สอง การสอนภาษาแรกจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติกับเด็กทุกคน เด็กตั้งแต่แรกเกิดและเจริญเติบโต ในสิ่งแวดล้อมที่ผู้คนใช้ภาษาอะไร การเรียนการสอนภาษานั้นก็จะมีสถานะเป็นการเรียนการสอน ภาษาแรก ซึ่งจะเป็นไปง่ายด้ายกว่าการเรียนการสอนภาษาที่สอง เนื่องจากเป็นภาษาแรกที่เรียน มี สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย มีความจำเป็นในแง่การจัดเกลาทางสังคม ซึ่งต้องได้รับการถ่ายทอด เรื่องของภาษาให้สามารถทำการติดต่อสื่อสารกันได้ภายในสังคมนั้น ๆ เพื่อการดำเนินชีวิตได้ ตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของชีวิต ส่วนการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศนั้น ไม่ได้ เกิดขึ้นง่ายด้ายกับคนทุกคนเหมือนการเรียนการสอนภาษาแรก ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผล ต่อการเรียนการสอนภาษาที่สอง เช่น อายุ บุคลิกลักษณะ ธรรมชาติการรับรู้ที่แตกต่างกัน ความ จำเป็นในการใช้ภาษาที่สอง สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน และอื่น ๆ (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532:4-5) การสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองเป็นวัฒนธรรมการสอนที่น่าสนใจ เพราะการสอนจะต้องเกี่ยวข้องกับสองวัฒนธรรม จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม มีการหยิบ ยืมวัฒนธรรม และอาจมีการเชื่อมหรือรวมตัวทางวัฒนธรรม ดังที่กู๊ดอินน์ฟ (Goodenough, 1957:167-173) กล่าวไว้ว่า “ภาษาที่เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง คนเรียนรู้ภาษาก็จะเรียนรู้วัฒนธรรม ไปด้วย ดังนั้นคนที่เรียนรู้สองภาษาหรือมากกว่า ก็จะมีโอกาสที่จะเป็นคนที่มีความรู้สองวัฒนธรรมหรือ มากกว่าได้ด้วย บุคคลที่พูดมากกว่าหนึ่งภาษานี้ อาจจะสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม (Switch Language) และบางครั้งอาจมีการหยิบยืมค่านิยมทางวัฒนธรรมหนึ่งมาใช้กับอีกวัฒนธรรมหนึ่ง มีการ หยิบยืมวัฒนธรรมเหมือนกับที่หยิบยืมภาษา และอาจก่อให้เกิดการเชื่อมหรือรวมตัวทางวัฒนธรรม (Cultural Fusion) ได้ การที่รับภาษาและวัฒนธรรมเพิ่มเข้ามา ก็จะเป็นการเพิ่มความสามารถเห็น สิ่งต่าง ๆ ด้วยสายตาที่กว้างไกลและมีบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงไป” ในประเทศไทยเรามี

ภาษาไทยเป็นภาษาแม่หรือภาษาหลัก และด้วยความจำเป็นที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับคนต่างชาติต่างภาษา ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นต้องมีการเรียนการสอนในฐานะภาษาที่สองด้วย

ปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยมาก อาจกล่าวได้ว่าภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองที่มีความสำคัญรองจากภาษาอังกฤษ และได้รับความนิยมเรียนพอ ๆ กับภาษาจีน เนื่องจากธุรกิจและการค้าขายระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น ในปีหนึ่งๆ มีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง มีกำลังเงิน กำลังซื้อที่สูงกว่านักท่องเที่ยวชาติอื่น ๆ อีกทั้งการลงทุนของนักลงทุนชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยก็เพิ่มมากขึ้น และด้วยเหตุผลที่ต้องติดต่อกับค้าขายกับคนญี่ปุ่น เพราะประเทศญี่ปุ่นจัดเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจประเทศหนึ่ง ก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญและความต้องการรู้ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมากขึ้น โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว สถานบริการต่าง ๆ ล้วนต้องการบุคลากรที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งบริษัท โรงงาน ธนาคาร ห้างร้านเอกชนมากกว่าร้อยละ 50 ต่างก็ต้องการบุคลากรที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้เข้ามาทำงานในหน่วยงานของตน ดังปรากฏในผลการวิจัยเรื่อง “ความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่นของภาคเอกชนในระดับบริหาร” ที่พบว่า ในด้านนโยบายการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในภาคธุรกิจ บริษัทส่วนหนึ่งประมาณ 52 % ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นปัจจัยร่วมในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน บริษัทเอกชนส่วนใหญ่เคยส่งเสริมและมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ทางด้านภาษาญี่ปุ่น บริษัทเอกชนยังต้องการบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นเพิ่มอีกเป็นจำนวนมาก คือบุคลากรที่มีความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นในระดับต้นด้านทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน แปล และแปลล่าม (เดือนใจ ตันงามตรง, 2537) ด้วยเหตุดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการสอนภาษาญี่ปุ่นขึ้น แม้ว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจะเพิ่งเริ่มมาได้ประมาณ 50 ปีนี้เอง โดยพบการสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาที่วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษาวิทยาเขตบพิตรพิมุขเมื่อประมาณ ปีพ.ศ.2490 ต่อมาในปีพ.ศ.2507 สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นใน พระบรมราชูปถัมภ์ (สนญ) ได้เริ่มเปิดสอนภาษาญี่ปุ่น เพื่อเป็นการบริการ และเผยแพร่แก่นักศึกษาทั่วไปที่สนใจ และภาษาญี่ปุ่นเริ่มมีการสอนระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกในปีพ.ศ.2508 ที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยได้รับความสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่น และในปีพ.ศ.2509 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนเป็นแห่งที่สอง โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นเช่นกัน จนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัยในประเทศไทยหลายแห่งได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น ทั้งในระดับวิชาเอก วิชาโท วิชาเลือกเสรี เพื่อผลิตบัณฑิต

ที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่สองเพื่อรองรับตลาดธุรกิจการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่น สุมิตรา อิงวัฒนกุล (2535:1-3) กล่าวถึงการเรียนรู้ การสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศว่า ไม่ว่าจะเป็นภาษาใดจุดมุ่งหมายมีเหมือนกัน กัน โดยทั่วไปมักจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาปัญญาของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นในการ สื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ได้ถ่องแท้มากยิ่งขึ้น สามารถใช้ภาษา นั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อขั้นสูงหรือศึกษาต่อในต่างประเทศได้

การสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองนับเป็นเรื่องยากที่จะทำ ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสารได้ด้วยระยะเวลาอันรวดเร็ว ปัญหา ประการหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องยากในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของคนไทยคือ “วัฒนธรรม ทางด้านภาษา” ที่มีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นทั้งในเรื่องของ ตัวอักษร การออกเสียง และไวยากรณ์ แม้ภาษาญี่ปุ่นจะเป็นภาษาที่เรียนยากในสายตาของผู้เรียน แต่จำนวนผู้สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน เพราะการรู้ และสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้เป็นภาษาที่สอง จะเพิ่มโอกาสในการหางานทำได้ง่ายขึ้น ได้งานที่ ดีกว่า เงินเดือนสูงกว่า นักศึกษาจำนวนไม่น้อยพยายามขวนขวายหาช่องทางไปเรียนภาษาญี่ปุ่น ณ มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ด้วยเชื่อว่าจะให้ผลดีกว่าการเรียนในมหาวิทยาลัยประเทศไทย แต่ก็ ต้องเสียค่าใช้จ่ายแพงมากเพราะประเทศญี่ปุ่นมีค่าครองชีพที่แพงมาก แพงกว่าประเทศไทยอย่าง น้อย 7 เท่า เป็นการเสียดุลการค้า เสียเงินตราออกนอกประเทศไม่ใช่น้อย ปัจจุบันในประเทศ ญี่ปุ่นมีนักศึกษาต่างชาติที่ต้องการศึกษาต่อในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใน ประเทศญี่ปุ่นจะมีศูนย์สอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะเป็นภาษาที่สอง เพื่อสอนนักศึกษาต่างชาติให้มี ความสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสารได้ด้วยระยะเวลาอันสั้นและค่อนข้างได้ผลดี นอกจากการได้ เรียนและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งน่าจะเป็นผลดีต่อการเรียนภาษาแล้ว อีกประการหนึ่งน่าจะ มาจาก “วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น” ของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเจ้าของภาษา เป็นต้นคำหรับ เป็นรูปแบบ แบบอย่างพฤติกรรมทางวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์สะสมมานาน ถ่ายทอดวิธีการสอนมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งน่าจะมีการพัฒนาก้าวหน้าไปตามยุคสมัย และเทคโนโลยี สารสนเทศของประเทศญี่ปุ่น ที่เจริญก้าวหน้าไปมาก

ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่รับผิดชอบการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย รักและ ห่วงเทให้กับการสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างจริงจัง พยายามหาวิธีการและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้ การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทยได้ผลดีเกิดประสิทธิภาพสูงแก่ผู้เรียน ผลจากการคิดค้น พัฒนารูปแบบ วิธีการ และกระบวนการสอนภาษาญี่ปุ่น อย่างต่อเนื่อง

ยาวนานมากกว่า 10 ปี พยายามนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสอน ทำให้การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นสนุกสนาน น่าติดตาม นักศึกษาไม่เบื่อหน่าย สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดีขึ้นเป็นลำดับ และจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน ด้วยการบอกปากต่อปากของนักศึกษาเอง เป็นผลให้ผู้วิจัยได้รับรางวัลอาจารย์ผู้สอนดีเด่นในปี พ.ศ. 2545 แม้ผู้วิจัยจะประสบความสำเร็จในการสอนภาษาญี่ปุ่นจนได้รับรางวัลดังกล่าว แต่ผู้วิจัยตระหนักดีว่า การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระดับมหาวิทยาลัยในภาพรวมของประเทศไทยยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกมาก มีงานวิจัยหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ทั้งปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหา ผู้สอน วิธีสอน เทคนิคการสอน อุปกรณ์และสื่อการสอน ตัวผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน และอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ถึงเวลาแล้วที่ควรจะต้องมองในภาพรวมที่เป็นวิถีชีวิตของการสอน เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมการสอน มองในแง่มุมมองของวัฒนธรรมการสอน ซึ่งแน่นอนว่าวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นแบบไทย ๆ ในประเทศไทย ย่อมต้องมีสิ่งดี ๆ ด้านดี ๆ อยู่ไม่น้อย ขณะที่ก็ยังมีสิ่งที่เป็นส่วนด้อย จุดอ่อนอยู่บ้าง เช่นเดียวกับวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นแบบญี่ปุ่น ๆ ในประเทศญี่ปุ่น ย่อมต้องมีสิ่งดี ๆ อยู่มาก และคงมีสิ่งที่เป็นส่วนด้อย จุดอ่อนอยู่เหมือนกัน การรู้จุดดีจุดด้อยของแต่ละวัฒนธรรมการสอนน่าจะเป็นประโยชน์ในการนำมาประยุกต์ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ผู้วิจัย มีความเชื่อว่ากระบวนการทางวัฒนธรรมการสอนน่าจะเป็นหัวใจสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนให้การสอนภาษาญี่ปุ่นเกิดประสิทธิภาพสูง ได้ผลรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น” เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยของแต่ละวัฒนธรรมการสอน และนำผลที่ได้รับจากการศึกษาเปรียบเทียบมาประยุกต์ใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น
3. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น
2. วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ที่จะทำให้การศึกษาจะจำกัดขอบเขตเฉพาะการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะเป็นภาษาที่สอง หรือเป็นภาษาต่างประเทศให้แก่คนไทยหรือคนต่างชาติ ที่ไม่ใช่คนญี่ปุ่นและไม่ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาแรกหรือภาษาหลัก
3. ตัวอย่างประชากรในส่วนของผู้เรียนทั้งในประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น จะสุ่มเฉพาะผู้เรียนที่มาจากชาติซึ่งไม่ได้ใช้ตัวอักษรคันจิเป็นภาษาหลัก หรือไม่มีพื้นฐานการเรียนตัวอักษรคันจิมาก่อน ทั้งจะต้องเป็นผู้ที่เพิ่งเรียนเรียนภาษาญี่ปุ่น หรือเรียนอยู่ในระดับชั้นเริ่มต้นเท่านั้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. บุคลิกลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความเป็นอิสระและความเป็นตัวเองสูงมาก การขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถาม การสำรวจและสังเกตพฤติกรรมการสอน และการขอสัมภาษณ์ผู้สอน ย่อมขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้สอนเอง ผู้สอนบางท่านอาจไม่พร้อมไม่ยินดีให้ความร่วมมือ อาจมีผลทำให้การเก็บข้อมูลไม่ได้ผลเต็มตามที่วางแผนไว้
2. ระยะเวลาที่ทำการวิจัยเก็บข้อมูล ณ ประเทศญี่ปุ่นมีความจำกัดเพียงแค่ 23 วัน ด้วยความจำกัดทางด้านงบประมาณ การเก็บข้อมูลที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ห่างไกลกัน จึงต้องดำเนินการด้วยความรีบเร่งแข่งกับเวลา อาจมีผลทำให้การเก็บข้อมูลไม่ได้ผลเต็มตามที่คาดหวังไว้

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน แบบสอบถามสำหรับผู้สอน แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้สอน และแบบสัมภาษณ์ผู้สอนที่ใช้มีความตรงตามเนื้อหา สามารถครอบคลุมสาระที่ต้องการศึกษาได้
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้เรียน แบบสอบถามผู้สอน แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้สอน และแบบสัมภาษณ์ผู้สอนถือว่าเป็นการตอบและให้ข้อมูลด้วยความตั้งใจจริง ตรงตามความเป็นจริง ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงมีความเชื่อถือได้
3. ตัวอย่างประชากรในส่วนของผู้เรียนทั้งในประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น จะสุ่มเฉพาะผู้เรียนที่มาจากชาติซึ่งไม่ได้ใช้ตัวอักษรคันจิเป็นภาษาหลัก หรือไม่มีพื้นฐานการเรียนตัวอักษรคันจิมาก่อน ทั้งจะต้องเป็นผู้ที่เพิ่งเรียนเรียนภาษาญี่ปุ่น หรือเรียนอยู่ในระดับชั้นเริ่มต้นเท่านั้น

4. ตัวอย่างประชากรในส่วนของผู้สอนในประเทศไทยจะลุ่มเฉพาะผู้สอนที่เป็นคนไทยเท่านั้น สำหรับผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นก็จะลุ่มเฉพาะผู้สอนที่เป็นคนญี่ปุ่นเท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนวัฒนธรรมการสอนของชาตินั้น ๆ จริง

5. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะ “วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น” ที่ปรากฏในช่วงปัจจุบันระหว่างปี พ.ศ.2546 และพ.ศ.2547 เท่านั้น

นิยามศัพท์

1. วัฒนธรรมการสอน หมายถึง แบบอย่างของพฤติกรรมการสอน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอน และผลสัมฤทธิ์ของการสอน ที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นในกระบวนการถ่ายทอดและกระบวนการเรียนการสอน

1.1 แบบอย่างของพฤติกรรมการสอนประกอบด้วย

- 1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอน
- 1.1.2 รูปแบบการสอน
- 1.1.3 วิธีการสอน
- 1.1.4 เทคนิคและกลยุทธ์การสอน
- 1.1.5 กิจกรรมการสอน
- 1.1.6 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน
- 1.1.7 พฤติกรรมของผู้เรียน
- 1.1.8 พฤติกรรมของผู้สอน

1.2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนประกอบด้วย

- 1.2.1 หลักสูตร
- 1.2.2 เนื้อหา
- 1.2.3 อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอน
- 1.2.4 สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน
- 1.2.5 อุปสรรคและปัญหาของผู้เรียน
- 1.2.6 อุปสรรคและปัญหาของผู้สอน

1.3 ผลสัมฤทธิ์ของการสอน ประกอบด้วย

- 1.3.1 ความพึงพอใจของผู้เรียน
- 1.3.2 ความพึงพอใจของผู้สอน

2. ภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง หมายถึง ภาษาญี่ปุ่นที่สอนให้แก่ผู้เรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่สองไม่ใช่ภาษาหลัก หรือภาษาแม่ของผู้เรียน และผู้เรียนไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองทั้งที่เป็นจุดเด่นและจุดด้อยของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองทั้งที่เป็นจุดเด่นและจุดด้อยของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น
3. ทำให้ทราบความแตกต่างเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองทั้งที่เป็นจุดเด่น และจุดด้อยของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น
4. ทำให้สามารถนำเอาจุดเด่นของวัฒนธรรมการสอนของแต่ละประเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ทั้งในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่นให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
5. ผลที่ตามมาจากการนำเอาผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ดังกล่าวในข้อ 4 หากการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีประสิทธิภาพดี ได้ผลไม่แตกต่างกับการไปเรียน ณ ประเทศญี่ปุ่น ความจำเป็นในการคืนเงินขอยไปเรียนต่างประเทศก็น้อยลง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแพง ๆ ทำให้ประเทศชาติประหยัดเงินที่นำออกนอกประเทศเพื่อไปเรียนภาษาญี่ปุ่น ณ ประเทศญี่ปุ่น และยังช่วยตอบสนองความต้องการตลาดแรงงานที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่น ช่วยให้มีงานทำมากขึ้นเศรษฐกิจในประเทศดีขึ้นตามไปด้วย
6. ผลการวิจัยเมื่อมีการเผยแพร่ นำเสนอสู่สาธารณชนและวงวิชาชีพการสอนภาษาญี่ปุ่น จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นพัฒนาการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น อันจะทำให้การสอนภาษาญี่ปุ่นมีความน่าสนใจ มีคุณภาพสามารถรองรับความต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่น และผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นออกไปปรับใช้ประเทศได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานด้วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับ “การสอน” มีปรากฏให้เห็นอยู่มากมายในสาขาวิชาอื่น ๆ แต่สำหรับ “การสอนภาษาญี่ปุ่น” แล้ว นับว่ายังมีอยู่น้อยมาก เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยังมีวิวัฒนาการไม่นานนักและมีสถาบันที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นไม่มากนัก ยิ่งเมื่อมาพิจารณาการศึกษาวิจัยในแง่มุมของ “วัฒนธรรมการสอน” ด้วยแล้ว แม้แต่สาขาวิชาอื่น ๆ ก็ปรากฏงานทางด้านวัฒนธรรมการสอนน้อยมาก สำหรับสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นแล้วแทบจะกล่าวได้ว่ายังไม่มีการศึกษาและไม่มีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น” โดยตรงเลยก็ได้ จึงกล่าวได้ว่างานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น” เป็นงานวิจัยบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก เป็นเรื่องแรก อะไรก็ตามที่เป็นงานบุกเบิกความรู้ใหม่ เป็นเรื่องแรก เป็นครั้งแรก ก็ย่อมต้องมีปัญหาและอุปสรรคเป็นธรรมดา อีกทั้งองค์ความรู้เก่าทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้นไม่มีมาก่อน จำเป็นต้องนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสร้างสรรค์ อธิบาย เชื่อมโยง จัดระบบระเบียบขึ้นใหม่ตามหลักการเหตุผลและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่ออธิบายและชี้ให้เห็นสาระของงานวิจัยเรื่องนี้

ด้วยเหตุดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็น 2 ตอน รวม 9 หัวข้อดังนี้

ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง แบ่งการนำเสนอออกเป็น 7 หัวข้อคือ

1. ความหมายของวัฒนธรรม
2. ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับภาษาและการสอน
3. ภาษาและการสอนในฐานะเป็นประเภทหนึ่งของวัฒนธรรม
4. การสอนและการสอนภาษาที่สอง
5. การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย
6. แบบอย่างพฤติกรรมการสอน
7. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ตอนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อคือ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่าวัฒนธรรม (culture) มาจากรากศัพท์ภาษาละติน 2 คำ คือ คำว่า Colere แปลว่าการปลูกฝังหรือสั่งสอน และคำว่า Cultus แปลว่าการปลูกฝังหรือการอบรม เมื่อรวมกันจะได้คำใหม่ว่า Culture มีความหมายทั่วไปที่เข้าใจกันอย่างกว้าง ๆ ง่าย ๆ ว่า หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ตกทอดเป็นมรดกทางสังคม ในหนังสือ Encyclopedia of Social Science (2004 : 621) อธิบายคำว่า วัฒนธรรม (Culture) ว่าเป็นคำที่ใช้ในวิชามนุษยวิทยาสมัยใหม่และวิชาวิทยาศาสตร์สังคม หมายถึงมรดกของสังคมอันเป็นลักษณะเฉพาะในการดำรงชีวิตของกลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันและได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เจริญตามยุคตามสมัย เอ็ดเวิร์ด (Edward อังถึงในงามพิศ สัตย์สงวน, 2538:21) ศาสตราจารย์ทางมนุษยวิทยาคณบดีแรกของโลกชาวอังกฤษให้คำนิยามคำว่าวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรมคือสิ่งทั้งหมดที่มีลักษณะซับซ้อน รวมทั้งความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณีและความสามารถอื่น ๆ รวมทั้งอุปนิสัยต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกของสังคม” ไวท์ (White, 1947:693) ให้คำจำกัดความวัฒนธรรมว่า “คือการจัดระเบียบของปรากฏการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือเป็นการจัดระเบียบของการกระทำต่าง ๆ หรือแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ การจัดระเบียบของความคิดต่าง ๆ เช่น ความเชื่อ ความรู้ต่าง ๆ และการจัดระเบียบของความรู้ที่ผูกพัน วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีการแสดงออกโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ และเพราะลักษณะสำคัญของการใช้ระบบสัญลักษณ์นี้เองที่ทำให้วัฒนธรรมถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งได้” ซาเปีย (Sapir, 1949:218) กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมว่า “วัฒนธรรมคือสิ่งที่คนในสังคม ทำหรือคิดโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ” คูเบอร์ (Cuber, 1968:54) ให้ความหมายคำว่าวัฒนธรรมว่า “คือแบบแผนพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ และยังรวมผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่น ทักษะ ค่านิยม สิ่งของต่าง ๆ ที่คนทำขึ้น และความรู้ที่มีอยู่ร่วมกันในกลุ่มชนหนึ่ง ๆ และมีการถ่ายทอดไปยังสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม”

คำว่าวัฒนธรรมตามภาษาไทยเรานั้นเป็นคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤตโดยคำว่า “วัฒนธรรม” มาจากคำบาลีแปลว่า “เจริญ งอกงาม” ส่วนคำว่า “ธรรม” มาจากภาษาสันสกฤตแปลว่า ความดี รวมความแล้ววัฒนธรรม แปลว่า “ธรรมเป็นต้นเหตุให้เจริญ” หรือ “ธรรมคือความเจริญ”

หรือ “สัญลักษณ์ที่แสดงความเจริญงอกงาม” พบว่ามีการใช้คำว่า “วัฒนธรรม” กันแพร่หลายแล้ว ในปี พ.ศ. 2483 โดยปรากฏหลักฐานอย่างเป็นทางการในพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2483 ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมในภาษาไทย ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 ให้ความหมายว่า หมายถึง “ลักษณะที่แสดงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน” ศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ (2528:107) ให้ความหมายคำว่าวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่ครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ โดยแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมเฉพาะของตนเอง เพราะเป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มสังคม” พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย (2524:101) ให้ความหมายคำว่าวัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจนว่า “คือแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคมและที่ถ่ายทอดกันไปทางสังคมโดยอาศัยสัญลักษณ์ วัฒนธรรมจึงเป็นชื่อสำหรับสัมฤทธิ์ผลที่เด่นชัดทั้งหมดของกลุ่มมนุษย์ รวมถึงทั้งหลายเหล่านี้ เช่น ภาษา การทำเครื่องมือ อุตสาหกรรม ศิลปะ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย การปกครอง ศีลธรรม และศาสนา กับรวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ซึ่งแสดงรูปแบบแห่งสัมฤทธิ์ผลทางวัฒนธรรมและทำให้ลักษณะวัฒนธรรมทางปัญญาสามารถยังผลเป็นประโยชน์ใช้สอยได้ เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือสื่อสาร ศิลปวัตถุ ฯลฯ ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมนี้ในทางวิชาการแตกต่างไปจากความหมายสามัญที่ใช้โดยทั่วไป เพราะหมายถึงทุกสิ่งที่เรียนรู้มาจากการคมนาคมสื่อสารระหว่างกันอันรวมทั้งภาษา ธรรมเนียม ประเพณี และสถาบันต่าง ๆ เนื่องจากไม่เคยปรากฏมีมนุษย์กลุ่มไหนที่ไร้ภาษา ธรรมเนียม ประเพณี และสถาบัน วัฒนธรรมจึงเป็นลักษณะเด่นชัดและสากลสำหรับสังคมมนุษย์ทั้งมวล”

จากความหมายของคำว่าวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่านักวิชาการหลายท่านให้ความสำคัญกับเรื่องการแสดงออกโดยใช้ระบบสัญลักษณ์และการถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง จากรุ่นหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง จากคนกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งระบบสัญลักษณ์ดังกล่าวคือ ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษามือ และการแสดงออกทางสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดการสื่อสารเข้าใจกันได้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาว่าอะไรคือวัฒนธรรมแล้วนักวิชาการหลายท่านก็กล่าวชัดเจนว่า “ภาษา” และ “การถ่ายทอด” ซึ่งก็คือ “การสอน” จัดว่าเป็นวัฒนธรรมลักษณะหนึ่งด้วย ภาษาญี่ปุ่นและการถ่ายทอดภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นจึงนับเป็นวัฒนธรรมตามความหมายของวัฒนธรรมด้วย

2. ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับภาษาและการสอน

จากคำจำกัดความและความหมายของคำว่าวัฒนธรรมที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับภาษาและการสอนได้ดังนี้

2.1 วัฒนธรรมคือสิ่งที่ต้องเรียนรู้ วัฒนธรรมมีอยู่แล้วก่อนเราเกิด เราเกิดมาในวัฒนธรรมใดก็ต้องเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในวัฒนธรรมนั้นเพื่อความอยู่รอดและมีชีวิตในสังคม ในวัฒนธรรมนั้นอย่างมีความสุข การเรียนรู้ดังกล่าวหมายถึงการเรียนรู้ทั้งแบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยผ่านสื่อกลางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการก็ได้ เช่น เรียนรู้โดยผ่านการอบรมสั่งสอนของพ่อ แม่ ครอบครัวยุโรป โรงเรียน เพื่อน สถาบันศาสนาและสื่อหรือสถาบันอื่น ๆ ในสังคม สิ่งที่มีมนุษย์ต้องเรียนรู้ได้แก่ภาษา ความรู้ทางวิชาการด้านต่าง ๆ ค่านิยม ความเชื่อทางศาสนา อุดมการณ์ แบบแผนในการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตเป็นต้น สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ เช่น ภาษาและอื่น ๆ ล้วนเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งทั้งสิ้น การอบรมสั่งสอนหรือการสอน เช่น การสอนภาษาโดยสื่อที่เป็นทางการอย่างโรงเรียนหรือสื่อที่ไม่เป็นทางการก็ตามล้วนเป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อปัจเจกชนในสังคม

2.2 วัฒนธรรมคือแบบแผนพฤติกรรม พฤติกรรมการเรียนรู้ของปัจเจกชนรวมถึงพฤติกรรมระหว่างกลุ่มคน ต่างก็มีแบบแผน ลักษณะของแบบแผนพฤติกรรมก็จะมีความแตกต่างกันไปตามปัจเจกชน กลุ่มคน และสังคม บางกลุ่มคนอาจมีแบบแผนพฤติกรรมในลักษณะความสัมพันธ์แบบต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูหรือผู้สอนกับศิษย์หรือผู้เรียน เป็นต้น แบบแผนพฤติกรรมของกลุ่มคนแต่ละอาชีพก็จะมีลักษณะเฉพาะตัว เช่น อาชีพครูหรือผู้สอน ก็จะมีแบบแผนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทั้งเรื่องของแบบอย่าง พฤติกรรมการสอน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอน ผลสัมฤทธิ์ของการสอนซึ่งได้รับการถ่ายทอดหรือได้รับอิทธิพลมาจากครูหรือผู้สอนรุ่นเก่า และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งแบบแผนพฤติกรรมดังกล่าวก็คือวัฒนธรรมส่วนหนึ่งนั่นเอง

2.3 วัฒนธรรมคือผลที่เกิดจากการเรียนรู้ แบบแผนพฤติกรรมของแต่ละกลุ่มคนหรือแต่ละสังคมในปัจจุบันล้วนเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากกลุ่มคนหรือสังคมอื่นหรือจากคนรุ่นเก่า เมื่อมีกระบวนการเรียนรู้จากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งหรือจากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งหรือจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง รูปแบบของพฤติกรรมบางอย่างอาจเหมือนเดิม แต่บางอย่างอาจมีการเปลี่ยนไปเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ในสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกันหรือมีความเปลี่ยนแปลงไป เพื่อการปรับตัว เพื่อความสอดคล้อง เหมาะสม เพื่อสิ่งที่ดีขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งอาจไม่เหมือนสถานการณ์เก่าหรือสถานการณ์อื่น แบบแผนพฤติกรรมดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ของมนุษย์ ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมทางภาษาอาจมีคำพูดหรือ

ภาษาพูด ภาษาเขียนใหม่ ๆ เกิดขึ้น ขณะที่คำพูด ภาษาพูด ภาษาเขียนบางส่วนอาจด้อยความสำคัญไป เพราะสังคมและเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปมาก เกิดภาษาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์มากมาย เป็นต้น หรืออย่างวัฒนธรรมการสอนก็เช่นกัน รูปแบบวิธีการสอนบางรูปแบบที่เก่าล้าสมัยอาจไม่ค่อยได้ถูกนำมาใช้หรือหมดความสำคัญไป ขณะที่รูปแบบวิธีการสอนที่ใช้เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยกลายเป็นวัฒนธรรมการสอนที่มีการนำมาใช้กันมากในปัจจุบัน เป็นต้น ดังนั้นพฤติกรรมของมนุษย์หรืออีกนัยหนึ่งก็คือวัฒนธรรมจึงเป็นผลที่เกิดมาจากการเรียนรู้นั่นเอง

2.4 วัฒนธรรมคือส่วนที่สมาชิกในสังคมมีอยู่ร่วมกัน สิ่งใด ๆ ที่จะเรียกว่าเป็นวัฒนธรรมนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมมีอยู่ร่วมกัน เป็นสมบัติของคนจำนวนมากในสังคมนั้น อย่างเช่น การนับถือศาสนา งานประเพณี การแต่งกาย ระบบการปกครอง ภาษาและการสอน เป็นต้น สังคมไทยก็จะมีลักษณะร่วมกันที่คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับร่วมกันว่าเป็นวัฒนธรรมไทย เช่น นับถือศาสนาพุทธ งานประเพณีสงกรานต์ การแต่งกายชุดไทย การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ใช้ภาษาไทยและมีกระบวนการขั้นตอนวิธีการสอนภาษาไทย ส่วนสังคมญี่ปุ่นก็จะมีลักษณะร่วมกันที่คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ยอมรับร่วมกันว่าเป็นวัฒนธรรมญี่ปุ่นเช่น นับถือศาสนาพุทธนิกายชินโต มีงานประเพณีโอบัง แต่งกายชุดกิโมโน ปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นสัญลักษณ์ ใช้ภาษาญี่ปุ่นและมีกระบวนการขั้นตอนวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

2.5 วัฒนธรรมคือการถ่ายทอดทางสังคม ดังได้กล่าวมาแล้วว่าวัฒนธรรมมีอยู่แล้วก่อนเกิดคนรุ่นก่อน ๆ มีแบบแผนทางวัฒนธรรมอยู่ก่อนแล้ว วัฒนธรรมจึงเปรียบประดุจมรดกทางสังคม เป็นมรดกทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดจากรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า การจัดเกลาทางสังคม (Socialization) คือคนรุ่นใหม่จะเรียนรู้รูปแบบ วิธีการดำรงชีวิตจากคนรุ่นเก่า คนรุ่นเก่าก็จะถ่ายทอดรูปแบบ วิธีการดำรงชีวิตให้แก่คนรุ่นใหม่ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมนี้อาจทำได้โดยการพูด การเขียน หรือการสอน เป็นต้น แสดงออกทั้งทางพฤติกรรมและการกระทำ หรือทางภาษาที่สื่อความหมายให้เข้าใจกัน การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งอย่างไม่เป็นทางการ เช่น เด็กเรียนรู้โดยดูพฤติกรรมของพ่อแม่แล้วเลียนแบบพฤติกรรมนั้น หรือเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเช่น การสอนภาษาไทยหรือภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการเป็นระบบเป็นเรื่องเป็นราวในโรงเรียน ในชั้นเรียน เป็นต้น

2.6 วัฒนธรรมคือกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง วัฒนธรรมโดยธรรมชาติของตัวมันเองจะไม่อยู่นิ่ง แต่จะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปไม่มากนักน้อย เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มคน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทางสังคมที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายตามวัฒนธรรมไทย หรือวัฒนธรรมญี่ปุ่นก็ตามก็มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไป หรือแม้แต่ภาษาไทยหรือภาษาญี่ปุ่นก็มีการปรับเปลี่ยนไป คำบางคำในภาษาที่เคยใช้อาจจะลดน้อยถอยลงความนิยมลง ขณะที่คำใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ ยิ่งเมื่อมีการติดต่อระหว่างวัฒนธรรม คือการที่ชน 2 กลุ่มขึ้นไปที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันมาติดต่อกัน วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มอาจให้อิทธิพลซึ่งกันและกันได้ ตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนในเรื่องนี้ได้แก่การที่คนญี่ปุ่นเข้ามาติดต่อค้าขาย ตั้งบริษัท โรงงานเพื่อธุรกิจการค้า และอื่น ๆ ในเมืองไทยมากทำให้วัฒนธรรมทางภาษาญี่ปุ่นเข้ามามีอิทธิพลในเมืองไทยมาก ภาษาไทยมีคำภาษาญี่ปุ่น ศัพท์ญี่ปุ่นเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ยี่ห้อสินค้าญี่ปุ่น ศัพท์ภาษาญี่ปุ่นเข้ามาอยู่ในการสนทนาในวิถีชีวิตของคนไทยมากขึ้น จนมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการติดต่อค้าขาย สื่อสารกันโดยง่ายขึ้นสะดวกขึ้น ภาษาญี่ปุ่นมีการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาของไทยมากขึ้น การสอนภาษาญี่ปุ่นให้ได้ผลดีเริ่มเป็นหัวข้อที่นักวิชาการที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจมากขึ้น ขณะเดียวกันคนญี่ปุ่นที่เข้ามาติดต่อค้าขาย อาศัยในเมืองไทยก็ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ความเป็นญี่ปุ่นก็ถูกแทรกซึมโดยลักษณะและแบบฉบับแบบไทย ๆ ปรากฏการณ์ที่ 2 วัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกันมาติดต่อกันเรื่อย ๆ และมีผลทำให้แบบแผนวัฒนธรรมดั้งเดิมของวัฒนธรรมหนึ่งหรือทั้งสองวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปนี้เรียกกันว่าการติดต่อระหว่างวัฒนธรรมหรือ Cultural Contact (งามพิศ สัตย์สงวน, 2538:38) การติดต่อระหว่างวัฒนธรรมนอกจากจะเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ยังหมายถึงกระบวนการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ด้วย เช่น การสอนภาษาญี่ปุ่นดังกล่าวมาแล้วนั้น ภาษาญี่ปุ่นที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่นเมื่อมีการเรียนการสอนในประเทศไทย โดยคนไทยซึ่งคุ้นเคยกับภาษาไทยต่างก็ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ด้วย การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยก็ย่อมต้องมีการปรับตัวด้วย ในอีกแง่มุมหนึ่งคนต่างชาติที่ต้องค้าขายกับประเทศญี่ปุ่นก็เป็นการติดต่อทางวัฒนธรรมที่คนญี่ปุ่นหรือผู้สอนภาษาญี่ปุ่นซึ่งคุ้นเคยแต่วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นให้กับคนญี่ปุ่น แต่ต้องมาสอนคนต่างชาติที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น ไม่เข้าใจภาษาญี่ปุ่น ก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ที่นำเข้ามาโดยคนต่างชาติด้วย การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้กับนักศึกษาต่างชาติในประเทศญี่ปุ่นก็ต้องมีการปรับตัวด้วยเช่นกัน

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมคือ กระบวนการที่มีการเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งได้แก่ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมในเรื่องการผสมผสานทางวัฒนธรรมหรือ Assimilation ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อระหว่างวัฒนธรรม เป็นผลมาจากการที่กลุ่มคนหรือกลุ่มสังคมต่าง ๆ แทนที่วัฒนธรรมของกลุ่มตนเองโดยวัฒนธรรมอื่น การผสมผสานวัฒนธรรมจะมีระดับและความ

เข้มข้นมากขึ้น แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ เช่น วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นเมื่อสอนในประเทศไทยก็จะมีผลกระทบเข้ากับวัฒนธรรมการสอนแบบไทย ๆ หรือถูกแทนที่โดยวัฒนธรรมการสอนแบบไทย ๆ เป็นต้น

3. ภาษาและการสอนในฐานะเป็นประเภทหนึ่งของวัฒนธรรม

นักวิชาการทางมนุษยวิทยาแบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ 1 วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) และ 2 วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non-Material Culture)

3.1 วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) หมายถึง วัฒนธรรมที่จับต้องสัมผัสได้ในรูปของเครื่องใช้สิ่งของ สิ่งก่อสร้าง วัตถุ ซึ่งจะมีรูปร่าง มีขนาดและน้ำหนักแตกต่างกันไป เช่น จอบ เสียม มีด หม้อ วิหะ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ บ้าน รถยนต์ รถไฟ เครื่องจักรกลต่าง ๆ เสื้อผ้า ยารักษาโรค เครื่องสำอาง และอื่น ๆ เป็นต้น

3.2 วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non-Material Culture) หมายถึง วัฒนธรรมที่จับต้องสัมผัสไม่ได้ เพราะไม่มีรูปร่าง ขนาด หรือน้ำหนัก แต่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์มาก อาจแบ่งวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุออกได้เป็น 5 ประเภทย่อยคือ

3.2.1 สถาบันสังคม คือ องค์การสังคมที่มีหน้าที่จัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น สถาบันครอบครัว เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา ศาสนา การแพทย์และสาธารณสุข

3.2.2 วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม ช่วยทำให้เกิดระเบียบในสังคมทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่

3.2.2.1 การควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการ เช่น กฎหมาย

3.2.2.2 การควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ศาสนา ความเชื่อทางสังคม ค่านิยม ประเพณี เป็นต้น

3.2.3 ศิลปะ คือ การสร้างสรรค์ผลงานในด้านต่าง ๆ ศิลปะส่วนใหญ่่มองว่าเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุได้ แต่ในบางรูปแบบศิลปะอาจมองว่าเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุก็ได้

3.2.4 ภาษา คือ ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารกัน ภาษาในที่นี้หมายถึงภาษาพูด ภาษาเขียน รวมทั้งกิริยาท่าทางต่าง ๆ ด้วย

3.2.5 พิธีกรรม การดำเนินการตามความเชื่อที่มีขั้นตอนปฏิบัติกำหนดไว้สืบทอดต่อกันมา

จากการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าภาษาจัดเป็นวัฒนธรรม

ประเภทหนึ่งซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ สุพัตรา สุภาพ (2525:109) กล่าวว่า “การที่วัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดกันได้ก็เพราะมนุษย์มีภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด ภาษาจึงเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ใช้กันทุกวัฒนธรรม ภาษาก็มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความหมาย ภาษาจึงทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์เพราะสัตว์เลียนเสียงจากเครื่องหมาย (Signs) ที่สัตว์สามารถสังเกตได้ด้วยสัญชาตญาณไม่ใช่จากความเข้าใจ ดังนั้นเครื่องหมายจึงไม่ใช่สิ่งที่สัตว์ได้ให้ความหมายลงไปว่าหมายถึงอะไร แต่มนุษย์เรียนรู้จากสัญลักษณ์ (Symbols) โดยใช้ความเข้าใจและกำหนดลงไปว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้หมายถึงอะไรและหมายความว่าอย่างไร ภาษาจึงช่วยให้มนุษย์ได้แสดงความรู้สึกและทำความเข้าใจกับผู้อื่นได้ ภาษาจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรม ถ้าปราศจากภาษาวัฒนธรรมจะไม่มีการสะสมเพิ่มพูน”

แคสสัน (Casson, 1981:19) กล่าวว่า “ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ภาษาซึ่งเป็นส่วนเล็กสัมพันธ์กับวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนใหญ่” การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกับผู้อื่นจะต้องรู้กฎทางสังคม (Social Rule) คือเข้าใจ กฎการพูด (Rules of Speaking) มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม (Sociocultural Competence) จะต้องรู้จักใช้ศักยภาพในการเลือกความหมาย (Meaning Potential) มาใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายด้วย และยังจะต้องรู้ลักษณะของข้อความที่แต่ละความคิดต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน สุภัตรา อักษรานุเคราะห์ (2532:13-14) กล่าวว่า การนำความรู้ทางภาษามาใช้ก็คือการประสานความรู้ในตัวภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน การไม่สนใจเรื่องวัฒนธรรมและสังคม การไม่มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของภาษาที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการสื่อความหมาย ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ

ดังที่เคยกล่าวมาแล้วว่าวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมจะต้องมีการเรียนรู้ ดังนั้นวัฒนธรรมจะต้องมีการสอน (สุพัตรา สุภาพ, 2528:108-109) ภาษาในฐานะเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญ ภาษาจึงต้องมีการสอน มีการถ่ายทอดเรื่องภาษาให้แก่คนอื่นหรือคนรุ่นต่อไปด้วยและเนื่องจากภาษาต้องมีการเรียนแบบแผนในการถ่ายทอดที่เรียกว่าการสอนภาษา ซึ่งเป็นลักษณะที่ต้องมีการเรียนรู้ มีแบบแผนของพฤติกรรมในการสอนภาษา มีผลที่เกิดจากการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมมีอยู่ร่วมกันเรียนรู้ร่วมกัน มีระบบการถ่ายทอดทางสังคมและเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง ลักษณะดังกล่าวมาของการสอนภาษาเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะของวัฒนธรรมทั้งสิ้น ดังนั้นการสอนภาษาไม่ว่าจะเป็นการสอนภาษาใด ๆ เช่น การสอนภาษาไทย และการสอนภาษาญี่ปุ่นจึงจัดว่าเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญด้วย และหากเรามุ่งเน้นกระบวนการทางวัฒนธรรมของการสอนเป็นหลัก เราก็สามารถเรียก ได้นั่นคือวัฒนธรรมการสอนภาษา

4. การสอนและการสอนภาษาที่สอง

เรื่องของ “การสอน” (Teaching) นั้น มีนักวิชาการให้คำจำกัดความไว้หลากหลายมากมาย แต่จะคัดลอกเฉพาะที่น่าสนใจและเข้าใจง่ายมาเสนอพอเป็นสังเขป เช่น กู๊ด (Good, 1973) ให้ความหมายของการสอนไว้เป็น 2 นัย คือ หากพิจารณาในเชิงแคบแล้วหมายถึงการกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนนักเรียนตามสถานศึกษาโดยทั่วไป แต่หากพิจารณาในเชิงกว้างแล้วจะหมายถึงการจัดสภาพการณ์ จัดสถานการณ์ หรือจัดกิจกรรมอันเป็นการวางแผนการที่จะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินไปด้วยความสะดวก ซึ่งหมายรวมถึงการเรียนที่จัดในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการด้วย สุมิตร คุณานุกร (2523) ให้ความหมายของการสอนไว้หลายแง่มุมดังนี้ การสอนคือ การให้ข้อมูล ให้วิชาความรู้ หรือรวม ๆ เรียกว่าเป็นการให้เนื้อหา การสอนคือการป้อนคำถามหรือการตั้งคำถามให้เด็กคิด การสอนคือการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสอนคือการให้กำลังใจ และการส่งเสริมเพื่อให้เด็กได้มีกำลังใจที่จะทำอะไรให้บรรลุวัตถุประสงค์ และการสอนคือการให้ความรัก ความผูกพันที่มีต่อเด็ก วิลเลียม และพอล (William and Paul, 1956) ให้ความหมายของการสอนในแง่มุมของการนำไปใช้ว่า

1. เนื้อหาวิชาคือสิ่งที่เราสอนอะไรให้แก่เด็ก ส่วนวิธีสอนคือการที่เราสอนเด็กอย่างไร
2. จุดหมายปลายทางของการสอน คือการเรียนรู้ของเด็ก ส่วนวิธีการคือ หนทางที่จะนำไปให้ถึงการเรียนรู้ดังกล่าว
3. ผลที่ได้จากการสอน คือ สิ่งที่ปรากฏออกมาอันเนื่องมาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ ขบวนการสอนคือการที่เราจะอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวเด็ก

บุช (Buch, 1973:1-2) ให้ความหมายคำว่า การสอน (teaching) ในรูปแบบใหม่ที่มีพัฒนาการเป็นคำใหม่คือ การเรียนการสอน (instruction) ว่า

1. การเรียนการสอน คำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการเรียนการสอน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แทนการที่ครูเป็นศูนย์กลางในการเรียน
2. การเรียนการสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติต่าง ๆ โดยมีการเตรียมการ มีการวางแผนตามหลักวิชา มีขั้นตอนหรือกระบวนการสอนที่เป็นแบบแผนชัดเจน มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุจุดหมายเป็นการใช้ศาสตร์ในการสอน
3. การเรียนการสอนครอบคลุมปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบมิใช่เพียงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลเท่านั้น อาจเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสื่อต่าง ๆ ก็ได้
4. การเรียนการสอนมักเกิดขึ้นในสถานการณ์ของการเรียนการสอนที่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า

วิวัฒนาการของการสอน

ทิสนา แชมมณี (2545:9-10) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับคำว่า การสอน (teaching) ว่ามีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยเริ่มตั้งแต่การคิดถึงการสอนในฐานะที่เป็นศิลป์ (art) และเป็นศาสตร์ (science) ลักษณะของการสอนวิวัฒนาการมาจากการสอนที่เป็นไปตามธรรมชาติอย่างไม่มีรูปแบบมาถึงการสอนอย่างมีรูปแบบ เริ่มตั้งแต่การใช้วิธีการครอบงำความคิด (indoctrination) ของผู้เรียน เพื่อให้ละทิ้งความคิดความเชื่อเดิม ซึ่งต่อมาเปลี่ยนไปเป็นการพรัสอนความคิด ความเชื่อ ชักจูง โน้มน้าว (inculcation) ให้ผู้เรียนเห็นคล้อยตาม ต่อไปจึงเริ่มมีการสอน (teaching) ซึ่งเน้นบทบาทของครู แล้วจึงก้าวเข้าสู่การสอนอย่างมีแบบแผนใช้หลักวิชาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยมากขึ้น แต่ยังมีครูเป็นศูนย์กลางหลังจากนั้นจุดเน้นได้เริ่มเปลี่ยนจากครูไปเป็นผู้เรียน คำว่าสอนจึงเปลี่ยนไปเป็น “การเรียนการสอน ” (instruction) ซึ่งเน้นบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ และครอบคลุมการเรียนรู้ที่กว้างขึ้นมิใช่เป็นเพียงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เท่านั้น ต่อมาการสอนในลักษณะของการฝึกอบรม (training) เริ่มได้รับความนิยมเพราะสามารถใช้สอนเสริมในจุดที่เป็นปัญหาหรือเป็นความต้องการได้ในเวลาสั้นซึ่งสามารถจัดได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน นอกจากนั้นแนวคิดของการสอนได้แตกแขนงออกไปอีกหลายลักษณะได้แก่ การสอนในลักษณะการติวหรือกวดวิชา (tutoring) การสอนในลักษณะชี้แนะ (coaching) การสอนในลักษณะให้คำปรึกษา (supervising) การสอนทางไกลผ่านสื่อโทรทัศน์ (distance teaching) และต่อมาได้พัฒนาเป็นการสอนแบบไม่มีครู (instruction without teacher) โดยพัฒนาเป็นบทเรียนสำเร็จรูปหรือโปรแกรมสำเร็จรูป (programmed text) ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อพิมพ์ต่าง ๆ ในขณะเดียวกันเมื่อแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความรู้เข้ามามีบทบาทในการศึกษา แนวคิดของการสอนก็มีแนวโน้มจะเปลี่ยนไปเป็นการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ (construction) เป็นต้น แม้วิวัฒนาการของคำว่า การสอนจะมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปเป็นคำต่าง ๆ มากมาย แต่ด้วยความเคยชินและความนิยมในคำศัพท์เดิมคือคำว่า การสอน หรือ teaching ยังทรงอิทธิพลอยู่ คำว่า การสอน หรือ teaching จึงยังคงใช้สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ แต่ใช้ในความหมายที่เปลี่ยนไปและทันสมัยยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามคำว่า การสอน ในหลาย ๆ คำราใช้เรียกว่าการเรียนการสอนก็มี ในงานวิจัยเล่มนี้แม้คำหลักจะใช้ว่า การสอน แต่บางครั้งอาจมีคำว่า การเรียนการสอนด้วยเนื่องเพราะเป็นการให้เกียรติแก่นักวิชาการหรือตำราเล่มอื่นที่นำมาอ้างอิงนั่นเอง ดังนั้นไม่ว่าจะกล่าวถึงคำว่า การสอน หรือ การเรียนการสอน ก็ตามในงานวิจัยเล่มนี้คือความหมายเดียวกัน

การสอนภาษาที่สอง

ภาษาสามารถจำแนกเป็นชนิดใหญ่ ๆ ได้ 3 ชนิด (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532:4-5) คือ

1. ภาษาแรก หมายถึง ภาษาที่เด็กพูดได้เป็นภาษาแรก เพราะเป็นภาษาที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูใช้พูดกันในครอบครัว
2. ภาษาที่สอง หมายถึง ภาษาอื่นที่ผู้เรียนเรียนเพื่อใช้รองไปจากภาษาแรก ภาษาที่สองนี้อาจเป็นภาษาราชการหรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในการเรียนการสอนในโรงเรียน ในประเทศที่เคยเป็นอาณานิคม
3. ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาอื่นที่ผู้เรียนเรียนเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้นานาชาติทั้งนี้อาจเพื่อจุดมุ่งหมายในการแสวงหาความรู้ เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อเหตุผลทางการเมืองหรือคั่นคว้า

เมื่อพิจารณาถึงการเรียนรู้ภาษาหรือการเรียนการสอนทางภาษาแล้วอาจแบ่งการเรียนการสอนภาษาของมนุษย์ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่คือ

1. การเรียนการสอนภาษาแรกซึ่งจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติกับเด็กทุกคน เด็กตั้งแต่แรกเกิดและเจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อมที่ผู้คนใช้ภาษาอะไร การเรียนการสอนภาษานั้นก็จะมีสถานะเป็นการเรียนการสอนภาษาแรก ซึ่งจะเป็นไปอย่างง่ายดายกว่าการเรียนการสอนภาษาที่สอง เนื่องจากเป็นภาษาแรกที่เรียน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย มีความจำเป็นในการขัดเกลาทางสังคมซึ่งต้องรับการถ่ายทอดเรื่องภาษาให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ภายในสังคมนั้น ๆ เพื่อการดำเนินชีวิตได้ตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของชีวิตเป็นต้น
2. การเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไม่ได้เกิดขึ้นง่ายด้ายกับคนทุกคน เหมือนการเรียนการสอนภาษาแรก ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาที่สอง เช่น อายุ บุคลิกลักษณะ ธรรมชาติการรับรู้ที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนหรือความสำคัญจำเป็นในการใช้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศและอื่น ๆ เป็นต้น สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 1-3) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศว่า “ไม่ว่าจะเป็นภาษาใดจุดมุ่งหมายยังมีเหมือน ๆ กัน โดยทั่วไปแล้วมักจะมีจุดหมายที่จะพัฒนาปัญญาของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่เข้าใจกันได้ในหมู่มชน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ได้ถ่องแท้ขึ้น สามารถใช้ภาษานั้น ๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อขั้นสูงหรือในต่างประเทศได้”

งานวิจัยเล่มนี้มุ่งเน้นศึกษาวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองของผู้เรียนทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นด้วย

5. การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรกในยุคใดไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน แต่พบว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษากันแล้วเมื่อประมาณปี พ.ศ.2490 อย่างน้อยพบว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิชาเขตบพิตรพิมุขกันแล้ว แต่ดำเนินการอยู่ไม่นานก็เลิกไป

ในปี พ.ศ.2507 สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นในพระบรมราชูปถัมภ์(สนญ) ได้เริ่มเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นภาคนอกเวลาขึ้น เพื่อเป็นการบริการและเผยแพร่ภาษาญี่ปุ่นแก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ

ปี พ.ศ.2508 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยความสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย ได้เริ่มเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเป็นแห่งแรกขึ้น ความร่วมมือสนับสนุนจากกระทรวงต่างประเทศญี่ปุ่นในครั้งแรกนั้นเป็นความร่วมมือที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านตำราเรียน อุปกรณ์การสอน และบุคลากรซึ่งเป็นอาจารย์ชาวญี่ปุ่นจากประเทศญี่ปุ่น ในปีเดียวกันนี้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิชาเขตบพิตรพิมุขได้เปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นขึ้นอีกครั้ง

ปี พ.ศ.2509 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยขึ้นเป็นแห่งที่สองต่อจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยเช่นเดียวกัน

ปี พ.ศ.2511 เริ่มมีอาจารย์ชาวไทยสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยเป็นแห่งแรกที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2512 สำนักข่าวสารญี่ปุ่น (Japan Information Service) ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐบาลญี่ปุ่น โดยการสนับสนุนจากสถานทูตญี่ปุ่นและมูลนิธิญี่ปุ่นได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อเป็นการบริการและเผยแพร่ภาษาญี่ปุ่นแก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ

ปี พ.ศ.2517 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเริ่มเปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในคณะอักษรศาสตร์และในปีเดียวกันนั้นสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ก็ได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นให้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจขึ้นอีกแห่งหนึ่งด้วย

ปี พ.ศ.2519 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่น

ปัจจุบัน ณ. พ.ศ.2547 มีการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัย 35 แห่ง แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 23 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 12 แห่ง (ไม่รวมสถาบันราชภัฏและสถาบันราชมงคล) (มูลนิธิญี่ปุ่น : 2546) คือส่วนใหญ่เป็นการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะวิชาบริการหรือวิชาเลือก

ทั่วไป มีเพียง 12 แห่งเท่านั้นที่สอนเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทในระดับปริญญาตรีและมีเพียง 2 แห่งเท่านั้นที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 และได้ยกระดับเป็นวิชาโทให้กับนักศึกษาโปรแกรมการท่องเที่ยวและโรงแรม มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษามีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองเพื่อช่วยเสริมความแข็งแกร่งในการประกอบอาชีพทางด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม ซึ่งมีผลทำให้นักศึกษาที่จบการศึกษาไปสามารถหางานได้ง่ายและได้งานที่ดี ด้วยความได้เปรียบจากการรู้ภาษาญี่ปุ่นนั่นเอง นอกจากนี้ยังเปิดวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาบริการทั่วไปได้รับความนิยมนักศึกษาสนใจลงทะเบียนเรียนกันเป็นจำนวนมากเช่นกัน นับเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศภาษาที่สองได้เป็นอย่างดี

6. แบบอย่างพฤติกรรมการสอน

แบบอย่างพฤติกรรมการสอน คือ แนวคิด ลักษณะกิริยา อาการ รูปแบบ วิธีการกระทำต่าง ๆ ที่ดำเนินมาอย่างเป็นกระบวนการเป็นแบบอย่างทางวัฒนธรรมในขณะที่ทำการสอน ซึ่งจะมีผลทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ประสบความสำเร็จตามมุ่งหวัง ในงานวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาแบบอย่างพฤติกรรมการสอน 8 องค์ประกอบคือ

- 6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอน
- 6.2 รูปแบบการสอน
- 6.3 วิธีการสอน
- 6.4 เทคนิคและกลยุทธ์การสอน
- 6.5 กิจกรรมการสอน
- 6.6 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
- 6.7 พฤติกรรมของผู้เรียน
- 6.8 พฤติกรรมของผู้สอน

6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอน

การสอนภาษาหรือการเรียนการสอนภาษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหลากหลายเรื่อง เช่น ผู้สอน ผู้เรียน กระบวนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน ความต่อเนื่องตามลำดับของเนื้อหา ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมร่วม ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมย่อย และอื่น ๆ จึงทำให้เกิดความหลากหลายของแนวคิดเกี่ยวกับการสอนขึ้น สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535:21) กล่าวถึงแนวคิด (Approach) เกี่ยวกับการสอนว่าหมายถึง “ทฤษฎี หลักการ หรือความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา นั่นคือลักษณะพื้นฐานของ

ระบบภาษา และความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา ซึ่งก็คือกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษา แนวคิดจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้สอนปฏิบัติต่อผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและชี้ให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนที่คาดหวังไว้ได้นอกจากนี้แนวคิดยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาของการเรียนการสอนตลอดจนเลือกรูปแบบและกิจกรรมในการสอนด้วย”

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษามีอยู่มากมายหลากหลายแนวคิด อาจแบ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 ลักษณะคือ 1.แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา 2.แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษา และ 3.แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535:21) ในส่วนนี้จะนำเสนอเฉพาะเรื่องของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาเท่านั้น ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรจะนำเสนอในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรต่อไป

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น คราเชน (Krashen, 1987:35-40) กล่าวถึงสมมติฐานของการเรียนรู้ภาษาที่สองไว้ 5 ประการพอสรุปได้ดังนี้

1.1 สมมติฐานเกี่ยวกับการเรียนและการรู้ภาษา (The Acquisition Learning Hypothesis) ซึ่งสรุปได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองของคนเรามีอยู่ 2 แบบ คือการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition) และการเรียนภาษา (Language Learning)

การเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่สองที่มีกระบวนการคล้ายคลึงกับการเรียนรู้ภาษาแม่ เป็นการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว (Subconscious) ผู้เรียนจะไม่คิดว่าการกำลังเรียนภาษาอยู่เพราะมุ่งที่การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ ผู้เรียนมักไม่รู้ตัวว่าได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาแล้ว เพราะการไม่มีการเน้นเรื่องกฎเกณฑ์ดังกล่าว แต่ผู้เรียนก็จะรู้สึกได้ถึง ความถูกต้องของภาษา แม้จะไม่ได้เรียนกฎเกณฑ์โดยตรง การเรียนรู้แบบนี้จึงมีลักษณะเป็นธรรมชาติ และไม่เป็นทางการ (informal)

การเรียนภาษา (Language Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่สองอย่างรู้ตัว (conscious) เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาเป็นหลักซึ่งผู้เรียนมักสามารถอธิบายกฎเกณฑ์ของภาษาได้ มีความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาที่เรียน แต่ในกระบวนการเรียนด้วยวิธีนี้ ไม่มีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเหมือนในชีวิตประจำวันจึงเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ

1.2 สมมติฐานเกี่ยวกับขั้นตอนในการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ (The Natural Order Hypothesis) ซึ่งสรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษานั้นเป็นไปอย่างมีขั้นตอนผู้เรียนรู้โครงสร้างบางอย่างก่อนโครงสร้างอื่น ๆ เป็นขั้นตอนตามลำดับ

1.3 สมมุติฐานเกี่ยวกับกลไกทดสอบทางภาษา (The Monitor Hypothesis) ซึ่งสรุปได้ว่า การรู้ภาษา (Acquisition) และการเรียนภาษา (Learning) นำไปใช้ประโยชน์ได้ต่างกัน คือ การรู้ภาษา (Acquisition) ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตจริงได้ โดยมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) ส่วนการเรียนภาษา (Learning) มีประโยชน์ในการใช้ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาหรือทำหน้าที่เป็นกลไกทดสอบภาษา(Monitor) เท่านั้น ในชีวิตประจำวันการเรียนภาษา (Learning) ซึ่งเป็นการเรียนกฎเกณฑ์ของภาษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้มากนักเพราะในการใช้ความรู้ี้เพื่อตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของภาษายังต้องมีเงื่อนไขอีกอย่างน้อย 3 ประการคือ

1.3.1 ต้องมีเวลาเพียงพอ ซึ่งในชีวิตจริงเรามักจะไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของภาษา โดยเฉพาะในการสนทนาต่างๆไป มิฉะนั้นจะทำให้พูดช้ามากหรือต้องพูดเป็นช่วง ๆ

1.3.2 ต้องมุ่งความสนใจไปที่รูปแบบของภาษา (Form) หรือความถูกต้องตามเกณฑ์ทางภาษาที่เรียนมา ซึ่งในชีวิตจริงผู้พูดจะสนใจเนื้อหาที่จะพูดมากกว่า

1.3.3 ต้องมีความรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวมีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงไม่อาจจะแน่ใจได้ว่าเราจะมีความรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาได้ครบถ้วน

1.4 สมมุติฐานเกี่ยวกับการรับข้อมูลทางภาษา (The Input Hypothesis) ซึ่งสรุปได้ว่าปัจจัยหนึ่งที่เป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สอง คือ ข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้หรือที่เรียกว่า Comprehensible Input ข้อมูลดังกล่าวนี้อาจได้มาจากการฟังหรือการอ่านแต่ต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ มิฉะนั้นข้อมูลดังกล่าวจะเป็นเพียง “เสียง” หรือ “ตัวอักษร” ที่ไม่มีความหมายอะไรสำหรับผู้เรียน นอกจากนี้ข้อมูลจะต้องมีความหมายในเนื้อหาด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงกฎเกณฑ์หรือโครงสร้างของภาษาเท่านั้น และต้องเป็นข้อมูลที่น่าสนใจและเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ตัวอย่างข้อมูลประเภทนี้ เช่นคำพูดให้ดูแลตนเอง ซึ่งพ่อแม่พูดกับลูก โดยใช้ภาษาที่เด็กสามารถเข้าใจได้ มีความหมายต่อเด็ก โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กหรือสิ่งรอบตัว ไม่ใช่พูดเพื่อแสดงให้เด็กเห็นโครงสร้างกฎเกณฑ์ทางภาษาเท่านั้น

1.5 สมมุติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างด้านจิตใจ (The Affective Filter Hypothesis) ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง คือ ปัจจัยด้านเจตคติอาทิเช่น แรงจูงใจ ความวิตกกังวล ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนได้ แม้ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลที่เขาส่งสามารถเข้าใจได้ก็ตาม

จากสมมุติฐาน 5 ประการนี้ อาจสรุปได้ว่าการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นมีได้ 2 แบบ คือ แบบรู้ภาษา (Acquisition) และแบบเรียนภาษา (Learning) การเรียนรู้ทั้ง 2 แบบนี้ให้ผลต่างกัน การเรียน

แบบรู้ภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว ส่วนการเรียนรู้แบบเรียนภาษา จะช่วยในด้านการตรวจสอบความถูกต้องของภาษา อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษา คือ ข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ และเจตคติของผู้เรียนซึ่งควรมีความวิตกกังวลน้อย มีแรงจูงใจสูง นอกจากนี้เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ ความถนัด วัยของผู้เรียน ฯลฯ ก็เป็นส่วนประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาทั้งสองเช่นกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาจากแนวคิดที่ว่าการเรียนรู้ภาษาที่สองมี 2 ลักษณะคือการเรียนแบบการรู้ภาษา (Acquisition) และการเรียนแบบการเรียนรู้ภาษา (Learning) ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาที่ต่างกันออกไปดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาตามแบบรู้ภาษา

หลังจากที่ คราเชน (Krashen) ได้เสนอสมมติฐาน 5 ประการดังกล่าวไปแล้ว เขาและเทอร์ซีเทอร์เรล (Tracy Terrel) (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนากุล, 2535: 25-26) ได้เสนอแนวคิดทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ขึ้น ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1) แนวการสอนแบบธรรมชาติ เป็นวิธีการสอนที่เลียนแบบการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก กล่าวคือ ต้องจัดประสบการณ์ที่จะสอนให้เด็กได้พบและคุ้นเคยกับภาษาที่ตนเรียนมากที่สุด โดยให้ผู้เรียนได้พบปะคลุกคลีกับเจ้าของภาษาโดยตรง ผู้สอนจะเน้นเรื่องคำศัพท์มากโดยถือว่าการเรียนภาษานั้นคือการเรียนคำศัพท์ ส่วนไวยากรณ์ที่เรียนนั้นก็จะเป็นแบบคำจำกัดความและกฎเกณฑ์ และเนื้อเรื่องที่เรียนก็มักยึดเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเกณฑ์

2) แนวการสอนแบบธรรมชาตินี้ถือหลักไม่พูดภาษาของผู้เรียนในห้องเรียน แต่จะใช้วิธีการออกท่าทาง กิริยา และวิธีพูดซ้ำ ๆ และวิธีแลกเปลี่ยนคำถามคำตอบเพื่อให้ถ้อยคำของครูเป็นที่เข้าใจและใช้เลียนแบบได้ ครูจึงเป็นฝ่ายทำการพูดเสียเป็นส่วนใหญ่ วิธีการดังกล่าวอาจจะใช้ได้ผลดีกับเด็กเล็ก ๆ แต่อาจไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ซึ่งชอบเรียนภาษาด้วยการอ่านหรือศึกษากฎเกณฑ์แทนที่จะเรียนการพูดอย่างเดียว

3) แนวการสอนแบบธรรมชาติ เน้นภาษาพูดเป็นหลักสำคัญโดยเน้นให้ผู้เรียนเคยชินกับแบบของภาษาพูดมากกว่าทักษะอื่น ๆ แนวการสอนภาษาดังกล่าวไม่ได้ยึดความคิดที่ว่าทุกภาษามีแบบโครงสร้างของตนเอง และในขณะเดียวกันไม่ได้ใส่ใจการเปรียบเทียบภาษาที่สอนกับภาษาของผู้เรียน

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจุดเน้นอยู่ตรงที่การสื่อสารในสถานที่แท้จริง (REAL COMMUNICATION) ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องให้ข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจ และอยู่ในความสนใจของพวกเขาด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องจัดหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนรู้ภาษาและสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ สำหรับการแก้ไข

ข้อผิดพลาดของผู้เรียนนั้น จะไม่กระทำอย่างทันทีทันใดถ้าข้อผิดพลาดไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร

2.2 แนวคิดทางการสอนตามแบบการเรียนรู้ภาษา

เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ภาษาตามแบบการเรียนรู้ภาษาเป็นแบบทางการ โดยผ่านการเรียนการสอนในห้องเรียน จึงใคร่จะขอกล่าวถึงแนวคิดของศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานของแนวคิดทางการสอนตามแบบการเรียนรู้ภาษาเสียก่อน อันได้แก่ แนวคิดทางด้านจิตวิทยา แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์และแนวคิดทางด้านมนุษยวิทยา

2.2.1. แนวคิดทางด้านจิตวิทยาได้มีผู้แบ่งทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1) ทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง ทฤษฎีนี้เน้นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง และเมื่อได้รับการเสริมแรง จากการตอบสนองที่ถูกต้อง ก็จะเพิ่มการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น นักจิตวิทยาที่สำคัญได้แก่ อี.แอล. ธอร์นไดค์ (E.L. THORNDIKE) ไอ.พี. พาฟลอฟ (I.P. PAVLOV) และบี.เอฟ. สกินเนอร์ (B.F. Skinner) บางครั้งเรียกทฤษฎีการเรียนรู้แบบนี้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรม

2) ทฤษฎีความคิดความเข้าใจ มีทศนะที่ตรงกันข้ามกับทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง ทฤษฎีนี้เน้นความคิดที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการค้นพบและเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การเรียนรู้เกิดจากการมองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหา จนเกิดความเข้าใจซึ่งเรียกว่าการหยั่งเห็น การเรียนรู้นี้ต้องอาศัยกระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคน บางคนเรียกทฤษฎีนี้ว่า Gestalt Theory หรือ Field Theory นักจิตวิทยาที่รู้จักกันดีก็ได้แก่ อี.จี. โทลแมน (E.G. Tolman) และดับบลิว. โคห์เลอร์ (W. Kohler) เป็นต้น

2.2.2. แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์อิทธิพลของนักภาษาศาสตร์ที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาที่สำคัญ ๆ ได้แก่ นักภาษาศาสตร์ กลุ่มโครงสร้าง (Structuralists) กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต (Transformationalists) และกลุ่มภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguists) ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดดังต่อไปนี้

1) กลุ่มที่เน้นโครงสร้าง กลุ่มนี้เน้นว่าภาษาเป็นสิ่งที่วิเคราะห์ได้เป็นระบบซึ่งเราอาจพิจารณาเป็นส่วน ๆ ได้ และแต่ละหน่วยของภาษาเกี่ยวพันกัน ภาษาคือภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน การวิเคราะห์ภาษาจึงควรดูจากสิ่งที่เจ้าของภาษาพูด ไม่ใช่สิ่งที่ควรพูด นอกจากนี้ภาษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน

2) กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต นำโดย นอม ชอมสกี (Noam Chomsky) ให้ความคิดที่ต่างไปว่า ภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ และในการวิเคราะห์ไวยากรณ์ของประโยคทำ

ให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างลึก และโครงสร้างผิว โครงสร้างผิว คือ ประโยคหรือคำที่เราได้ยินหรืออ่าน โครงสร้างลึก คือ ความหมายของประโยคที่เราได้ยินหรืออ่านนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่ว่า คนเราทุกคนมีความสามารถที่จะเข้าใจภาษาและสามารถจะแสดงออกมาได้ แต่ความสามารถที่จะเข้าใจภาษานั้นจะต้องมีก่อนถึงจะแสดงออกได้

3) กลุ่มภาษาศาสตร์สังคม กลุ่มนี้นำโดยดิ ไฮม์ส์ (D.Hymes) ซึ่งได้โต้แย้งเกี่ยวกับทฤษฎีความสามารถทางภาษาของ ชอมสกี (Chomsky) เขากล่าวว่า การแสดงออกทางภาษาของชอมสกีนั้นมิใช่เป็นความสามารถในการนำภาษาไปใช้ แม้ว่าจะได้กล่าวถึงการนำภาษาไปใช้ในคำว่าแสดงออกทางภาษาก็ตาม ทั้งนี้เพราะ ชอมสกี ไม่ได้กล่าวถึงความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมสังคม (Socioculture) เลย กล่าวถึงเฉพาะบทบาททางด้านจิตวิทยา เช่น ความจำ (Memory) การรับรู้ (Perception) เป็นต้น ไม่ได้กล่าวถึงการปะทะสังสรรค์ทางด้านสังคม (Social Interaction) นอกจากนี้ ไฮม์ส์ ยังกล่าวว่า การแสดงออกทางภาษาของชอมสกีนั้นยังมีความสับสนระหว่างการแสดงออกจริง (Actual Performance) และกฎเกณฑ์ที่แอบแฝงอยู่ในการแสดงออกนั้น ๆ (Underlying Rules of Performance) เช่น Stylistic Rule ซึ่งไฮม์ส์ถือว่าเป็นสิ่งที่แอบแฝงอยู่ในความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ด้วย ดังนั้น ความสามารถทางภาษาที่สำคัญที่สุดก็คือ ความสามารถที่จะพูดหรือเข้าใจคำพูดที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่คำพูดเหล่านั้นถูกนำมาใช้

2.2.3. แนวคิดทางด้านมานุษยวิทยาผู้มีความเชื่อทางด้านมานุษยวิทยา เช่น คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) มีความเห็นว่า ผู้ที่เรียนรู้ภาษาได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่คิดแสดงความรู้สึก หรือแสดงพฤติกรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานไม่เพียงแต่ความสามารถทางด้านสติปัญญาเท่านั้นแต่จะต้องขึ้นอยู่กับความรู้สึกของตนเองด้วย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความรู้สึก ประสบการณ์ ความจำ ความหวัง ความปรารถนา ความเชื่อ ค่านิยม และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแนวคิดทางจิตวิทยา ภาษาศาสตร์ และมานุษยวิทยาดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาดังนี้

1. กลุ่มที่เน้นพฤติกรรม หรือ การสร้างสมนิสัยกลุ่มนี้เป็นพวกที่ได้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบกระตุ้นและการตอบสนอง และแนวคิดจากทฤษฎีภาษาศาสตร์กลุ่มโครงสร้าง กลุ่มนี้มีความเชื่อว่าภาษาเป็นเรื่องของนิสัย หรือความเคยชิน การเรียนภาษาก็คือการเลียนเสียง หรือการเลียนแบบ การสอนภาษาจึงมุ่งที่จะสร้างนิสัยให้พูดภาษาใหม่ได้อย่างคล่องแคล่วโดยไม่ต้องคิดเน้นเนื้อหาที่จะพูดเท่านั้น การสอนจึงเน้นการเลียนแบบหรือพูดซ้ำ ๆ เพื่อจดจำไว้ในสมอง บทเรียนจะจัดเตรียมจากผลการเปรียบเทียบภาษาของตนกับภาษาที่จะเรียน ในด้านระบบเสียงและรูป

ประโยค ส่วนใดมีความแตกต่างกันจะต้องฝึกให้มาก อาจสรุปความคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาของกลุ่มที่เน้นพฤติกรรมได้ดังนี้

1) ภาษา คือ ภาษาพูดมิใช่ภาษาเขียน ทั้งนี้เพราะการเรียนภาษาของตนเองก็เริ่มเรียนภาษาพูดก่อนที่จะเรียนเขียน ลำดับขั้นของการเรียนจึงเน้นความสำคัญของการออกเสียงให้ถูกต้อง ผู้เรียนจะต้องฝึกฟังภาษาพูดจนเข้าใจ แล้วพูดตามซ้ำ ๆ ในระดับความเร็วปกติ และให้ความสนใจการฝึกตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียนตามลำดับ

2) ภาษาเป็นเรื่องของนิสัย เป็นแนวคิดที่อาศัยหลักการเรียนรู้ของสกินเนอร์ที่ว่า นิสัยเกิดขึ้นเมื่อทำอะไรแล้วได้รับรางวัล แนวคิดนี้เป็นรากฐานของวิธีเลียนแบบและจดจำ มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้โครงสร้างของภาษาโดยฟังและว่าตามจนถึงขั้นที่จะได้ตอบได้โดยอัตโนมัติเมื่อถูกกระตุ้น

3) การสอนมิใช่เน้นเรื่องเกี่ยวกับภาษา แต่เน้นการฝึกใช้ภาษา ไวยากรณ์เป็นสิ่งที่จะช่วยนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนภาษา

4) ควรสอนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้พูดมิใช่สิ่งที่ควรพูด ส่วนหนึ่งที่ได้ยินกันในบทสนทนาของเจ้าของภาษา ถึงแม้ว่าจะไม่เหมือนกับไวยากรณ์แบบเก่า ก็ถือว่าใช้ได้ โดยที่ครูจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับระดับขั้นของผู้เรียน

5) ภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างระหว่างภาษาของตน และภาษาที่เรียนจะเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนและควรฝึกเป็นพิเศษ

แนวคิดนี้ยังได้อธิบายจากจิตวิทยาตามทฤษฎีของการเรียนรู้ซึ่งเน้นว่า ผู้เรียนจะตอบได้กับสิ่งเร้า ถ้ามีการเสริมแรงให้ทำต่อไป การเรียนรู้ภาษาจึงคล้ายกับพฤติกรรมอื่นๆ เน้นการฝึกทำซ้ำ ๆ การสอนภาษาจึงเน้นการจำและฝึกอย่างเต็มที่เพื่อสร้างทักษะใหม่ให้เป็นนิสัย

วิธีสอนตามแนวคิดนี้ได้แก่ วิธีสอนแบบฟังพูด (Audio Lingual Method)

2. กลุ่มที่เน้นความรู้ความเข้าใจ กลุ่มนี้มีแนวคิดเกี่ยวกับภาษาที่ตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก มีความเชื่อว่าการเรียนภาษาของมนุษย์ มีขอบเขตกว้างขวางกว่าที่จะอธิบายดังกล่าวข้างต้น กลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนการใช้ภาษาเป็นกระบวนการอิสระ ที่ไม่ผูกพันกับสิ่งที่เคยเรียนมาแล้ว การฝึกอย่างหนึ่งก็ใช้ได้เฉพาะสิ่งที่ฝึกเท่านั้น จะไปถ่ายทอดกับเหตุการณ์อย่างอื่นไม่ได้ ในชีวิตจริงมนุษย์เราสามารถสร้างประโยคใหม่ได้อยู่เรื่อย ๆ และสามารถจะเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการสอน การเรียนภาษาของมนุษย์เกิดจากสัญชาตญาณ เด็กสามารถจะใช้ภาษาและเข้าใจภาษาที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนได้ เพราะมีกลไกในสมองที่จะวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างกฎเกณฑ์ขึ้น ไม่ใช่เป็นการจำตามแบบผู้ใหญ่ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนภาษา คือ สัญชาตญาณที่ติดตัวมาแต่เกิด ผู้ใหญ่สามารถจะ

สอนให้เด็กเห็นโครงสร้าง หรือกฎเกณฑ์ซึ่งซับซ้อนได้หมด ผู้ใหญ่เป็นเพียงผู้ป้อนข้อมูลให้แก่เด็ก ส่วนการเรียนรู้เด็กจะเป็นผู้กระทำเองโดยอาศัยกลไกตามธรรมชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบนี้ เป็นพวกที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางจิตวิทยาแบบ ความคิดความเข้าใจและทฤษฎีภาษาศาสตร์กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต การสอนตามแนวคิดนี้เชื่อว่าการที่เราสามารถพูดภาษาใดภาษาหนึ่งได้คล่องแคล่วนั้น ความสามารถที่จะเข้าใจภาษานั้น ๆ มีอยู่แล้วในตัวเอง การสอนภาษาจึงมุ่งให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมดของภาษา เน้นความสำคัญของ วากยสัมพันธ์มากกว่าการเรียงคำและไม่สนใจเรื่องเสียงมากนัก อาจจะสรุปความคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาของกลุ่มที่เน้นความรู้ความเข้าใจได้ดังนี้

- 1) คนเราใช้ภาษาไปตามกฎเกณฑ์ การสอนภาษาจึงควรสอนระบบภาษา
- 2) ภาษามีจำนวนประโยคมีรูปร่าง ภาษาหนึ่ง ๆ มีจำนวนประโยคมากมายและเราไม่สามารถสอนประโยคทุกประโยคได้
- 3) คนเรามีความสามารถที่จะเข้าใจภาษา (Competence) และความสามารถในการแสดงออกภาษา (Performance) แต่ความสามารถที่จะเข้าใจภาษานั้นมีก่อนความสามารถในการแสดงออกทางภาษา ฉะนั้นก่อนที่จะให้ผู้เรียนแสดงออกครูต้องจัดความสามารถที่จะเข้าใจภาษาให้แก่ผู้เรียนเสียก่อน
- 4) เจ้าของภาษาทุกคนสามารถเห็นความแตกต่างระหว่างโครงสร้างผิว และโครงสร้างลึก การที่จะอธิบายความแตกต่างของโครงสร้างผิวมีกฎอยู่ 2 กฎ คือ กฎโครงสร้างพื้นฐาน (Phrase Structure Rule) และกฎการปริวรรต (Transformation Rule)
- 5) คนเราเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาได้ ความสามารถนี้มีลักษณะสากล
- 6) ไวยากรณ์ของทุกภาษา มีลักษณะสากล คือ มีโครงสร้างพื้นฐานคล้ายกัน

แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลจากจิตวิทยาเชิงความคิดความเข้าใจด้วยเช่นกัน นักจิตวิทยาตามทฤษฎีนี้เน้นว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล มิใช่อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้จะเกิดขึ้น ถ้าได้ให้ความรู้และจัดระเบียบความรู้ขึ้น สะสมความรู้นั้นไว้ในลักษณะที่จะกลายเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้ภาษาเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะสร้างสม และเป็นไปตามกฎ ครูจะต้องยอมรับว่าสติปัญญามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น อยากซัก อยากถาม และเกิดความเข้าใจ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่ตนรู้แล้วเพื่อนำไปใช้ให้ได้ผลดี

การสอนภาษาตามแนวคิดนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเช่นเดียวกับเจ้าของภาษาสามารถใช้กฎเกณฑ์ได้ โดยเริ่มให้ผู้เรียนมีความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษา การเข้าใจ

กฎเกณฑ์เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ภาษา การเรียนรู้ควรจะเป็นไปอย่างมีความหมายและเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่แล้วในการเรียนภาษาของตนเอง

วิธีสอนตามแนวคิดนี้ได้แก่ วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method) วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) และวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory)

3. กลุ่มที่เน้นการสื่อสาร กลุ่มนี้มีแนวคิดทางด้านจิตวิทยา ตามกลุ่มความคิดความเข้าใจ และกลุ่มภาษาศาสตร์สังคม หลักการสำคัญของแนวคิดของกลุ่มนี้คือ

1. การเรียนภาษาย่อมมีเป้าหมาย
2. ความสามารถในการใช้ประโยคและความคิดอย่างต่อเนื่องทั้งหมดในขณะที่สื่อสารมีความสำคัญกว่าส่วนประกอบย่อยๆ ในประโยค
3. กระบวนการของการสื่อสาร มีความสำคัญเท่ากับรูปแบบภาษา
4. การเรียนภาษานเน้นการปฏิบัติ
5. ข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์มิใช่เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร

วิธีสอนตามแนวคิดของกลุ่มที่เน้นการสื่อสารคือวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

4. กลุ่มมานุษยวิทยา กลุ่มนี้มีแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษา โดยยึดแนวความคิดทางมานุษยวิทยา ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ จุดประสงค์ของการเรียนภาษามิใช่เพียงแต่จะสื่อสารกับผู้อื่นเท่านั้น แต่เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพภายในตัวของตนเอง และถือว่าภาษาเป็นเครื่องมือของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (SOCIAL INTERACTION)

วิธีการสอนตามแนวคิดนี้ได้แก่ วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language learning) วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) และวิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) เป็นต้น

6.2 รูปแบบการสอน

รูปแบบ (Model) เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไคอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิด ที่บุคคลใช้สืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจ ในปรากฏการณ์ทั้งหลาย โดยอาศัยแนวคิด ประสบการณ์ หลักการ ทฤษฎีหรือปรัชญาในเรื่องนั้น ๆ มาช่วยอธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผล เป็นระบบ ผ่านการทดสอบพิสูจน์ตามกระบวนการที่เหมาะสมจนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นแบบแผนในเรื่องนั้น ๆ ได้

ทิสนา แหมมณี (2545:219-221) ให้คำนิยามรูปแบบการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอนว่า “คือ สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ” รูปแบบการเรียนการสอนควรมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

- ก. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ
- ข. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
- ค. มีการจัดระบบ คือมีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบ ให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ
- ง. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

รูปแบบการสอนมีอยู่มากมายหลากหลายรูปแบบ แต่ในที่นี้จะนำเสนอรูปแบบการสอนทั่วไปตามแนวทางของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงทั้งของต่างประเทศและของไทย 2-3 รูปแบบ และจะนำเสนอรูปแบบการสอนที่เน้นเฉพาะด้านเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษา อีก 2-3 รูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยนี้ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนทั่วไป

1.1 รูปแบบการสอนทั่วไปของเคมพ์ (Kemp, 1971) ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 8 ขั้นตอนคือ

- 1.1.1 ขั้นกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปและหัวข้อที่จะสอน
- 1.1.2 ขั้นศึกษาคูณลักษณะของผู้เรียน
- 1.1.3 ขั้นกำหนดจุดประสงค์ของการสอนเชิงพฤติกรรม
- 1.1.4 ขั้นศึกษาเนื้อหาสาระวิชา
- 1.1.5 ขั้นประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ และแหล่งวิทยาการ
- 1.1.6 ขั้นการประเมินผล
- 1.1.7 ขั้นการปรับปรุงแก้ไข

1.2 รูปแบบการสอนทั่วไปของเยอร์ลาชและอีลี (Gerlach and Ely, 1971)

ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ขั้นตอนคือ

- 1.2.1 ขั้นตอนกำหนดจุดประสงค์
- 1.2.2 ขั้นคัดเลือกเนื้อหาสาระ
- 1.2.3 ขั้นประเมินพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้
- 1.2.4 ขั้นดำเนินการเรียนการสอนโดย
 - ก. เลือกวิธีสอน
 - ข. จัดกลุ่มผู้เรียน
 - ค. กำหนดเวลาเรียน
 - ง. จัดสถานที่เรียน
 - จ. คัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน
- 1.2.5 ขั้นประเมินผล
- 1.2.6 ขั้นข้อมูลย้อนกลับ

1.3 รูปแบบการสอนทั่วไปของ สจัด อุทรานันท์ (2532) ประกอบด้วยองค์

ประกอบสำคัญ 10 ขั้นตอนคือ

- 1.3.1 ขั้นศึกษาลักษณะของผู้เรียน
- 1.3.2 ขั้นกำหนดจุดประสงค์ของการสอน
- 1.3.3 ขั้นศึกษาคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จะสอน
- 1.3.4 ขั้นเตรียมความพร้อม
- 1.3.5 ขั้นดำเนินการสอน
- 1.3.6 ขั้นกิจกรรมสร้างเสริมทักษะ
- 1.3.7 ขั้นกิจกรรมสนับสนุน
- 1.3.8 ขั้นควบคุมและตรวจสอบ
- 1.3.9 ขั้นสัมฤทธิ์ผลของการสอน
- 1.3.10 ขั้นปรับปรุงแก้ไข

2. รูปแบบการสอนที่เน้นเฉพาะด้านเฉพาะเรื่อง

2.1 รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัยของกานเย (Gagne', 1985:70-90) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระต่าง ๆ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 ขั้นตอนคือ

- 2.1.1 ขั้นกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

- 2.1.2 ขั้นแจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ
- 2.1.3 ขั้นกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิม
- 2.1.4 ขั้นนำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาสาระใหม่
- 2.1.5 ขั้นให้แนวการเรียนรู้หรือการจัดระบบข้อมูลให้มีความหมาย
- 2.1.6 ขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ
- 2.1.7 ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ
- 2.1.8 ขั้นการประเมินผลการแสดงออกของผู้เรียน
- 2.1.9 ขั้นส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้

2.2 รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัยโดยใช้บทบาทสมมติของแชฟเทลและแชฟเทล (Shaftel and Shaftel อ้างถึงใน ทิศนา แชมมณี, 2545:240-241) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์โดยผ่านรูปแบบการสอนที่ใช้บทบาทสมมติ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 ขั้นตอนคือ

- 2.2.1 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ปัญหาและบทบาทสมมติ
- 2.2.2 ขั้นเลือกผู้แสดง
- 2.2.3 ขั้นจัดฉาก
- 2.2.4 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์
- 2.2.5 ขั้นแสดงตามบทบาท
- 2.2.6 ขั้นอภิปรายและประเมินผล
- 2.2.7 ขั้นแสดงเพิ่มเติม
- 2.2.8 ขั้นอภิปรายและประเมินผลอีกครั้ง
- 2.2.9 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปการเรียนรู้

2.3 รูปแบบการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : รูปแบบการประสานห้าแนวคิดของ ทิศนา แชมมณี (2543:17) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฟังการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบตัว อาศัยทักษะกระบวนการต่าง ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ โดยผ่านแนวคิด 5 แนวคิดคือ (1) แนวคิดการสร้างความรู้ (2) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (3) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ และ (5) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งจำแนกออกได้เป็นองค์ประกอบ 7 ขั้นตอนด้วยกันคือ

- 2.3.1 ขั้นการทบทวนความรู้เดิม
- 2.3.2 ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่

- 2.3.3 ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจ ข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม
- 2.3.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม
- 2.3.5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้
- 2.3.6 ขั้นปฏิบัติและหรือแสดงผลงาน
- 2.3.7 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบการสอนของนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาสาระที่สำคัญที่มีความสอดคล้องกันแล้วพอสรุปได้ว่ารูปแบบการสอนนั้นควรมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้คือ

1. ขั้นตั้งวัตถุประสงค์
2. ขั้นเลือกเนื้อหาสาระ
3. ขั้นศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน
4. ขั้นดำเนินการเรียนการสอน
5. ขั้นประเมินผล
6. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลป้อนกลับ
7. ขั้นปรับปรุงแก้ไข

6.3 วิธีการสอน

วิธีการสอน (Teaching Method) หมายถึงขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป ตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเฉพาะหรือ ลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้น ๆ วารี ธิรจิตร (2534:54) ให้ความหมายของคำว่าวิธีสอนไว้ว่า “คือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาไปในทางที่พึงปรารถนา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยครูจะเป็นผู้รวบรวมความรู้ จัดความรู้ที่ง่ายและน่าสนใจต่อผู้เรียนเพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้มีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ การรู้จักคิด วิเคราะห์และวิธีทำงาน ครูมีหน้าที่คอยแนะนำและช่วยเหลือในการวางแผนและการวัดผลร่วมกับนักเรียนโดยอาศัยวิธีทางวิทยาศาสตร์”

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของวิธีสอนก็คือ สอนอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความคิดอย่างมีเหตุผล ลงมือปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง รู้จักแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งมีความสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

กับความเจริญก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ประเภทของวิธีสอน

วิธีสอนนั้นมีอยู่มากมายหลายประเภท แต่พอจะสรุปจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง 2. วิธีสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ 3. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน (บำรุง กัลลเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527:175-176)

1. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method) วิธีนี้ครูจะเป็นผู้สอน ถ่ายทอดความรู้ วางแผนการสอน ควบคุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ และดำเนินการทุก ๆ วิธีเพื่อให้เด็กมีความรู้ โดยยึดถือความคิดเห็นและความต้องการในด้านการจัดการสอนของครูเป็นสำคัญ วิธีสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ วิธีสอนแบบสาธิต วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนแบบปาฐกถา วิธีสอนแบบทบทวน และวิธีสอนแบบซักถามเป็นต้น

2. วิธีสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Method) วิธีนี้นักเรียนหรือผู้เรียนจะเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วางแผนบทเรียนเองโดยเน้นความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ แนะนำ คอยดูแลให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง วิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ วิธีสอนแบบอภิปราย วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบหน่วย วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบนิรุกติวิธี วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบบทบาทสมมติ วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบทดลองเป็นต้น

3. วิธีสอนแบบยึดผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน (Co-Operative Group Method) วิธีนี้ผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมกันในการจัดบทเรียน วางแผนค้นคว้าหาความรู้ สรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน การสอนแบบนี้จะถือเอากลุ่มเป็นหลัก ความเห็นของกลุ่มเป็นสำคัญ เน้นการทำงานเป็นพวกเป็นหมู่ วิธีสอนที่ยึดผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน ได้แก่ วิธีสอนแบบอภิปรายหมู่ วิธีสอนแบบแสดงบทบาทเป็นต้น

แบบอย่างของวิธีสอน

แบบอย่างของวิธีสอนนั้นมีนักการศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าไว้มากมาย ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะแบบอย่างวิธีสอนทั่วไปที่นิยมใช้มาก 13 แบบอย่างและที่น้ำจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยตรงอีก 5 แบบอย่าง รวมเป็น 18 แบบอย่างดังนี้

แบบอย่างวิธีสอนทั่วไป

1. วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) หมายถึงวิธีสอนที่ครูบอกเล่าหรืออธิบายเนื้อหาต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้นักเรียนฟัง ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาสั้นยาวเพียงใด โดยครูเป็นฝ่ายเตรียมการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ มา แล้วนักเรียนเป็นฝ่ายรับผลการศึกษานั้น โดยทั่วไปมักจะมีการสื่อความหมายทางเดียวคือ จากครูไปสู่นักเรียน โดยนักเรียนมีโอกาสมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย (สุพิน บุญชูวงศ์, 2534:46) ข้อดีของวิธีสอนแบบบรรยายคือใช้เวลาในการสอนน้อย ใช้กับผู้เรียนจำนวนมากได้ สอนสะดวกไม่ยุ่งยากมาก และถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้มาก ส่วนข้อจำกัดได้แก่ผู้เรียนมีบทบาทน้อยทำให้ขาดความสนใจในการฟังบรรยาย ถ้าผู้บรรยายไม่มีศิลปะดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนอาจไม่เข้าใจและเกิดความเบื่อหน่ายเป็นวิธีการสอนที่ไม่สนองความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล (ทิสนา แคมมณี, 2545:327)

2. วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method) หมายถึงวิธีสอนที่ผู้สอนใช้การสาธิตหรือการแสดงหรือนำสื่อที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนสังเกตแล้วให้ผู้เรียนซักถามอภิปราย แล้วสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิตของผู้สอน วิธีนี้เป็นวิธีช่วยให้ผู้เรียนทั้งชั้นได้เห็นการปฏิบัติงานจริงด้วยตาตนเอง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหรือการปฏิบัตินั้นชัดเจนขึ้น ข้อดีของวิธีสอนแบบสาธิตคือ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเห็นสิ่งที่เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม เข้าใจจดจำเรื่องที่สาธิตได้ดีและนาน ประหยัดเวลาอุปกรณ์และค่าใช้จ่าย สอนผู้เรียนได้ครั้งละจำนวนมาก ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ถ้ากลุ่มผู้เรียนใหญ่อาจสังเกตเห็นการสาธิตไม่ชัดเจน ไม่ทั่วถึง หากไม่ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามก็จะไม่เห็นพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมไม่ทั่วถึงไม่มากพอ ผู้เรียนไม่ได้ลงมือทำเองจึงอาจไม่เกิดความรู้ที่ลึกซึ้งเพียงพอ (ทิสนา แคมมณี, 2545:328-330)

3. วิธีสอนแบบทดลอง (Experiment Method หรือ Laboratory Method) หมายถึงวิธีสอนที่ผู้สอนและหรือผู้เรียนกำหนดปัญหาและสมมุติฐานในการทดลอง ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียนลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลอง เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนรายบุคคลหรือรายกลุ่มเกิดการเรียนรู้ โดยการเห็นผลประจักษ์ชัดจากการคิดและการกระทำของตนเอง ทำให้การเรียนรู้นั้นตรงกับความเป็นจริง (ทิสนา แคมมณี, 2545:331) ข้อดีของวิธีสอนแบบทดลองคือเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้กระทำจริง (Learning by Doing) ได้พิสูจน์ทดสอบ ผ่านกระบวนการอย่างเป็นระบบผ่านประสาทสัมผัสหลายด้าน เรียนรู้จากของจริงทำให้จำได้นาน ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมมากเกิดความรู้สึกออกรัน ส่วนข้อจำกัดได้แก่มีค่าใช้จ่ายสูง

เพราะต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุ ซึ่งมีผู้เรียนมากยิ่งขึ้นเปลืองมาก สอนได้ไม่ทันเวลาเพราะใช้เวลามากเนื่องจากกระบวนการขั้นตอนต้องใช้เวลา

วิธีสอนแบบทดลองนั้นเดิมใช้กับการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ต่อมาได้มีความนิยมใช้ในหลากหลายวิชา เช่น คหกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์และภาษาศาสตร์เป็นต้น วิธีสอนแบบทดลองแตกต่างกับวิธีสอนแบบสาธิตคือวิธีสอนแบบทดลอง นักเรียนเป็นผู้นำ ส่วนวิธีสอนแบบสาธิตนั้นครูเท่านั้นเป็นผู้สาธิตให้นักเรียนทั้งชั้นดู (บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527:191-192)

4. วิธีสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) หมายถึงวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้นำเรื่องราวต่าง ๆ มาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในบางครั้งอาจมีการซักถามหรือช่วยกันแก้ไขปัญหาคำถามต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ส่วนใหญ่ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยแนะนำคุณแลหรืออาจเป็นผู้นำปัญหามาให้ผู้เรียนช่วยกันแก้ไข และฝึกฝนให้รู้จักคิด รู้จักฟัง รู้จักปฏิบัติ ผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกอันเป็นส่วนหนึ่งของการปลูกฝังประชาธิปไตย โดยสอนให้เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ข้อดีของวิธีสอนแบบอภิปรายคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าแสดง รู้จักค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี มีเหตุผล ซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็น และส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ อาจทำให้ยึดเยื้อสิ้นเปลืองเวลา ถ้าหัวข้ออภิปรายยากเกินไปและไม่รู้จักควบคุมเวลา ถ้าผู้ควบคุมการอภิปรายไม่สามารถควบคุมผู้อภิปรายให้อยู่ในขอบเขตได้อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนน่าเบื่อหรืออภิปรายผิดวัตถุประสงค์ไม่ได้ประโยชน์เต็มที่

5. วิธีสอนแบบอธิบาย (Expository Method) หมายถึงวิธีสอนที่ผู้สอนเป็นผู้อธิบายชี้แจงประเด็นเนื้อหาที่เรียนให้ผู้เรียนฟัง โดยการบอก อธิบายหรือแปลความหมายในเรื่องนั้นให้ผู้เรียนเข้าใจ วิธีการสอนแบบอธิบายนี้ยังมีความจำเป็นต้องใช้้อยู่มาก โดยเฉพาะในการสอนภาษา การอธิบายคำศัพท์ อธิบายไวยากรณ์หรือเรื่องที่ยากแก่การเข้าใจเป็นต้น บำรุง กลัดเจริญและฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527:188) กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนแบบอธิบายว่าในส่วนข้อดีคือ “เป็นวิธีสอนที่ประหยัดเวลาได้ดี ในช่วงระยะเวลาหนึ่งครูอาจจะสอนเนื้อหาวิชาได้มาก ซึ่งถ้าให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความรู้เองอาจต้องเสียเวลาหลายชั่วโมงและเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดที่จะสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง” ส่วนข้อจำกัดได้แก่ วิธีนี้อาจเหมาะสำหรับเนื้อหาบางวิชาหรือบางตอนบางช่วงของเนื้อหาวิชาเท่านั้น

6. วิธีสอนแบบนิรนัย (Deductive Method) หมายถึงวิธีสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้หลัก กฎ สูตร นิยาม เสียก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าพิสูจน์หลัก กฎ สูตร นิยาม หรือความจริงเหล่านั้นกับกรณีเตรียมไว้ให้หรือกับตัวอย่างเฉพาะ อาจกล่าวอย่างสั้น ๆ ได้ว่าเป็นการสอนจาก

กฎเกณฑ์ไปหาตัวอย่าง เช่นการสอนหลักภาษาเรื่องคำนามคืออะไร ครูอธิบายกฎเกณฑ์ว่าคำนามคืออะไรเสียก่อน คำนามคือคำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ แล้วครูก็นำเอารายชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ซึ่งมีคำชนิดอื่น ๆ เช่นคำกริยา คำวิเศษณ์ คำสรรพนาม ฯลฯ ใส่ปะปนไว้มาให้ นักเรียนช่วยกันตัดสินใจว่าอะไรคือคำนาม อะไรไม่ใช่คำนาม โดยเอากฎเกณฑ์เรื่องคำนามคืออะไรมาใช้เป็นหลักในการพิจารณารายชื่อเหล่านั้น (บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527:179) วิธีสอนแบบนี้เรียกว่าวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักดังกล่าวไปใช้ได้ ข้อดีของวิธีสอนแบบนี้คือ ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้รวดเร็วและไม่ยุ่งยาก ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำทฤษฎี/หลักการไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ และผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องรอผู้เรียนที่เรียนช้ากว่า ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ผู้สอนต้องเตรียมตัวอย่าง สถานการณ์ปัญหาที่หลากหลายมาให้ผู้เรียนได้ฝึกทำเสียเวลาเตรียมตัวมากกว่าปกติ เป็นวิธีสอนที่ขึ้นกับความสามารถของผู้สอนในการนำเสนอเพื่อ สอนทฤษฎี หลักการให้ผู้เรียนเข้าใจ ถ้าผู้สอนมีความสามารถไม่พอจะทำให้การเรียนมีอุปสรรคได้ ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ช้าจะมีปัญหาตามไม่ทันเพื่อน (ทศนา เขมมณี, 2545: 336-337)

7. วิธีสอนแบบอุปนัย (Induction Method) หมายถึงวิธีสอนที่สอนจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม หรือสอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ หลักการ ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป โดยการให้นักเรียนได้ทำการศึกษา สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบกรณีหรือตัวอย่างต่าง ๆ แล้วพิจารณาหาองค์ประกอบที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จากกรณีหรือตัวอย่างต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อจะนำมาเป็นข้อสรุป เช่น ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ครูให้นักเรียนนำโลหะชนิดต่าง ๆ มาเผาจนร้อน แล้วให้นักเรียนสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโลหะเหล่านั้นในลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน นักเรียนอาจจะสรุปจากผลการทดลองได้ว่า โลหะต่าง ๆ เมื่อถูกความร้อนเข้าจะขยายตัวเป็นต้น วิธีสอนแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์แยกแยะข้อแตกต่าง และสัมพันธ์รายละเอียดที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสรุป การนิยาม การตั้งเป็นกฎเกณฑ์ หลักการหรือเป็นสูตรต่าง ๆ ขึ้น (บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2527:176-177) ข้อดีของวิธีสอนแบบอุปนัยคือช่วยให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเกิดความเข้าใจและจดจำได้ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ และเป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาความรู้และกระบวนการ ส่วนข้อจำกัดได้แก่ใช้เวลาค่อนข้างมาก ต้องอาศัยตัวอย่างที่ดี หากผู้สอนไม่สังเกตการสอนอาจไม่ประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนขาดทักษะในการคิดและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอาจไม่เกิดผลที่ต้องการ (ทศนา เขมมณี, 2545:340)

8. วิธีสอนแบบแฮร์บาร์ต (Herbartian Five Formal Steps Method) หมายถึงวิธีสอนที่มีลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมหรือการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นลงมือสอนโดยผู้สอนนำ

ความรู้ใหม่ ๆ เนื้อหาสาระวิชาที่ต้องการสอนมาสอนให้ผู้เรียน ขั้นสัมพันธ์กันคือพยายามขยายขอบเขตของความรู้ให้กว้างขวางขึ้น พร้อมทั้งสอนในสิ่งที่สัมพันธ์กันและเกี่ยวโยงกัน ขั้นตั้งเป็นกฎเกณฑ์หรือขั้นสรุปเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียนผู้สอนและผู้เรียนร่วมมือกันสรุปประเด็นหรือตั้งเป็นกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้น และขั้นสุดท้ายขั้นนำไปใช้คือลงมือปฏิบัติโดยการทำงาน ทำแบบฝึกหัด และทำการบ้านเป็นต้น วิธีสอนแบบแฮร์บาร์ตนั้นกล่าวกันว่าใช้ได้ผลดีในวิชาที่เกี่ยวกับภาษา วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ (Home อ้างถึงในบำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ 2527 : 185) ข้อดีของวิธีสอนแบบแฮร์บาร์ต คือ ช่วยในการเชื่อมโยงความรู้ดั้งเดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ได้ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสรุปสาระสำคัญในบทเรียนและตั้งเป็นกฎเกณฑ์ได้ ส่วนข้อจำกัดได้แก่ จืดความรู้ของผู้เรียนอยู่ในวงจำกัด ผู้เรียนขาดการส่งเสริมให้เกิดพัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคม ไม่ค่อยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

9. วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึคนึกคิดของตนเอง และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ วารี ธีระจิตร (2534:186) กล่าวถึงการแสดงบทบาทสมมติว่า หมายถึง “การสมมุติบทบาทและจัดสภาพการณ์ให้ผู้แสดงบทบาทได้แสดงความรู้สึกรู้สึก นึกคิด อารมณ์ จากสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้น ซึ่งอาจจะเตรียมมาก่อนที่จะแสดงบทบาท หรือไม่ได้เตรียมมาก่อน ภายหลังการแสดงบทบาทสมมุติจะต้องมีการสรุปผลของการแสดงบทบาทนั้นด้วย” ข้อดีของวิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติคือ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้เรียนเข้าใจเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรม ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการเผชิญสถานการณ์ตัดสินใจและการแก้ปัญหา ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมาก สนุกสนาน และเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อผู้เรียน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ใช้เวลาในการสอนมากต้องเตรียมการจัดกรอย่างรัดกุม จัดการไม่ดีอาจเกิดความยุ่งยากสับสนได้ ต้องอาศัยความไวในการรับรู้ของผู้สอนหากผู้สอนขาดประสบการณ์อาจเกิดปัญหาได้

10. วิธีสอนแบบใช้เกม (Game Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกาซึ่งอาจเป็นเกมแบบไม่ใช้อุปกรณ์ หรือเกมที่ต้องใช้ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์เกม และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่นและผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปราย เพื่อสรุปการเรียนรู้ โดยผู้สอนเป็นผู้เตรียมการ ข้อดีของวิธีการสอนแบบใช้เกมคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง สนุกสนาน เกิดการเรียนรู้จากการเล่น ผู้สอนไม่เหนื่อยแรงมาก

ขณะสอน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ต้องใช้เวลามาก เตรียมการมาก และอาจเสียค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์การเล่นหากเป็นเกมประเภทคอมพิวเตอร์เกมหรือเกมที่ต้องมีอุปกรณ์ (ทศนา แหมมณี, 2545:363-367)

11. วิธีสอนแบบสถานการณ์จำลอง (Simulation Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายใต้การเตรียมการและควบคุมดูแลของผู้สอน ข้อดีของวิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองคือทำให้ผู้เรียนเรียนเรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้ง่าย มีส่วนร่วมในการเรียนสูงมาก ได้ฝึกกระบวนการต่าง ๆ ในสถานการณ์จำลองที่เป็นประโยชน์ และการเรียนมีความสนุกสนาน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ อาจมีค่าใช้จ่ายสูงเพราะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ตามสถานการณ์จริง ใช้เวลามากในการเรียนการสอน ใช้เวลาเตรียมการสอนมาก (ทศนา แหมมณี, 254:368-371)

12. วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมและศึกษาด้วยตนเองให้มากขึ้น จากศูนย์การเรียนรู้หรือมุมการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างประสมกันเอาไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ปกติศูนย์การเรียนรู้จะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาสาระเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าศูนย์ต่าง ๆ จนครบทุกศูนย์ โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่น ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อดีของวิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ทราบผลการเรียนรู้ทันทีที่เรียนจบ และสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อยได้ ส่วนข้อจำกัดได้แก่ผู้สอนต้องใช้เวลาเตรียมการมาก และต้องใช้งบประมาณเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาก (ทศนา แหมมณี, 2545:372-375)

13. วิธีสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง (Case Method) หมายถึงวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนศึกษาจากเรื่องที่สมมุติขึ้นจากความจริง เช่น กรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ ข่าว เหตุการณ์จริง หรือจากโทรทัศน์ วิทยู วารสาร เป็นต้น แล้วตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น จากนั้นให้อภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ข้อดีของวิธีสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง คือผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ รู้จักแก้ปัญหา มีมุมมองกว้างขึ้น ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงจากกรณีตัวอย่าง มีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนสูง ส่วนข้อจำกัดได้แก่ หากผู้เรียนมีมุมมองที่ไม่แตกต่างกันการเรียนรู้อาจไม่กว้างเท่าที่ควร ความคิดในการแก้ปัญหามักเป็นไปตามเหตุผลที่ถูกที่ควรจากความคิดเท่านั้น ในทางปฏิบัติจริงอาจใช้ไม่ได้ก็เป็นได้ (ทศนา แหมมณี, 2545:360-362)

แบบอย่างวิธีสอนภาษาต่างประเทศ

1. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method) หมายถึงวิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์และข้อศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ในไวยากรณ์ เช่น ให้ท่องจำคำจำกัดความของคำนาม คำกริยา ให้ฝึกท่องการผันคำกริยา ให้ผู้เรียนท่องคำศัพท์ในภาษาที่เรียนจำนวนมากพร้อมคำแปลในภาษาตน จากนั้นจะให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์และคำศัพท์นั้นมาใช้โดยการแปลประโยคหรือบทความจากภาษาของตนเป็นภาษาที่เรียน หรือจากภาษาที่เรียนกลับเป็นภาษาของตน วิธีนี้ผู้สอนใช้วิธีบรรยาย อธิบายโดยใช้ภาษาของผู้เรียน การวัดผลวัดจากความจำในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และการเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ มีการทดสอบโดยการแปลจากภาษาหนึ่ง ไปสู่อีกภาษาหนึ่ง มุ่งสอนไวยากรณ์เพื่อนำไปใช้แปลข้อความต่าง ๆ ข้อดีของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของภาษาต่างประเทศผ่านทางกฎไวยากรณ์และศัพท์ด้วย ประหยัดเวลาในการสอนอธิบาย เพราะใช้ภาษาของผู้เรียนอธิบาย ผู้เรียนเข้าใจง่าย เรียนได้ครั้งละจำนวนมาก ๆ เพราะเป็นการสอนแบบบรรยาย ผู้เรียนจะมีความสามารถในการอ่านและการแปลดี ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ผิดหลักธรรมชาติของภาษา เพราะไม่ได้เน้นทักษะการฟังและการพูด การอ่านจะทำให้โดยการแปลจากภาษาที่เรียนเป็นภาษาของตนเอง ทำให้เสียเวลาและไม่ได้ความหมายที่แท้จริง การเขียนจะทำให้โดยการแปลจากประโยคในโครงสร้างของภาษาตนไปเป็นลักษณะประโยคของภาษาที่เรียน จึงอาจเกิดความสับสนในการใช้ภาษา การท่องจำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ นานเบื่อหน่าย (อรุณี วิริยะจิตรรา, 2532 : 32-33)

2. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) หมายถึง วิธีสอนที่เน้นการฟังและพูด ผู้เรียนได้รับการฝึกให้เชื่อมโยงคำและวลีเข้ากับความหมาย โดยใช้ของจริงหรือการกระทำเป็นสื่อเสนอความหมาย เรียนรู้ความหมายต่าง ๆ ด้วยวิธีเชื่อมโยงโดยตรงกับภาษาที่เรียน โดยไม่ยอมใช้วิธีการแปลเป็นภาษาของผู้เรียน เน้นการใช้ภาษาที่ต้องการเรียนเป็นสื่อในการสอนในห้องเรียน โดยเริ่มต้นจากการสอนระบบเสียง ผู้เรียนจะเริ่มต้นด้วยการฝึกเลียนเสียงและฝึกแยกเสียงก่อน จากนั้นผู้เรียนจะได้ฝึกฟังความหมายในประโยค เช่น ประโยคคำถามคำตอบ โดยผู้สอนพยายามให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายในประโยคด้วยการเชื่อมโยงคำกับของจริง ผู้เรียนจะเป็นผู้สรุปกฎเกณฑ์ของภาษาด้วยตนเองหลังจากได้รับการฝึกโครงสร้างของภาษาจากการฝึกพูด จากนั้นอาจให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดกฎไวยากรณ์ ในการสอนอ่านนั้นจะนำเนื้อเรื่องที่ผู้เรียนได้ฝึกพูดปากเปล่ามาแล้ว มาให้ผู้เรียนอ่าน ผู้เรียนจะฝึกอ่านโดยการอ่านออกเสียงและพยายามหาความหมายของศัพท์จากบริบท การทดสอบ ความเข้าใจการอ่านกระทำโดยให้ผู้เรียนตอบคำถามและอภิปรายเนื้อเรื่องที่อ่านโดยใช้ภาษาที่เรียน สำหรับการสอนเขียนจะเริ่มจากการฝึกเขียนประโยคง่าย ๆ ที่เคยฝึกพูดมาแล้วเช่นกัน ต่อมาจึงให้ผู้เรียนฝึกเขียนสรุปเนื้อหาจากที่ได้อ่านหรือจากที่ได้อภิปรายปากเปล่ามาแล้ว วิธีสอน

แบบนี้นิยมใช้ผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษานั้น หรือผู้ที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา และผู้สอนเป็นผู้เตรียมการสอนทั้งหมด วิธีสอนแบบตรงนี้ใช้มากในโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ (อรุณี วิริยะจิตรรา, 2532 : 35-36) ข้อดีของวิธีสอนแบบตรง คือ จากการที่ต้องใช้ภาษาที่เรียนเป็นหลักในการสอน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษานั้น ช่วยให้ผู้เรียนฟังและพูดได้ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีของการเรียนการอ่านและการเขียน ช่วยให้ผู้เรียนคุ้นกับภาษาที่เรียนได้เร็ว ส่วนข้อจำกัดได้แก่ หากผู้สอนเจ้าของภาษาต่างประเทศที่ชำนาญได้ยาก สิ้นเปลืองเวลาในการสอน เพราะการใช้ภาษาที่เรียนเป็นสื่อการสอนอาจเข้าใจความหมายคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งต้องเสียเวลาอธิบายชี้แจงมากขึ้น การที่ผู้เรียนต้องสรุปกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ด้วยตนเอง อาจทำให้เข้าใจผิดได้ง่าย ใช้สอนได้แบบจำกัดผู้เรียน หากผู้เรียนมากผู้สอนจะไม่สามารถดูแลและฝึกได้อย่างทั่วถึง (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : 53-54)

3. วิธีสอนแบบฟัง – พูด (Audio – Lingual Method) หมายถึง วิธีสอนที่มีแนวคิดที่ว่าภาษาคือภาษาพูด การสอนภาษาจึงควรเริ่มจากการฟัง – พูด อันเป็นพื้นฐานไปสู่การอ่านและการเขียนตามลำดับ ใช้ภาษาต่างประเทศนั้นเป็นหลักในการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศที่เรียนได้โดยการฝึกฟังและพูดภาษาที่เรียนนั้นซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นนิสัย สามารถพูดได้เป็นอัตโนมัติ ไม่ต้องหยุดคิด โดยในขั้นต้นจะยังไม่ให้ผู้เรียนเห็นรูปเขียนของภาษา ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาที่เรียนให้แก่ผู้เรียนได้เลียนแบบเสียงผู้สอน พูดตามแบบเสียงผู้สอนจนสามารถฟังเข้าใจ เน้นภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้สอนจัดเตรียมระดับความซับซ้อนของภาษาไว้ จากง่ายไปหายาก ฝึกฟังซ้ำ ฝึกพูดซ้ำ ถามตอบซ้ำ ฝึกท่องจำบทสนทนา ฝึกเปลี่ยนแปลงรูปประโยค ฝึกฟังในห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นต้น เนื่องจากภาษาที่ใช้ในบทสนทนาเป็นภาษาที่ใช้พูดจริง ๆ จึงมีการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วย (อรุณี วิริยะจิตรรา, 2532 : 37-38) ข้อดีของวิธีสอนแบบฟัง-พูด คือ เน้นภาคปฏิบัติ ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกภาษาตลอดเวลา ผู้เรียนได้ใช้ภาษาตามสภาพจริง เหมาะกับชีวิตประจำวันและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เป็นวิธีที่ไม่เน้นสติปัญญาหรือเหตุผลมากนัก เหมาะกับเด็กเล็กซึ่งเป็นวัยที่ชอบเลียนแบบ ส่วนข้อจำกัดได้แก่ การฝึกซ้ำ ๆ ทำให้เบื่อหน่าย และผู้เรียนอาจไม่เข้าใจความหมายของเรื่องที่กำลังพูด หากผู้สอนขาดความกระตือรือร้น ขาดการเตรียมการ ขาดสื่อการสอนมาช่วยกระตุ้น หรือขาดประสิทธิภาพ อาจทำให้การสอนวิธีนี้ไม่น่าสนใจ ไม่ประสบผลได้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : 64-65)

4. วิธีการสอนแบบทฤษฎีการเรียนรู้ เน้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory Method) หมายถึงวิธีสอนที่มีแนวคิดที่ว่าภาษาเป็นระบบที่ทั่วไปตามกฎเกณฑ์ ความเข้าใจและการแสดงออกทางภาษาขึ้นอยู่กับความเข้าใจกฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจ

รูปแบบของภาษาและความหมายแล้ว ก็จะสามารถใช้ภาษาได้ จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาตามวิธีนี้อยู่ที่การพัฒนาความสามารถที่จะเข้าใจภาษาเป็นสำคัญ การเรียนภาษาต่างประเทศควรให้ผู้เรียนได้รู้ระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษาที่เรียนนั้นก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ การเรียนแบบและจดจำไม่ได้ช่วยให้เกิดความเข้าใจ สิ่งที่จะนำมาให้เรียนต้องมีความหมาย มีการจัดลำดับความง่ายยาก เน้นการเรียนรู้และเข้าใจระบบภาษาให้มากที่สุด การฝึกยังคงมีอยู่ แต่จะฝึกเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษาดีแล้ว เรียนรู้การใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้เรียนต้องคำนึงถึงภาษาคือการสื่อความหมาย ต้องสอนให้เข้าใจถึงความหมายของภาษาพูดหรือภาษาเขียน การสอนไม่จำเป็นต้องสอนเรียงลำดับจากฟัง พูด อ่าน และเขียน อะไรที่สอนแล้วได้ผลดีก็ควรใช้สิ่งนั้น เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจภาษา (Competence) ก่อนจะแสดงออกทางภาษา (Performance) และควรหลีกเลี่ยงการเรียนแบบท่องจำ ขั้นตอนการสอนอาจเริ่มด้วยการอธิบายกฎไวยากรณ์เสียก่อนแล้วจึงให้อ่านข้อความ จากนั้นจึงทำแบบฝึกหัด ฝึกสนทนา และทำกิจกรรมตามลำดับ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : 65-68) ข้อดีของวิธีสอนแบบทฤษฎีการเรียนรู้เน้นความรู้ความเข้าใจ คือ ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ ผู้เรียนได้มีการฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน ส่วนข้อจำกัดได้แก่ การเรียนด้วยวิธีนี้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาของผู้เรียน จะใช้ได้ผลดีกับเด็กเก่งมากกว่าเด็กอ่อน และผู้สอนต้องเตรียมตัวสอนมาอย่างดีจึงจะได้ผลดี

5. วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia Method) หมายถึง วิธีสอนที่มีแนวคิดว่าสมองของมนุษย์นั้นเปี่ยมด้วยพลัง ผู้สอนจึงควรโน้มน้าวให้ผู้เรียนได้ใช้พลังสมองของตนอย่างเต็มที่ โดยขจัดความกลัวและข้อห้ามต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคในการเรียนภาษา ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยความสนุกสนาน ผ่อนคลายทางจิต จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศสะดวกสบาย ไม่ตึงเครียด ความสนุกและการผ่อนคลายจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วและมีประสิทธิภาพ กิจกรรมทางภาษาเน้นการสอนเพื่อการสื่อสาร ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในการใช้ภาษา เช่น การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เพลงประกอบ การสร้างมโนภาพ การฟังบทสนทนาโดยมีดนตรีเบา ๆ ประกอบ จะสามารถโน้มน้าวให้ผู้เรียนเรียนภาษาด้วยความสนุกสนานโดยไม่รู้ตัว ไม่มีการบังคับผู้เรียน ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกังวล แต่จะใช้วิธีการชักชวน ชักนำด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สอนมีบทบาทสำคัญสำหรับการสอนแบบนี้ ถ้าผู้เรียนไว้วางใจ เคารพผู้สอนและศรัทธา จะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนยิ่งขึ้น (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : 91-97) ข้อดีของวิธีสอนแบบชักชวน คือ ผู้เรียนรู้สึกสบายใจและพอใจที่จะเรียน ไม่มีความกลัวหรือกังวลว่าจะทำอะไรผิด ทำให้สามารถเรียนได้เร็ว และได้ผลดี ได้เรียนภาษาที่ใช้จริง เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วย ส่วนข้อจำกัดได้แก่ เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเล็กมากกว่ากลุ่มใหญ่ ผู้สอนต้องมีความอดทน

และมีความเชื่อในปรัชญาการสอนแบบชักชวน ผู้เรียนอาจมีความรู้ไม่ดีพอในเรื่องไวยากรณ์ เพราะวิธีสอนนี้เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ไม่มุ่งเน้นเรื่องไวยากรณ์

6.4 เทคนิคและกลยุทธ์การสอน

เทคนิคการสอน (Teaching Techniques) หมายถึง กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน หรือการกระทำต่าง ๆ ในการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น ในการบรรยายหรือการพูดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากบุคคลนั้นใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น เช่น ใช้อารมณ์ขันประกอบการพูด ยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย ใช้สื่อช่วยทำให้สิ่งที่บรรยายชัดเจนขึ้น ก็ย่อมช่วยให้การบรรยายนั้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (ทิสนา แคมมณี, 2545 : 384)

กลยุทธ์การสอนหรือกลวิธีการสอน (Teaching Strategies) หมายถึง วิธีหรือการกระทำหรือพฤติกรรมเฉพาะที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้การเรียนการสอนภาษารวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้น นำผลผลิตเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังดำเนินการได้ด้วยตนเองและสามารถถ่ายโอนไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้

บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ ถินวงศ์ (2527 : 151) กล่าวถึงเทคนิคที่เป็นหลักการสอนทั่วไป 10 ประการ คือ

1. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้
2. สอนจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่ยาก
3. สอนจากสิ่งที่มีตัวตนไปหาสิ่งที่ไม่มีตัวตน
4. สอนจากสิ่งที่พบเห็นไปหาเหตุผล
5. สอนจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่สลับซับซ้อน
6. สอนให้เป็นไปตามธรรมชาติของเด็ก
7. สอนให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า
8. สอนให้สนุกสนานสนใจ
9. สอนให้รู้บอกให้น้อยที่สุด
10. สอนให้นักเรียนเรียนโดยการกระทำ

เทคนิคการสอนภาษาต่างประเทศ

กาญจนา ปราบพาล (2532 : 168-169) กล่าวถึงเทคนิคการสอนที่สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนซึ่งเป็นการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง เช่นเดียวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นดังนี้

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด
2. ในระยะเริ่มต้นของการสอนไม่ควรบังคับให้นักเรียนพูดถ้ายังไม่พร้อม

3. ใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
4. คิดวิธีทำให้นักเรียนไม่เครียด
5. ศึกษาความสนใจของนักเรียนและแทรกความสนใจนั้นไว้ในบทเรียน
6. สร้างบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนไม่อายในเวลาทำผิด
7. ถาสอนการสนทนา ควรสอนประโยคที่นำไปใช้ได้
8. ให้นักเรียนเข้าใจว่านักเรียนไม่สามารถเรียนรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาได้พร้อมกัน นักเรียนสามารถใช้บางรูปแบบได้ก่อนรูปแบบอื่น
9. เวลาสอนไม่ควรใช้การแปลเป็นเทคนิคในการสอน

เทคนิคการสอนทั้ง 9 ข้อข้างต้น แม้จะเป็นเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษแต่ก็สามารถใช้อ้างอิงและประยุกต์กับการสอนภาษาญี่ปุ่นได้ เพราะเป็นการสอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง ที่มีสถานการณ์ของการเรียนการสอนคล้ายคลึงกัน

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526) กล่าวถึงเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. สอนให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวหรือเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนประสบอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การสอบถาม การออกคำสั่ง การขอร้อง
2. เน้นการฝึกภาษาแบบที่เจ้าของภาษาใช้ในการสื่อความหมายในชีวิตจริง แต่เป็นภาษาง่าย ๆ
3. เน้นการฝึกให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ตั้งแต่ต้น ทั้งในด้านการพูด ฟัง อ่าน และเขียน ในสถานการณ์ที่ใช้จริง และเน้นให้การสอนทักษะทั้ง 4 นี้สัมพันธ์กันไปโดยตลอด ในแบบที่เรียกว่าเป็นการสอนทักษะสัมพันธ์
4. สอนให้นักเรียนคิดเป็นและมีความคิดสร้างสรรค์ เช่น การฝึกให้นักเรียนเดาความหมายของคำจากประโยคและคำรอบข้าง การหัดให้นักเรียนหากฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาด้วยตนเอง
5. หาโอกาสให้นักเรียนฝึกภาษาโดยการใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน การฝึกให้นักเรียนฟัง พูด อ่าน และเขียน ครูจะต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนไม่รู้สึกลำบากหน่าย
6. สอนให้เนื้อหาเก่าและเนื้อหาใหม่สัมพันธ์กัน เช่น สอนคำศัพท์ใหม่ในรูปแบบประโยคที่นักเรียนรู้จักแล้ว หรือสอนประโยคใหม่โดยการใช้คำศัพท์เก่า

เทคนิคการสอนทั้ง 6 ประการของสุไร พงษ์ทองเจริญ แม้จะเป็นการสอนภาษาอังกฤษ แต่ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนภาษาญี่ปุ่นได้ เนื่องจากการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองเช่นเดียวกัน

เทคนิคการสอนภาษาญี่ปุ่น

ผกาทิพย์ สกุลครุ (2531 : 95-100) กล่าวถึงเทคนิคในการสอนภาษาญี่ปุ่นไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการสอน ควรเป็นดังนี้
 - 1.1 เริ่มจากสิ่งที่ยังไม่ซับซ้อนไปสู่สิ่งที่ยากหรือซับซ้อนขึ้น
 - 1.2 เริ่มจากสิ่งที่มองเห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้ใช้ บ่อยกว่า
 - 1.3 เริ่มจากสิ่งที่มองเห็นได้ สัมผัสได้ ไปสู่สิ่งที่มองไม่เห็นหรือสัมผัสไม่ได้
 - 1.4 เริ่มจากสิ่งใกล้ตัวไปสู่สิ่งไกลตัว
 - 1.5 เริ่มจากเรื่องทั่ว ๆ ไป ไปสู่เรื่องที่มีเฉพาะ
 - 1.6 เริ่มจากสิ่งที่เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่หรือเป็นส่วนประกอบของสิ่งอื่นต่อไป
2. ควรใช้วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอื่น ๆ ประกอบการสอน
3. ควรเลือกรูปแบบการฝึกฝนให้เหมาะกับเนื้อหาที่จะสอน
4. จัดลำดับขั้นตอนในการสอนเนื้อหาแต่ละบทให้เหมาะสม
5. แบ่งเวลาการสอนในแต่ละชั่วโมง กรณีชั่วโมงเรียนละ 60 นาที ควรจัดแบ่งดังนี้
 - 5.1 ทบทวนอยู่เสมอ ด้นชั่วโมงเรียนทุกชั่วโมง ราว 5-10 นาที ควรมีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เรียนในชั่วโมงก่อนแล้วจึงนำเข้าสู่เนื้อหาใหม่
 - 5.2 อธิบายแต่น้อย ควรใช้เวลาในการอธิบายเฉพาะเท่าที่จำเป็น โดยอธิบายอย่างสั้น ๆ กระชับ เข้าใจง่าย เป็นระบบ และยกตัวอย่างที่ชัดเจน ใช้เวลาราว 10-15 นาที อย่าลืมว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไม่ใช่เพื่อให้เข้าใจ แต่เพื่อให้สามารถใช้สื่อสารได้จริง
 - 5.3 ฝึกฝนให้มาก ใช้เวลาที่เหลือทั้งหมด คือ ราว 40 นาที หรือ 2 ใน 3 ของเวลาในการเรียนการสอน ควรฝึกฝนให้ได้ทั้ง 4 ทักษะ โดยเริ่มจากฟัง – พูดก่อน แล้วจึงไปสู่การอ่านและเขียน

จอห์น ไฮคราฟท์ (John Hayeraft, 1981 : 14-17) กล่าวถึงเทคนิคบางประการที่ใช้ได้ผลในห้องเรียนดังนี้

1. มองดูนักเรียนทุกคนในชั้น เพราะคนที่ครูไม่มองจะรู้สึกว่าคุณครูไม่ชอบเขา และเพื่อครูจะได้รู้ใครตั้งใจ ใครไม่ตั้งใจ
2. ใช้คำถามหลากหลาย อย่าเรียกชื่อนักเรียนก่อนถาม เพราะคนอื่น ๆ จะไม่ค่อยสนใจต่อคำตอบของคนที่ถูกถาม
3. อย่าถามเรียงไปทีละคน เนื่องจากคนที่อยู่ไกลจะไม่ค่อยสนใจ เพราะยังไม่ถึงเวลาที่คำตอบ
4. ควรถามทุกคนเท่าเทียมกัน
5. จัดที่นั่งให้เหมาะสม ให้นักเรียนนั่งใกล้ข้างหน้ามากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักเรียนดูแผนภูมิบนกระดาน
6. จำกัดเวลาพูดของครู ให้นักเรียนมีโอกาสพูดมาก ๆ ยกเว้นการฝึกทักษะการฟัง
7. เขียนบนกระดานให้ชัดเจนเป็นระเบียบ
8. ให้กำลังใจนักเรียนโดยคำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิดก็ไม่ทำเสียงดู
9. สนับสนุนให้นักเรียนฝึกภาษาในห้องเรียน เช่น ฟังรายการวิทยุ อ่านหนังสือ
10. ช่วยนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคลนอกชั้นเรียน นักเรียนคนนั้นจะรู้สึกว่าครูเอาใจใส่เขาจริง
11. แก่ใจนักเรียน เมื่อนักเรียนพูดผิด ให้ครูพูดประโยคที่ถูกต้องอย่างนุ่มนวล
12. จับคู่หรือแบ่งกลุ่ม การทำเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสฝึกพูดและกล้าพูดมากขึ้น

6.5 กิจกรรมการสอน

กิจกรรมการสอน (Teaching Activities) หมายถึง การกระทำ การดำเนินการ การปฏิบัติการ ขณะที่กำลังทำการสอนหรืออาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมคือสาระทั้งหมดของการสอนก็ได้ ซึ่งต้องมีเป้าหมาย มีวัตถุประสงค์ มีการเตรียมการ มีสาระในการทำ มีขั้นตอนกระบวนการทำ มีการตรวจสอบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมการสอนเป็นเรื่องที่ต้องมีผู้สอน มีตัวกิจกรรม มีผู้เรียน มีสาระในการเรียนการสอน

กิจกรรมการสอน ถือเป็นหัวใจที่สำคัญมากของกระบวนการการเรียนการสอน วิชาภาษา โดยเฉพาะการสอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง อย่างภาษาญี่ปุ่น เพราะกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือหรือพาหนะที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนใน ชั่วโมงนั้น ในคาบนั้น หรือในเรื่องนั้น วารี ธีระจิตร (2530) กล่าวถึงความสำคัญของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนว่า

1. ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน
2. ช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ
4. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
6. ช่วยส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ
7. ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน
8. ช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. ช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ให้กว้างขวาง
10. ช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียน
11. ช่วยส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ
12. ช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน
14. ช่วยส่งเสริมให้รู้จักการทำงานเป็นหมู่
15. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในเรื่องต่าง ๆ

สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ (2536) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน
2. ควรเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วม
3. ควรให้โอกาสและเห็นความสามารถของผู้เรียน
4. ควรฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองของนักเรียน
5. ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2537) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพว่าจะต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ควรสอดคล้องและตอบสนองกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. ควรคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. ต้องเป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
4. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม หรือลงมือปฏิบัติอย่างทั่วถึง
5. ควรเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม
6. ควรเป็นกิจกรรมที่มีหลายรูปแบบ
7. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง

ในการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองนั้น จะบรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือ กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศเห็นพ้องกันว่ากิจกรรมเป็นหัวใจของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ทางภาษาในด้านต่าง ๆ มาใช้ประกอบกันเพื่อให้สื่อความหมายได้ตามต้องการ
2. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา เพราะการทำกิจกรรมเป็นการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนเห็นว่า การเรียนรู้ภาษานั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
3. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้การเรียนภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ เพราะผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อได้ลงมือทำอะไรด้วยตนเอง
4. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันในระหว่างผู้เรียน

ด้วยกันกับครูผู้สอน เกิดบรรยากาศอันดี ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : 121-122)

กิจกรรมการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ภาษาต่างประเทศนั้นมีอยู่มากมายหลากหลายวิธี ในที่นี้จะยกตัวอย่างที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับนำเสนอเพื่อเป็นหลักในการอ้างอิง ดังนี้

กิจกรรมการสอนภาษาที่เน้นทักษะการฟัง

พอลสตัน และคณะ (Paulston and Others, 1976 : 131-132) เสนอแนะขั้นตอนในการฝึกทักษะการฟังภาษาต่างประเทศสรุปได้ดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้รู้จุดมุ่งหมายของการฝึกทักษะการฟัง
2. ให้ผู้เรียนฟังข้อความหรือเรื่องราวที่เตรียมไว้ โดยใช้อัตราความเร็วปกติ เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ฟังซ้ำ ในภาษาต่างประเทศที่เรียน
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรืองานที่มอบหมายให้ หลังจากการฟังแล้ว
4. ผู้สอนให้คำติชมในงานของผู้เรียน เช่น เฉลยคำตอบ หรือแก้ไขคำตอบที่ผิดด้วยตนเอง

ฟินอคเชียโร และซาโกะ (Finoechiaro and Sako, 1983 : 138-139) เสนอแนะกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง พอสรุปได้ดังนี้

1. ให้ฟังคำสั่งที่ใช้ในการเรียนการสอนของครู ฟังการบอกแนวทางการปฏิบัติเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียน
2. ให้ฟังเพื่อนคนอื่นถามคำถาม สรุปเรื่องหรือเล่าเรื่องเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียน
3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมุติ แสดงละครหรือการสนทนา
4. ให้ฟังคำบรรยายของบุคคลภายนอก หรือฟังบทเรียนจากเทป ฟังเพลงหรือปาฐกถาต่าง ๆ ที่ใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียน
5. ให้ดูภาพยนตร์ ทั้งที่จัดทำขึ้นเพื่อการสอนภาษานั้นเป็นการเฉพาะ และภาพยนตร์อื่น ๆ ที่ใช้ภาษานั้น

6. ให้สัมผัสภาษาต่างชาติ
7. ให้เข้าร่วมการบรรยาย การประชุมปฏิบัติการ ชมรมภาษาหรืออื่น ๆ ที่ใช้ภาษา ต่างประเทศที่เรียน
8. ให้เล่นเกมภาษาที่เรียน

กิจกรรมการสอนภาษาที่เน้นทักษะการพูด

สกอตต์ (Scott, 1981:70) เสนอแนะขั้นตอนในการฝึกทักษะการพูดภาษาต่างประเทศ พอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สอนควรบอกผู้เรียนให้รู้ถึงสิ่งที่เรียน
2. ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาการพูดภาษาต่างประเทศนั้น โดยเน้นให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะของภาษา ความหมายของข้อความที่จะพูดและอื่น ๆ
3. ให้ผู้เรียนฝึกและถ่ายโอนการพูด โดยอาจฝึกพูดพร้อม ๆ กัน หรือเป็นคู่

ฟินอคเชียโร และซาโกะ (Finocchiaro and Sako, 1983 : 141) เสนอแนะกิจกรรมในการสอนทักษะการพูดภาษาต่างประเทศ พอสรุปได้ดังนี้

1. ให้ตอบคำถามซึ่งครูหรือเพื่อนในชั้นเป็นผู้ถาม
2. บอกให้เพื่อนทำตามคำสั่ง
3. ให้นักเรียนถามหรือตอบคำถามของเพื่อนในชั้น
4. ให้บอกลักษณะวัตถุ สิ่งของต่าง ๆ จากภาพ
5. ให้เล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน โดยครูอาจให้คำสำคัญต่าง ๆ
6. ให้รายงานเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่กำหนดหัวข้อให้
7. จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียน ให้นักเรียนใช้บทสนทนาต่าง ๆ กันไป เช่น ในร้านขายของ ร้านอาหาร ธนาคาร เป็นต้น
8. ให้เล่นเกมต่าง ๆ ทางภาษา
9. ให้ได้วาที อภิปราย แสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ
10. ให้ฝึกการสนทนาทางโทรศัพท์
11. ให้อ่านหนังสือพิมพ์ภาษาของตนเอง แล้วรายงานเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียน
12. ให้แสดงบทบาทสมมุติ

กิจกรรมการสอนภาษาที่เน้นทักษะการอ่าน

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 178-179) เสนอแนะขั้นตอนและกิจกรรมในการสอนการอ่านภาษาต่างประเทศ พอสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities)

เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ตัวอย่างกิจกรรมเช่น

- 1.1 ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิม แล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน การคาดคะเนอาจผิดหรือถูกก็ได้
- 1.2 ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง จากรูปภาพ หรือการแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities)

เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน ตัวอย่างกิจกรรมเช่น

- 2.1 ให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ อาจเป็นย่อหน้าหรือเป็นประโยคก็ได้
- 2.2 เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเรื่อง
- 2.3 เติมข้อความลงไปแผนผังของเนื้อเรื่อง
- 2.4 เล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities)

เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่ทำได้ อาจเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูดและการเขียนก็ได้ ตัวอย่างกิจกรรมเช่น

- 3.1 ให้แสดงบทบาทสมมุติ
- 3.2 ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ
- 3.3 ให้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

กิจกรรมการสอนภาษาที่เน้นทักษะการเขียน

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 185) ได้เสนอแนะหลักในการจัดกิจกรรมการสอนการเขียนภาษาต่างประเทศ พอสรุปได้ดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกเขียน เสริมรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนคุ้นเคยแล้วจากการฟังและพูด
2. การควบคุมการเขียนควรลดน้อยลงตามลำดับ ให้ผู้เรียนได้ฝึกตอบสนองต่อการชี้แนะของครูด้วยตัวเองทีละน้อย

3. ควรเน้นกิจกรรมการเขียนเพื่อการสื่อสารเป็นพิเศษ กิจกรรมในการสอนทักษะการเขียนที่น่าสนใจพอสรุปได้ดังนี้

1. การเขียนแบบควบคุม เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาสำหรับผู้เรียนใช้ในการเขียน ตัวอย่างกิจกรรมเช่น
 - 1.1 การเติมข้อความให้สมบูรณ์
 - 1.2 การเขียนข้อความจากข้อมูลที่กำหนดให้
2. การเขียนแบบมีการชี้แนะ เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาเพียงบางส่วน บางส่วนผู้เรียนต้องเขียนเองสร้างสรรค์เอง ตัวอย่างกิจกรรมเช่น
 - 2.1 การใช้ข้อความในประโยคเป็นตัวชี้แนะ
 - 2.2 การใช้ข้อความจากโฆษณาต่าง ๆ เป็นตัวชี้แนะ
 - 2.3 การใช้แผนที่ แผนภูมิ ตาราง เป็นตัวชี้แนะ
3. การเขียนแบบเสรี เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ขั้นตอนของการเขียน การรวบรวมความคิด เรียบเรียงความคิดก่อนที่จะเขียน แล้วจึงเขียนตามความคิดเห็น ความถนัดของตน แล้วผู้สอนช่วยตรวจแก้ไข ตัวอย่างกิจกรรมเช่น
 - 3.1 การเขียนบันทึก (Notes)
 - 3.2 การเขียนโครงร่าง (Outline)
 - 3.3 การเขียนร่าง (Draft)

วิธีการและรูปแบบการฝึกทักษะทางภาษาญี่ปุ่น

ในการสอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองนั้น นอกจากต้องจัดกิจกรรมการสอนให้น่าสนใจและให้คุณค่าตามวัตถุประสงค์ของการสอนแล้ว กิจกรรมการฝึกทักษะหรือฝึกฝนทักษะทางภาษาก็นับว่าเป็นหัวใจสำคัญอีกประการที่ผู้สอนทุกคนต้องจัดเตรียมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะ ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้น ผกาทิพย์ สกุลครู (2531 : 97) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการฝึกฝนทักษะภาษาญี่ปุ่นว่ามีอยู่มากมาย ผู้สอนควรเลือกใช้หรือนำมาผสมผสานให้เหมาะกับเนื้อหาที่จะสอน วิธีการฝึกฝนทักษะภาษาญี่ปุ่นที่แนะนำ ได้แก่

1. การฝึกพูดตาม (Repetition Drill)
2. การฝึกแทนคำในประโยค (Substitution Drill)
3. การฝึกเปลี่ยนรูปคำหรือประโยค (Transformation Drill)
4. การฝึกถาม-ตอบ (Question – Answer Drill)
5. การฝึกเชื่อมประโยค (Combination Drill)

6. การฝึกแต่งประโยค (Completion Drill)
7. การฝึกขยายประโยค (Expansion Drill)
8. การฝึกแปล (Translation Drill)

โดยมีรูปแบบการฝึกที่หลากหลาย พอสรุปได้ดังนี้

1. ฝึกพร้อมกันทั้งชั้นเรียน
2. ฝึกเป็นกลุ่ม
3. ฝึกเป็นคู่
4. ฝึกทีละคน

6.6 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดผล (Measurement) เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการตรวจสอบความรู้และความเข้าใจ โดยการวัดจะถูกกำหนดค่าออกมาเป็นจำนวนตัวเลขหรือในเชิงปริมาณ การวัดผลการเรียนรู้ (Learning measurement) จึงเป็นกระบวนการในการวัดความรู้ความเข้าใจ หรือความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะวัดออกมาในรูปของมาตรการวัดเชิงปริมาณ เช่น คะแนน จำนวนข้อ ซึ่งการวัดค่าที่ได้จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวัดที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นแบบทดสอบ ใบงาน แบบฝึกหัด หรือแม้แต่การกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้กระทำ เพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดความรู้และความสามารถ หลังจากนั้นก็จะนำผลที่ได้กำหนดค่าออกมาในรูปของคะแนน ซึ่งเป็นตัวเลขปริมาณมากน้อย (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538 : 206)

การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการในการพิจารณาด้วยการนำข้อมูลที่วัดได้มาเปรียบเทียบและตัดสิน หรือสรุปให้เห็นว่าสิ่งเหล่านั้นมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด เช่น ผู้เรียนสอบได้คะแนนเต็มในการสอบ อาจสรุปได้ว่าผู้เรียนคนนั้นเป็นผู้ที่เรียนเก่งในวิชานั้น การประเมินผลจะกระทำได้ด้วยการอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการประเมินผลเป็นผลพวงมาจากการวัดผลของสิ่งนั้น แล้วนำผลที่ได้มาพิจารณาอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อตัดสินว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ดังนั้นการจะได้มาซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวัด เพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ซึ่งการรวบรวมข้อมูลอาจทำได้คือ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากการสังเกต
2. เก็บข้อมูลโดยอาศัยเครื่องมืออื่น ๆ เช่น จากแบบสอบถามหรือจากผลผลิตที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538 : 206)

จากความหมายของการวัดผลและประเมินผลดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าทั้งสองเรื่องเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือการวัดผลเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลโดย

ละเอียด และการประเมินผลเป็นการสรุปข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำเร็จและเปรียบเทียบคุณค่า เช่น ความก้าวหน้าในการเรียน ความสำเร็จผลในการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ นักการศึกษา ครู อาจารย์ จึงมักเรียกคำสองคำนี้รวม ๆ กันว่า การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เนื่องจากเป็น กระบวนการที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง หากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งก็จะไม่ได้สาระที่ถูกต้องสมบูรณ์ และนักการศึกษาโดยทั่วไปมักถือกันว่า การวัดและการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการ สอนด้วย (DeCecco, 1968 : 11-12)

ลำดับขั้นและหลักของการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2522 : 126-127) กล่าวถึงลำดับขั้นของการวัดและการ ประเมินผลการเรียนการสอน พอสรุปได้ว่า เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน คัดเลือก เนื้อหา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งเตรียมตำรา เอกสาร อุปกรณ์ เรียบร้อยแล้ว ก็อยู่ใน ขั้นที่จะลงมือทำการสอนได้แล้ว แต่ถ้าจะให้การวางแผนและเตรียมการสอนสมบูรณ์ขึ้น อาจารย์ ผู้สอนควรวางแผนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควบคู่กันไปด้วยเลย ในการวางแผนการสอนควรวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควบคู่ไปพร้อมกัน จำเนียร ศิลปวานิช (2538 : 131-132) กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลพอสรุปสาระสำคัญได้คือ เมื่อจัด กระบวนการเรียนการสอนแล้ว ก็ต้องมีการวัดผลและประเมินผล โดยมีหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการวัดหรือประเมินผลที่สามารถ วัดหรือสังเกตได้อย่างชัดเจน โดยการกำหนดเงื่อนไขหรือเกณฑ์ไว้
2. การวิเคราะห์พฤติกรรม ในการวัดและประเมินผลที่ดีครูต้องมีความรู้เรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรม และสามารถดำเนินการวิเคราะห์พฤติกรรมได้ ซึ่ง ตามหลักของบลูม (Bloom) ได้แบ่งระดับพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล
3. การสร้างและการใช้เครื่องมือประเมิน ครูต้องทราบวิธีการออกข้อสอบทั้ง แบบปรนัยและอัตนัย ข้อสอบที่วัดพฤติกรรมตามเงื่อนไข เกณฑ์ที่กำหนด ไว้ในวัตถุประสงค์ และยังต้องทราบวิธีการประเมินแบบต่าง ๆ ด้วย
4. การตีความหมายและรายงานผลการประเมิน เมื่อครูวัดผลแล้วครูก็ต้องมี ความสามารถในการประเมิน คือ วิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมาย แล้ว รายงานผลให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ

สุรพันธุ์ ตันศรีวังษ์ (2538 : 213) กล่าวถึงขั้นตอนในการวัดและประเมินผล พอสรุปได้ว่าการประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. พิจารณาวัดดูประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้
2. เลือกประเภทเครื่องมือที่เหมาะสมกับพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์
3. สร้างเครื่องมือหรือเสาะหาเครื่องมือที่สอดคล้องกับการเลือก
4. นำเครื่องมือมาใช้วัด
5. ตรวจสอบผลที่ได้และประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน
6. แจ้งผลความก้าวหน้าให้ผู้เรียนได้ทราบทันทีเพื่อเสริมกำลังใจ
7. กรณีที่ผลความก้าวหน้าไม่เป็นที่น่าพอใจ ให้ศึกษาวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามีข้อผิดพลาดอยู่ที่ใด อาจเป็นเครื่องมือไม่ดี วิธีการใช้วัดไม่ดี หรือผู้เรียนยังไม่เข้าใจ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข

จุดประสงค์และวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2522 : 227-228) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้สอนว่าจะเกี่ยวพันกับการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนไปมากน้อยแค่ไหนแล้ว ควรจะเพิ่มเติมอะไร แก้ไขตอนไหน และปรับปรุงอะไรเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ บ้าง การประเมินลักษณะนี้เรียกกันว่าเป็นการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) การประเมินผลลักษณะนี้ต้องทำไปตลอดเวลา เพื่อที่จะรู้ผลทั้งผู้เรียน รู้ผลทั้งผู้สอน รู้ผลการเรียนของผู้เรียน และรู้ผลการสอนของผู้สอน การประเมินผลในแนวนี้สามารถทำได้หลายอย่าง เช่น การทดสอบก่อนเรียน การสอบกลางภาค การสอบเป็นครั้งคราว การสอบย่อยของแต่ละหน่วยบทเรียนแต่ละเนื้อหา การทำรายงานทั้งกลุ่มและเดี่ยว การอภิปรายในชั้นเรียน กิจกรรมการประเมินเหล่านี้ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้แต่ต้น ที่สำคัญก็คือการประเมินดังกล่าวต้องทำในระหว่างภาคเรียน และแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบ พร้อมทั้งผู้สอนนำไปใช้เพื่อประเมินและปรับปรุงการสอนของตนตลอดเวลาด้วย

2. เพื่อตรวจสอบว่าเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาไปแล้ว ผู้เรียนประสบความสำเร็จอยู่ในระดับไหน เช่น การสอบไล่ประจำภาค ประจำปี เป็นต้น เรียกกันในภาษาวัดผลว่าเป็นการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) จุดประสงค์ก็เพื่อดูผลรวมตอนสุดท้ายของการสอนนั้น ตลอดเทอมหรือตลอดภาคนั้นผู้เรียนเรียนไปแล้วได้ผลแค่ไหน ควรจะจัดเข้าระดับไหน จะย้ายไปเรียนกลุ่มไหน อย่างไร จะสอบได้หรือสอบตกเพียงไร วิธีการที่นิยมทำกันก็คือการสอบปลายภาค

บางแห่งหรือบางวิชาก็ให้มีรายงานหรือโครงการประกอบด้วย บางแห่งก็ให้เสนอผลงานหรือการสอบด้วยปากเปล่าพร้อมกันไป ซึ่งอาจเอาคะแนนทุกอย่างรวมกันหรือใช้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความเหมาะสม

ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลก่อนการเรียน (Pre-test) เป็นการวัดและประเมินผลผู้เรียนก่อนการเริ่มเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับใด ถ้าพบว่าความรู้เดิมมีเพียงพอแล้ว ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนต่อได้เลย แต่ถ้าพบว่าผู้เรียนยังไม่พร้อมสำหรับเนื้อหาที่เตรียมไว้ ผู้สอนจะต้องสอนเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในความรู้เดิม เช่น เพื่อนร่วมชั้นก่อน

วิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลก่อนเรียน คือ การใช้แบบสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น

2. การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เป็นการวัดและประเมินผลขณะกำลังเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด เพื่อดูว่าผู้เรียนคนใดประสบความสำเร็จในการเรียนเนื้อหาแต่ละจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนคนใดมีปัญหาการเรียนจุดใด ผู้สอนจะได้หาวิธีการส่งเสริมผู้เรียนที่เก่ง เช่น เสริมบทเรียนเพิ่มเติมเป็นพิเศษ และหาวิธีช่วยเหลือผู้เรียนที่อ่อน เช่น สอนซ่อมเสริมหรือจัดแบบฝึกหัดเพิ่มเติม นอกจากนี้ผู้สอนจะได้ใช้ข้อมูลในการปรับวิธีสอนให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียน เช่น อาจต้องสนใจผู้เรียนที่อ่อนเป็นพิเศษ หรือเพิ่มการสอนเป็นรายบุคคลมากขึ้น หรืออาจแบ่งสอนเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถของผู้เรียน หรืออาจแบ่งกลุ่มนักเรียนคละกันระหว่างคนเก่งกับคนอ่อน เพื่อให้คนเก่งช่วยอธิบายให้เพื่อนที่เรียนอ่อน เป็นต้น วิธีการที่เลือกใช้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอนเป็นสำคัญ

วิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ได้แก่ การใช้แบบสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจผลงาน เป็นต้น

3. การวัดและประเมินผลหลังเรียน (Summative Evaluation) เป็นการวัดและประเมินผลภายหลังการเรียนสิ้นสุดลง เพื่อตัดสินผลการเรียนทั้งหมดของผู้เรียนว่ารอบรู้ในเนื้อหา มากน้อยเพียงใด และมีความสามารถในระดับใด นอกจากนี้ผู้สอนจะได้ใช้ข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในปีการศึกษาต่อไปด้วย

วิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลหลังเรียน ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม การตรวจสอบผลงาน การสังเกต ฯลฯ (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2541 : 1/7 – 1/8)

วิธีการวัดผลและประเมินผล สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

1. การสอบ (สอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ฯลฯ)

2. ผลงาน (รายงาน โครงการงาน ภาพวาด ภาพปั้น ฯลฯ)
3. ความก้าวหน้าส่วนตัว (รายงานปากเปล่า การอภิปราย การมีส่วนร่วม พฤติกรรม การแสดงออกต่าง ๆ ฯลฯ)
4. ความสนใจ ความสม่ำเสมอ (การเข้าเรียน การขวนขวายหาความรู้ ฯลฯ)
5. อื่น ๆ

จะใช้วิธีการแต่ละอย่างหรือใช้ร่วมกัน จะแบ่งคะแนนมากน้อยเท่าใด สัดส่วนของคะแนนควรเป็นอย่างไรนั้น ผู้สอนน่าจะได้พิจารณากำหนดร่วมกับผู้เรียน โดยอาศัยจุดมุ่งหมายและลักษณะเนื้อหาเป็นหลัก (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2522 : 228)

ปิยะจิต ทาแดง (2524 : 138) เสนอแนะการแบ่งคะแนนการเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. คะแนนที่ได้จากการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ
2. คะแนนที่ได้จากการส่งงานที่มีคุณภาพตามกำหนดเวลา
3. คะแนนในการสอบย่อย
4. คะแนนในการสอบไล่

แนวคิดการวัดผลแบบอิงกลุ่มและการวัดผลแบบอิงเกณฑ์

การวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced Measurement) เป็นการวัดที่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์มาตรฐานสัมพัทธ์ (A Relative Standard) หรือพฤติกรรมของกลุ่มเป็นสำคัญ การวัดผลแบบนี้มุ่งหาความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบแข่งขันระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง แบบสอบที่สร้างขึ้นตามแนวคิดหรือปรัชญาการวัดแบบนี้ เรียกว่า แบบสอบอิงกลุ่ม

การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Measurement) เป็นการวัดที่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์มาตรฐานที่ให้คำนิยามไว้แน่ชัดล่วงหน้าเป็นสำคัญ นอกจากนี้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ยังมุ่งที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถหรือไม่สามารถทำอะไรได้บ้าง อีกทั้งเป็นการวัดที่มีได้ตีความหมายของคะแนนในแง่การเปรียบเทียบกับคะแนนของเพื่อนร่วมชั้นตามแบบการวัดแบบอิงกลุ่ม ฉะนั้นการวัดผลแบบอิงเกณฑ์มุ่งผลักดันให้เกิดการเรียนรู้แบบเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6.7 พฤติกรรมของผู้เรียน

พฤติกรรมของผู้เรียน (Student Behavior) หมายถึง การกระทำ การแสดงออก แบบแผนของกิริยาอาการ ลักษณะท่าทาง การรับรู้ รวมถึงบุคลิกภาพของผู้เรียน ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ทั้งการเตรียมตัวก่อนการเรียน ระหว่างเรียนในห้องเรียน หลังเลิกเรียน และการเสริม

การเรียนนอกเวลาเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม จำเนียร ศิลปวานิช (2538 : 69) กล่าวถึงความสำคัญของผู้เรียน สรุปได้ว่า ผู้เรียนนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน เพราะถ้าปราศจากองค์ประกอบส่วนนี้เสียแล้ว การเรียนการสอนก็จะไม่บังเกิดขึ้น การสอนที่ดีนั้นผู้สอนจะต้องพิจารณาถึงผู้เรียนด้วยว่า ผู้เรียนคือใคร เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ มีพื้นความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างไร ผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้ และยุทธวิธีที่จะนำไปใช้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในแนวทางที่ต้องการ

พฤติกรรมของผู้เรียนทั่วไป

วรารักษ์ สุนาลัย (2535 : 63-74) กล่าวถึงหน้าที่และพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนการสอน พอสรุปได้ดังนี้

1. รักการเรียนและรู้จักศึกษาค้นคว้าใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. เคารพและเชื่อฟังผู้สอน
4. มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน
5. รู้จักความมีระเบียบวินัยในตนเอง
6. สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง
7. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
8. สามารถแสดงความคิดเห็น และสรุปบทเรียนได้ด้วยตนเอง
9. ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
10. สามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้

นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่ควรมีมมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้สอนดังนี้

1. ให้ความเคารพ รัก นับถือผู้สอน
2. พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้สอน
3. พยายามปรับตัวเข้าหาผู้สอน
4. มีน้ำใจต่อผู้สอน
5. ให้ความไว้วางใจ เมื่อมีปัญหาที่ควรขอคำปรึกษาจากผู้สอน
6. รู้จักซักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน
7. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สอน

เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยทางการเรียนการสอนนั้น ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2522 : 64-68) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้เรียนพอสรุปได้ดังนี้

1. ในชีวิตมหาวิทยาลัยนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกและพฤติกรรมค่อนข้างมาก
2. หากนักศึกษาใช้เวลาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน ก็จะช่วยให้การเรียนมีผลดีขึ้น
3. ถ้าผู้เรียนใช้เวลาในห้องเรียน ไปซักถาม พูดคุยกับผู้สอนมากขึ้น ก็จะมีผลต่อการเรียนรู้มากขึ้น
4. กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความหมาย ในขณะเดียวกันก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักศึกษาด้วย ซึ่งมักเป็นเรื่องทางสังคม กิจกรรมความสนใจทั่วไปมากกว่าการเรียนรู้ทางวิชาการ

พฤติกรรมของผู้เรียนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526 : 14-19) แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองพอสรุปได้ดังนี้

1. อายุของผู้เรียนมีช่วงองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จหรือไม่ในการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่ก็มีสารบางอย่างที่ควรคำนึงถึง
 - 1.1 ผู้ใหญ่จะรู้สึกกระดากอาย กลัวที่จะใช้ภาษาผิด ๆ ถูก ๆ มากกว่าเด็ก อันเป็นผลให้ผู้ใหญ่บางคนไม่กล้าแสดงออก การฝึกภาษาจึงลดน้อยไป
 - 1.2 เด็กจำได้เร็วกว่าผู้ใหญ่ แต่ขณะเดียวกันก็ลืมเร็วกว่า
 - 1.3 ผู้ใหญ่สามารถใช้เหตุผลและสรุปได้ดีกว่าเด็ก
 - 1.4 เด็กส่วนใหญ่เลียนเสียงภาษาหรือออกเสียงภาษาได้ดีกว่าผู้ใหญ่
2. ผู้เรียนควรต้องคลุกคลีกับการใช้ภาษาต่างประเทศจริงอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 600 ชั่วโมงจึงจะได้ผล การเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยไม่ได้ผลเพราะมีเวลาเรียนน้อย รวมทั้งปีประมาณ 200 ชั่วโมง อีกทั้งมีเวลาปิดภาคที่นักเรียนตัดขาดการเรียนอีกด้วย นอกจากนั้นในเวลาเรียนครูบางคนก็ใช้ภาษาไทย ระยะเวลาที่ผู้เรียนมีโอกาสคลุกคลีกับภาษาอังกฤษจึงยิ่งลดน้อยถอยลงไปอีก
3. ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้น ผู้เรียนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อังกฤษในการสื่อสารเลย ส่วนใหญ่จึงขาดความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาอังกฤษ ทำให้การเรียนไม่ได้รับผลสำเร็จ

4. แรงจูงใจทั้งจากภายในและภายนอกจะช่วยให้ผู้เรียนมีความปรารถนาที่จะศึกษาหาความรู้โดยใช้ภาษาต่างประเทศ
5. ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเมื่อมีความพร้อมที่จะเรียน
6. ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ เมื่อบทเรียนสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียน
7. ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนและมีวิธีเรียนต่างกัน
8. กิจกรรมที่นักเรียนทำจะก่อให้เกิดการเรียนรู้
9. การฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความแม่นยำ และคล่องแคล่วในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่
10. แต่ละครั้งที่ผู้เรียนฝึกบทเรียนจะต้องรู้ว่าตนกำลังทำสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อจะได้เกิดความแน่ใจ
11. ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าบทเรียนที่ตนกำลังฝึกอยู่นั้นมีความหมายว่าอะไร
12. ในขณะที่ฝึกผู้เรียนควรจะต้องรู้ว่ามีกฎเกณฑ์อันใดที่จะยึดถือได้ เพื่อจะได้สร้างพฤติกรรมใหม่ขึ้นมาได้อย่างถูกต้อง
13. การเรียนนั้นจะต้องนำไปใช้ได้จริง
14. บทเรียนที่ต่อเนื่องกันเป็นบ่อเกิดของการเรียนรู้

แคลร์ อี ไวน์สไตน์ (Claire E. Weinstein อ้างถึงในอรุณี วิริยะจิตรา, 2532) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับกลวิธีในการเรียนภาษา พอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเกี่ยวกับเวลา เช่น การจัดตารางการเรียนรู้ประจำวัน ประจำเดือน ประจำปี
2. การแก้ปัญหา ได้แก่ การยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น ตรวจสอบข้อมูลของปัญหา กำหนดตัวปัญหา และแจกแจงความคิดด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหา
3. การจดคำบรรยาย ได้แก่ การอ่านเนื้อหาล่วงหน้า จดอย่างมีโครงสร้าง คุณลักษณะที่บ่งบอกความสำคัญ เช่น ทำท่างและคำสำคัญ เขียนตัวอย่าง เว้นที่ว่างไว้เมื่อจดไม่ทันอย่าหยุดจดบันทึกจนกว่าจะหมดชั่วโมงเรียน และทบทวนทันทีเท่าที่ทำได้หลังชั่วโมงเรียน
4. การอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ การเขียนใหม่ หรือปรับข้อความที่ยากให้เป็นคำพูดที่เข้าใจง่ายของผู้เรียนเอง การตั้งคำถามและหาคำตอบสำหรับเนื้อหาที่เรียน การอ่านซ้ำในส่วนที่ไม่เข้าใจ การจินตนาการให้เป็นภาพตามเนื้อหาที่อ่าน
5. การสอบ ได้แก่ กลวิธีเตรียมตัวก่อนสอบ และกลวิธีในการทำข้อสอบ

สมยศ เม่นแยม (2543 : 138) เสนอแนะวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศให้ได้ผลดี ผู้เรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ต้องชอบภาษาต่างประเทศที่เรียน
2. มีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะเรียน
3. ต้องมั่นใจในตัวเอง
4. ต้องชอบครูผู้สอน
5. บรรยากาศห้องเรียนเหมาะสม
6. พร้อมทั้งฝึกฝนด้วยตนเอง อย่าไปหวังพึ่งครู เพราะภาษาเป็นทักษะที่ต้องฝึกและมันก็จะเข้าไปเอง
7. ไม่ท้อแท้เกี่ยวกับความยุ่งยากในกฎเกณฑ์ของภาษา
8. สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่
9. ตัดสินใจเรียนและเรียนให้เต็มที่
10. การเรียนภาษาต้องมีการแสดงออก แสดงความเข้าใจและความร่วมมือกับผู้อื่น
11. วิธีเรียนของคุณ คุณต้องกำหนดเอง ถ้าทำได้ก็จะเห็นผลโดยพลัน
12. ใช้สมองซีกขวามากกว่าซีกซ้ายในการเรียนภาษา
(สมองซีกซ้าย – วิเคราะห์ – รับเข้า – ส่งออกสมองซีกขวา – รับผลรวมของภาษาทั้งหมดส่งออกไปเพื่อการสื่อสาร)
13. พยายามคิดเป็นภาษาที่เรียนโดยไม่ต้องคิดเป็นภาษาแม่
14. ถือว่าข้อผิดพลาดทั้งปวงเป็นบทเรียนที่จะต้องแก้ไขต่อไป ไม่ต้องอาย
15. สวมบทบาทเป็นภาษาในภาษานั้น ๆ ทั้งกริยาท่าทาง วัฒนธรรม
16. การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมเป็นของคู่กัน จึงต้องมีทัศนคติที่ดีต่อกันพวกนั้น
17. ขบวนการเรียนเหมือนกับการเล่นเกม เมื่อชนะหมายถึงการสื่อสารได้ตรงกับสถานการณ์นั่นเอง
18. ภาษาไม่เกี่ยวกับ IQ ทุกคนเรียนภาษาได้ถ้าคุณออกเสียงได้ – ตาดี – หูดี ได้ยินเสียง และถ้าคุณมีความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคลก็จะทำให้คุณสามารถเรียนภาษาได้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก
19. การเรียนภาษาถ้าจะเปรียบกับการว่ายน้ำ คุณต้องกระโดดลงไปในน้ำแล้วว่ายน้ำตามวิธีที่ครูสอน แต่ถ้ายืนอยู่ขอบสระแล้วสอนว่าว่ายน้ำโดยไม่โดดลงไป คุณก็ว่ายน้ำไม่เป็นสักที

20. การเรียนภาษาคุณต้องฝึกฟัง ฝึกพูด ฝึกอ่าน และฝึกเขียน และที่แน่นอนที่สุด คุณจะต้องเพิ่มพูนศัพท์ที่เป็นประโยชน์ในการใช้พูด – ฟัง – อ่าน – เขียน ซึ่งใครรู้ศัพท์ในภาษานั้น ๆ มาก ๆ ก็ย่อมเก่งกล้าอย่างแน่นอน

พฤติกรรมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทย โดยสุพรรณ กรฐเมือง, (2544 : 26-32) พบว่า

1. พฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นโดยรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง
2. พฤติกรรมเรียนก่อนเข้าเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
3. พฤติกรรมเรียนขณะที่เรียน อยู่ในห้องเรียนอยู่ในระดับดี
4. พฤติกรรมเรียนหลังเลิกเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
5. พฤติกรรมเสริมเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทยมีพฤติกรรมเรียนเชิงบวกดังนี้

1. พฤติกรรมเรียนก่อนเข้าเรียน ระดับดีและระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือ
 - 1.1 เตรียมอุปกรณ์ตำราเรียนเพื่อใช้เรียน
 - 1.2 เลือกที่นั่งที่สามารถมองเห็นกระดานหรืออาจารย์ชัดเจน
 - 1.3 เข้าเรียนก่อนเวลาพอสมควร
 - 1.4 พูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนผ่านมา
 - 1.5 พูดคุยกับเพื่อนถึงเรื่องที่จะเรียน
 - 1.6 ทบทวนบทเรียนของครั้งที่ผ่านมา
2. พฤติกรรมเรียนขณะเรียนในห้องเรียนระดับดีและปานกลางเรียงตามลำดับคือ
 - 2.1 พยายามทำความเข้าใจคำสอนของครู
 - 2.2 ทำเครื่องหมายเช่น จีดเส้นใต้ใจความ กฎ นิยามที่สำคัญ
 - 2.3 ตั้งใจฟังคำสอนและพยายามคิดตาม
 - 2.4 จดบันทึก คำ วลี ประโยคที่น่าสนใจไว้
 - 2.5 นำความรู้เก่ามาเชื่อมโยงเพื่อให้เข้าใจชัดเจนขึ้น
 - 2.6 หากมีเรื่องไม่เข้าใจจะถามผู้สอนหรือเพื่อนทันทีหรือหลังเรียนจบ
 - 2.7 ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความตั้งใจ เช่น การซักถาม
 - 2.8 อธิบายให้เพื่อนที่ไม่เข้าใจฟังเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน
 - 2.9 สรุปกฎเกี่ยวกับไวยากรณ์หรืออื่น ๆ ที่ได้เรียนมา

- 2.10 จดบันทึกความรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมที่ผู้สอนกล่าวถึง
- 2.11 จดบันทึกข้อข้องใจ คำถามที่ไม่เข้าใจไว้และหาคำตอบเพิ่มเติม
- 2.12 ฝึกเขียน ผันคำกริยา รูปประโยคซ้ำ ๆ หลายครั้ง
- 3. พฤติกรรมการเรียนหลังเลิกเรียนระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือ
 - 3.1 ทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดทันทีเมื่อมีเวลา
 - 3.2 สรุป พูดคุยซักถามเกี่ยวกับบทเรียนในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลอื่น ๆ
 - 3.3 ฝึกคัด จำท่องคำศัพท์ ฝึกฝนรูปประโยคเพื่อให้เกิดความคล่อง
 - 3.4 จดข้อข้องใจสงสัยเพื่อหาคำตอบ
 - 3.5 เมื่อทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดเสร็จจะตรวจทานอีกครั้ง
 - 3.6 หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนมา
 - 3.7 จัดตารางเรียน อ่านหนังสือ ทำแบบฝึกหัด
 - 3.8 ทำกิจกรรมเสร็จตามตารางเวลา
 - 3.9 ฟังเทป ดูวิดีโอ คำศัพท์ การสนทนาภาษาญี่ปุ่น
- 4. พฤติกรรมเสริมเพื่อการเรียนรู้ระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือ
 - 4.1 สอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น
 - 4.2 อ่านการ์ตูนญี่ปุ่น วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ภาษาญี่ปุ่น
 - 4.3 ฟังเพลง เทปสนทนา รายการวิทยุเกี่ยวกับญี่ปุ่น
 - 4.4 ดูวิดีโอ ภาพยนตร์ สารคดี เกี่ยวกับญี่ปุ่น
 - 4.5 จด บันทึก คำวลี ประโยคที่น่าสนใจเพื่อนำมาใช้ในการเรียน
 - 4.6 ติดต่อสมาคมกับชาวญี่ปุ่นเพื่อหาโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่น

6.8 พฤติกรรมของผู้สอน

พฤติกรรมของผู้สอน (Instructor Behavior) หรือพฤติกรรมของครู (Teacher Behavior) หมายถึงการกระทำ การแสดงออก แบบแผนทางกิริยาอาการ ลักษณะท่าทาง รวมถึงบุคลิกภาพของผู้สอนหรือครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ทั้งการเตรียมตัวก่อนการสอน ระหว่างการสอนในห้องเรียน หลังเลิกสอนและการเสริมการสอนนอกเวลาเรียน ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อการเรียนการสอน จำเนียร ศิลปวานิช (2538 : 69) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้สอนว่า “แต่เดิมในกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่ผู้เรียนมาก จนถึงกับมีความเชื่อกันว่า ผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีความรู้สูงกว่าผู้เรียนมากจึงจะเกิดผลดีแก่การถ่ายทอดความรู้ ถ้าผู้สอนกับผู้เรียนมีความรู้เสมอกัน การถ่ายทอดความรู้ก็จะไม่บังเกิดผล แต่ในปัจจุบันความเชื่อเช่นว่านี้มีได้เป็นจริงเสมอไป เพราะมีองค์ประกอบ

อื่น ๆ ในกระบวนการถ่ายทอดความรู้หลายอย่างเพิ่มขึ้น” สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์ (2538 : 19) กล่าวถึงความสำคัญของผู้สอนหรือครูว่า “ความหมายของการสอนก็คือการช่วยให้บุคคลอื่นเกิดการเรียนรู้ ผู้ที่ช่วยให้บุคคลอื่นได้เรียนรู้ก็คือผู้สอนหรือครูนั่นเอง ครูที่ดีจะจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะต้องมีทั้งศิลปะและวิทยาอยู่ในตัวเอง ซึ่งก็หมายความว่า การสอนนั้นเป็นทั้งศิลป์ คือ จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์และลีลาที่ต้องฝึกหัดเพื่อจะได้มีการแสดงออกที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ ติดตามเรียน และสำเร็จผลตามความมุ่งหมาย ส่วนอีกนัยหนึ่งก็จัดเป็นวิทยาศาสตร์ถึง การสอนนั้นจะต้องมีรูปแบบ มีการจัดอย่างเหมาะสม มีหลักการ และที่จัดเป็นศาสตร์ได้เพราะวิธีสอนต่าง ๆ ได้ถูกค้นคว้าวิจัยและตั้งเป็นทฤษฎีการสอนอยู่มากมาย”

จำเนียร ศิลปวานิช (2538 : 90) สรุปความสำคัญของพฤติกรรมของผู้สอนหรือครูไว้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียน รวมทั้งเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียน ครูจึงควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสม และควรมีพฤติกรรมด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมด้วย

พฤติกรรมของผู้สอนทั่วไป

วรารณ สุนาลัย (2535 : 62-63) กล่าวถึงหน้าที่ของผู้สอนว่า ผู้สอนต้องมีหน้าที่ดังนี้

1. มีความตั้งใจให้ความรู้แก่ผู้เรียนสู่ความสามารถ
2. สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน
3. รู้จักใช้เทคนิควิธีสอนหลายรูปแบบ
4. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมในแต่ละบทเรียน
5. สังเกตพร้อมทั้งบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน
6. เตรียมอุปกรณ์ที่ตรงตามเนื้อหาวิชา
7. ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมต่อผู้เรียน
8. แนะนำแหล่งความรู้ต่าง ๆ
9. เป็นที่ปรึกษาและแนะแนวในเรื่องต่าง ๆ
10. ประเมินผลการเรียนการสอน

นอกจากนี้ยังให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นหลักการสอน ซึ่งผู้สอนควรปฏิบัติในการเรียนการสอนดังนี้

1. สอนจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม
2. สอนโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยตนเอง
3. นำประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนช่วยในการเรียนการสอน

4. ใช้จิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง
5. สอนจากสิ่งที่ย่อยไปหาสิ่งที่ยาก
6. สอนให้รู้จักทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้
7. สอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปพร้อมกัน
8. ให้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง
9. สอนให้รู้จักทำงานที่มอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
10. สอนโดยวิธีการจูงใจ โดยการชมเชยหรือให้รางวัล

วาทรูบา และไรท์ (Watruba and Wright อ้างถึงใน สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538 : 20) ได้วิจัยถึงพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิภาพ จากผลงานวิจัย 21 ชิ้น พบความสอดคล้องของลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพ เรียงลำดับดังนี้

1. ทักษะการสื่อความหมาย
2. ทักษะการติดต่อผู้เรียน
3. ความรู้ในเนื้อหาวิชา
4. การจัดระบบของเนื้อหาวิชา
5. ความสนใจในเนื้อหาวิชา
6. ความยุติธรรมในการสอบและให้คะแนน

ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยโทเรโด (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538 : 20) ที่ทำวิจัยพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับการสอน โดยใช้วิธีสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ คิษย์เก่า และนักศึกษาปัจจุบัน พบว่าจากพฤติกรรมการสอน 60 อย่าง กลุ่มผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่ม ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้ (แสดงเฉพาะลำดับ 1 ถึง 12)

1. จัดเตรียมการสอนได้ดี
2. แสดงความตั้งใจสอนอย่างจริงจัง
3. แสดงความเชื่อมั่นและเข้าใจเนื้อหาการสอน
4. ใช้วิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย
5. มีการทดสอบด้วยการใช้แบบทดสอบเชิงความคิด ไม่ใช่ทดสอบเฉพาะความจำ
6. ทำการประเมินผลการสอนด้วยความยุติธรรม
7. ใช้การสื่อความหมายกับชั้นเรียนอย่างเหมาะสม
8. สนับสนุนให้ผู้เรียนมีกิจกรรมและร่วมความคิด

9. จัดลำดับเนื้อหาวิชาอย่างเหมาะสม
10. ได้รับความสนใจผู้เรียนให้เกิดความตั้งใจ
11. ดูแลนักเรียนด้วยความรู้สึกยกย่อง
12. ตอบคำถามของนักเรียนตามความสามารถ

ไรอันและคณะ (Ryans David อ้างถึงใน สุรพันธ์ ตันศรีวงษ์, 2538 : 25-26) ได้รวบรวมพฤติกรรมที่ดีของครูไว้ดังนี้

1. ตั้งตัวอยู่เสมอ
2. สนใจในตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้น
3. ร่าเริงแจ่มใส
4. ควบคุมตนเองได้ไม่คิดหวังง่าย
5. มีอารมณ์ขัน
6. ไม่ลำเอียง ไม่สนใจเฉพาะคนหนึ่งคนเดียว
7. มีความอดทน
8. แสดงความเข้าใจแก่นักเรียน
9. แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อนักเรียน
10. ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวของนักเรียนเท่ากับปัญหาการเรียน
11. ยกย่องชมเชยผู้ทำงานดี
12. ยอมรับว่านักเรียนสามารถทำงานยาก ๆ ได้
13. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
14. ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนมากที่สุด
15. เตรียมการสอนเป็นอย่างดี
16. มีการยืดหยุ่นถ้าสอนไม่เป็นไปตามแผน
17. ยอมรับความจำเป็นของนักเรียนแต่ละคน
18. ใช้อุปกรณ์การสอนเหมาะสม กระตุ้นให้สนใจ
19. ชี้แนวทางการเรียน แจ่มแจ้ง มีการสาธิตอธิบาย
20. สนับสนุนให้ทำงานเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น และประเมินผลด้วยตนเอง
21. มีระเบียบวินัยดี
22. ให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ

พฤติกรรมของผู้สอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง

อรุณี วิริยะจิตรา (2532 : 101-102) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองเพื่อการสื่อสาร สรุปพฤติกรรมของผู้สอนได้ดังนี้

1. ผู้สอนต้องลดบทบาทของตนเองลงมาจากผู้ให้ความรู้แต่เพียงผู้เดียวในห้องเรียน มาเป็นการจัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากหลาย ๆ ทาง เช่น จากการทำกิจกรรม จากเพื่อนร่วมชั้น จากการเรียนด้วยตนเองนอกห้องเรียน รวมทั้งจากการเรียนรู้จากผู้สอนด้วย
2. ผู้สอนควรลดเวลาการใช้ภาษาของตนในชั้นเรียนลง โดยผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาให้มากที่สุด
3. ผู้สอนควรดูแลการเรียนด้วยการบอกจุดประสงค์ของบทเรียน อธิบายวิธีการทำกิจกรรม และคอยควบคุมการเรียนในช่วงที่มีการฝึกรูปแบบของภาษาเท่านั้น นอกนั้นผู้สอนจะลดบทบาทลง คอยเป็นผู้ให้ความสะดวก ช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ
4. ผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะขณะที่ผู้เรียนกำลังใช้ภาษา ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะใช้ภาษาไม่ถูกต้องนักก็ตาม
5. ผู้สอนยังคงเป็นแหล่งความรู้ที่ผู้เรียนจะใช้ได้เมื่อต้องการ
6. ผู้สอนเป็นผู้เตรียมผู้เรียนให้พร้อมก่อนการเรียนรู้
7. ผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน โดยพยายามใช้ภาษาที่สอนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในห้องเรียนให้มากที่สุด
8. ผู้สอนเป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความอยากเรียน สร้างบรรยากาศผ่อนคลายและเป็นกันเอง
9. ผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนด้วย

พฤติกรรมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

ผกาทิพย์ สกุลครุ (2531 : 94-95) กล่าวถึงคุณสมบัติและพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในอุดมคติไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น และเรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่นอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และอย่างเป็นระบบ ได้แก่
 - 1.1 มีความรู้เรื่องเสียง ตัวอักษร คำศัพท์ ไวยากรณ์ โครงสร้าง ลักษณะของภาษาญี่ปุ่น อย่างเป็นระบบ และละเอียดลึกซึ้ง

- 1.2 มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ภาษาของชาวญี่ปุ่น
- 1.3 มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของภาษาญี่ปุ่น
- 1.4 มีความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์ และลักษณะของภาษา
- 1.5 มีความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง ชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมของชาวญี่ปุ่น
2. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างดี เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนได้ ได้แก่
 - 2.1 มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างดี
 - 2.2 มีความสามารถในการออกเสียงภาษาญี่ปุ่น ได้อย่างถูกต้อง ตามแบบภาษาญี่ปุ่นที่เป็นมาตรฐาน
3. มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่
 - 3.1 มีความรู้ความสามารถในเรื่องวิธีการและเทคนิคการสอน
 - 3.2 มีความสามารถในการวางแผนการสอน และสอนได้ตามแผน
 - 3.3 มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนวิธีการและเทคนิคการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน หรือชั้นเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป
 - 3.4 มีความรู้ความสามารถในการใช้ ปรับใช้ และผลิตตำรา และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน
 - 3.5 มีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 3.6 มีความรู้ทั่วไปทางด้านการศึกษาและจิตวิทยา
4. มีความรู้ความเข้าใจในผู้เรียน และปัญหาของผู้เรียนเป็นอย่างดี และสามารถแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียนได้ ได้แก่
 - 4.1 มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะนิสัย และพฤติกรรมการเรียนรู้ของชาวไทยเป็นอย่างดี
 - 4.2 มีความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมของชาวไทย
 - 4.3 มีความรู้ความเข้าใจภาษาไทย และข้อแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นระบบ
 - 4.4 เข้าใจปัญหาของผู้เรียนชาวไทย และสามารถช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ ได้

7. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอน คือ สิ่งต่าง ๆ นอกเหนือจากพฤติกรรมการสอนที่มีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์ และสำคัญยิ่งทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนการสอน ซึ่งมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นแบบอย่างทางวัฒนธรรม ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนในงานวิจัยนี้ จะประกอบด้วย 6 องค์ประกอบสำคัญ คือ

7.1 หลักสูตร

7.2 เนื้อหา

7.3 อุปกรณ์การสอน

7.4 สิ่งแวดล้อมในการสอน

7.5 อุปสรรคของผู้เรียน

7.6 อุปสรรคของผู้สอน

7.1 หลักสูตร

ประทีป เมธาคุณ (2532 : 1) ให้ความหมายของหลักสูตร (Curriculum) ว่า “หลักสูตรคือแผนการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึงการพิจารณาคัดเลือก จัดรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินผล” พันัส หันนาคินทร์ (2521 : 179) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า “หลักสูตรคือประสบการณ์ทางการศึกษาทุกอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการฝึกฝนอบรมในด้านต่าง ๆ อย่างดีที่สุด จนสามารถดำรงชีวิตในสังคมของตนได้อย่างมีความสุข” กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 7) สรุปสาระสำคัญของหลักสูตรว่า หมายถึง “โครงการหรือแผน หรือข้อกำหนด อันประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถ และรวมถึงลำดับขั้นของประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแปลความคิดไปสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน สังคม และโลกได้อย่างมีความสุข

การ์เซีย (Garcia, 1983) ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร (Curriculum) ว่าหมายถึง “จำนวนหน่วยเรียนทั้งหมด ที่สถาบันการศึกษาได้จัด และกำหนดการศึกษาและกิจกรรมไว้อย่างชัดเจนสำหรับการเสร็จสิ้นการศึกษานั้น รายวิชาหรือหัวข้อเรื่องที่ได้จัดไว้ภายในสถาบันการศึกษา เพื่อการสำเร็จในการเรียน คือ

1. หลักสูตรในรายวิชา อาจจะจัดทำขึ้นสำหรับบทเรียนเดียวกันก็ได้ เช่น แผนการเรียนประจำวัน

2. หลักสูตรสำหรับงานแต่ละหน่วย หลักสูตรชนิดนี้ต้องใช้เวลานานสำหรับการดำเนินการ เช่น แผนการเรียนที่จัดแบ่งเป็นหน่วย หรือแผนระยะยาว

3. หลักสูตรสำหรับหนึ่งเทอมหรือหนึ่งปี เช่น syllabus, course of study หรือ teaching guide”
 การ์เซีย เห็นว่าหลักสูตรเป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเนื้อหาและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของสถาบันการศึกษานั้น ๆ

เดือนใจ ดันงามตรง (2537 : 9-10) ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรว่า “หลักสูตรเป็นกระบวนการจัดอย่างมีระบบ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการ (needs analysis) เป็นอันดับแรก ต่อไปก็คือการออกแบบโครงสร้างรายวิชา (course) และจบลงด้วยการประเมินโครงการ (program evaluation)”

ลักษณะของหลักสูตรภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง

การเรียนการสอนภาษาที่สองในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนที่เน้นวิชาเอก วิชาโท หรือเป็นการเรียนการสอนแบบเลือกเสรีก็ตาม ล้วนต้องมีหลักสูตรเป็นกรอบนำทางในการเรียนการสอนทั้งสิ้น หลักสูตรภาษาโดยเฉพาะภาษาที่สองหรือหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ถือเป็นภาษาที่สองนั้นมีอยู่ด้วยกันมากมายหลายแบบ อัลเลน (Allen, 1987) แบ่งหลักสูตรภาษาตามลักษณะวิธีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 แบบ คือ

1. หลักสูตรแบบวิเคราะห์โครงสร้าง (Structural – analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นไวยากรณ์และลักษณะของภาษา ให้ความสำคัญที่การเรียบเรียงการสอนไปตามลำดับกฎเกณฑ์ของภาษา โดยมีสมมุติฐานว่าความสามารถในการสื่อสารขึ้นอยู่กับความรู้เบื้องต้นทางไวยากรณ์ ศัพท์ และกฎเกณฑ์ของการออกเสียง

2. หลักสูตรแบบวิเคราะห์เชิงประโยชน์ (Functional – analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นลักษณะของข้อความ (discourse) ประกอบด้วย วิธีสอนแบบสื่อสารภายในกรอบบังคับ ใช้การฝึกโดยเน้นสื่อ หลักสูตรแบบนี้มีแนวคิดว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และต้องการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นจึงมีการจัดการสอนในห้องเรียนอย่างมีระบบ และเน้นความหมายในการสื่อสารเป็นหลัก

3. หลักสูตรแบบปราศจากการวิเคราะห์ (Non-analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาที่ไม่ต้องมีการวิเคราะห์เลย เป็นภาษาแบบธรรมชาติ ใช้เทคนิคการสอนแบบทดลอง ถือว่าเป็นการสื่อสารอย่างเต็มรูปแบบ หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดให้มีการปฏิบัติในรูปของการสื่อสารที่เหมือนจริงและเป็นธรรมชาติ ดังนั้นจึงลดการเน้นกระบวนการร่างหลักสูตร และเพิ่มจุดเน้นที่การพัฒนาวิธีการสอน การสอนในหลักสูตรประเภทนี้มีหลักการตรงกันข้ามกับการสอน

แบบเดิม ซึ่งมีหลักการสอนโดยเริ่มจากหน่วยเล็กไปหาหน่วยใหญ่ การสอนตามหลักสูตรนี้มีแนวความคิดว่า ภาษาเป็นส่วนของการพัฒนาสังคมและพัฒนาตัวผู้เรียนเอง และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ภาษาที่เรียนทั้งหมดไปใช้ได้จริงในสภาพต่าง ๆ ที่ต้องการ จึงไม่มีการแบ่งออกเป็นทักษะย่อย ๆ และการจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

ริชาร์ด นอสส์ และ ที เอส ร็อดเจอร์ (Richard Noss and TS Rodger, 1983) แบ่งหลักสูตรภาษาตามเนื้อหาออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. หลักสูตรการแปล (The translation syllabus) มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การแปลความหมายของภาษาที่เรียนกับภาษาแม่
2. หลักสูตรเชิงพรรณนา (The descriptive or explanatory syllabus) มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การวิเคราะห์ การอธิบายเกี่ยวกับภาษาที่เรียนมากกว่าเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. หลักสูตรเชิงโครงสร้าง (The structural syllabus) มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การวิเคราะห์ไวยากรณ์ของภาษาที่เรียน และผู้เรียนจะต้องแสดงความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ในสภาพต่าง ๆ ของภาษาที่เรียนมา
4. หลักสูตรอิงสภาพการณ์ (The situational syllabus) คล้ายคลึงกับหลักสูตรเชิงโครงสร้าง แต่แตกต่างกันที่จุดเริ่มต้นและช่วงตอนกลางของหลักสูตร โดยจะเริ่มบทเรียนด้วยสภาพที่ต้องใช้ภาษามากที่สุดเป็นบทแรก แต่ในที่สุดก็ต้องครอบคลุมเนื้อหาไวยากรณ์ทั้งหมดเช่นเดียวกับหลักสูตรเชิงโครงสร้าง
5. หลักสูตรเชิงการสื่อสาร (The communicational syllabus) มุ่งเน้นที่การแลกเปลี่ยนการสื่อสารมากกว่าที่จะสนใจรูปของภาษาหรือสภาพการณ์
6. หลักสูตรอิงแนวคิด (The notional syllabus) มีจุดเน้นเกี่ยวกับการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าความคิดชนิดใดที่ผู้เรียนต้องการแสดงออกก่อน จะคล้ายคลึงกับหลักสูตรเชิงโครงสร้าง แต่จะแตกต่างกันในด้านการลำดับเนื้อหา

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรรูปแบบหรือลักษณะใดก็ตาม สิ่งสำคัญก็คือหลักสูตรนั้นควรเป็นหลักสูตรที่ดี วิชัย วงษ์ใหญ่ (2521 : 3) กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่า “ควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมที่สุดต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้แก่

ก. สภาพทางเศรษฐกิจ

- ข. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการศึกษา
- ค. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม
- ง. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- จ. สภาพทางการเมืองการปกครอง
- ฉ. สภาพทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และคุณธรรม”

บันทึก พุทธชะวัน (2524 : 58-63) ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่ดีว่าควรประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องสนองความต้องการของสังคมและชาติ รวมทั้งมุ่งสร้างเสริมค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังต้องเน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน ให้มีความเจริญงอกงามในหลายด้าน ตลอดจนสนองความต้องการของผู้เรียน
2. เนื้อหาของหลักสูตร ควรจะสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิต ประสบการณ์ใกล้ตัว เด็ก เมื่อเรียนแล้วสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเนื้อหาต้องมีความต่อเนื่อง เรียงตามลำดับความง่าย-ยาก มีความเป็นเอกภาพ
3. วัสดุหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู เอกสารสิ่งพิมพ์ สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะช่วยให้หลักสูตรมีความหมายและนำไปสู่การปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น
4. หลักสูตรที่ดีต้องนำไปสู่หลักปฏิบัติได้ดี ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำที่จะให้เด็กส่วนใหญ่สามารถประสบความสำเร็จได้ หลักสูตรควรยืดหยุ่นได้ในการปฏิบัติการสอน และควรกำหนดเนื้อหาให้สัมพันธ์กับเวลาที่ใช้สอน และควรเน้นในรูปแบบวัฒนธรรมกับขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นอย่างได้สัดส่วนกัน

หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยของไทย

หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยนั้นเริ่มมีการเรียนการสอนขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2508 และปีต่อมาได้เปิดการเรียนการสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่ง หลังจากนั้นก็ได้มีการเปิดหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นขึ้นในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อย่างแพร่หลาย ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และมหาวิทยาลัยของเอกชน ทั้งในกรุงเทพฯ และภูมิภาค อย่างไรก็ตามบทความเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยของไทยยังมีอยู่น้อยมาก ในที่นี้จึงขอนำตัวอย่างหลักสูตรของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นตัวอย่างในการนำเสนอสาระที่น่าสนใจดังนี้ ปิยะจิต ทาแดง (2524 : 128) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า “หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน” คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นอยู่ 3 ระยะ คือ

1. หลักสูตรปีการศึกษา 2509 เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นให้แก่บัณฑิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เรียนอาทิตย์ละ 8 ชั่วโมง นิสิตไม่มีสิทธิ์ในการเลือกวิชาเรียน ต้องเรียนตามรายวิชาที่ภาควิชาจัดให้
2. หลักสูตรปีการศึกษา 2517 เป็นหลักสูตรวิชาเอก-โท มีหน่วยกิตรวม 144 หน่วยกิต นิสิตที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต้องเรียน 48 หน่วยกิต และเรียน 32 หน่วยกิตในฐานะเป็นวิชาโท การศึกษาในชั้นปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นระดับต้น เรียนอาทิตย์ละ 8 ชั่วโมง ส่วนในระดับสูงเรียนอาทิตย์ละ 10 ชั่วโมง นิสิตมีเสรีภาพในการเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ มากขึ้น
3. หลักสูตรปีการศึกษา 2520 หน่วยกิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นลดลงเหลือ 42 หน่วยกิต วิชาโท 24 หน่วยกิต นิสิตจะเริ่มศึกษาภาษาญี่ปุ่นในชั้นปีที่ 1 ในฐานะวิชาภาษาต่างประเทศ 6 หน่วยกิต เรียนสองภาคการศึกษา อาทิตย์ละ 5 ชั่วโมง การเรียนในชั้นปีที่ 2 จะเรียนอาทิตย์ละ 6 ชั่วโมง (6 หน่วยกิต) การเรียนในชั้นปีที่ 3 และ 4 จะเรียนอาทิตย์ละ 8 ชั่วโมง นิสิตมีเสรีภาพในการเรียนมาก

7.2 เนื้อหา

เนื้อหาหรือเนื้อหาวิชา (Content) หมายถึง สารสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง มโนทัศน์ คำจำกัดความ และรายละเอียดอันเป็นแก่นสารและองค์ความรู้ของรายวิชานั้น ๆ

ความสำคัญของเนื้อหาวิชา

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2537, 48-49) กล่าวถึงความสำคัญของเนื้อหาวิชา พอสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. เนื้อหาเป็นองค์ประกอบแรกของหลักสูตร โดยความจริงแล้วเนื้อหาจะกำหนดลักษณะและประเภทของประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะให้กับนักเรียน ตลอดจนเครื่องมือประเมินผลที่จะใช้ นอกจากนี้เนื้อหายังกำหนดกิจกรรมในร่มและกิจกรรมกลางแจ้งทุกประเภทที่ครูจัดให้มี
2. ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการกระทำที่มีเหตุผล ถ้าปราศจากความรู้ มนุษย์ก็จะกระทำไปในลักษณะที่ปราศจากเหตุผล อย่างไรก็ตามความรู้ก็ไม่ใช่สิ่งที่จะประกันได้เสมอไปว่ามนุษย์จะกระทำไปในทางที่มีเหตุผลเสมอ เพราะมนุษย์อาจกระทำไปในทางที่เขาเคยทำเป็นปกติประจำวัน (routine) ทำตามประเพณี ทำตามอารมณ์ และทำตามอคติ แต่ถ้าปราศจากความรู้เลยทีเดียว การกระทำที่มีเหตุผลย่อมเป็นไปได้ไม่ได้
3. ความรู้ย่อมนำมาซึ่งความรู้ ในการค้นหาข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หลักการใหม่ ๆ เราจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานอยู่บ้าง ถ้าปราศจากความรู้พื้นฐาน เราก็เหมือนอยู่ในความมืด
4. ความรู้จะขยายประสบการณ์ ความตระหนักของเอกัตบุคคลที่ว่าเขามีความรู้อยู่จะเป็นตัวจูงใจทำให้เขาค้นคว้าสิ่งแวดลอมตามธรรมชาติทางกายภาพและทางสังคม การกระทำดังกล่าวจะทำให้เขาได้รับความรู้ใหม่ ๆ และความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เขามีอยู่ก่อนแล้ว

ประสบการณ์เพิ่มเติมจะช่วยให้เขาเห็นช่องว่างของความรู้ ซึ่งเขาอาจจะหาโอกาสอุดช่องว่างดังกล่าวในเวลาต่อมาด้วยการค้นพบของตนเอง หรือโดยคนอื่น ดังนั้นการมีความรู้ที่อยู่ในตัว จะทำให้เขานำความรู้ดังกล่าวออกใช้

5. ความรู้จะใช้สนองตอบต่อความพอใจในความต้องการสำหรับทางด้านวิชาการของชีวิตมนุษย์ และกระตุ้นให้เขาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

การเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา

1. แหล่งที่จะเลือกเนื้อหา (Sources of Content) แหล่งที่สามารถจะเลือกหาเนื้อหาวิชานั้นประกอบด้วย ตำราเรียน รายงานการวิจัย คู่มือต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นแหล่งแรกที่ให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากนั้นก็หาจากแหล่งที่เกี่ยวกับพัฒนาการของท้องถิ่น เช่น โครงร่างวิชา แผนการสอน และเตรียมการสอนของผู้ที่เคยสอนมาแล้ว หรือโน้ตที่ผู้อื่นใช้มาแล้ว เป็นต้น แต่แหล่งหลังนี้ ควรจะใช้ต่อเมื่อไม่สามารถหาจากแหล่งแรกแล้วเท่านั้น

2. หลักการเลือกเนื้อหา (Criteria for Content Selection) เกณฑ์การเลือกนั้นแบ่งออกเป็น

ก. เลือกจากเอกสาร สิ่งพิมพ์เป็นเกณฑ์ (Documentary Criteria) จะต้องเลือกจากตำราและสิ่งพิมพ์ที่มีการปรุงแต่งครั้งสุดท้าย และจะต้องเป็นตำราและสิ่งพิมพ์ที่มีความถูกต้องเข้าขั้นมาตรฐานด้วย

ข. เลือกจากหน้าที่การงานเป็นเกณฑ์ (Job Criteria) จะต้องเลือกจากลักษณะของงานโดยตรง และทักษะที่จำเป็นสำหรับงานนั้น ๆ ซึ่งขาดเสียมิได้

3. อันตบการเลือกเนื้อหา (The Process of Content Selection) ก่อนอื่นจะต้องกระจายความคิดรวบยอด กฎเกณฑ์ หลักการ ทฤษฎี และทักษะต่าง ๆ แยกแยกออกเป็นส่วน ๆ จากนั้นจึงคัดเลือกเฉพาะสิ่งที่ต้องการและสามารถจะนำไปใช้ได้ผล ดังจุดมุ่งหมายเชิงปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ การกระทำเช่นนี้สามารถจะคัดข้อมูลที่ไม่จำเป็นออกไปได้หมด เหลือแต่ส่วนที่เป็นเนื้อหาที่แท้จริง ซึ่งเป็นการประหยัดเวลา แรงงาน และทำให้ผู้เรียนไม่ต้องไปควานหาสิ่งที่ต้องรู้ด้วยตัวเอง (ไพโรจน์ ธีรณธนากุล, 2535 : 112)

การจัดลำดับเนื้อหาวิชา

2. ชนิดของการจัดลำดับ (Type of Sequencing) การเรียนรู้เปรียบเสมือนการก่ออิฐ (building block) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามที่ต้องการ ในที่สุด การก่ออิฐที่ขาดความระมัดระวังหรือขาดทักษะ ทำให้กำแพงนั้นโย้เย้เกิดช่องว่างในกำแพง ซึ่งอาจจะทำให้กำแพงทั้งกำแพงทลายลงมามีทั้งหมดก็ได้ เช่นเดียวกับการเรียนรู้ของ

นักศึกษา ซึ่งอาจจะไร้ผลในที่สุดก็ได้เช่นกัน ดังนั้นการจัดลำดับเนื้อหาวิชาจะต้องระวังมาก ควรจัดลำดับดังนี้

- ก. ลำดับจากง่ายไปหายาก (From General to Specific) โดยการสอนให้รู้ว่สิ่งนั้นทำงานอย่างไรก่อน แล้วค่อยอธิบายว่าสิ่งนั้นทำไมถึงทำงานเช่นนั้นได้ที่หลัง
- ข. ลำดับความสนใจ (Interest Sequencing) โดยเริ่มสอนสิ่งที่นักศึกษากำลังสนใจมากที่สุดแล้วค่อย ๆ สอดแทรกความรู้ใหม่เข้าไปตามจังหวะที่เหมาะสม
- ค. ลำดับตามเหตุและผล (Logical Sequencing) โดยให้สอนตามที่บางสิ่งจะต้องรู้ก่อนอีกสิ่งหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ต้องระวังให้มาก และพยายามศึกษาหาข้อมูลอื่นที่จะทำให้ได้ดีกว่า
- ง. ลำดับของการฝึกทักษะ (Skill Sequencing) คือ เป็นขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติ เช่น การไสไม้โดยใช้ขวบ ก่อนอื่นผู้ฝึกจะต้องจับขวบให้ถูกต้องก่อนแล้วจึงลงมือไสไม้ เป็นต้น
- จ. ลำดับตามความถี่ (Frequency Sequencing) โดยพิจารณาว่าอะไรที่ผู้ฝึกจะต้องใช้บ่อย ๆ ขณะปฏิบัติงาน ก็ควรจัดให้มีการเรียนรู้ก่อนเพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งนี้ไม่มีโอกาสตกหล่นจากการสอนแน่
- ฉ. ลำดับตามการทำงานทั้งหมด (Total job practice order) เป็นการสอนที่ให้นักศึกษาได้มีโอกาสรับรู้หรือเรียนรู้การทำงานทั้งหมดก่อน แล้วจึงเรียนรู้ชิ้นส่วนต่าง ๆ ทีหลัง เช่น ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ว่ารถยนต์ทำงานและใช้งานได้อย่างไร ควบคุมการขับเคลื่อนอย่างไร คลัช เกียร์ ทำงานอย่างไร เป็นต้น

2. แนวทางในการจัดลำดับ (Sequencing Guides)

การจัดลำดับเนื้อหาวิชาควรจัดดำเนินการดังนี้

- ก. จัดเรื่องที่เรียนรู้ได้ง่ายที่สุดไว้ตอนต้นของวิชา
- ข. ชี้แจง แนะนำ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้ในวิชานี้ทั้งหมด ในช่วงแรกของวิชา
- ค. จัดความรู้และทักษะ ที่จะต้องนำมาใช้ในเรื่องต่อไปอยู่ก่อนเรื่องนั้น ๆ และให้ต่อเนื่องกัน
- ง. พยายามทบทวนและเพิ่มเติมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนบทต่อไปเสมอ

- จ. แนะนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จะต้องใช้บ่อยครั้งในการเรียนนั้นเป็นระยะๆ
- ฉ. อย่าพยายามเพิ่มสิ่งที่ยุ่งยากให้มากเกินไปจนเกินกว่าความจำเป็น ขณะที่เปลี่ยนเรื่องหรือเปลี่ยนทักษะที่ฝึกซ้อม
- ช. พยายามพัฒนาการฝึกซ้อมให้สมบูรณ์ก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงหัวเรื่อง หรือเปลี่ยนทักษะ ซึ่งไม่ต่อเนื่องกันด้วย
- ซ. จัดความรู้ที่ยากสลับซับซ้อนและทักษะที่ยากต่อการฝึกไว้ช่วงท้าย ๆ ของวิชา (ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, 2535 : 113-114)

7.3 อุปกรณ์การสอน

อุปกรณ์การสอน (Teaching Tools หรือ Teaching Aids) เป็นภาษาง่าย ๆ ที่นักการศึกษา หรือผู้สอนใช้เรียกวัดอุปกรณ์ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอน นั้นน่าสนใจ เข้าใจเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนได้ง่าย ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว และผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ผู้สอนประสบความสำเร็จในการสอนตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นักการศึกษาบางคนเรียกอุปกรณ์การสอนว่า โสตทัศนูปกรณ์ (Audio-Visual Aids) จาก Dictionary of Education (วิรุพห์ ลีลาพฤกษ์, 2525 : 12) ให้คำอธิบายโสตทัศนศึกษาหรือ โสตทัศนูปกรณ์ว่า คือ เครื่องมือที่ช่วยในการเรียนการสอน ให้จดจำง่ายต่อการเรียนรู้ เช่น แผนภูมิ ภาพวาด รูปภาพ ภาพยนตร์ ของเขียนแบบ ของจำลอง เป็นต้น วัสดุใดที่เป็นสิ่งกระตุ้นใน กระบวนการเรียน โดยมีโสตสัมผัสและจักษุสัมผัส เช่น ทางโสตสัมผัส ได้แก่ แผ่นเสียง เครื่อง ขยายเสียง วิทยุ เทปบันทึกเสียง ส่วนทางจักษุสัมผัส ได้แก่ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย กราฟฟิก ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ถือว่าเป็นโสตทัศนศึกษาทั้งสิ้น อี ซี เดนต์ (E.C.Dent อ้างถึงใน วิรุพห์ ลีลาพฤกษ์, 2525 : 13) กล่าวถึงความหมายของโสตทัศนูปกรณ์ว่า หมายถึง วัสดุทั้งหลายที่นำมาใช้ใน ห้องเรียน หรือนำมาประกอบการสอนใด ๆ ก็ตาม เพื่อช่วยให้การเขียนและการพูดอธิบายนั้นเข้าใจ แจ่มแจ้งขึ้น ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีทางการสื่อสารเจริญก้าวหน้าและมีบทบาทใน สังคมมาก อุปกรณ์การสอนหรือโสตทัศนูปกรณ์ จึงมีการปรับเปลี่ยนความหมายให้กว้างขวาง ครอบคลุมอุปกรณ์ทางการสื่อสาร เพื่อนำมาช่วยในการเรียนการสอน และนิยมเรียกเป็นคำใหม่ ว่า สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) ไชยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 80) กล่าวถึง ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการ เรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กิดานันท์ มลิทอง (2540 : 79) กล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึงสื่อชนิดใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วิดิทัศน์ แผนภูมิ

ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพ ที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

ประเภทของอุปกรณ์การเรียนการสอนหรือสื่อการเรียนการสอน

เอ็ดการ์ เดล (อ้างถึงใน กิดานันท์ มลิทอง, 2540 : 80-83) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 11 ประเภท โดยคำนึงถึงลักษณะของประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการใช้สื่ออย่างเป็นขั้นตอน จากการกระทำจริงหรือประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมไปสู่ประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง ได้แก่ ของจริง สถานการณ์จริง หรือการกระทำของตนเอง เช่น การจับต้อง และการเห็น เป็นต้น
2. ประสบการณ์รอง ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องความเป็นจริงที่สุด ซึ่งอาจเป็นของจำลองหรือการจำลองก็ได้
3. ประสบการณ์นำฏกรรมหรือการแสดง ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติหรือการแสดงละคร เป็นต้น
4. การสาธิต ได้แก่ การแสดงหรือการกระทำประกอบคำอธิบาย เป็นต้น
5. การศึกษานอกสถานที่ ได้แก่ การเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ นอกห้องเรียน การเยี่ยมชมสถานที่ การสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เป็นต้น
6. นิทรรศการ ได้แก่ การจัดแสดงสิ่งของต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น
7. โทรทัศน์ ได้แก่ โทรทัศน์การศึกษา โทรทัศน์การสอน โทรทัศน์วงจรเปิด โทรทัศน์วงจรปิด การถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ เป็นต้น
8. ภาพยนตร์ ได้แก่ ภาพเรื่องราวเหตุการณ์บนแผ่นฟิล์ม ซึ่งมีทั้งภาพและเสียง
9. การบันทึกเสียง วิทยู และภาพนิ่ง ได้แก่ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง วิทยูกระจายเสียง รูปภาพ สไลด์ ภาพวาด ภาพล้อ ภาพเหมือนจริง เป็นต้น
10. ทักษะสัญลักษณ์ ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แทนความเป็นจริงของสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น
11. วจนสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวหนังสือในภาษาเขียน และเสียงของคำพูดในภาษาพูด เป็นต้น

ไดเนลด์ พี อีลีย์ (Donald P. Ely, 1972 : 36-43) จำแนกประเภทของสื่อการเรียนการสอนตามทรัพยากรการเรียนรู้ พอสรุปได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. คน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้แนะนำการศึกษา ผู้ช่วยสอน หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา
ด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังหมายถึงคนที่มีความเชี่ยวชาญ
เฉพาะทางเพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรเสริมการเรียนรู้ เช่น ศิลปิน นักการเมือง นักธุรกิจ
ช่างซ่อมเครื่องยนต์ เป็นต้น
2. วัสดุ ได้แก่ หนังสือ สไลด์ फिल्मสทริป แผนที่ เกมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์สารคดี
 เป็นต้น
3. อาคารสถานที่ ได้แก่ ตัวตึก ที่ว่าง สิ่งแวดล้อม ห้องสมุด หอประชุม สนามเด็กเล่น
 โรงงาน ตลาด สถานที่ทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น
4. เครื่องมือและอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ ตะปู ไขควง
 เป็นต้น
5. กิจกรรม ได้แก่ การสอนแบบโปรแกรม เกมและการจำลอง การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2540, 102-109) สรุปประเภทของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย ได้แก่
 - 1.1 สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำราเรียน คู่มือ เป็นต้น
 - 1.2 ของจริง ของตัวอย่าง
 - 1.3 ของจำลอง หุ่นจำลองขนาดเท่าหรือขยายของจริง
 - 1.4 วัสดุกราฟฟิก เช่น แผนภูมิ แผ่นภาพ โปสเตอร์ ภาพถ่าย ภาพเขียน การ์ตูน
 - 1.5 กระดานดำ กระดานขาว
 - 1.6 กระดานผ้าสาหลี และกระดานแม่เหล็ก
 - 1.7 การศึกษานอกสถานที่
2. สื่อการสอนประเภทใช้เครื่องฉาย ได้แก่
 - 2.1 ประเภทเสนอภาพนิ่ง
 - 2.1.1 เครื่องฉายภาพทึบแสง
 - 2.1.2 แผ่นโปร่งใส
 - 2.1.3 สไลด์
 - 2.1.4 फिल्मสทริป
 - 2.1.5 ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช
 - 2.2 ประเภทเสนอภาพเคลื่อนไหว
 - 2.2.1 ภาพยนตร์

- 2.2.2 โทรทัศน์วงจรเปิด
 - 2.2.3 โทรทัศน์วงจรปิด
 - 2.2.4 วิดิทัศน์
 - 3. สื่อการสอนประเภทเครื่องเสียง ได้แก่
 - 3.1 วิทยุ
 - 3.2 เทปบันทึกเสียงและแผ่นเสียง
 - 3.3 แผ่นซีดี
 - 4. สื่อเชิงโต้ตอบ (Interactive Media) ได้แก่
 - 4.1 ด้านวัสดุ/อุปกรณ์
 - 4.1.1 คอมพิวเตอร์
 - 4.1.2 บทเรียนการสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (CAI)
 - 4.1.3 ซีดีรอม
 - 4.1.4 แผ่นวิดิทัศน์ (Videodisc / Laserdisc)
 - 4.2 ด้านเทคนิควิธีการ
 - 4.2.1 สื่อหลายมิติ (Hypermedia)
 - 4.2.2 แผ่นวิดิทัศน์เชิงโต้ตอบ (Interactive Video, Interactive Videodisc)
- จันตรี คุปตะวาทีน (2521 : 993-1001) กล่าวถึงสื่อการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง เช่นเดียวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ว่าสื่อการสอนภาษาอังกฤษสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ สรุปได้ดังนี้
1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ ได้แก่
 - 1.1 หนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด คู่มือครู
 - 1.2 สมุดภาพ การ์ตูน นิทาน
 - 1.3 บัตรตัวอักษร บัตรคำ แถบประโยค
 - 1.4 รูปภาพ ภาพชุด
 - 1.5 ของจริง ของตัวอย่าง ของจำลอง
 - 1.6 วงล้อประโยค ม้วนประโยค
 - 1.7 แถบเลื่อนประสมคำและแต่งประโยค
 - 1.8 ทรายตัวอักษร
 - 1.9 แถบบันทึกเสียงและแผ่นเสียง

- 1.10 แผ่นสไลด์ ฟิล์มสตริป ฟิล์มภาพยนตร์ และแถบบันทึกภาพ
- 1.11 แผนภูมิ
- 1.12 แผ่นโปร่งใส
2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ ได้แก่
 - 2.1 กระดานต่าง ๆ
 - 2.2 เครื่องฉายต่าง ๆ
 - 2.3 แผ่นป้ายสำลี ป้ายนิเทศ
 - 2.4 เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง
 - 2.5 เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์
3. สื่อการสอนประเภทวิธีการ ได้แก่
 - 3.1 การใช้เกมทางภาษา
 - 3.2 การร้องเพลง
 - 3.3 การแสดงบทบาท การแสดงละคร
 - 3.4 การเล่านิทานหรือเล่าเรื่อง
 - 3.5 การจัดประสบการณ์ตรง
 - 3.6 การใช้ห้องปฏิบัติการภาษา
 - 3.7 การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

หลักการเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน

เดวี (Davies, 1981 : 192) กล่าวถึงหลักการเลือกสื่อการเรียนการสอนพอสรุปได้ดังนี้

1. สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
2. เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ ให้ผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด
3. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. เป็นสื่อที่สะดวกในการใช้ มีวิธีการใช้ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป
5. เป็นสื่อที่มีคุณภาพดี
6. มีราคาไม่แพงจนเกินไป

ฮันยาร์ค แห่งมหาวิทยาลัยอินเดีย (อ้างถึงในทัศนีย์ สุขเมธี, 2532) กล่าวถึงการเลือกสื่อการเรียนการสอนว่าควรเป็นดังนี้

1. เลือกให้เหมาะสมกับระดับชั้น วุฒิภาวะ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน
2. เลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. ต้องดึงดูดความสนใจ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนอยากเรียน มีความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายในบทเรียน
4. สื่อการสอนต้องมีเนื้อหาสาระถูกต้องแน่นอน
5. สื่อการสอนต้องสอดคล้องกับเวลาที่สอน
6. สื่อการสอนจะต้องมีลักษณะส่งเสริมและท้าทายให้นักเรียนกระทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากบทเรียนนั้น ๆ
7. สื่อการสอนจะต้องเลือกให้สอดคล้องกับประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะอย่าง
8. สื่อการสอนต้องมีความแข็งแรง ทนทาน ใช้ง่าย
9. สื่อการสอนจะต้องทันสมัย
10. สื่อการสอนจะต้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
11. สื่อการสอนต้องมีความปลอดภัยในการใช้

จันทร์ คุปตะวาทีน (2521 : 93-101) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อการสอน ภาษาอังกฤษ พอสรุปได้ดังนี้

1. เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอน
2. เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับเนื้อหาของบทเรียน
3. สื่อการสอนนั้นต้องเหมาะสมกับอายุ สติปัญญา และประสบการณ์ของนักเรียน
4. สื่อการสอนที่มีแสง เสียง สี และเคลื่อนไหวได้จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดีกว่าสื่อธรรมดา
5. สื่ออยู่นั้นอยู่ในสภาพสมบูรณ์ เนื้อหาครบทุกส่วนและพร้อมที่จะใช้งานได้ทันที
6. เลือกสื่อที่ใช้ง่าย ปลอดภัย ไม่ยุ่งยาก
7. เลือกสื่อที่มีขนาดพอเหมาะ

7.4 สิ่งแวดล้อมในการสอน

สิ่งแวดล้อมในการสอน (Teaching Environment) หมายถึง สภาพ สภาพะของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้สอน ผู้เรียน ซึ่งไม่ใช่พฤติกรรมการเรียนการสอนแต่มีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบให้พฤติกรรมการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพและสภาวะสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนได้แก่สภาพของห้องเรียน การถ่ายเทอากาศ สภาพอากาศในห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์เครื่องใช้ประจำห้องและอื่น ๆ เป็นต้น

ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษา

ศรีวิไล พลมณี (2545 : 188) กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จัดให้ (Environmental Input) ในการเรียนการสอนภาษาว่า ในการเรียนรู้ภาษานั้นเราพบว่ามีลักษณะเป็นการเรียนรู้จาก

สิ่งแวดล้อมอย่างมาก บางครั้งก็เป็นความตั้งใจที่จะเสริมเด็ก เช่น การที่แม่สนทนาหรือแก้ไขหรือสนับสนุนเด็กด้านภาษา สิ่งแวดล้อมนี้เป็นได้ทั้งการให้ข้อมูลทางด้านภาษา หรือเป็นการสนับสนุนระบบเรียนรู้ทางจิตใจและมั่นคงของเด็กรู้ได้ ครูควรจะสนับสนุนผู้เรียนให้รู้สึกปลอดภัยที่จะเสี่ยงในการเรียนรู้ กล้าคิดกล้าใช้สมองในการเดาอย่างมีหลักการ โดยจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้อบอุ่นและปลอดภัยที่เด็กจะกล้าคิดกล้าเดา กล้าริเริ่มและแสดงออก

โจนส์ และโจนส์ (Jones and Jones, 1990) ให้ข้อคิดว่าความรับผิดชอบของผู้สอนต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนมีความสำคัญมาก ถ้าการสร้างบรรยากาศนั้นดีและถูกต้อง ก็ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีผลไปในทางบวก และสิ่งที่ตามมาคือ ผู้สอนจะเป็นแกนนำในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และผู้เรียนก็มีส่วนร่วมในการจัดการนั้น ๆ ด้วย ส่วนเอมเมอร์ (Emmer, 1987) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนว่า เป็นเซตของพฤติกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ โดยตรงต่อผู้เรียน ซึ่งผู้สอนควรจัดให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน

วราภรณ์ ศุนาลัย (2535 : 72-73) กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนว่าการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก และได้เสนอแนะการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. จัดสภาพห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ มีอากาศถ่ายเทได้ดี
2. จัดสภาพห้องเรียนให้เรียบร้อยสบายตา
3. ตกแต่งห้องเรียน ชั้นเรียนให้สวยงาม เช่น ติดรูปภาพและอื่น ๆ
4. จัดและปรับปรุงโต๊ะเรียนหลาย ๆ แบบ ไม่ให้เกิดความจำเจน่าเบื่อหน่าย
5. พยายามจัดดำเนินการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดการอึดอัด
6. ผู้เรียนและผู้สอนควรมีส่วนร่วมกันในการจัดบรรยากาศที่ดีภายในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแนวคิดต่าง ๆ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้

บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527 : 258-261) กล่าวถึงการจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในห้องเรียนพอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน ควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1 ห้องเรียนควรจัดคล้ายห้องพักผ่อน (Living room) ที่มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบบริบูรณ์
- 1.2 มีรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนนั่งอย่างสบาย ๆ
- 1.3 ภายในห้องเรียนควรมีเนื้อที่สำหรับแสดงนิทรรศการย่อยภายในชั้นเรียน ที่สำหรับวางตู้ชั้นเก็บเอกสารเครื่องมือ มีที่สำหรับติดแผ่นภูมิ ภาพวาด ที่สำหรับใช้ต้อนรับแขกหรือประชุมย่อย ๆ และควรมีพื้นที่สำหรับเป็นมุมอ่านหนังสือหรือห้องสมุดประจำห้องเรียน
2. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ประจำห้องเรียน ควรมีดังนี้
 - 2.1 โต๊ะใหญ่สำหรับทำงานร่วมกันทั้งครูและนักเรียนได้ใช้ทำโครงการย่อย ประชุมกลุ่มย่อย อภิปรายกลุ่มย่อยได้
 - 2.2 โต๊ะ เก้าอี้ ม้ายาว สำหรับครูและนักเรียน ที่สะดวกแก่การเคลื่อนที่โยกย้าย สามารถจัดเป็นรูปต่าง ๆ แล้วแต่ความเหมาะสมของบทเรียน
 - 2.3 ป้ายประกาศ กระดาน หรือที่สำหรับแสดงนิทรรศการ เพื่อให้ครูและนักเรียนได้แสดงผลงาน
 - 2.4 ตู้โชว์ ตู้มีลิ้นชัก ชั้น หรือตู้สำหรับแสดงผลงานและเก็บอุปกรณ์ที่มีค่า
 - 2.5 โต๊ะทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องเล่นจานเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ ลูกโลก แผนที่ ตามความเหมาะสมที่ห้องเรียนตามอุดมคติควรมี
 - 2.6 ตู้ลิ้นชักหรือชั้นสำหรับเก็บระเบียบสะสม ประวัติส่วนตัวของนักเรียน เพื่อช่วยในด้านการแนะแนว และวัดผลความก้าวหน้าของนักเรียน
 - 2.7 อ่างล้างมือ เพื่อทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้ หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมไปแล้ว

7.5 อุปสรรคของผู้เรียน

อุปสรรคของผู้เรียนหรือปัญหาของผู้เรียน (Student Obstacles or Student Problems) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นผลทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในขณะที่เรียนในชั้นเรียน การเตรียมตัวนอกชั้นเรียน การทบทวนนอกชั้นเรียน และการเสริมการเรียนรู้เป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่ราบรื่น ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียน ทำให้ผลการเรียนไม่ได้ผลดีตามที่มุ่งหวังไว้

สุวพรรณ ครูทเมือง, (2544 : 27-61) สรุปอุปสรรคหรือปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นของ นักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทย ที่พบมาก 10 อันดับแรกเรียงตามลำดับดังนี้

1. มักตื่นเต้น ประหม่า อึดอัดขณะที่แสดงความคิดเห็นหรือพูดคุยกับเจ้าของภาษา
2. ไม่ค่อยมั่นใจในภาษา เกรงว่าจะพูดผิดจึงไม่กล้าพูด
3. ไม่ค่อยมีโอกาสดูใช้ภาษาญี่ปุ่น
4. มีสมาธิในการอ่านหนังสือสั้น
5. สามารถเขียนอ่านอักษรคันจิได้จำนวนน้อย
6. ไม่คุ้นเคยกับสำเนียงของเจ้าของภาษา
7. ไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือเพราะมีเหตุผลบางประการ
8. อ่านแล้วเข้าใจแต่อธิบายให้คนอื่นไม่ได้
9. ไม่อยากอ่านหนังสือเรียน
10. ฟังคำอธิบายแล้วสรุปใจความสำคัญไม่ได้

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทยมีพฤติกรรมการเรียนเชิงลบที่ต้องปรับปรุงดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนก่อนเข้าเรียนเชิงลบ ที่ควรปรับปรุงมีดังนี้
 - 1.1 ลืมนำอุปกรณ์ ตำราเรียนมาด้วย
 - 1.2 เลือกที่นั่งส่วนหลังห้อง
 - 1.3 เข้าชั้นเรียนสาย
2. พฤติกรรมการเรียนขณะเรียนในห้องเรียนเชิงลบ ที่ควรปรับปรุงมีดังนี้
 - 2.1 คุยเล่นกับเพื่อน ใช้เครื่องมือสื่อสาร
 - 2.2 ง่วงนอน แอบหลับในชั้นเรียน
 - 2.3 รู้สึกตื่นเต้นอึดอัด เมื่อต้องร่วมกิจกรรมการเรียน
 - 2.4 เคี้ยวหมากฝรั่ง อมลูกอมเพื่อแก้แ้วง
 - 2.5 มักใจลอยและคิดถึงเรื่องอื่น ๆ

และยังพบว่าบุคลิกลักษณะทางลบของผู้เรียนวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยที่พบมาก เรียงตามลำดับดังนี้

1. มีตารางการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ
2. เบื่อความจำเจซ้ำซาก
3. ใช้เวลาไม่ค่อยเกิดประโยชน์
4. ใช้เวลาเสียเปล่าประโยชน์

5. ชอบผลัดวันประกันพรุ่ง
6. มีความมั่นใจค่อนข้างต่ำ
7. ไม่สนใจในวิชาที่ไม่ชอบ
8. ไม่ชอบคุยกับเพื่อนเรื่องเรียน
9. คิดเพื่อน
10. ขาดความกระตือรือร้น เนื้อหา ใจเย็น
11. สมาธิสั้น
12. แบ่งเวลาไม่เป็น
13. ไม่ชอบเรียนรู้ ค้นคว้า อ่านหนังสือ

7.6 อุปสรรคของผู้สอน

อุปสรรคของผู้สอน หรือปัญหาของผู้สอน (Teacher Obstacles or Teacher Problems) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นผลทำให้การทำหน้าที่ของผู้สอนทั้งในขณะสอนในชั้นเรียนและการทำหน้าที่เกี่ยวเนื่องกัน เป็นด้วยความยากลำบาก ไม่ราบรื่น ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ แนวทาง แนวปฏิบัติที่วางไว้ ทำให้ผลการสอนไม่ได้ผลดีตามที่มุ่งหวัง

ผกาทิพย์ สกุลครู (2524 : 110) กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ในยุคเริ่มแรกของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ซึ่งมีข้อจำกัดต่าง ๆ ค่อนข้างมากจนถึงช่วง พ.ศ. 2523 พอสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญได้ 4 ประเด็น คือ

1. ปัญหาด้านการจัดทำหลักสูตร สื่อการเรียน และคู่มือครู ทำขึ้นอย่างเร่งด่วนในช่วงเวลาจำกัด เพื่อให้ทันตามเวลาที่กำหนด
2. ปัญหาความไม่เหมาะสมของตำราเรียน เนื่องจากมีเวลาจำกัดการจัดทำสื่อการเรียน ตำราเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียนไทยขึ้นเองจึงเป็นไปได้ คณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนจึงเห็นสมควรให้นำหนังสือ “โยมิกาตะ” จากประเทศญี่ปุ่นมาใช้ไปพลางก่อน แต่เนื่องจากหนังสือดังกล่าวไม่สมบูรณ์ในตัวเอง จึงได้จัดทำ “หนังสือเรียนเสริมทักษะ” เพื่อให้ใช้ควบคู่กัน และจัดทำคู่มือครูเพื่อแนะนำครูผู้สอน โดยตั้งความหวังไว้ว่า ในอนาคตจะได้มีการจัดทำตำราที่เหมาะสมกับนักเรียนไทยขึ้นเอง
3. ปัญหาเรื่องบุคลากรผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอ ซึ่งในปัจจุบันแม้ในระดับมหาวิทยาลัยก็เป็นปัญหาที่แก้ไม่ตก
4. ปัญหาเรื่องตัวผู้เรียน ในอดีตมีผู้สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นน้อยมาก เมื่อมีการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นใน พ.ศ. 2521 ก็หวั่นกันว่าจะมีคนมาเรียนหรือไม่

นอกจากนี้ ผศ.ทศพร ศฤงคาร, (2531 : 3/4-3/7) ยังกล่าวถึงปัญหาของผู้สอนเกี่ยวกับการสอนตัวอักษรคันจิในภาษาญี่ปุ่น โดยวิเคราะห์ปัญหาจากองค์ประกอบของการเรียนการสอน 7 ประการคือ

1. ปัญหาเรื่องการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งมีระดับความเข้มข้นแตกต่างกัน ความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ตัวอักษรคันจิกี่ย่อมแตกต่างกันไปด้วย
2. ปัญหาด้านผู้เรียน ซึ่งจะเกี่ยวพันกับ อายุของผู้เรียน ความสนใจในการเรียน ความตั้งใจใฝ่รู้ของผู้เรียน ความสามารถและสติปัญญาของผู้เรียน เวลาที่ทุ่มเทให้แก่การเรียน พื้นความรู้โดยทั่วไปของผู้เรียนและพื้นความรู้ด้านตัวอักษรคันจิของผู้เรียน
3. ปัญหาด้านผู้สอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ ความรอบรู้ของผู้สอน ความพร้อมในการสอน ความสามารถในการสอนและวิธีการสอน การใช้เวลาให้พอเหมาะในการสอน ขอบเขตในการสอน ความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการสอน และจิตวิทยาในการสอน
4. ปัญหาเรื่องตำราที่ใช้สอน ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของชาวต่างชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีการกำหนดจำนวนหรือกำหนดตัวอักษรคันจิระบุแน่ชัดตายตัวลงไปว่า ระดับใดจะต้องเรียนรู้ตัวคันจิตัวใดบ้างเป็นจำนวนเท่าใด
5. ปัญหาเรื่องวิธีการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับคำถามว่า วิธีการสอนควรสอนอย่างไร ทำอย่างไรผู้เรียนจึงจะจดจำตัวอักษรคันจิได้ ทำอย่างไรผู้เรียนจึงจะเขียนได้ถูกต้องสวยงาม ทำอย่างไรจึงจะสอนได้สนุกสนานไม่รู้สึกลำบากทั้งผู้เรียนและผู้สอน ลำดับการเรียนนั้นควรเป็นอย่างไร สอนจนถึงเมื่อไร เมื่อเริ่มสอนตัวคันจิ ควรนำเข้าสู่เรื่องอะไร อธิบายให้แนวทางอย่างไร ผู้เรียนจึงจะสนใจติดตามและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน ลำดับการสอน ทั้งรูป เสียง และความหมายของตัวอักษรคันจิควรดำเนินการอย่างไรเป็นต้น
6. ปัญหาเรื่องการจัดแบ่งเวลาในการสอน ควรจัดแบ่งเวลาให้กับการสอนตัวอักษรคันจินาน้อยเพียงใด
7. ปัญหาเรื่องวิธีการวัดและประเมินผล สัดส่วนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตัวอักษรคันจิควรเป็นอัตราส่วนเท่าใด เมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นเนื้อหาอื่น ๆ ควรวัดและประเมินผลบ่อยครั้งเพียงไร จะวัดและประเมินผลโดยเน้นเรื่องใด รูป เสียง หรือความหมายของตัวอักษรคันจิ เป็นต้น

ปิยะจิต ทาแดง (2524 : 127-142) เขียนบทความเรื่องปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย : กรณีตัวอย่างของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปี พ.ศ. 2509 ถึง พ.ศ. 2523 แบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 5 เรื่อง พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร พบว่า

- 1.1 ในระยะแรก ๆ ของการเปิดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น นิสิตไม่มีสิทธิในการเลือกวิชาเรียน ต้องเรียนตามรายวิชาที่ภาควิชาจัดให้ ทำให้นิสิตขาดเสรีภาพในการเลือกเรียน
- 1.2 ระยะต่อมานิสิตมีเสรีภาพในการเลือกเรียนมากขึ้น เวลาเรียนมากขึ้น แต่พบปัญหานิสิตเรียนเนื้อหาไม่ปะติดปะต่อกันและไม่รู้จริง
- 1.3 อาจารย์บางคนเห็นใจนิสิตว่ามีเวลาเรียนน้อย ก็เพิ่มเวลาเรียนให้โดยพลการ ขณะที่อาจารย์บางคนสอนไปตามเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำให้เกิดความลักลั่นในการเรียนการสอน คุณภาพนิสิตแตกต่างกัน
- 1.4 รายวิชาเรียนระยะหลัง ๆ มีจำนวนมาก แต่ติดขัดด้วยเวลาทับซ้อนกับวิชาอื่น ทำให้นิสิตลงทะเบียนวิชาที่ควรเรียนต่อเนื่องกันไม่ได้ ต้องไปลงทะเบียนเรียนวิชาที่พอจะลงเรียนได้แทน หรือวิชาที่ไม่ชอบแทน ทำให้คุณภาพนิสิตด้อยลงไป
- 1.5 การกำหนดวิชาบังคับ วิชาเลือก ยังไม่เหมาะสม และการกำหนดแนวทางเรียนตามหลักสูตรที่ควรเป็นไปยังไม่รัดกุม ทำให้นิสิตเลือกเรียนโดยขาดหลักเกณฑ์หันไปเลือกเรียนวิชาง่าย ๆ ทำให้ยิ่งขาดทักษะทางภาษา และยังอยู่ในขั้นที่ใช้การไม่ได้
- 1.6 สังเขปรายวิชาแต่ละวิชามีลักษณะกว้างเกินไป ผู้สอนตีความได้หลายแบบ รายวิชาเดียวกันเมื่อเปลี่ยนผู้สอน เนื้อหาในรายละเอียดก็จะแตกต่างกันไปตามความเข้าใจการตีความของอาจารย์ท่านนั้น ๆ ทำให้ขาดมาตรฐาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนและวิธีสอน พบว่า

- 2.1 อาจารย์ชาวญี่ปุ่นที่รัฐบาลญี่ปุ่นส่งมาช่วยบางครั้งได้ผู้สอนที่ไม่ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน ทำให้เกิดปัญหาในการกำหนดวิชาสอน
- 2.2 อาจารย์อาสาสมัครชาวญี่ปุ่นหรืออาจารย์พิเศษชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย ก็มักเป็นแม่บ้านญี่ปุ่นที่ไม่ได้เรียนวิธีการสอน อาศัยว่ารู้ภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น จึงมีความจำกัดมากในการสอน เพราะช่วยสอนได้เฉพาะวิชาสนทนาหรือช่วยฝึกทักษะในด้านการออกเสียงเท่านั้น
- 2.3 อาจารย์ชาวญี่ปุ่นกับนิสิตไม่สามารถจะสื่อสารเข้าใจตรงกันได้
- 2.4 อาจารย์ชาวญี่ปุ่นอธิบายเป็นภาษาญี่ปุ่นนิสิตไม่เข้าใจ อาจารย์เลยใช้ภาษาอังกฤษช่วย นิสิตยังไม่เข้าใจเพราะฟังภาษาอังกฤษของอาจารย์ญี่ปุ่นไม่รู้เรื่อง
- 2.5 อาจารย์พิเศษชอบสับเปลี่ยนเวลาหรืองดสอน เนื่องจากคิดฐานะมาสอนไม่ได้
- 2.6 อาจารย์ผู้สอนขาดความเอาใจใส่ ไม่ตรวจงานและส่งคืนให้นิสิตไม่ตรงตามเวลา

2.7 อาจารย์สอนไม่เต็มเวลา

2.8 อาจารย์ไม่มีประสิทธิภาพ และสอนอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

2.9 การให้ปริมาณงานในการเรียน เช่น ให้การบ้าน ให้แบบฝึกหัดไม่เหมือนกัน

2.10 อาจารย์พูดเร็วจนจับความอะไรไม่ได้

2.11 อาจารย์ขาดการเตรียมการสอน

2.12 อาจารย์ไม่พยายามฝึกทักษะให้นิสิต

2.13 อาจารย์ชาวไทยสอนมักให้เนื้อหาความรู้มาก แต่ได้ฝึกทักษะภาษาน้อย

2.14 อาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนมักให้นิสิตมีโอกาฝึกทักษะในการฟังภาษาญี่ปุ่นมาก แต่ได้เนื้อหา น้อย

2.15 อาจารย์ไม่ได้กำหนดหัวเรื่องการเรียนการสอนให้แน่นอน ทำให้นิสิตจับแนวไม่ถูก

2.16 อาจารย์สอนไม่เต็มที่ทำให้ นิสิตได้เนื้อหา น้อยไป

2.17 เนื้อหาการเรียนการสอนไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับโลกปัจจุบัน

3 ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ตำราเรียน และ โสตทัศนูปกรณ์ แต่ละประเภทพอสรุปปัญหาได้ดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับตำราเรียน พบว่า

3.1.1 ตำราเรียนมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร

3.1.2 ตำราทำขึ้นเพื่อใช้สอนคนต่างชาติที่เข้าไปศึกษาอยู่ในญี่ปุ่น จึงทำให้เนื้อหาไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียนซึ่งอยู่ในเมืองไทย

3.1.3 เนื้อหาบางเรื่องไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับโลกปัจจุบัน

3.1.4 ตำราขาดแบบฝึกหัด

3.1.5 ตำรามักเน้นไปในการฝึกทักษะด้านการอ่านเพียงอย่างเดียว ทำให้รายวิชาที่เน้นการฝึกทักษะด้านการเขียนไม่อาจใช้ตำราเหล่านี้ได้

3.1.6 ตำราบางเล่มยากเกินไป ไม่ต่อเนื่องกับพื้นความรู้เดิม

3.1.7 ตำราเน้นเนื้อหาที่ประเทศญี่ปุ่นมากเกินไป

3.1.8 เนื้อหาที่เรียนในตำราไม่อาจจะเอามาใช้กับชีวิตประจำวันได้

3.1.9 ตำราเรียนส่วนใหญ่ไม่มีบทอธิบายช่วยให้นิสิตศึกษาได้เอง ต้องพึ่งการบรรยายของอาจารย์อย่างเดียวจึงจะเข้าใจ

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ พบว่า

3.2.1 บรรยายการสอนภาษาต่างประเทศไม่ดี เครื่องโสตทัศนูปกรณ์ไม่พอใช้

- 3.2.2 การบริการของห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เปิดโอกาสให้นิสิตเข้าไปใช้ในเวลาว่าง
- 3.2.3 นิสิตไม่สามารถจะยืมเทปภาษาญี่ปุ่นหรือเทปบทเรียนไปฟังได้
- 3.2.4 ไม่มีเทปฝึกทักษะการฟังนอกเหนือจากเทปบทเรียน
- 3.2.5 ไม่มีเทปแบบฝึกหัดทั้งการพูดและการฟัง
- 3.2.6 ไม่มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดความสนุกในการเรียนภาษา เช่น ไม่มีเทปเพลง ไม่มีเทปเล่านิทานด้วยภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น
- 3.2.7 ไม่มีงบประมาณซื้อเครื่องโสตทัศนูปกรณ์
- 3.2.8 ห้องปฏิบัติการทางภาษามีจำกัด ต้องแบ่งใช้หลายภาควิชา ไม่เพียงพอต่อการใช้
- 3.2.9 การบริหารจัดการโสตทัศนูปกรณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรยังไม่ดี

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า

- 3.3.1 นิสิตที่เรียนวิชาภาษาญี่ปุ่น เลือกเรียนเพราะพื้นความรู้ภาษาต่างประเทศหลัก ๆ อย่างภาษาอังกฤษไม่ดี จึงมาเลือกเรียนภาษาใหม่ เช่น ภาษาญี่ปุ่น
- 3.3.2 นิสิตที่เรียนภาษาญี่ปุ่นกลางคัน เมื่อพบว่าการเรียนภาษาญี่ปุ่นยากกว่าที่คิด
- 3.3.3 นิสิตเรียนเพียงเพื่อให้จบตามหน่วยกิตที่บังคับเท่านั้น ไม่มีความกระตือรือร้นและอดทนต่อความยากลำบาก
- 3.3.4 นิสิตที่ไม่สนใจเรียน เกิดปัญหาต่อตัวเอง และยังสร้างปัญหาให้ทั้งอาจารย์และเพื่อนด้วย

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลและการวัดผล พบว่า

- 3.4.1 อาจารย์บางคนรีบสอน ทำให้นิสิตเรียนไม่ได้เต็มที่
- 3.4.2 อาจารย์บางคนไม่ค่อยจะวัดผลการเรียน ไปทำครั้งเดียวตอนปลายภาคการศึกษา
- 3.4.3 ข้อสอบบางรายวิชาไม่ได้มาตรฐาน เน้นความจำมากเกินไป
- 3.4.4 ข้อสอบให้ใช้ความคิดและเหตุผลมีน้อยเกินไป

- 3.4.5 อาจารย์ผู้เป็นเจ้าของรายวิชาต่างคนต่างสอน ต่างคนต่างวัดผล ด้วยวิธีทดสอบบ้างหรือทำรายงานบ้าง ทำให้เกิดปัญหาว่าไม่มีมาตรฐานในการวัดผล
- 3.4.6 ข้อสอบบางฉบับมีความยาวเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลา หรือบางฉบับก็สั้นไป

ปรีชา อิงคาภิรมย์, (2531 : 1/1-1/5) เสนอปัญหาของผู้เกี่ยวกับการสอนวิชาการอ่านภาษาไทยไว้ 5 ประเด็นใหญ่พอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สอนไม่เข้าใจความหมายของการอ่านว่าการอ่านคืออะไร การอ่านตัวอักษรได้แต่ไม่สามารถเข้าใจความหมายของเนื้อหาที่อ่านนั้น ไม่ถือว่าเป็นการอ่าน เพราะการอ่านเป็นขบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนและองค์ประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันคือ ประกอบด้วย ผู้เขียน ข้อความ ผู้อ่านข้อความ ตัวอักษร ความหมายของตัวอักษรหรือข้อความ (ซึ่งผู้อ่านได้เข้าใจความหมายตัวอักษรและเข้าใจความหมายของประโยค) การตีความหมาย การเลือกความหมาย และการนำไปประยุกต์ใช้
2. ผู้สอนไม่รู้ว่าวิชาภาษาไทยทั่วไปและวิชาการอ่านภาษาไทยเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. ผู้สอนไม่รู้ว่าวิชาการอ่านภาษาไทยควรจะเริ่มสอนในระดับใด
4. ผู้สอนวิชาการอ่าน ควรจะเป็นอาจารย์ชาวไทยหรือชาวญี่ปุ่นจึงจะเหมาะสมกว่ากัน ผู้สอนไม่รู้ว่าควรเลือกเอกสารการสอนวิชาการอ่านชนิดใดจึงจะเกิดผลดีกว่า

ตอนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของวัฒนธรรมการสอนโดยตรงยังไม่ปรากฏชัดเจนในประเทศไทย จะมีบ้างก็เป็นเรื่องใกล้เคียงเท่านั้น ยังเป็นเรื่องวัฒนธรรมการสอนภาษาไทยด้วยแล้ว เป็นที่แน่ชัดว่าในประเทศไทยยังไม่มีใครดำเนินการมาก่อน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับประยุกต์ใช้งานวิจัยเรื่องนี้ และมีงานวิจัยในประเทศไทยที่พอจะเป็นแนวทางการทำวิจัยและเกี่ยวข้องบ้าง ไม่มากนัก ซึ่งจะพิจารณาคัดเลือกที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกันมากที่สุดนำเสนอต่อไปนี้

ปี พ.ศ.2533 รัตนา ศิริพานิช, (2533) ได้เสนอผลงานวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจวิถีชีวิตและแนวคิดของชาวญี่ปุ่น จากการเรียนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาของหลักสูตรแต่ละมหาวิทยาลัย ว่ามีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิถี

ชีวิตและแนวคิดของชาวญี่ปุ่นมากน้อยเพียงใด และต้องการศึกษาว่าผู้เรียนได้เรียนด้านวิถีชีวิตและแนวคิดของชาวญี่ปุ่นจากการเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นลึกแค่ไหนเพียงใด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัย 4 แห่งในกรุงเทพมหานคร รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา 224 คน ผลการวิจัยมีส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยทั่วไปอยู่ด้วย ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กำลังเรียนในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ใช้เวลาเรียนภาษาญี่ปุ่นโดยรวมแล้ว 6 ภาคการศึกษาเกี่ยวกับผู้สอนส่วนใหญ่จะมีทั้งอาจารย์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นปนกัน เมื่อเริ่มเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นจะมีการเรียนการสอนโดยใช้ทั้งภาษาไทยภาษาญี่ปุ่นปนกัน ต่อเมื่อได้เรียนรายวิชาหลัก ๆ จึงสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นล้วน ๆ เมื่อเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ผู้สอนไม่ได้สอนเน้นแนวคิดและวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นแทรกเข้าไปในเนื้อหาที่เรียนมากนัก ต่อเมื่อเรียนในชั้นปีสูงขึ้น จึงได้เรียนแนวคิดและวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นทั้งหมด ทำให้รู้และเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับแนวคิด และวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นในระดับปานกลางค่อนข้างดี

ปี พ.ศ.2537 เตือนใจ ดันงามตรง, (2537) ได้นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง “ความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่นของภาคเอกชนในระดับบริหาร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการและนโยบายเกี่ยวกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นในภาคธุรกิจ และเพื่อศึกษาถึงขอบเขตและปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นในหน่วยงานธุรกิจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้จัดการฝ่ายบุคคลจำนวน 128 คน ประจำอยู่ในบริษัทประเภทนำเข้าส่งออกสินค้าญี่ปุ่น บริษัทผลิตสินค้าร่วมกับญี่ปุ่น ผู้แทนจำหน่ายสินค้าญี่ปุ่น และธุรกิจบริการ (โรงแรม การท่องเที่ยว และการธนาคาร) ผลการวิจัยพบว่า ภาษาญี่ปุ่นมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารค่อนข้างมาก และทักษะที่จำเป็นที่สุดสำหรับผู้บริหารคือ ทักษะการฟัง และทักษะการพูด เพราะผู้บริหารต้องสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวญี่ปุ่น และต้องมีการสนทนาประจำวันทั่วไปนอกจากนั้นผู้บริหารยังต้องใช้ทักษะการฟังค่อนข้างมากเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ในด้านนโยบายการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในภาคธุรกิจ บริษัทส่วนหนึ่ง (52 %) ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นปัจจัยร่วมในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน แต่อย่างไรก็ตามบริษัทเอกชนส่วนใหญ่เคยส่งเสริมและมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ทางภาษา บริษัทเอกชนยังต้องการบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นเพิ่มอีกเป็นจำนวนมาก คือบุคลากรที่มีความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นในระดับต้นด้านทักษะการพูดฟัง อ่าน เขียน แปล และแปลล่าม นอกจากนั้นบริษัทก็ยังต้องการบุคคลที่มีความสามารถระดับสูงในด้านการอ่าน แปล และการแปลล่ามภาษาญี่ปุ่นอีกด้วย การใช้ภาษาญี่ปุ่นในหน่วยงานธุรกิจส่วนใหญ่เป็นการใช้แบบครั้งคราวและทักษะที่ต้องใช้มากที่สุดคือ ทักษะการพูดและการฟัง ทั้งนี้เพื่อการสนทนาในการสังคม การ

ประชาสัมพันธ์ การรับคำสั่ง และการสนทนาเรื่องงาน นอกจากนั้นก็มีการใช้ทักษะการแปลล่าม บ่อย ปานกลางสำหรับเป็นล่ามให้คู่สนทนาและเป็นล่ามในที่ประชุมบ้างเป็นครั้งคราว

ปี พ.ศ.2544 สุวพรรณ ครุฑเมือง, (2544) ได้เสนองานวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรม การเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น และเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียน ภาษาญี่ปุ่น ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐกับมหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ กับ มหาวิทยาลัยต่างจังหวัด ชายกับหญิง กลุ่มเรียนดีกับกลุ่มเรียนอ่อน และปัญหาของผู้เรียนและ บุคลิกลักษณะของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น ทุกมหาวิทยาลัยจำนวน 12 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่างประชากร 424 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม การเรียนภาษาญี่ปุ่นโดยรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการเรียนขณะอยู่ในห้องเรียนจัดอยู่ ในระดับดี พฤติกรรมการเรียนก่อนเข้าเรียน พฤติกรรมการเรียนหลังเลิกเรียนและพฤติกรรมเสริม เพื่อการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง และทัศนคติที่มีต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นจัดอยู่ในระดับปาน กลางค่อนข้างสูง นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนสูงกว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างจังหวัดมีคะแนนพฤติกรรม การเรียนดีกว่านักศึกษาในกรุงเทพฯ นักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีคะแนนพฤติกรรมการเรียน คล้ายคลึงกัน สำหรับปัญหาของนักศึกษาที่พบมากที่สุดคือปัญหาที่รู้สึกมักตื่นเต้น ประหม่า อึดอัด ขณะที่แสดงความคิดเห็นหรือพูดคุยกับเจ้าของภาษา รองลงมาคือความไม่ค่อยมีความมั่นใจเรื่อง การใช้ภาษาญี่ปุ่นเกรงว่าจะพูดผิดจึงไม่กล้าพูด และพบว่านักศึกษามีตารางการทำงานที่ไม่มี ประสิทธิภาพ เบื่อความจำเจ ซ้ำซาก และใช้เวลาไม่ค่อยเกิดประโยชน์ อย่างไรก็ตามนักศึกษาส่วนใหญ่มีบุคลิกลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น คือนักศึกษาชอบและไม่เบื่อหน่ายการเรียน สนุกสนานรื่นเริง เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน

ปี พ.ศ.2545 ดิษิตา รากะรินทร์ ได้เสนองานวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการเรียน การสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาแนวทางการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในส่วน ภูมิภาค : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร ทั้งในด้านบริบทหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า และ กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนผลผลิตของหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อาจารย์ นิสิตชั้นปีที่ 1 - 4 และบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยนเรศวรที่สำเร็จการศึกษาในปี 2541 - 2543 รวมทั้ง ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบทของหลักสูตรพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) คือ มีความชัดเจนเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่วนด้านเนื้อหาสาระของกระบวนการวิชาต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.57$) คือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความต่อเนื่องและเหมาะสมกับผู้เรียน จัดลำดับความยากง่ายได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านภาษาญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าด้านอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) คือ อาจารย์มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ส่วนด้านนิสิตพบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.51$) คือ มีความพึงพอใจและกระตือรือร้นในการเรียน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ไม่ค่อยมีการทบทวนบทเรียน และเตรียมบทเรียนมาล่วงหน้า ด้านอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.53$) ด้านแหล่งค้นคว้า พบว่า ความทันสมัย จำนวนของหนังสือตำรา รวมทั้งการให้บริการและความสะดวกในการใช้บริการของห้องสมุดนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$) ด้านสถานที่เรียน พบว่า คุณภาพและความสะดวกในการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษารวมทั้งบรรยากาศในห้องเรียนนั้น มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) ด้านกระบวนการพบว่า การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการเตรียมการสอน และมีการยกตัวอย่างอธิบายได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน แต่ไม่มีการจัดทัศนศึกษาหรือดูงาน สำหรับด้านการวัดและประเมินผลพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) คือ เกณฑ์การวัดผลมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน และนำเอาพัฒนาการของนิสิตมาใช้ประกอบการประเมินผล ด้านผลผลิตของหลักสูตร ซึ่งหมายถึงความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นของบัณฑิตในด้านทักษะทั้ง 5 ได้แก่ ทักษะการฟังพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) คือ บัณฑิตสามารถฟังการสนทนาและทักทายในชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจและสามารถฟังคำสั่งทางวาจาที่เป็นข้อความสั้น ๆ และใช้ภาษาได้ง่ายได้ ทักษะการพูดพบว่า ความสามารถของบัณฑิตในการพูดได้ตอบโทรศัพท์ พูดบรรยายเกี่ยวกับงาน และพูดแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการสนทนาในหัวข้อเฉพาะทางนั้น มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) ทักษะการอ่านพบว่า ความสามารถของบัณฑิตในการอ่านหนังสือเวียนข่าวสารเกี่ยวกับงาน การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญและการอ่านบทความที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นระดับสูงใช้ภาษาทางการและมีคำศัพท์เฉพาะด้านรวมอยู่ด้วยนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$) ทักษะการเขียนพบว่า ความสามารถของบัณฑิตในการเขียนรายงานการประชุมหรืองานที่รับผิดชอบนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) ทักษะการแปลพบว่า ความสามารถ

ของบัณฑิตในการแปลล่ามและการแปลข้อความทั้งจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น และภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยนั้น มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.17$) ส่วนผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยนเรศวรมีความเหมาะสมในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ปี พ.ศ. 2541 ศูนย์ภาษาญี่ปุ่น มูลนิธิญี่ปุ่น (The Japan Foundation 1998) ได้สำรวจสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ พบว่า การใช้สื่อการสอนของครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้กันมากเป็นอันดับแรก คือ เครื่องเล่นเทป รองลงมา คือ เครื่องเล่นวีดีโอ และคอมพิวเตอร์ และเป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้คอมพิวเตอร์มีอัตราการใช้ที่มากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในระยะแรกผู้สอนใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลผ่านwebsite และการใช้ e-mail ต่อมาพัฒนาเป็นCD-ROM และCAI พัฒนาการสอนเป็นสื่อประสม การสอนทางไกล เป็นต้น ส่วนปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ พบว่า ปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นแบ่งเป็น 5 หัวข้อใหญ่ดังนี้คือ ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน และปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน แต่ละหัวข้อแยกเป็นรายละเอียดต่อไปนี้ ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ได้แก่ การขาดแคลนสื่อการสอน การขาดข้อมูลทางวัฒนธรรมญี่ปุ่น การขาดข้อมูลทางวิธีการสอน ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ได้แก่ อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน ได้แก่ จำนวนผู้เรียนขาดผู้เรียนที่มีความสนใจเรียน ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน ได้แก่ ขาดแคลนผู้สอน ขาดผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นและวิธีการสอน

ปีพ.ศ. 2541 Kushida ศึกษาวิธีการสอนการเขียนเรียงความโดยเน้นประเด็นเรื่องการสื่อสารบนความแตกต่างทางวัฒนธรรมในวิชาการเขียนจดหมายของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า วิธีการเขียนของนักศึกษาสะท้อนถึงวัฒนธรรมความคิดที่แตกต่างกันระหว่างคนไทยกับคนญี่ปุ่น

ปี พ.ศ. 2546 สถาบันวิจัยภาษาญี่ปุ่นแห่งชาติ ประเทศญี่ปุ่น (The National Institute of Japanese Language, 2003) ได้เผยแพร่รายงานการวิจัยการสำรวจเรื่อง “วิธีการและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย (กรุงเทพฯ) พ.ศ.2544” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทิศทางของวิธีการและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นตามสภาพที่เป็นจริงอันจะทำให้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อส่งเสริมและพัฒนการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นต่อไป ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันที่มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในกรุงเทพฯและปริมณฑล เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ตัวอย่างประชากร

กลับคืนมาจากผู้เรียน 6,035 คน ผู้สอน 214 คน จาก 77 สถาบัน อัตราการได้รับตัวอย่างประชากรกลับคืนมาโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 88.5 ผลการวิจัยที่น่าสนใจพอสรุปได้ดังนี้ เกี่ยวกับผู้เรียนพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นเพราะสนใจในภาษาญี่ปุ่น และได้ประโยชน์ในการหางาน ส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกชั่วโมงเรียน และเหตุผลที่ไม่ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกชั่วโมงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพราะไม่มีคู่สนทนาที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น และความสามารถของภาษาญี่ปุ่นของตนเองไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่จะดูหรือฟังสิ่งที่เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่นนอกชั่วโมงเรียน ตามลำดับดังนี้คือ โทรทัศน์ หนังสือการ์ตูน และนิตยสาร สิ่งที่ดูหรือฟังมากที่สุดตามลำดับคือ โทรทัศน์ ซอฟต์แวร์เกม และหนังสือการ์ตูน เรื่องราวที่ดูหรือฟังส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง เกมโชว์ เพลง การ์ตูน ละคร เป็นต้น เหตุผลที่ดูหรือฟังภาษาญี่ปุ่นเพราะอยากสัมผัสภาษาญี่ปุ่น อยากรู้เรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่น สนุกดี อยากทดสอบความสามารถทางภาษา อยากพัฒนาความสามารถทางภาษาตามลำดับ ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้ตำราเรียนนอกชั่วโมงเรียนโดยใช้เพื่อการท่องจำ ค้นหาความหมายของคำ และทำแบบฝึกหัดตามลำดับปัจจุบันคือการเรียนการสอนที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดตามลำดับคือ หนังสือเรียน ภาพยนต์และรายการโทรทัศน์ เทปหรือซีดีเพลง พจนานุกรม เทปบันทึกเสียง อินเทอร์เน็ต ซอฟต์แวร์เกม เกมคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับผู้สอนพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-39 ปี และ 40-49 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่เคยไปประเทศญี่ปุ่นมาแล้ว โดยเป็นการไปเพื่อการศึกษาต่อและฝึกอบรมการสอนภาษาญี่ปุ่น มากตามลำดับ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่นระหว่าง 3-20 ปีมากที่สุด ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้สอนชาวไทยเคยมีประสบการณ์สอนวิชาอื่นด้วย ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นประมาณครึ่งหนึ่งมีวุฒิวิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่ภาษาญี่ปุ่นเหตุผลที่เริ่มสอนภาษาญี่ปุ่นพบว่า ผู้สอนในสถาบันการศึกษาระดับกลาง ส่วนใหญ่สอนเพราะเป็นนโยบายของโรงเรียนหรือรัฐบาล สนใจภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอตามลำดับ ส่วนผู้สอนในสถาบันการศึกษาระดับสูงพบว่าส่วนใหญ่ชอบการสอน เรียนจบเอกภาษาญี่ปุ่นและอยากใช้ความรู้ของตนเองตามลำดับ ผู้สอนส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ฝึกอบรมภาษาญี่ปุ่นมาก่อน สิ่งที่ใช้ในชั่วโมงสอนส่วนใหญ่ใช้ตำราเรียนที่มีอยู่แล้ว เทปบันทึกเสียงและเอกสารแผ่นประกอบการสอนตามลำดับ สื่อการสอน...ที่ผู้สอนใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ รูปถ่าย นิตยสาร วิดีโอ หนังสือ เทปบันทึกเสียงและCD บทความหนังสือพิมพ์ หนังสือการ์ตูน ตามลำดับ สื่อการสอนที่ทำขึ้นเองที่ผู้สอนใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ เอกสารแผ่น แบบฝึกหัด การ์ดรูปภาพหรือการ์ดตัวอักษร เอกสารแผ่นช่วยเสริมสร้างกิจกรรม เอกสารแผ่นเพื่อการอ่าน ตารางแผนผังและเทปตามลำดับ ส่วนสื่อคอมพิวเตอร์ยังใช้น้อย อุปกรณ์ที่ใช้ในชั่วโมงสอนพบว่าผู้สอนใช้เทปบันทึกเสียง วิดีโอ โอเวอร์เฮดโปรเจกเตอร์ ตามลำดับ ส่วนคอมพิวเตอร์ยังใช้น้อย การใช้ภาษาญี่ปุ่นในชั่วโมงสอนพบว่า ผู้สอนใช้ภาษาเกี่ยวกับการกล่าวคำทักทาย อ่านเรื่องราวหรือ

ประโยคตัวอย่างและออกคำสั่งมากตามลำดับ สิ่งที่ใช้ในการเตรียมการสอนผู้สอนใช้ตำราเรียน พจนานุกรม และเทปบันทึกเสียงมากตามลำดับ ผู้สอนคนไทยมีทัศนคติเกี่ยวกับความสามารถที่จำเป็นในฐานะผู้สอนภาษาญี่ปุ่นว่าต้องประกอบด้วย ความรู้ภาษาญี่ปุ่น ความสามารถในการสอนภาษาญี่ปุ่น และความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นตามลำดับ สิ่งที่ผู้สอนต้องการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพความสามารถของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ หนังสือคู่มือแนะนำสำหรับผู้สอน หนังสืออธิบายไวยากรณ์ เทปบันทึกเสียงเพื่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น รายการโทรทัศน์ภาพยนต์ภาษาญี่ปุ่น พจนานุกรม ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ พจนานุกรมคันจิ การฝึกอบรม หลักสูตรเสริมสร้างผู้สอนภาษาญี่ปุ่น การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์กับชาวญี่ปุ่น เยี่ยมเยือนหรือโฮมสเตย์กับครอบครัวญี่ปุ่น และเครือข่ายระหว่างผู้สอน ตามลำดับ ผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพและความสามารถของผู้สอน ได้แก่ การสั่งสมประสบการณ์การสอน การเข้าร่วมการฝึกอบรมหรือการจัดกลุ่มสนทนาเชิงวิชาการ การพูดคุยกับผู้สอนคนอื่น การปรึกษาแลกเปลี่ยนอุปกรณ์การสอนและวิธีการสอนกับผู้สอนคนอื่น การเรียนจากหนังสือคู่มือหรือหนังสือเฉพาะสาขา การดูงานชั่วโมงการสอนของผู้สอนอื่น การกำหนดหัวข้อแล้ววิจัย และการให้ผู้สอนดูชั่วโมงสอนของตนเอง ผู้สอนส่วนใหญ่มีการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกชั่วโมงเรียน โดยติดต่อกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่น คนรู้จัก และเพื่อนที่โรงเรียนมากตามลำดับ เรื่องที่ติดต่อส่วนใหญ่เป็นเรื่องในชีวิตประจำวัน งาน และเรื่องเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นตามลำดับ เหตุผลที่ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสารนอกชั่วโมงสอนส่วนใหญ่เป็นเพราะอยากรักษาและพัฒนาความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น อยากพูดคุยกับคนที่พูดภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาแม่ การใช้ภาษาญี่ปุ่นสนุกดี เป็นหน้าที่ในฐานะที่เป็นเรื่องงานและภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่เข้าใจซึ่งกันและกันได้ง่ายที่สุด สำหรับเหตุที่ผู้สอนส่วนน้อยไม่ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกชั่วโมงสอนเป็นเพราะไม่มีคู่สนทนาที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น ผู้สอนส่วนใหญ่ดูหรือฟังสิ่งที่เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่นหรือใช้ด้วยภาษาญี่ปุ่นนอกชั่วโมงสอน สิ่งที่ดูหรือฟังส่วนใหญ่ ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร วิดีโอ เทปบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ตามลำดับ เรื่องที่ดูหรือฟังส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสังคมการใช้ชีวิตประจำวันเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นและประเทศญี่ปุ่น เหตุผลที่ดูหรือฟังส่วนใหญ่ทำเพื่อรักษาและพัฒนาความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น อยากสัมผัสภาษาญี่ปุ่น รับข้อมูลต่าง ๆ เพื่อรู้เรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่นและคนญี่ปุ่น อยากลองทดสอบความสามารถของภาษาญี่ปุ่น และเพราะสนุกดีตามลำดับ ผู้สอนส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ร่วมในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นนอกชั่วโมงสอน โอกาสและสถานที่นั้นส่วนใหญ่ ได้แก่ ศูนย์เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่น งานแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์กับคนญี่ปุ่น และสถานที่ที่มีคนญี่ปุ่น ผู้สอนส่วนใหญ่อยากเข้าร่วมอีกครั้งหรืออยากเข้าร่วมแบบต่อเนื่องในโอกาสและสถานที่ดังนี้ตามลำดับคือ ศูนย์เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับญี่ปุ่นและ

ภาษาญี่ปุ่น เชื่อมเขื่อนครอบครัวคนญี่ปุ่น ทำงานพิเศษในที่ทำงานที่มีการใช้ภาษาญี่ปุ่นและงานแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์กับคนญี่ปุ่น เหตุผลที่อยากเข้าร่วมอีกครั้งหรืออยากเข้าร่วมแบบต่อเนื่องส่วนใหญ่เป็นเพราะต้องการรับข้อมูลหรือสิ่งของที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอนญี่ปุ่น พัฒนาความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น ต้องการรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นและคนญี่ปุ่น และอยากพูดคุยกับคนญี่ปุ่นตามลำดับ สิ่งที่ใช้ในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันผู้สอนส่วนใหญ่ใช้หนังสืออธิบาย ไวยากรณ์ พจนานุกรม พจนานุกรมคันจิ เทปบันทึกเสียง และรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ตามลำดับ

ชิบะ มะสะฮิโตะ และ สะโต จุน(CHIBA Masahito and SATO Jun, 2005:57-70) ศึกษาประสิทธิภาพของการให้พูดซ้ำต่อการแก้ไขการออกเสียง การให้พูดซ้ำในห้องเรียนมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเพียงใด โดยได้ทำการทดลองกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นต้นชาวไทยจำนวน 10 คนให้ออกเสียง shi chi และวรรค za ซึ่งเป็นเสียงที่ผู้เรียนออกเสียงยาก ผลการทดสอบพบว่า

1. การให้ผู้เรียนออกเสียงหลายๆครั้งนั้น แทบไม่มีผลต่อการแก้ไขการออกเสียงเลย
2. มีความเป็นไปได้ว่า ผู้เรียนจะสามารถแก้ไขการออกเสียงให้ดีขึ้นได้ ถ้าเข้าใจการออกเสียงที่ถูกต้อง
3. ถึงแม้จะเข้าใจวิธีการออกเสียงที่ถูกต้อง แต่ถ้าผู้เรียนไม่มีความตั้งใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น และเพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น โดยแบ่งหัวข้อการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้เรียนและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ประชากรในส่วนของผู้เรียนจะเลือกเฉพาะผู้เรียนที่มาจากชาติซึ่งไม่ได้ใช้ตัวอักษรคันจิเป็นภาษาหลัก หรือไม่มีพื้นฐานการเรียนรู้ตัวอักษรคันจิมาก่อนและเพิ่งเรียนภาษาญี่ปุ่นหรือเรียนภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับชั้นต้น ประชากรในส่วนของผู้สอนในประเทศไทยจะเลือกเฉพาะผู้สอนที่เป็นคนไทยเท่านั้น สำหรับผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นจะเลือกเฉพาะผู้สอนที่เป็นคนญี่ปุ่นเท่านั้น การกำหนดเช่นนี้เป็นการควบคุมตัวแปรพื้นฐานของกลุ่มประชากรทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นให้มีความใกล้เคียงกัน ได้ประชากรตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อจะสามารถทำการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสอนได้

การเลือกจำนวนประชากรทั้งผู้เรียนและผู้สอนในการวิจัยครั้งนี้จะใช้จำนวนประชากรที่เรียนภาษาญี่ปุ่นและจำนวนผู้สอนที่สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยของไทยเป็นเกณฑ์และเลือกศึกษามหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลเป็นสำคัญเนื่องจากมีจำนวนประชากรมากพอที่จะทำการศึกษาได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชา โดยมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็น

วิชาเอก วิชาโท และวิชาเลือกเสรีที่อยู่ในเขตกรุงเทพ และเขตปริมณฑลมีจำนวนทั้งสิ้น 17 มหาวิทยาลัย จากนั้นจะนำจำนวนประชากรดังกล่าวไปกำหนดขนาดของตัวอย่าง เมื่อได้ขนาดของตัวอย่างประชากรที่เป็นมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวนเท่าใด จะทำการสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นให้มีจำนวนเท่ากับประเทศไทย เหตุที่ต้องดำเนินการเช่นนี้เพราะมีความจำกัดเรื่องงบประมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่ประเทศญี่ปุ่นมีค่าใช้จ่ายสูงมาก จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดขนาดของตัวอย่างให้เหมาะสมกับงบประมาณและถูกต้องตามหลักวิชาการด้วย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ขนาดของตัวอย่าง

เมื่อทราบจำนวนประชากรที่ต้องการศึกษาคือมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ และปริมณฑลของประเทศไทยเป็นเกณฑ์แล้ว จะกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรโดยใช้เกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 25 ของจำนวนประชากรที่มีขนาดตัวอย่างเป็นร้อย (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2534 : 71) ซึ่งผู้วิจัยมีขีดความสามารถจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้ถึง 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59 ของจำนวนประชากร ซึ่งมากกว่าเกณฑ์สำหรับตัวอย่างประชากรที่เป็นมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดขนาดโดยยึดขนาดของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเป็นเกณฑ์คือจำนวน 10 แห่งเท่ากัน

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบผสม (Multistage Sampling) โดยมีวิธีการเป็นขั้นตอนดังนี้

1.3.1 การสุ่มเพื่อเลือกเขตพื้นที่ที่จะทำการศึกษา

ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในประเทศไทย และเขตคันไซในประเทศญี่ปุ่น

1.3.2 การสุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัย

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ในประเทศไทย ได้มหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล จากนั้นสุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัย 10 แห่ง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากได้มหาวิทยาลัยดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยมหิดล
4. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
7. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
8. มหาวิทยาลัยรังสิต
9. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
10. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ในประเทศญี่ปุ่น ได้มหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้แก่ชาวต่างชาติในเขตคันไซ จากนั้นสุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยในเขตคันไซ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากได้มหาวิทยาลัย 10 แห่ง ดังนี้

1. University of Shiga
2. Kyoto University
3. Kyoto University for Foreign Studies
4. Osaka University
5. Osaka University for Foreign Studies
6. Nagoya University
7. Okayama University
8. University of Kanazawa
9. University of Kobe
10. University of Nara

1.3.3 การสุ่มตัวอย่างผู้เรียนและผู้สอน

(1) ในการสุ่มตัวอย่างผู้เรียนจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้ผู้เรียนมหาวิทยาลัยละ 10 คน ประเทศละ 10 มหาวิทยาลัย เป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย 100 คน และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น 100 คน รวมกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นทั้งสิ้น 200 คน

(2) ในการสุ่มตัวอย่างผู้สอนจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เช่นกัน ได้ผู้สอนมหาวิทยาลัยละ 2 คน ประเทศละ 10 มหาวิทยาลัยเป็นผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย 20 คน และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งสิ้น 40 คน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำการศึกษาวิเคราะห์เชิงเอกสารโดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย ทั้งในประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่นและต่างประเทศ รวมถึงการพูดคุย สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทางด้านการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้ได้แนวคิดทฤษฎีและสาระสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น 3 ประการคือ

2.1.1 แบบอย่างพฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ประกอบด้วย

- (1) แนวคิดเกี่ยวกับการสอน
- (2) รูปแบบการสอน
- (3) วิธีการสอน
- (4) เทคนิคและกลยุทธ์การสอน
- (5) กิจกรรมการสอน
- (6) การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน
- (7) พฤติกรรมของผู้เรียน
- (8) พฤติกรรมของผู้สอน

2.1.2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ประกอบด้วย

- (1) หลักสูตร
- (2) เนื้อหา
- (3) อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอน
- (4) สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน
- (5) อุปสรรคของผู้เรียน
- (6) อุปสรรคของผู้สอน

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ของการสอนภาษาญี่ปุ่น ประกอบด้วย

- (1) ความพึงพอใจของผู้เรียน
- (2) ความพึงพอใจของผู้สอน

2.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อให้ได้เครื่องมือที่เชื่อถือได้สำหรับการศึกษาวิจัย ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นทั้ง 3 ประการดังกล่าวมาในข้อ 2.1 ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4 ชนิดคือ แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน แบบสอบถามสำหรับผู้สอน แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้สอน และแบบสัมภาษณ์ผู้สอน

2.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ทั้งการใช้แบบสอบถามผู้เรียนและผู้สอน การเข้าไปสำรวจและสังเกตการสอนโดยตรง (Direct Observation) ในสถานการณ์จริง และการสัมภาษณ์ผู้สอนที่เกี่ยวข้อง ณ สถานที่ดำเนินการสอนจริง ทั้งในประเทศไทยและเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศญี่ปุ่นด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำเชื่อถือได้

2.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ จัดกลุ่มแยกประเภท นำเสนอแบบความเรียง ประกอบตารางและแผนภูมิต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ชนิด คือ

3.1.1 แบบสอบถามสำหรับผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ใช้สอบถามผู้เรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในการเรียน ความพึงพอใจของผู้เรียน และอุปสรรคและปัญหาของผู้เรียน

3.1.2 แบบสอบถามสำหรับผู้สอนเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ใช้สอบถามผู้สอนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สอน สิ่งแวดล้อมในการสอน ความพึงพอใจของผู้สอน อุปสรรคและปัญหาของผู้สอน

3.1.3 แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้สอนภาษาญี่ปุ่น โดยผู้วิจัยดำเนินการสำรวจและสังเกตการสอนด้วยตนเอง ร่วมกับการพูดคุยสอบถามผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสอน รูปแบบการสอน วิธีการสอน เทคนิคและกลยุทธ์ในการสอนอุปกรณ์และสื่อการสอน กิจกรรมการสอน และการวัดและการประเมินผลการสอน

3.1.4 แบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ใช้สัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับ อุปสรรคและปัญหาการสอน แนวคิดการสอน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน

3.2 วิธีสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัยและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือทั้ง 4 ชนิด

3.2.2 สร้างคำถามต่างๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหาดังกล่าวในข้อ 2.1 ได้สาระสำคัญของเครื่องมือทั้ง 4 ชนิดดังนี้

- (1) แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและแบบปลายเปิด
 - ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกความถี่ในการปฏิบัติ
 - ตอนที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกระดับสภาพที่เป็นอยู่ตามการรับรู้ของผู้เรียน
 - ตอนที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกระดับความพึงพอใจ
 - ตอนที่ 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอุปสรรคของผู้เรียน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกระดับปัญหา
- (2) แบบสอบถามสำหรับผู้สอน ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและแบบปลายเปิด
 - ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สอน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกความถี่ในการปฏิบัติ
 - ตอนที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมในการสอน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกระดับสภาพที่เป็นอยู่ตามการรับรู้ของผู้สอน
 - ตอนที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สอน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกระดับความพึงพอใจ
 - ตอนที่ 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอุปสรรคของผู้สอน เป็นคำถามแบบประเมินค่าบอกระดับปัญหา
- (3) แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นคำถามแบบเลือกตอบและปลายเปิด
 - ส่วนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและปลายเปิด

ส่วนที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและปลายเปิด

ส่วนที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและปลายเปิด

ส่วนที่ 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและปลายเปิด

ส่วนที่ 6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและปลายเปิด

ส่วนที่ 7 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและปลายเปิด

ส่วนที่ 8 เป็นคำถามเกี่ยวกับลำดับการสอนทักษะ เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและปลายเปิด

(4) แบบสัมภาษณ์ผู้สอน ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหา เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาการสอน เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดการสอน เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.2.3 นำเครื่องมือไปทดสอบก่อนใช้จริง (Pretest) กับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจำนวน 20 คน และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคำถาม ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม และการสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2.4 นำเครื่องมือที่ผ่านการทดสอบก่อนใช้จริง (Pretest) กลับมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น โดยการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient alpha) พบว่าแบบสอบถามสำหรับผู้สอนมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.8525 แบบสอบถามผู้เรียน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.9153 และแบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.9393

3.2.6 นำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูลจริง

4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศไทย

4.1.1 ติดต่อขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัย 10 แห่ง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพและ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

4.1.2 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแยกประเภทการเก็บข้อมูลดังนี้

(1) แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน ส่งให้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นตอบ มหาวิทยาลัยละ 10 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสอบถามสำหรับผู้เรียน 100 ชุด

(2) แบบสอบถามสำหรับผู้สอน ส่งให้ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นตอบ มหาวิทยาลัยละ 2 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสอบถามสำหรับผู้สอน 20 ชุด

(3) แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนและพูดคุยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Direct Observation) มหาวิทยาลัยละ 2 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน 20 ชุด

(4) แบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยละ 2 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสัมภาษณ์ผู้สอน 20 ชุด

4.1.3 ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลในประเทศไทยดำเนินการระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2546 และระหว่างเดือนธันวาคม 2546 -มกราคม 2547

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศญี่ปุ่น

4.2.1 ติดต่ออาจารย์มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น เพื่อขอความร่วมมือเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการฝ่ายญี่ปุ่น (Host Scientists) ได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์ฮาจิเมะ ฮิไร (Hajime Hirai) แห่ง University of Shiga รับเป็นที่ปรึกษาให้

4.2.2 ติดต่อมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยโดยผ่านทางที่ปรึกษาทางวิชาการฝ่ายญี่ปุ่นและติดต่อดด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย คือ University of Shiga, Kyoto University, Kyoto University for Foreign Studies, Osaka University, Osaka University for Foreign Studies, Nagoya University, Okayama University, University of Kanazawa, University of Kobe, University of Nara

4.2.3 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองที่ประเทศญี่ปุ่น โดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์การส่งเสริมวิชาการแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japan Society for the Promotion of Science หรือ JSPS) ได้รับทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา 23 วัน โดยแยกประเภทการเก็บข้อมูลดังนี้

(1) แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน ส่งให้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นตอบ มหาวิทยาลัยละ 10 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสอบถามสำหรับผู้เรียน 100 ชุด

(2) แบบสอบถามสำหรับผู้สอน ส่งให้ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นตอบ มหาวิทยาลัยละ 2 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสอบถามสำหรับผู้สอน 20 ชุด

(3) แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนและพูดคุยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Direct Observation) มหาวิทยาลัยละ 2 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน 20 ชุด

(4) แบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยละ 2 คน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย รวมแบบสัมภาษณ์ผู้สอน 20 ชุด

4.2.4 ช่วงระยะเวลาเก็บข้อมูลในประเทศญี่ปุ่นดำเนินการระหว่างวันที่ 30 กันยายน ถึง วันที่ 23 ตุลาคม 2546

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้เรียน แบบสอบถามผู้สอน แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียน และแบบสัมภาษณ์ผู้สอนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) for Windows Version 11 ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่าสถิติ แบบที (T-test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบที่ .05

5.2 เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้เรียน แบบสอบถามผู้สอน แบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนและแบบสัมภาษณ์ผู้สอน คำนวณค่าสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดเกณฑ์เทียบระดับค่าคะแนนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

5.2.1 พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้สอน เป็นการวัดระดับความถี่ในการปฏิบัติจริง แบบสอบถามเป็นชนิดประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ความถี่ในการปฏิบัติระดับ 5	หมายถึง ทำประจำ
ความถี่ในการปฏิบัติระดับ 4	หมายถึง ทำบ่อย
ความถี่ในการปฏิบัติระดับ 3	หมายถึง ทำปานกลาง
ความถี่ในการปฏิบัติระดับ 2	หมายถึง ไม่ค่อยทำ
ความถี่ในการปฏิบัติระดับ 1	หมายถึง ไม่เคยทำ

คำนวณหาอันตรภาคชั้น (Class interval) คะแนนของความถี่โดยใช้สูตร

$$\frac{\text{ความถี่ระดับสูงสุด} - \text{ความถี่ระดับต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นความถี่}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยมีอันตรภาคชั้นคะแนนของความถี่ = 0.8 ได้เกณฑ์สำหรับเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยระดับความถี่ในการปฏิบัติจริง เพื่อแปลความหมายดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง ทำประจำ
3.41 – 4.20	หมายถึง ทำบ่อย
2.61 – 3.40	หมายถึง ทำปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง ไม่ค่อยทำ
1.00 – 1.80	หมายถึง ไม่เคยทำ

5.2.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้สอน เป็นการวัดระดับความพึงพอใจในการเรียน การสอน แบบสอบถามเป็นชนิดประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ความพึงพอใจในระดับ 5	หมายถึง พอใจมาก
ความพึงพอใจในระดับ 4	หมายถึง พอใจ
ความพึงพอใจในระดับ 3	หมายถึง พอใจปานกลาง
ความพึงพอใจในระดับ 2	หมายถึง ไม่ค่อยพอใจ
ความพึงพอใจในระดับ 1	หมายถึง ไม่พอใจ

คำนวณหาอันตรภาคชั้น (Class interval) คะแนนของความพึงพอใจโดยใช้สูตร

$$\frac{\text{ความพอใจสูงสุด} - \text{ความพอใจต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นความถี่}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย โดยมีอันตรภาคชั้นคะแนนของความพึงพอใจ = 0.8 ได้เกณฑ์สำหรับเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เพื่อแปลความหมายดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง พอใจมาก
3.41 – 4.20	หมายถึง พอใจ
2.61 – 3.40	หมายถึง พอใจปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง ไม่ค่อยพอใจ

1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่พอใจ

5.2.3 สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน เป็นการวัดระดับสภาพที่เป็นอยู่ตามการรับรู้ของผู้เรียนและผู้สอน แบบสอบถามเป็นชนิดประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

สภาพในระดับ 5	หมายถึง ดีมาก
สภาพในระดับ 4	หมายถึง ดี
สภาพในระดับ 3	หมายถึง พอใช้
สภาพในระดับ 2	หมายถึง ไม่ค่อยดี
สภาพในระดับ 1	หมายถึง ควรปรับปรุง

คำนวณหาอันตรภาคชั้น (Class interval) คะแนนของปัญหาและอุปสรรคโดยใช้สูตร

$$\frac{\text{ระดับปัญหามากที่สุด} - \text{ระดับปัญหาน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้นความถี่}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยมีอันตรภาคชั้นคะแนนสภาพการรับรู้ = 0.8 ได้เกณฑ์สำหรับเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยระดับสภาพการรับรู้ เพื่อแปลความหมายดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง ดีที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง ดี
2.61 – 3.40	หมายถึง พอใช้
1.81 – 2.60	หมายถึง ไม่ค่อยดี
1.00 – 1.80	หมายถึง ควรปรับปรุง

5.2.4 ปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนและผู้สอน เป็นการวัดระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน แบบสอบถามเป็นชนิดประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ปัญหาระดับ 5	หมายถึง มากที่สุด
ปัญหาระดับ 4	หมายถึง มาก
ปัญหาระดับ 3	หมายถึง ปานกลาง
ปัญหาระดับ 2	หมายถึง น้อย
ปัญหาระดับ 1	หมายถึง น้อยที่สุด

กำหนดหาอันตรภาคชั้น (Class interval) คะแนนของปัญหาและอุปสรรคโดยใช้สูตร

$$\frac{\text{ระดับปัญหามากที่สุด} - \text{ระดับปัญหาน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้นความถี่}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยมีอันตรภาคชั้นคะแนนของปัญหาและอุปสรรค = 0.8 ได้เกณฑ์สำหรับเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยระดับปัญหาและอุปสรรค เพื่อแปลความหมายดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง ปัญหามากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง ปัญหา
2.61 – 3.40	หมายถึง ปัญหาปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง ปัญหาน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด

5.2.5 แบบสำรวจและสังเกตการสอน เป็นการศึกษาสภาพความเป็นจริงของการสอนในชั้นเรียน แบบสำรวจเป็นชนิดประมาณค่า 3 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง ทำ ไข่
ระดับ 0	หมายถึง ไม่ทำ ไม่ไข่
ระดับ -1	หมายถึง ไม่แน่ใจ

กำหนดหาอันตรภาคชั้น (Class interval) คะแนนของสภาพความเป็นจริงของการสอนโดยใช้สูตร

$$\frac{\text{ระดับมากที่สุด} - \text{ระดับน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{1 - (-1)}{3} = \frac{2}{3} = 0.67$$

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย โดยมีอันตรภาคชั้นคะแนนของสภาพความเป็นจริงของการสอน = 0.67 ได้เกณฑ์สำหรับเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยสภาพความเป็นจริงของการสอน เพื่อแปลความหมายดังนี้

0.36 – 1.00	หมายถึง ทำ ไข่
-0.32 – 0.35	หมายถึง ไม่ทำ ไม่ไข่
-1 – -0.33	หมายถึง ไม่แน่ใจ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น และเพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครื่องมือจำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย 1. แบบสอบถามใช้ถามผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น 2. แบบสอบถามใช้ถามผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น 3. แบบสำรวจและสังเกตการสอนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น และ 4. แบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้มี 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 200 คน จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 10 แห่งๆ ละ 10 คน รวม 100 คน และจากมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น 10 แห่งๆ ละ 10 คน รวม 100 คน
2. กลุ่มผู้สอนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 40 คน จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 10 แห่งๆ ละ 2 คน รวม 20 คน จากมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น 10 แห่งๆ ละ 2 คน รวม 20 คน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นได้รับข้อมูลกลับคืนมา แยกตามเครื่องมือวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ถามผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย จากจำนวน 100 ชุด ได้รับกลับคืนมา 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนข้อมูลผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นจากจำนวน 100 ชุด ได้รับกลับคืนมา 75 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75
2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ถามผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจากจำนวน 20 ชุด ได้รับกลับคืนมา 18 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนข้อมูลจากผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นจากจำนวน 20 ชุด ได้รับกลับคืนมา 15 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75
3. ข้อมูลจากแบบสำรวจและสังเกตการสอนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนในประเทศไทยจากจำนวน 20 ชุด ได้รับกลับคืนมา 18 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนข้อมูลจากแบบสำรวจและสังเกตการสอนในประเทศญี่ปุ่นจากจำนวน 20 ชุด ได้รับกลับคืนมา 15 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75

4. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจากจำนวน 20 ชุด ได้รับกลับคืนมา 18 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น จากจำนวน 20 ชุด ได้รับกลับคืนมา 15 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75

นำข้อมูลที่ได้แต่ละเครื่องมือวิจัยมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS นำเสนอในรูปตาราง กราฟแผนภูมิแท่ง และแผนภูมिवงกลมประกอบคำบรรยายและความเรียง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกออกเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน ความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน อุปสรรคและปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน และเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวข้างต้นระหว่างกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยและกลุ่มตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่น

ตอนที่ 2 ผลจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น สภาพสิ่งแวดล้อมในการสอน ความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน อุปสรรคและปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน และเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวข้างต้นระหว่างกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยและกลุ่มตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่น

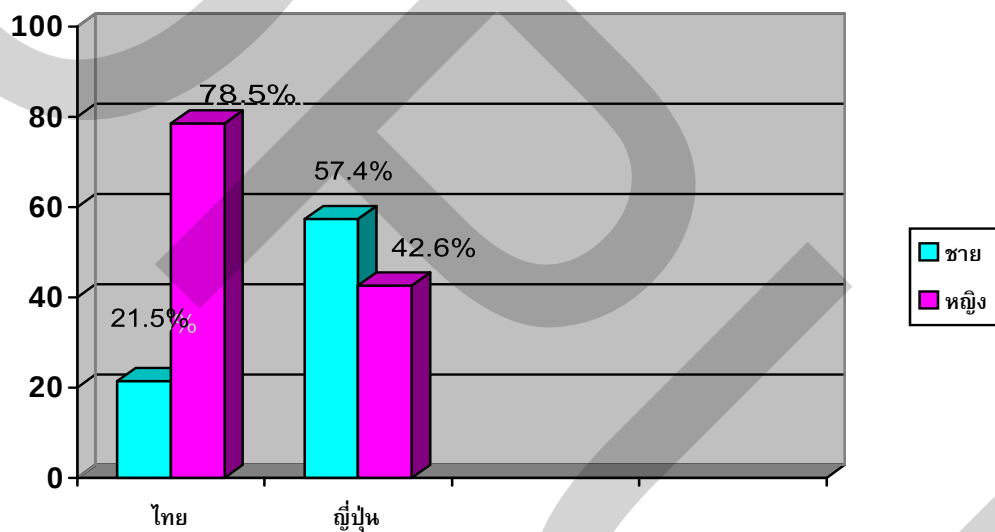
ตอนที่ 3 ผลจากการเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับสอนภาษาญี่ปุ่น รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น เทคนิคและกลยุทธ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น อุปกรณ์และสื่อการสอนภาษาญี่ปุ่น กิจกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น และเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวข้างต้นระหว่างกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยและกลุ่มตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่น

ตอนที่ 4 ผลจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติได้แก่ค่าร้อยละเพื่ออธิบายเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหา ปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น จุดเด่นของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น

ในตอนที่ 1 นี้จะรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถามในเรื่อง สถานภาพทั่วไปของผู้เรียน อาทิ เพศ อายุ ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น เหตุผลการเรียนภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น พฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่น ความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนภาษาญี่ปุ่น อุปสรรคและปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่น และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น

แผนภูมิที่ 1 ค่าร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น แยกตามประเทศ

จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า มหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.5 ส่วนน้อยเป็นเพศชายร้อยละ 21.5 สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นได้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 57.4 เป็นเพศหญิงร้อยละ 42.6

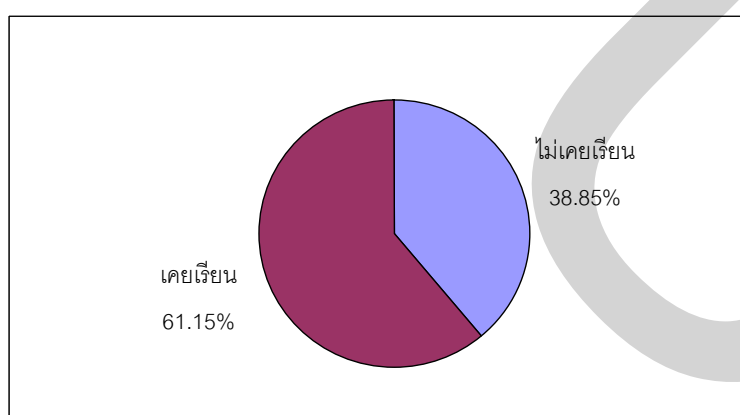
ตารางที่ 1 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแยกตามประเทศ

ผู้เรียน	$\bar{x}$	SD
ผู้เรียนในประเทศไทย	20.94	1.58
ผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น	27.04	4.70

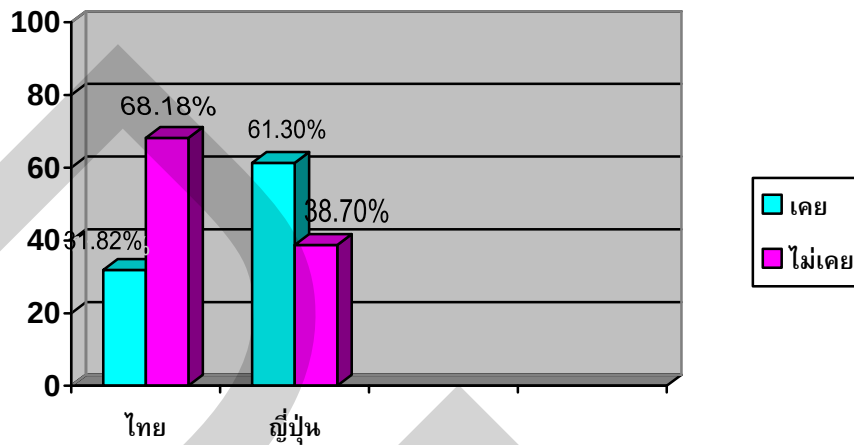
จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยคือ 20.94 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นคือ 27.04 ปี ซึ่งมีอายุเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

แผนภูมิที่ 2 ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น ของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน

แผนภูมิที่ 2.1 ค่าร้อยละของประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม

แผนภูมิที่ 2.2 ค่าร้อยละของประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนแยกตามประเทศ

จากแผนภูมิที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่าประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นในภาพรวม พบว่าส่วนใหญ่เป็น ผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนคิดเป็นร้อยละ 61.15 ส่วนน้อยเป็นผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนคิดเป็นร้อยละ 38.85

เมื่อพิจารณาแยกตามประเทศระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น (แผนภูมิที่ 2.2) พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนคิดเป็นร้อยละ 68.18 ส่วนผู้ที่เคยเรียนมาก่อนมีเพียงร้อยละ 31.82 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนคิดเป็นร้อยละ 61.30 ในขณะที่ผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนมีเพียงร้อยละ 38.70

ตารางที่ 2 คำร้อยละของเหตุผลที่สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน

เหตุผล	ผู้เรียนแยกประเทศ		รวม (%)
	ไทย (%)	ญี่ปุ่น (%)	
ปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยม	11.96	2.12	9.82
สนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น	25.68	14.08	23.16
สนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีญี่ปุ่น	8.04	23.24	11.34
สนใจและต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นให้เก่ง	19.42	26.06	20.86
ต้องการเรียนต่อในระดับสูงที่ประเทศญี่ปุ่น	10.00	12.68	10.58
ต้องการทำงานในบริษัท/หน่วยงานของญี่ปุ่น	20.00	14.08	18.72
เหตุผลอื่น	4.90	7.74	5.52

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นสนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมมากเป็นอันดับที่หนึ่งคือ สนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นร้อยละ 23.16 อันดับที่สอง คือ สนใจและต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นให้เก่งร้อยละ 20.86 อันดับที่สาม คือต้องการทำงานในบริษัทหรือหน่วยงานญี่ปุ่นร้อยละ 18.72 รองลงมาคือสนใจวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีญี่ปุ่นร้อยละ 11.34 ต้องการเรียนต่อในระดับสูงที่ประเทศญี่ปุ่นร้อยละ 10.58 ปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยมร้อยละ 9.82 และเหตุผลอื่นร้อยละ 5.52 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแยกตามประเทศพบว่า เหตุผลที่สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นมากเป็นอันดับหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย คือ สนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นร้อยละ 25.68 อันดับที่สองคือ ต้องการทำงานในบริษัท/หน่วยงานของญี่ปุ่นร้อยละ 20 อันดับที่สาม คือสนใจและต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นให้เก่งร้อยละ 19.42 รองลงมาคือปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยมร้อยละ 11.96 ต้องการเรียนต่อในระดับสูงที่ประเทศญี่ปุ่นร้อยละ 10 สนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีญี่ปุ่นร้อยละ 8.04 และเหตุผลอื่นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ ในขณะที่เหตุผลที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นมากเป็นอันดับหนึ่งคือ สนใจและต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นให้เก่งร้อยละ 26.06 อันดับที่สอง คือ สนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของญี่ปุ่น ร้อยละ 23.24 อันดับที่สามคือ สนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นร้อยละ 14.08 รองลงมาคือ ต้องการทำงานในบริษัทหรือหน่วยงานญี่ปุ่นร้อยละ 14.08 ต้องการเรียนต่อในระดับสูงที่ประเทศ

ญี่ปุ่นร้อยละ 12.68 เหตุผลอื่นร้อยละ 7.74 และปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยมร้อยละ 2.12 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน

พฤติกรรมก่อนการเข้าเรียน	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
1. การเตรียมบทเรียนล่วงหน้า	2.90	.89	ปานกลาง	3.34	1.05	ปานกลาง	-2.967*	.004
2. การเตรียมคำถามหรือข้อสงสัยถามผู้สอน	2.55	.84	ไม่ค่อยทำ	2.76	1.05	ปานกลาง	-1.065	.110
3. การเตรียมตำราและอุปกรณ์การเรียน	3.91	.92	บ่อย	3.18	1.06	ปานกลาง	5.245*	.000
4. การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องที่เรียนกับเพื่อน	2.89	.96	ปานกลาง	3.00	1.01	ปานกลาง	-.781	.436
5. การเข้าเรียนก่อนเวลาหรือทันเวลา	4.15	.84	บ่อย	4.15	1.07	บ่อย	.033	.974
ภาพรวม	3.27	.53	ปานกลาง	3.28	.65	ปานกลาง	-.051	.960

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางค่าเฉลี่ย 3.27 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางค่าเฉลี่ย 3.28 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อย ได้แก่ การเข้าเรียนก่อนเวลาหรือทันเวลาค่าเฉลี่ย 4.15 และการเตรียมตำราและอุปกรณ์การเรียนค่าเฉลี่ย 3.91 พฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลาง ได้แก่ การเตรียมบทเรียนล่วงหน้าค่าเฉลี่ย 2.90 และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องที่เรียนกับเพื่อนค่าเฉลี่ย 2.89 พฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่ค่อยทำได้แก่ การเตรียมคำถามหรือข้อสงสัยถามผู้สอนค่าเฉลี่ย 2.25 ในขณะที่พฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อย ได้แก่ การเข้าเรียนก่อนเวลาหรือทันเวลาค่าเฉลี่ย 4.15 พฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลาง ได้แก่ การเตรียมบทเรียนล่วงหน้าค่าเฉลี่ย 3.34 การเตรียมตำราและอุปกรณ์การเรียนค่าเฉลี่ย 3.18 การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องที่เรียนกับเพื่อนค่าเฉลี่ย 3.00 และการเตรียมคำถามหรือข้อสงสัยถามผู้สอนค่าเฉลี่ย 2.76

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนในแต่ละรายการของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการเตรียมบทเรียนล่วงหน้าซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเทศไทย และการเตรียมตำราและ อุปกรณ์การเรียนซึ่งผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าในประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน

พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียน	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	Sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน	4.19	.74	บ่อย	4.56	.72	ประจำ	-3.531*	.000
การจดบันทึกคำบรรยาย	4.37	.70	ประจำ	4.25	.87	ประจำ	1.101	.272
การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	3.95	.78	บ่อย	4.18	.87	บ่อย	-1.973*	.050
การฝึกไวยากรณ์ในรูปแบบต่างๆ	3.70	.78	บ่อย	4.13	.80	บ่อย	-3.790*	.000
การฝึกการสนทนาในรูปแบบต่างๆ	3.59	.85	บ่อย	4.06	.74	บ่อย	-3.984*	.000
การฝึกเขียนตัวอักษรโดยเฉพาะตัวอักษรคันจิ	3.09	1.06	ปานกลาง	3.70	1.20	บ่อย	-3.836*	.000
การฝึกฝนการฟังและการพูด	3.36	.83	ปานกลาง	4.24	.74	ประจำ	-7.472*	.000
การฝึกฝนการอ่านและการเขียน	3.48	.83	บ่อย	4.06	.79	บ่อย	-5.041*	.000
การซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจ	3.17	.97	ปานกลาง	3.68	1.02	บ่อย	-3.547*	.000
การตั้งใจทำแบบฝึกหัดต่างๆ ในชั้นเรียน	3.79	.90	บ่อย	3.57	1.06	บ่อย	1.413	.161
การสอบถามเพื่อนเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน	3.73	.86	บ่อย	3.48	.96	บ่อย	-1.994*	.047
การร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่น	2.67	.91	ปานกลาง	3.32	.99	ปานกลาง	-4.842*	.000
ภาพรวม	3.58	.53	บ่อย	3.93	.53	บ่อย	-4.389*	.000

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 3.58 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 3.93 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถนัดในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำประจำ ได้แก่ การจดบันทึกคำบรรยายค่าเฉลี่ย 4.37 พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนมีความถนัดในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยได้แก่ การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนค่าเฉลี่ย 4.19 การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนค่าเฉลี่ย 3.95 การตั้งใจทำแบบฝึกหัดต่างๆในชั้นเรียนค่าเฉลี่ย 3.79 การสอบถามเพื่อนเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนค่าเฉลี่ย 3.73 การฝึกไวยากรณ์ในรูปแบบต่างๆ ค่าเฉลี่ย 3.70 การฝึกการสนทนาในรูปแบบต่างๆ ค่าเฉลี่ย 3.59 และการฝึกฝนการอ่านการเขียนค่าเฉลี่ย 3.48 พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนที่มีความถนัดในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับปานกลาง ได้แก่ การฝึกฝนการฟังและการพูดค่าเฉลี่ย 3.36 การซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจค่าเฉลี่ย 3.17 การฝึกเขียนตัวอักษรโดยเฉพาะตัวอักษรคันจิค่าเฉลี่ย 3.09 และการร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.67 ในขณะที่พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยที่มีความถนัดในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำประจำได้แก่ การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนค่าเฉลี่ย 4.56 การจดบันทึกคำบรรยายค่าเฉลี่ย 4.25 การฝึกฝนการฟังและการพูดค่าเฉลี่ย 4.24 พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนที่มีความถนัดในการปฏิบัติจริงในระดับทำบ่อย ได้แก่ การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนค่าเฉลี่ย 4.18 การฝึกไวยากรณ์ในรูปแบบต่างๆ ค่าเฉลี่ย 4.13 การฝึกการสนทนาในรูปแบบต่างๆ ค่าเฉลี่ย 4.06 การฝึกฝนการอ่านและการเขียน ค่าเฉลี่ย 4.06 การฝึกเขียนตัวอักษรโดยเฉพาะตัวอักษรคันจิค่าเฉลี่ย 3.70 การซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจค่าเฉลี่ย 3.68 การตั้งใจทำแบบฝึกหัดต่างๆ ในชั้นเรียนค่าเฉลี่ย 3.57 และการสอบถามเพื่อนเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนค่าเฉลี่ย 3.48 พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนที่มีความถนัดในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลาง ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 3.32

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความถนัดในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของระดับความถนัดในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนในแต่ละรายการของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ส่วนใหญ่จำนวน 10 รายการจาก 12 รายการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือ การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน การฝึกไวยากรณ์ในรูปแบบต่างๆ การฝึกการสนทนาในรูปแบบ

ต่างๆ การฝึกเขียนตัวอักษรโดยเฉพาะตัวอักษรคันจิ การฝึกฝนการฟังและการพูด การฝึกฝนการอ่านและการเขียน การซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจ การสอบถามเพื่อนเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน และการร่วมทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่น

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมหลังเลิกเรียน

พฤติกรรมหลังเลิกเรียน	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
การตั้งใจทำการบ้านหรือแบบฝึกหัด	3.66	.93	บ่อย	3.53	.97	บ่อย	.938	.349
การทบทวนบทเรียนครั้งที่ผ่านมา	3.30	.92	ปานกลาง	3.50	1.02	บ่อย	-1.496	.136
การพบผู้สอนนอกเวลาเรียนเพื่อสอบถามข้อสงสัย	2.55	1.00	ไม่ค่อยทำ	2.48	.99	ไม่ค่อยทำ	.458	.648
การฝึกฝนทักษะการฟังและการพูดเพิ่มเติม	3.06	.82	ปานกลาง	3.42	1.00	บ่อย	-2.606*	.011
การฝึกฝนทักษะการอ่านและการเขียนเพิ่มเติม	3.17	.78	ปานกลาง	3.43	.95	บ่อย	-2.172*	.031
ภาพรวม	3.14	.62	ปานกลาง	3.27	.67	ปานกลาง	-1.348	.179

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมหลังเลิกเรียนในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางค่าเฉลี่ย 3.14 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางค่าเฉลี่ย 3.27 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมหลังเลิกเรียนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อย คือ การตั้งใจทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดค่าเฉลี่ย 3.66 พฤติกรรมหลังเลิกเรียนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางคือ การทบทวนบทเรียนครั้งที่ผ่านมาค่าเฉลี่ย 3.30 การฝึกฝนทักษะการอ่านและการเขียนเพิ่มเติมค่าเฉลี่ย 3.17 การฝึกฝนทักษะการฟังและการพูดเพิ่มเติมค่าเฉลี่ย 3.06 พฤติกรรมหลังเลิกเรียนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่ค่อยทำคือ การพบผู้สอนนอกเวลาเรียนเพื่อสอบถามข้อสงสัยค่าเฉลี่ย 2.55 ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมหลังเลิกเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับทำบ่อย ซึ่งได้แก่พฤติกรรมเหล่านี้คือ การตั้งใจทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดค่าเฉลี่ย 3.53 การทบทวนบทเรียนครั้งที่ผ่านมาค่าเฉลี่ย 3.50 การฝึกฝนทักษะการอ่านและการเขียนเพิ่มเติมค่าเฉลี่ย 3.43 การฝึกฝนทักษะการฟังและการพูดเพิ่มเติมค่าเฉลี่ย 3.42 และพฤติกรรมหลังเลิกเรียนที่มีความถี่ในการปฏิบัติ

จริงของพฤติกรรม ในระดับไม่ค่อยทำคือ การพบผู้สอนนอกเวลาเรียนเพื่อสอบถามข้อสงสัย ค่าเฉลี่ย 2.48

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมหลังเลิกเรียนในภาพรวมของผู้เรียน ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมหลังเลิกเรียนในแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรมหลังเลิกเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือ การฝึกฝนทักษะ การฟังและการพูดเพิ่มเติม และการฝึกฝนทักษะการอ่านการเขียนซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนในประเทศไทยทั้ง 2 รายการ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้

พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
การฟังเพลง ฟังเพลง ฟังรายการวิทยุญี่ปุ่น	3.19	1.07	ปานกลาง	3.26	1.29	ปานกลาง	-.366	.716
การดูวิดีโอ ดูโทรทัศน์ ดูภาพยนตร์ญี่ปุ่น	3.35	1.05	ปานกลาง	3.43	1.23	บ่อย	-.476	.634
การสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่น	2.53	1.10	ไม่ค่อยทำ	3.71	1.01	บ่อย	-7.529*	.000
การอ่านการ์ตูน นิตยสาร หนังสือภาษาญี่ปุ่น	3.18	1.19	ปานกลาง	2.70	1.31	ปานกลาง	2.641*	.009
การเขียนจดหมาย บันทึกไอชอนเตอร์เน็ตติดต่อกับคนญี่ปุ่น	2.40	1.24	ไม่ค่อยทำ	2.87	1.30	ปานกลาง	-2.605*	.010
การฝึกฝนเพิ่มเติมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	2.17	1.11	ไม่ค่อยทำ	2.31	1.22	ไม่ค่อยทำ	-.773	.440
การเรียนรู้เพิ่มเติมจาก E-learning ผ่านอินเทอร์เน็ต	1.84	.95	ไม่ค่อยทำ	1.92	1.00	ไม่ค่อยทำ	-.529	.598
การเรียนรู้พิเศษเพิ่มเติม	2.07	1.04	ไม่ค่อยทำ	2.55	1.28	ไม่ค่อยทำ	-2.709*	.008
การเข้าร่วมกิจกรรมในชมรม สมาคมของชาวญี่ปุ่น	1.95	1.00	ไม่ค่อยทำ	2.76	1.25	ปานกลาง	-4.651*	.000
การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่น	2.07	1.02	ไม่ค่อยทำ	3.08	1.13	ปานกลาง	-6.597*	.000
การทำงานพิเศษกับคนญี่ปุ่น	1.56	.84	ไม่เคยมทำ	1.26	.66	ไม่เคยมทำ	2.859*	.005
การใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร	1.64	.84	ไม่เคยมทำ	3.82	1.15	ทำบ่อย	-13.810*	.000
ภาพรวม	2.32	.71	ไม่ค่อยทำ	2.76	.68	ปานกลาง	-4.036*	.000

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ในภาพรวมของผู้เรียน ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่ค่อยทำค่าเฉลี่ย 2.32

ในขณะที่ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางค่าเฉลี่ย 2.76

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมเกือบทุกรายการอยู่ในระดับไม่ค่อยทำซึ่งได้แก่พฤติกรรมต่อไปนี้ คือ การสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.53 การเขียนจดหมาย บันทึกลง ใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อกับคนญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.40 การฝึกฝนเพิ่มเติมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนค่าเฉลี่ย 2.17 การเรียนพิเศษเพิ่มเติมค่าเฉลี่ย 2.07 การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 1.95 การเรียนเพิ่มเติมจาก E-learning ผ่านอินเทอร์เน็ตค่าเฉลี่ย 1.84 การใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสารค่าเฉลี่ย 1.64 และการทำงานพิเศษกับคนญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 1.56 ส่วนที่เหลือเป็นพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ซึ่งมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางได้แก่ การดูวิดีโอ คู่มือททัศน์ ภาพยนตร์ญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 3.35 การฟังเพลง ฟังรายการวิทยุญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 3.19 และการอ่านการ์ตูน นิตยสารหนังสือภาษาญี่ปุ่น ค่าเฉลี่ย 3.18 ในขณะที่พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยได้แก่ การใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสารค่าเฉลี่ย 3.82 การสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 3.71 และการดูวิดีโอ คู่มือททัศน์ ภาพยนตร์ญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 3.43 พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางคือ การฟังเพลง ฟังรายการวิทยุค่าเฉลี่ย 3.26 การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 3.08 การเขียนจดหมาย บันทึกลง ใช้อินเทอร์เน็ต ติดต่อกับชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.87 การเข้าร่วมกิจกรรมในชมรม สมาคมของชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.76 การอ่านการ์ตูน นิตยสาร หนังสือภาษาญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.70 พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่ค่อยทำคือ การเรียนพิเศษเพิ่มเติมค่าเฉลี่ย 2.55 การฝึกฝนเพิ่มเติมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนค่าเฉลี่ย 2.31 การเรียนเพิ่มเติมจาก E-learning ผ่านอินเทอร์เน็ตค่าเฉลี่ย 1.92 และการทำงานพิเศษกับคนญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 1.26

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ในแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่ 8 รายการจาก 12 รายการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้คือ การสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่น การอ่านการ์ตูน นิตยสาร หนังสือภาษาญี่ปุ่น การ

เขียนจดหมาย บันทึก ใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อกับคนญี่ปุ่น การเรียนพิเศษเพิ่มเติม การเข้าร่วมกิจกรรมในชมรม สมาคมของชาวญี่ปุ่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของญี่ปุ่น การทำงานพิเศษกับคนญี่ปุ่น และการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

พฤติกรรมการเรียนรู้	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
พฤติกรรมก่อนเข้าเรียน	3.27	.53	ปานกลาง	3.28	.65	ปานกลาง	-.051	.960
พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียน	3.58	.53	บ่อย	3.93	.53	บ่อย	-4.389*	.000
พฤติกรรมหลังเลิกเรียน	3.14	.62	ปานกลาง	3.27	.67	ปานกลาง	-1.348	.179
พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้	2.32	.71	ไม่ค่อยทำ	2.76	.68	ปานกลาง	-4.036*	.000
ภาพรวม	3.07	.46	ปานกลาง	3.30	.45	ปานกลาง	-3.145*	.002

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางค่าเฉลี่ย 3.07 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางค่าเฉลี่ย 3.30 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อย คือ พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนค่าเฉลี่ย 3.58 พฤติกรรมที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลาง คือ พฤติกรรมก่อนเข้าเรียนค่าเฉลี่ย 3.27 และพฤติกรรมหลังเลิกเรียนค่าเฉลี่ย 3.14 ส่วนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่ค่อยทำคือ พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ค่าเฉลี่ย 2.32 ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยคือ พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนรายการที่เหลือมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลาง คือ พฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนค่าเฉลี่ย 3.28 พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนค่าเฉลี่ย 3.27 และพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ค่าเฉลี่ย 2.76

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนในแต่ละรายการ พบว่าพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนและพฤติกรรมการเสริมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนในประเทศไทยทั้ง 2 รายการ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

ความพึงพอใจ	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
หลักสูตร								
รู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เรียน	3.89	.66	พอใจ	3.94	.85	พอใจ	-.350	.728
หลักสูตรเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	3.66	.74	พอใจ	3.63	.91	พอใจ	.270	.788
หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน	3.79	.70	พอใจ	3.69	.90	พอใจ	.758	.451
ภาพรวมหลักสูตร	3.78	.59	พอใจ	3.75	.75	พอใจ	.344	.731
เนื้อหา								
เนื้อหาวิชามีสาระ เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้	3.99	.72	พอใจ	3.79	.98	พอใจ	1.524	.131
เนื้อหาวิชามีสาระ เข้าใจง่าย	3.68	.79	พอใจ	3.92	.82	พอใจ	-1.956	.052
เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้รู้และเข้าใจภาษาญี่ปุ่น	3.64	.77	พอใจ	3.85	.89	พอใจ	-1.797	.073
เนื้อหาวิชาจัดลำดับจากง่ายไปยากและมีความต่อเนื่อง	3.87	.72	พอใจ	3.98	.87	พอใจ	-.972	.332
ภาพรวมเนื้อหา	3.79	.58	พอใจ	3.89	.74	พอใจ	-1.029	.305
พฤติกรรมของผู้สอน								
ผู้สอนมีการเตรียมการสอน	4.36	.67	พอใจมาก	4.43	.74	พอใจมาก	-.709	.479
ผู้สอนมีขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบเหมาะสม	4.26	.69	พอใจมาก	4.23	.78	พอใจมาก	.257	.797
ผู้สอนติดตามความก้าวหน้าและให้คำแนะนำผู้เรียน	3.99	.80	พอใจ	4.23	.80	พอใจมาก	-1.999*	.047
ผู้สอนสอดแทรกสาระด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นในช่วงเรียน	4.17	.76	พอใจ	4.13	.74	พอใจ	.336	.737
วิธีการสอนน่าสนใจ	3.85	.73	พอใจ	3.74	.91	พอใจ	.874	.385
กิจกรรมการสอนหลากหลาย	3.68	.75	พอใจ	3.69	.92	พอใจ	-.101	.920
เทคนิคการสอนน่าสนใจ	3.64	.86	พอใจ	3.72	.84	พอใจ	-.625	.532
การประเมินผลการเรียนเหมาะสมและสม่ำเสมอ	3.78	.79	พอใจ	3.79	.97	พอใจ	-.024	.981
ภาพรวมพฤติกรรมของผู้สอน	3.96	.53	พอใจ	3.96	.62	พอใจ	-.006	.995

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ความพึงพอใจ	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
อุปกรณ์การสอน								
อุปกรณ์การสอนเหมาะสม ส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างรวดเร็ว	3.63	.91	พอใจ	3.85	.94	พอใจ	-1.582	.115
อุปกรณ์การสอนน่าสนใจ และทันสมัย	3.39	.93	ปานกลาง	3.81	.97	พอใจ	-3.061*	.002
อุปกรณ์การสอนหลากหลายและเพียงพอ	3.29	.95	ปานกลาง	3.62	.100	พอใจ	-2.351*	.019
ใช้เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์ช่วยสอน E-learning และอินเตอร์เน็ตอย่างเหมาะสม	2.86	1.07	ปานกลาง	2.95	1.25	ปานกลาง	-.540	.590
ตำรา คู่มือการเรียน หนังสือประกอบครบครัน	3.94	.82	พอใจ	3.92	.93	พอใจ	.162	.871
ตำรา คู่มือการเรียนหนังสือประกอบมีเนื้อหาเข้าใจง่ายเป็น ประโยชน์	3.93	.78	พอใจ	3.97	.84	พอใจ	-.281	.779
ภาพรวมอุปกรณ์การสอน	3.52	.69	พอใจ	3.66	.77	พอใจ	-1.357	.176
ภาพรวมทั้งหมด	3.78	.49	พอใจ	3.79	.61	พอใจ	-.072	.942

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมทั้งหมดของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.78 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.79 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเด็นต่อไปนี้พบว่า

1. ความพึงพอใจในเรื่องหลักสูตร ในภาพรวมผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในเรื่องหลักสูตรอยู่ในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.78 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.75 เช่นกัน เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในเรื่องหลักสูตรในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่าทั้งผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความพึงพอใจกับทุกรายการของหลักสูตรในระดับพอใจเหมือนกัน

2. ความพึงพอใจในเรื่องเนื้อหา ในภาพรวมผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในเรื่องเนื้อหาอยู่ในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.79 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.89 เช่นกัน เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในเรื่องเนื้อหาในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่าทั้งผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความพึงพอใจกับทุกรายการของเนื้อหาในระดับพอใจเหมือนกัน

3. ความพึงพอใจในเรื่องพฤติกรรมของผู้สอน ในภาพรวมผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในพฤติกรรมของผู้สอนอยู่ในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.96 ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.96 เช่นกัน เมื่อ

พิจารณาความพึงพอใจในเรื่องพฤติกรรมของผู้สอนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจกับพฤติกรรมของผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใจ ยกเว้นพฤติกรรมที่ผู้สอนมีการเตรียมการสอน และผู้สอนมีขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบ เหมาะสมที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 และ 4.26 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับพฤติกรรมของผู้สอนอยู่ในระดับพอใจ เช่นกัน ยกเว้นพฤติกรรมที่ผู้สอนมีการเตรียมการสอน ผู้สอนมีขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบ เหมาะสม และผู้สอนติดตามความก้าวหน้าและให้คำแนะนำผู้เรียน ที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจมากค่าเฉลี่ย 4.43 4.23 และ 4.23 ตามลำดับ

4. ความพึงพอใจในเรื่องอุปกรณ์การสอน ในภาพรวมผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในเรื่องอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.52 ซึ่งสอดคล้องกับ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.66 เช่นกัน เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในเรื่องอุปกรณ์การสอนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจเรื่องอุปกรณ์การสอนในระดับปานกลางได้แก่ อุปกรณ์การสอนน่าสนใจและทันสมัย ค่าเฉลี่ย 3.39 อุปกรณ์การสอนหลากหลายและเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 3.29 และ การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 2.86 ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความพึงพอใจเรื่องอุปกรณ์การสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใจ ยกเว้น การใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสมมีความพึงพอใจในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 2.95

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมทั้งหมดของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเด็นหลักสูตร เนื้อหา พฤติกรรมของผู้สอนและอุปกรณ์การสอนในภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละรายการในประเด็นของพฤติกรรมของผู้สอนและอุปกรณ์การสอนพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องผู้สอนติดตามค้นคว้าก้าวหน้าและให้คำแนะนำผู้เรียน อุปกรณ์การสอนน่าสนใจและทันสมัย และอุปกรณ์การสอนหลากหลายและเพียงพอ ซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนในประเทศไทยทุกรายการที่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนสภาพ
สิ่งแวดล้อมในการเรียน ตามการรับรู้ของผู้เรียน

สิ่งแวดล้อมในการเรียน	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
ห้องเรียนมีบรรยากาศดี ทันสมัย	3.40	.90	พอใช้	3.95	.84	ดี	-4.275*	.000
ห้องเรียนมีอุปกรณ์ สื่อการสอนจำเป็นในการเรียนรู้อย่างเพียงพอ	3.34	.94	พอใช้	3.85	1.04	ดี	-3.682*	.000
ห้องปฏิบัติการทางภาษาพอเพียงและสะดวก	3.27	1.03	พอใช้	3.26	1.34	พอใช้	.010	.992
แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สะดวกและเพียงพอ	3.32	.94	พอใช้	3.98	1.08	ดี	-4.599*	.000
ภาพรวม	3.32	.8	พอใช้	3.73	.85	ดี	-3.262*	.001

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน ในภาพรวมตามการรับรู้ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีสภาพในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย 3.32 ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเห็นว่ามีสภาพในระดับดีค่าเฉลี่ย 3.73

เมื่อพิจารณาสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในการเรียนทุกรายการอยู่ในระดับพอใช้ ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการเรียนรู้อาณาเขตสิ่งแวดล้อมในการเรียนส่วนใหญ่เกือบทุกรายการอยู่ในระดับดี ยกเว้นในเรื่องของห้องปฏิบัติการทางภาษาพอเพียงและสะดวก มีการรับรู้ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย 3.26

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในการเรียนภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้คือ ห้องเรียนมีบรรยากาศดี ทันสมัย ห้องเรียนมีอุปกรณ์ สื่อการสอนจำเป็นในการเรียนรู้อย่างเพียงพอ และแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สะดวกและเพียงพอ ซึ่งผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนในประเทศไทยทุกรายการที่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียน

รายการปัญหา	ผู้เรียนในไทย			ผู้เรียนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
หลักสูตรเร่งรัดเกินไป	3.22	.91	ปานกลาง	2.82	1.02	ปานกลาง	2.889*	.004
ช่วงเวลาเรียนน้อย ไม่เพียงพอ	3.08	.96	ปานกลาง	3.07	1.20	ปานกลาง	.056	.955
เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่เสริมสร้างทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่น	2.57	.89	น้อย	2.20	1.04	น้อย	2.681*	.008
การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	2.31	.91	น้อย	2.22	1.04	น้อย	.673	.501
ฟังคำสอนคำอธิบายของผู้สอนไม่รู้เรื่อง	2.40	.99	น้อย	2.20	1.12	น้อย	1.324	.187
ผู้สอนไม่เป็นกันเอง และไม่คอยตรวจการบ้าน	1.64	.82	น้อยที่สุด	1.75	1.11	น้อยที่สุด	-.779	.438
ผู้สอนไม่ค่อยมีเวลาให้ซักถามข้อสงสัย	1.68	.86	น้อยที่สุด	1.83	1.11	น้อย	-.964	.338
ผู้สอนเลือกปฏิบัติให้ความสนใจเฉพาะผู้เรียนบางคน	1.74	1.01	น้อยที่สุด	1.87	1.20	น้อย	-.843	.400
ไม่เข้าใจเรื่องไวยากรณ์	2.90	1.08	ปานกลาง	2.39	1.29	น้อย	2.750*	.007
ฟังคำอธิบายแล้วสรุปสาระสำคัญไม่ได้	2.65	1.04	ปานกลาง	2.30	1.13	น้อย	2.285*	.023
ฟังภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยเข้าใจ	3.04	1.15	ปานกลาง	2.61	1.17	ปานกลาง	2.539*	.012
ออกเสียงภาษาญี่ปุ่นบางคำไม่ค่อยถูกต้อง	2.98	1.09	ปานกลาง	2.33	1.14	น้อย	4.029*	.000
กลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด	3.48	1.11	มาก	2.38	1.14	น้อย	6.638*	.000
พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้	3.36	1.10	ปานกลาง	2.70	1.22	ปานกลาง	3.935*	.000
อ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้	3.56	1.15	มาก	2.93	1.44	ปานกลาง	3.113*	.003
อ่านภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยออก	2.51	1.06	น้อย	2.80	1.29	ปานกลาง	-1.630	.107
อ่านเขียนตัวอักษรคะตะกะนะไม่ค่อยถูกต้อง	2.44	1.21	น้อย	2.15	1.13	น้อย	1.624	.106
เขียนตัวคันจิไม่ค่อยได้	3.32	1.30	ปานกลาง	2.78	1.39	ปานกลาง	2.762*	.006
เขียนภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้	2.38	1.04	น้อย	2.62	1.17	ปานกลาง	-1.471	.143
จำคำศัพท์ไม่ค่อยได้	2.99	1.07	ปานกลาง	2.78	1.12	ปานกลาง	1.297	.196
ผันคำกริยารูปต่างๆ ไม่ค่อยได้	2.67	1.04	ปานกลาง	2.68	1.17	ปานกลาง	-.105	.916
เปิดพจนานุกรมโดยเฉพาะตัวคันจิได้ช้าและเสียเวลามาก	2.89	1.28	ปานกลาง	2.92	1.33	ปานกลาง	-.148	.882
ไม่คุ้นเคยและไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยีช่วยสอนที่ทันสมัย	2.49	1.14	น้อย	2.21	1.17	น้อย	1.662	.098
วัฒนธรรมและแนวคิดของชาติตนแตกต่างจากญี่ปุ่นทำให้เรียนรู้ช้า	2.24	.97	น้อย	2.51	1.21	น้อย	-1.587	.116
คนญี่ปุ่นบางคนค่อนข้างดุดองและเหยียดหยามคนชาติอื่น	1.94	.93	น้อย	2.52	1.23	น้อย	-3.417*	.001
ตัวเองรู้สึกเบื่อหน่ายและขี้เกียจเรียน	2.55	1.21	น้อย	1.97	1.22	น้อย	3.246*	.001
ภาพรวม	2.62	.56	ปานกลาง	2.39	.75	น้อย	2.092*	.040

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 2.62 ในขณะที่ปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นอยู่ในระดับน้อยค่าเฉลี่ย 2.39

เมื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่พบปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุด พบปัญหาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องต่อไปนี้ อ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้ค่าเฉลี่ย 3.56 กลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด 3.48 และพูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ค่าเฉลี่ย 3.36 พบปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ผู้สอนเลือกปฏิบัติให้ความสนใจเฉพาะผู้เรียนบางคนค่าเฉลี่ย 1.74 ผู้สอนไม่ค่อยมีเวลาให้ซักถามข้อสงสัยค่าเฉลี่ย 1.68 และผู้สอนไม่เป็นกันเองและไม่ค่อยตรวจการบ้านค่าเฉลี่ย 1.64 ส่วนรายการที่เหลือมีปัญหาในระดับปานกลางและน้อย ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่พบปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุดและมาก พบปัญหาในระดับปานกลางคือ ช่วงเวลาเรียนน้อยไม่เพียงพอค่าเฉลี่ย 3.07 อ่านคันจิไม่ค่อยได้ค่าเฉลี่ย 2.93 เปิดพจนานุกรมโดยเฉพาะตัวคันจิได้ช้าและเสียเวลามากค่าเฉลี่ย 2.92 หลักสูตรเร่งรัดเกินไปค่าเฉลี่ย 2.82 อ่านภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยออกค่าเฉลี่ย 2.80 เขียนคันจิไม่ค่อยได้ค่าเฉลี่ย 2.78 จำคำศัพท์ไม่ค่อยได้ค่าเฉลี่ย 2.78 เขียนภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ค่าเฉลี่ย 2.62 และฟังภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยเข้าใจค่าเฉลี่ย 2.61 ปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด คือ ผู้สอนไม่เป็นกันเองและไม่ค่อยตรวจการบ้านค่าเฉลี่ย 1.75 ส่วนรายการที่เหลือมีปัญหาในระดับน้อย

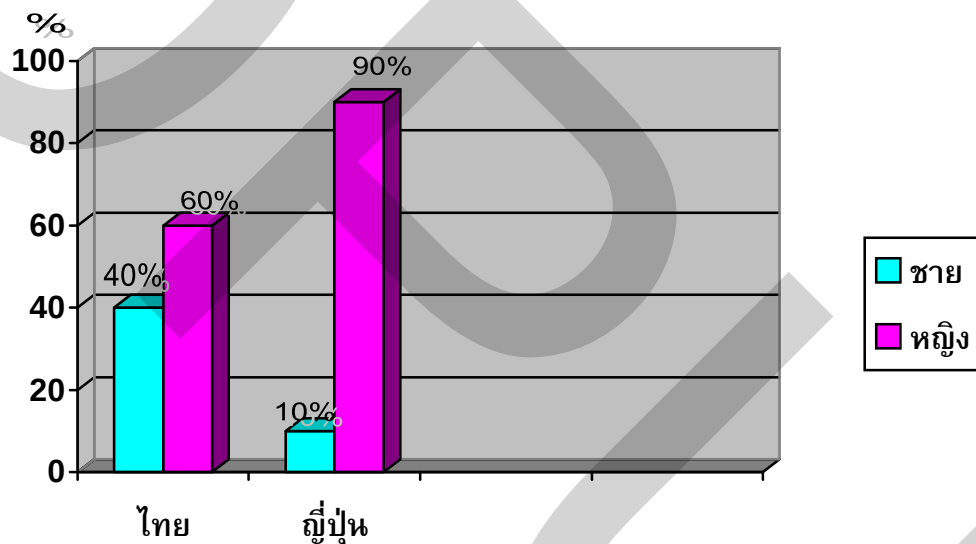
เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคของการเรียนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้เรียนในประเทศไทยและผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคของการเรียนภาษาญี่ปุ่นในแต่ละรายการ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนในประเทศไทย และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือ กลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่ค่อยกล้าพูด ออกเสียงภาษาญี่ปุ่นบางคำไม่ค่อยถูกต้อง พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ อ่านคันจิไม่ค่อยได้ เขียนตัวคันจิไม่ค่อยได้ หลักสูตรเร่งรัดเกินไป ไม่เข้าใจเรื่องไวยากรณ์ เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่เสริมสร้างทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นฟังภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยเข้าใจ ฟังคำอธิบายแล้วสรุปสาระสำคัญไม่ได้ และตัวเองรู้สึกเบื่อหน่ายและจี้เกียจเรียนซึ่งผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นเกือบทุกข้อ ยกเว้นในเรื่อง คนญี่ปุ่นบางคนค่อนข้างดูถูกและเหยียดหยามคนชาติอื่น ผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนเฉลี่ยของระดับปัญหา มากกว่าผู้เรียนในประเทศไทย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

ในตอนที่ 2 นี้จะรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่ตอบแบบสอบถามในเรื่องข้อมูลทั่วไปของผู้สอน อาทิ เพศ อายุ ประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่น ประวัติการศึกษา การฝึกอบรมภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น พฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ความพึงพอใจในการสอนภาษาญี่ปุ่น สภาพสิ่งแวดล้อมในการสอนภาษาญี่ปุ่น อุปสรรคและปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่น และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น

แผนภูมิที่ 3 ค่าร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นแยกตามประเทศ

จากแผนภูมิที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 60 เป็นเพศชายร้อยละ 40 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นกันแต่มากถึงร้อยละ 90 ส่วนเพศชายเพียงแค่ร้อยละ 10

ตารางที่ 11 ค่าร้อยละของช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นแยกตามประเทศ

ช่วงอายุ (ปี)	ผู้สอนในประเทศไทย (%)	ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น (%)
20 – 25	13.3	-
26 – 30	-	20
31 – 35	6.7	20
36 – 40	53.3	10
41 – 45	6.7	-
46 ปีขึ้นไป	20	50

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยของประเทศไทยส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 36-40 ปี ร้อยละ 53.3 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 46 ปีขึ้นไปร้อยละ 50

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น

ผู้สอน	ค่าเฉลี่ย (ปี)
ผู้สอนในประเทศไทย	10.13
ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น	12.33

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีค่าเฉลี่ย 12.33 ปี ซึ่งมีประสบการณ์การสอนมากกว่าผู้สอนในประเทศไทยที่มีค่าเฉลี่ย 10.13 ปี

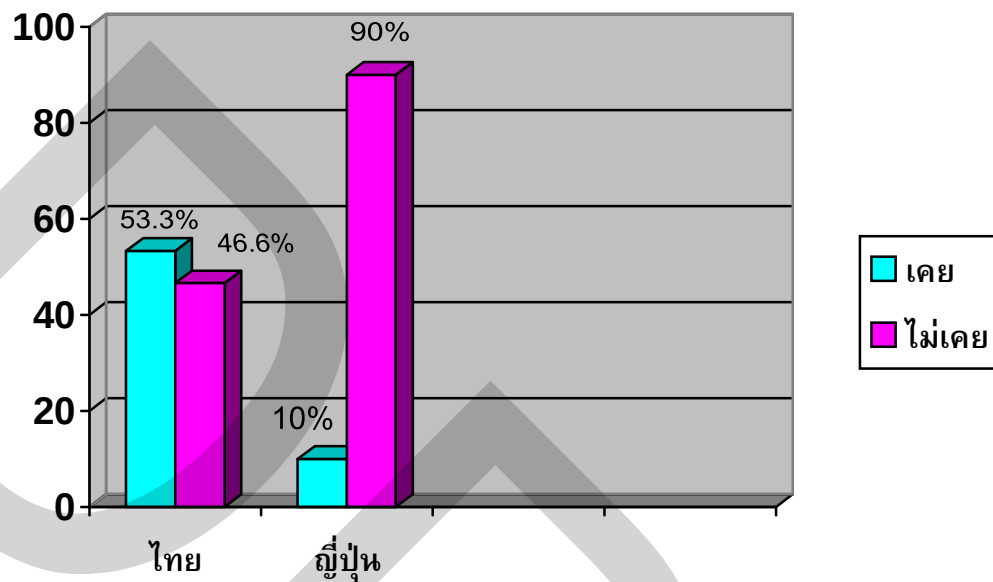
ตารางที่ 13 ค่าร้อยละของการศึกษาสูงสุดและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

ผู้สอนในประเทศ	การศึกษาขั้นสูงสุด			สาขาที่สำเร็จการศึกษา			
	ป.ตรี	ป.โท	ป.เอก	ภาษาญี่ปุ่น	การสอนภาษาญี่ปุ่น	ภาษาศาสตร์	อื่นๆ
ไทย	26.7	60	13.3	46.67	6.67	33.33	13.33
ญี่ปุ่น	40	50	10	10	40	30	20

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่คือร้อยละ 60 และร้อยละ 50 ตามลำดับจบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ซึ่งมีความสอดคล้องกัน

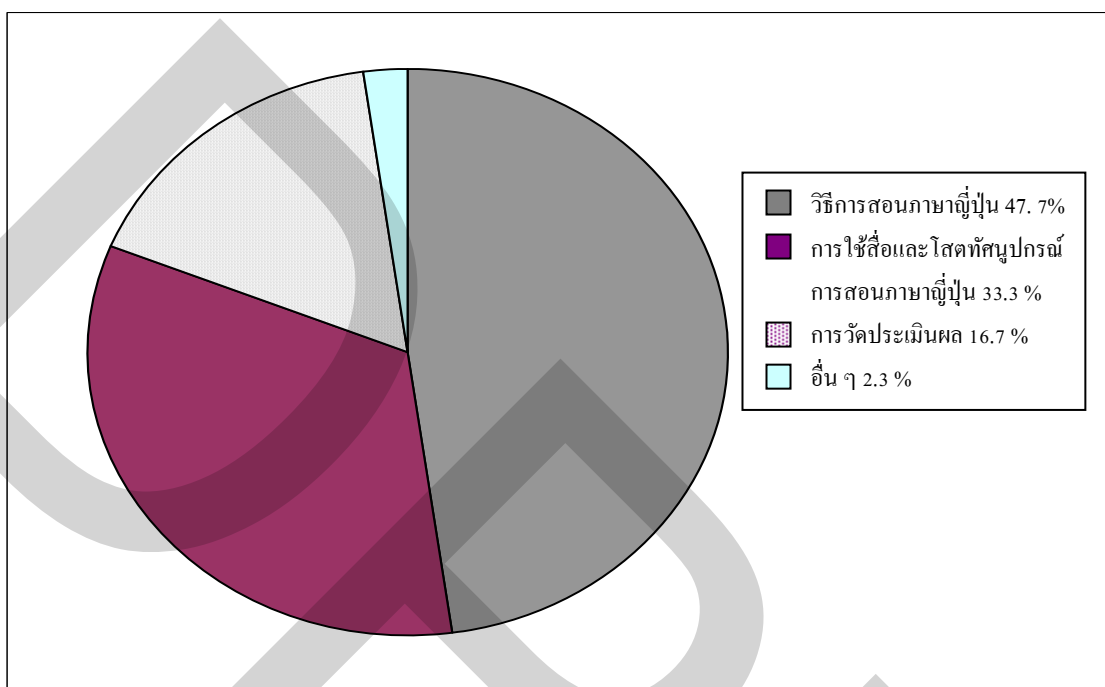
ส่วนสาขาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นจบการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นร้อยละ 46.67 รองลงมาคือภาษาศาตร์ร้อยละ 33.33 จบสาขาอื่น ๆ ร้อยละ 13.33 สำหรับสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นมีผู้จบน้อยที่สุดคือร้อยละ 6.67 เท่านั้น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่จบการศึกษาสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นร้อยละ 40 รองลงมาคือภาษาศาตร์ร้อยละ 30 จบสาขาอื่น ๆ ร้อยละ 20 และจบสาขาภาษาญี่ปุ่นน้อยที่สุดร้อยละ 10

แผนภูมิที่ 4 ค่าร้อยละของการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

จากแผนภูมิที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาร้อยละ 53.3 ไม่เคยเข้ารับการอบรมร้อยละ 46.6 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาเพียงแค่ร้อยละ 10 และไม่เคยเข้ารับการอบรมถึงร้อยละ 90

แผนภูมิที่ 5 ค่าร้อยละของหัวข้อเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเคยเข้ารับการอบรม ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

จากแผนภูมิที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในเรื่อง วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นร้อยละ 47.7 รองลงมาคือ การใช้สื่อและโสตทัศนูปกรณ์การสอนภาษาญี่ปุ่นร้อยละ 33.3 การวัดประเมินผลร้อยละ 16.7 และอื่นๆ ไม่ระบุหัวข้อร้อยละ 2.3

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อนการเข้าสอน

พฤติกรรมก่อนการเข้าสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
การเตรียมการสอนล่วงหน้า	4.67	.62	ประจำ	4.40	.84	ประจำ	.915	.370
การเตรียมคำตอบสำหรับข้อสงสัยของผู้เรียน	4.20	.68	บ่อย	3.70	1.25	บ่อย	1.297	.207
การเตรียมเนื้อหา แบบฝึกหัด อุปกรณ์เพื่อใช้สอน	4.60	.63	ประจำ	4.50	.71	ประจำ	.370	.715
การเตรียมวิธีสอน เทคนิคการสอนและกิจกรรมการสอน	3.67	.90	บ่อย	4.00	1.12	บ่อย	-.803	.431
การเข้าสอนตามเวลาที่กำหนด	4.87	.35	ประจำ	4.60	.70	ประจำ	1.116	.286
ภาพรวม	4.40	.40	ประจำ	4.35	.51	ประจำ	.220	.829

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมก่อนการเข้าสอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำประจำค่าเฉลี่ย 4.40 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำประจำค่าเฉลี่ย 4.35 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่าพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำประจำ ได้แก่ การเข้าสอนตรงเวลาที่กำหนดค่าเฉลี่ย 4.87 การเตรียมการสอนล่วงหน้าค่าเฉลี่ย 4.67 และการเตรียมเนื้อหา แบบฝึกหัด อุปกรณ์เพื่อใช้สอนค่าเฉลี่ย 4.60 พฤติกรรมก่อนการเข้าสอนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยคือ การเตรียมคำตอบสำหรับข้อสงสัยของผู้เรียนค่าเฉลี่ย 4.20 และการเตรียมวิธีสอน เทคนิคการสอนและ กิจกรรมการสอนค่าเฉลี่ย 3.67 ในขณะที่พฤติกรรมก่อนการเข้าสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำประจำได้แก่ การเข้าสอนตามเวลาที่กำหนดค่าเฉลี่ย 4.60 การเตรียมเนื้อหา แบบฝึกหัด อุปกรณ์เพื่อใช้สอนค่าเฉลี่ย 4.50 และการเตรียมการสอนล่วงหน้าค่าเฉลี่ย 4.40 พฤติกรรมก่อนการเข้าสอนที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยได้แก่ การเตรียมวิธีการสอน เทคนิคการสอนและ กิจกรรมการสอนค่าเฉลี่ย 4.00 และการเตรียมคำตอบสำหรับข้อสงสัยของผู้เรียนค่าเฉลี่ย 3.70

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนในแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรมก่อนการเข้าสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียน

พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
การตั้งใจสอนและพยายามชี้แนะผู้เรียน	4.93	.26	ประจำ	4.90	.32	ประจำ	.289	.775
การเน้นย้ำเนื้อหาที่สอนในแต่ละชั่วโมง	4.73	.59	ประจำ	4.50	.71	ประจำ	.892	.381
การจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย	3.60	1.06	บ่อย	4.00	.82	บ่อย	-1.011	.323
การฝึกผู้เรียนเรื่องไวยากรณ์	4.00	1.07	บ่อย	4.00	1.12	บ่อย	.000	1.0
การฝึกผู้เรียนเรื่องการฟังและการพูด	3.67	.98	บ่อย	4.56	.53	ประจำ	-2.507*	.020
การฝึกผู้เรียนเขียนตัวอักษรคันจิ	3.93	1.28	บ่อย	3.22	1.30	ปานกลาง	1.310	.204
การฝึกผู้เรียนเรื่องการอ่านและการเขียน	4.27	.80	ประจำ	3.89	.93	บ่อย	1.057	.302
การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหา	4.67	.62	ประจำ	4.33	.87	ประจำ	1.101	.283
การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน	4.20	1.08	บ่อย	4.78	.44	ประจำ	-1.830	.082
การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ	4.20	.94	บ่อย	4.78	.44	ประจำ	-2.034	.055
การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกในชั้นเรียน	4.07	.80	บ่อย	3.56	1.01	บ่อย	1.373	.184
การแนะนำผู้เรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง	4.20	1.01	บ่อย	3.56	1.42	บ่อย	1.296	.209
การใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุก	3.80	.77	บ่อย	4.44	.53	ประจำ	-2.200*	.039
การประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.33	.98	ประจำ	3.11	1.05	ปานกลาง	2.884*	.009
ภาพรวม	4.18	.48	บ่อย	4.11	.32	บ่อย	.365	.718

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำบ่อย ค่าเฉลี่ย 4.18 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อย ค่าเฉลี่ย 4.11 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำประจำได้แก่พฤติกรรมในเรื่องต่อไปนี้ คือ การตั้งใจสอนและพยายามชี้แนะผู้เรียนค่าเฉลี่ย 4.93 การเน้นย้ำเนื้อหาที่สอนในแต่ละชั่วโมงค่าเฉลี่ย 4.73 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหาค่าเฉลี่ย 4.67 การประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอค่าเฉลี่ย 4.33 และการฝึกผู้เรียนเรื่องการอ่านและการเขียนค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนรายการที่เหลือมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยทุกรายการ ในขณะที่พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำประจำ ได้แก่ พฤติกรรมในเรื่องต่อไปนี้ คือ การตั้งใจสอนและพยายามชี้แนะผู้เรียนค่าเฉลี่ย 4.90 การให้ผู้เรียนทำ

แบบฝึกหัดในชั้นเรียนค่าเฉลี่ย 4.78 การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบเพื่อตรวจสอบความเข้าใจค่าเฉลี่ย 4.78 การฝึกผู้เรียนเรื่องการฟังการพูดค่าเฉลี่ย 4.56 การเน้นย้ำเนื้อหาที่สอนในแต่ละชั่วโมงค่าเฉลี่ย 4.50 และการใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุกค่าเฉลี่ย 4.44 ส่วนรายการที่เหลือมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยเกือบทุกรายการ ยกเว้นในเรื่องการฝึกผู้เรียนเขียนตัวอักษรคันจิ ค่าเฉลี่ย 3.22 และการประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอค่าเฉลี่ย 3.11 พบว่าอยู่ในระดับทำปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนในแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้คือ การฝึกผู้เรียนเรื่องการฟังการพูด การใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุก และการประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอซึ่งผู้สอนส่วนใหญ่ในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทยในเรื่องการฝึกผู้เรียนเรื่องการฟัง การพูด และการใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุก ส่วนการประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอนั้นพบว่าผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่า

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมหลังเลิกสอน

พฤติกรรมหลังเลิกสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
การตรวจการบ้านหรือแบบฝึกหัด	4.53	.83	ประจำ	3.89	1.45	บ่อย	1.389	.179
การทบทวนปัญหาการสอนในครั้งที่ผ่านมาและหาทางแก้ไข	4.27	.80	ประจำ	3.80	1.40	บ่อย	1.064	.298
การบันทึกข้อมูลของผู้เรียน เช่น การเข้าเรียน คะแนนสอบย่อย เป็นต้น	4.40	.83	ประจำ	3.90	1.45	บ่อย	1.100	.283
การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามปัญหานอกเวลาสอน	4.07	1.28	บ่อย	4.80	.42	ประจำ	-2.058	.054
การหาความรู้เกี่ยวกับการสอนเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการสอน	4.13	.99	บ่อย	3.90	.99	บ่อย	.576	.576
การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการสอนกับอาจารย์ท่านอื่น	3.67	1.35	บ่อย	3.40	1.17	ปานกลาง	.510	.615
ภาพรวม	4.17	.60	บ่อย	3.92	.99	บ่อย	.788	.445

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมหลังเลิกสอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 4.17

ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 3.92 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมหลังเลิกสอนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรม หลังเลิกสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำประจำ ได้แก่ พฤติกรรมต่อไปนี้ คือ การตรวจการบ้านหรือแบบฝึกหัด ค่าเฉลี่ย 4.53 การบันทึกข้อมูลของผู้เรียน เช่น การเข้าเรียน คะแนนสอบย่อย เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 4.40 และการทบทวนปัญหาการสอนในครั้งที่ผ่านมาและหาทางแก้ไขค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนรายการที่เหลือมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อย ได้แก่ การหาความรู้เกี่ยวกับการสอนเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการสอน ค่าเฉลี่ย 4.13 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามปัญหานอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 4.07 การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการสอนกับอาจารย์ท่านอื่นค่าเฉลี่ย 3.67 ในขณะที่พฤติกรรมหลังเลิกสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำประจำ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามปัญหานอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 4.80 ส่วนรายการที่เหลือมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำบ่อย ได้แก่ การบันทึกข้อมูลของผู้เรียนค่าเฉลี่ย 3.90 การหาความรู้เกี่ยวกับการสอนเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการสอนค่าเฉลี่ย 3.90 การตรวจการบ้านหรือแบบฝึกหัดค่าเฉลี่ย 3.89 และการทบทวนปัญหาการสอนในครั้งที่ผ่านมาและหาทางแก้ไขค่าเฉลี่ย 3.80 ยกเว้นการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการสอนกับอาจารย์ท่านอื่นค่าเฉลี่ย 3.40 มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมหลังเลิกสอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมหลังเลิกสอนในแต่ละรายการ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เช่นกัน

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมการสอน

พฤติกรรมเสริมการสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
การจัดเตรียมเทป วีดีโอ ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน	2.67	1.05	ปานกลาง	3.50	1.27	บ่อย	-1.792	.086
การจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน	2.73	1.10	ปานกลาง	3.67	1.50	บ่อย	-1.757	.093
แนะนำชมรม สมาคมของญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน	2.27	.88	ไม่ค่อยทำ	2.00	1.12	ไม่ค่อยทำ	.648	.523
แนะนำคนญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกการเขียนจดหมาย	1.60	.63	ไม่เคยทำ	1.56	.73	ไม่เคยทำ	.158	.876
จัดเตรียมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ผู้เรียนฝึกเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน	1.67	.72	ไม่เคยทำ	2.00	1.32	ไม่ค่อยทำ	-.696	.501
จัดเตรียมบทเรียน E-learning	1.73	.80	ไม่เคยทำ	1.75	1.16	ไม่เคยทำ	-.041	.968
จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับประเพณีที่เกี่ยวกับญี่ปุ่น	2.73	1.22	ปานกลาง	2.56	1.13	ไม่ค่อยทำ	.354	.726
เข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น	3.13	1.25	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง	.272	.788
ภาพรวม	2.31	.71	ไม่ค่อยทำ	2.46	.84	ไม่ค่อยทำ	-.458	.652

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมเสริมการสอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่บ่อยทำค่าเฉลี่ย 2.31 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่บ่อยทำค่าเฉลี่ย 2.46 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสริมการสอนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรมเสริมการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำปานกลางได้แก่ การเข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 3.13 การจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 2.73 การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับประเพณีที่เกี่ยวกับญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.73 การจัดเตรียมเทป วีดีโอ ภาพยนตร์ญี่ปุ่นให้ผู้เรียน ฝึกนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 2.67 ส่วนรายการที่เหลือมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่บ่อยทำ ได้แก่ การแนะนำชมรม สมาคมของชาวญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 2.27 พฤติกรรมเสริมการสอนที่ไม่เคยทำได้แก่ การจัดเตรียมบทเรียน E-learning ค่าเฉลี่ย 1.73 การจัดเตรียมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ผู้เรียนฝึกเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 1.67 และการแนะนำคนญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกการเขียนจดหมายค่าเฉลี่ย 1.60 ในขณะที่พฤติกรรมเสริมการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำ

บ่อยได้แก่ การจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 3.67 และการจัดเตรียมเทปวีดีโอ ภาพยนตร์ญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 3.50 ส่วนรายการที่เหลือส่วนใหญ่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่ค่อยทำ ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับประเพณีที่เกี่ยวกับญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.56 การแนะนำชมชม สมาคมของคนญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 2.00 การจัดเตรียมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ผู้เรียนฝึกเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนค่าเฉลี่ย 2.00 พฤติกรรมเสริมการสอนที่ไม่เคยทำได้แก่ การจัดเตรียมบทเรียน E-learning ค่าเฉลี่ย 1.75 การแนะนำคนญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกเขียนจดหมายค่าเฉลี่ย 1.56

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสริมการสอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของพฤติกรรมเสริมการสอนในแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรมเสริมการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของระดับความถี่ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สอน

พฤติกรรมของผู้สอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
พฤติกรรมก่อนเข้าสอน	4.40	.40	ประจำ	4.35	.51	ประจำ	.234	.817
พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียน	4.18	.48	บ่อย	4.11	.32	บ่อย	.365	.718
พฤติกรรมหลังเลิกสอน	4.17	.60	บ่อย	3.92	.99	บ่อย	.788	.445
พฤติกรรมเสริมการสอน	2.31	.71	ไม่ค่อยทำ	2.46	.84	ไม่ค่อยทำ	-.458	.652
ภาพรวม	3.77	.35	บ่อย	3.71	.44	บ่อย	-.562	.581

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของผู้สอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 3.71 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของผู้สอนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความถี่ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับที่สอดคล้องกันทุกรายการ ได้แก่ พฤติกรรมก่อนการเข้าสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นใน

ประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำประจำค่าเฉลี่ย 4.40 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับทำประจำค่าเฉลี่ย 4.35 เช่นกัน พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนและพฤติกรรมหลังเลิกสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 4.18 และ 4.17 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับทำบ่อยค่าเฉลี่ย 4.11 และ 3.92 ตามลำดับเช่นกัน และพฤติกรรมเสริมการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่บ่อยทำค่าเฉลี่ย 2.31 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความถี่ในการปฏิบัติจริงของพฤติกรรมในระดับไม่บ่อยทำค่าเฉลี่ย 2.46 เช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมของผู้สอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างพฤติกรรมของผู้สอนในแต่ละรายการของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน

ความพึงพอใจของผู้สอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
หลักสูตร								
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.73	.80	พอใจ	4.10	.74	พอใจ	-1.158	.259
หลักสูตรเหมาะสมกับเวลา	3.60	.74	พอใจ	3.90	.57	พอใจ	-1.088	.288
หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน	3.40	1.06	ปานกลาง	4.10	.57	พอใจ	-2.145*	.043
ภาพรวมหลักสูตร	3.57	.72	พอใจ	4.03	.48	พอใจ	-1.733	.097
เนื้อหา								
เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	4.07	.46	พอใจ	3.90	.57	พอใจ	.811	.426
เนื้อหาไม่สละสลวยเข้าใจง่าย	3.93	.70	พอใจ	3.80	.42	พอใจ	.536	.597
เนื้อหาวิชาจัดลำดับจากง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่อง	3.93	.70	พอใจ	3.22	.44	ปานกลาง	2.715*	.013
ภาพรวมเนื้อหา	3.97	.51	พอใจ	3.62	.30	พอใจ	1.841	.079

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ความพึงพอใจของผู้สอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
พฤติกรรมของผู้เรียน								
ผู้เรียนเรียนด้วยความขยันและตั้งใจ	3.47	1.19	พอใจ	3.90	.74	พอใจ	-1.026	.316
เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจสามารถตอบข้อสงสัยได้	4.20	.94	พอใจ	4.40	.52	พอใจมาก	-.611	.547
ภาพรวมพฤติกรรมของผู้เรียน	3.83	.77	พอใจ	4.15	.57	พอใจ	-1.104	.281
พฤติกรรมของผู้สอน								
จัดกิจกรรมการสอนทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุก	3.67	.62	พอใจ	3.11	.60	ปานกลาง	2.155*	.042
จัดวิธีสอนที่หลากหลาย	3.33	.62	ปานกลาง	3.10	.88	ปานกลาง	.784	.441
วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่ใช้อยู่	3.64	.74	พอใจ	3.70	.67	พอใจ	-.192	.849
การประเมินผลที่ใช้อยู่	3.73	.80	พอใจ	3.56	.53	พอใจ	.592	.560
ภาพรวมพฤติกรรมของผู้สอน	3.58	.50	พอใจ	3.37	.42	ปานกลาง	1.103	.281
อุปกรณ์การสอน								
อุปกรณ์การสอนที่ใช้อยู่	3.53	.83	พอใจ	3.40	.70	ปานกลาง	.417	.681
อุปกรณ์การสอนหลากหลายและเพียงพอ	3.40	.91	ปานกลาง	3.22	.83	ปานกลาง	.477	.638
อุปกรณ์การสอนที่ผลิตขึ้นเอง	3.14	1.10	ปานกลาง	3.20	.79	ปานกลาง	-.140	.890
ภาพรวมอุปกรณ์การสอน	3.34	.54	ปานกลาง	3.26	.69	ปานกลาง	.313	.757
ภาพรวมทั้งหมด	3.66	.40	พอใจ	3.62	.39	พอใจ	.227	.823

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมทั้งหมดของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในระดับพอใจ ค่าเฉลี่ย 3.66 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับ พอดี ค่าเฉลี่ย 3.62 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเด็นต่อไปนี้ พบว่า

1. ความพึงพอใจในเรื่องหลักสูตร ในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในเรื่องหลักสูตรอยู่ในระดับพอใจ ค่าเฉลี่ย 3.57 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ค่าเฉลี่ย 4.03 เช่นกัน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจกับทุกรายการอยู่ในระดับพอดียกเว้นในรายการหลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนมีความพอใจในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีความพึงพอใจกับทุกรายการในระดับพอใจ

2. ความพึงพอใจในเรื่องเนื้อหา ในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในเนื้อหาอยู่ในระดับพอดีค่าเฉลี่ย 3.97 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับพอดี ค่าเฉลี่ย 3.62 เช่นกัน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละรายการ

พบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจกับทุกรายการในระดับพอใจ ขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นก็มีความพอใจกับทุกรายการในระดับพอใจยกเว้นในรายการเนื้อหาวิชา จัดลำดับจากง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่องมีความพอใจในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.22

3. ความพึงพอใจในเรื่องพฤติกรรมของผู้เรียน ในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในพฤติกรรมของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใจค่าเฉลี่ย 3.83 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับพอใจ ค่าเฉลี่ย 4.15 เช่นกัน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจกับพฤติกรรมของผู้เรียนทุกรายการอยู่ในระดับพอใจ ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความพึงพอใจกับพฤติกรรมผู้เรียนเรื่อง เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจสามารถตอบข้อสงสัยได้ อยู่ในระดับพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.40

4. ความพึงพอใจในเรื่องพฤติกรรมของผู้สอน ในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในพฤติกรรมของผู้สอนอยู่ระดับพอใจ ค่าเฉลี่ย 3.58 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความพึงพอใจในพฤติกรรมของผู้สอนอยู่ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.37 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในระดับพอใจเกือบทุกรายการยกเว้น การจัดวิธีการสอนที่หลากหลายมีความพึงพอใจในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.33 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีความพึงพอใจในระดับพอใจในเรื่องวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ใช้อยู่ ค่าเฉลี่ย 3.70 และการประเมินผลที่ใช้อยู่ค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนที่เหลือมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

5. ความพึงพอใจในเรื่องอุปกรณ์การสอน ในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจในอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.34 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.26 เช่นกัน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ส่วนใหญ่เกือบทุกรายการ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความพึงพอใจเรื่องอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นทุกรายการมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจในการเรียน การสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นในภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการของแต่ละประเด็น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่อง หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาวิชาจัดลำดับจากง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมการสอนทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างสนุก

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของสภาพสิ่งแวดล้อมในการสอน ตามการรับรู้ของผู้สอน

สิ่งแวดล้อมในการสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
บรรยากาศของห้องเรียน	3.80	.68	ดี	3.50	.85	ดี	.981	.337
ความสะดวกในการใช้สื่อการสอน	3.20	1.01	พอใช้	3.33	1.00	พอใช้	-.313	.757
ห้องเรียนมีอุปกรณ์การสอนและสื่อการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ	3.27	1.33	พอใช้	3.00	1.22	พอใช้	.488	.630
ห้องปฏิบัติการภาษาเพียงพอและสะดวกต่อการใช้	2.77	1.54	พอใช้	2.78	1.09	พอใช้	-.014	.989
แหล่งค้นคว้าข้อมูล เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สะดวกและเพียงพอ	3.27	1.16	พอใช้	3.00	1.22	พอใช้	.533	.599
ภาพรวม	3.26	.99	พอใช้	3.11	.98	พอใช้	.352	.729

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า สภาพสิ่งแวดล้อมในการสอน ในภาพรวมตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยอยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย 3.26 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในการสอนภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย 3.11 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาการรับรู้ของผู้สอนต่อสิ่งแวดล้อมในการสอนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในการสอนเกือบทุกรายการอยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นเรื่องบรรยากาศของห้องเรียน ค่าเฉลี่ย 3.80 มีการรับรู้ในระดับดี ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการรับรู้ต่อสภาพสิ่งแวดล้อมในการสอนอยู่ในระดับพอใช้ เช่นกัน ยกเว้นบรรยากาศของห้องเรียน ค่าเฉลี่ย 3.50 มีการรับรู้ในระดับดีเช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนสภาพสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างในแต่ละรายการ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ของปัญหาและอุปสรรคการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน

รายการปัญหา	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
หลักสูตรกับเวลาเรียนไม่เหมาะสม	2.40	1.12	น้อย	2.44	.88	น้อย	-.101	.920
ชั่วโมงสอนสั้นเกินไป	2.20	1.21	น้อย	2.22	.67	น้อย	-.051	.960
บทเรียนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน	2.27	.96	น้อย	2.25	1.16	น้อย	.037	.971
การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	1.60	.63	น้อยที่สุด	1.67	.87	น้อยที่สุด	-.218	.830
เตรียมการสอนไม่ทันเวลา	1.87	1.19	น้อย	1.78	.83	น้อยที่สุด	.197	.846
ไม่มีเวลาให้ผู้เรียนซักถาม	1.80	1.01	น้อยที่สุด	2.33	1.22	น้อย	-1.155	.261
มีภาระงานอื่นมาก ทำให้สอนไม่เต็มที่	2.60	1.35	น้อย	2.00	1.32	น้อย	1.061	.300
ไม่มีเวลาตรวจการบ้าน	2.07	1.16	น้อย	2.13	1.13	น้อย	-.116	.909
ไม่มีเวลาอบรมเพื่อหาเพิ่มพูนความรู้ด้านการสอน	2.33	1.23	น้อย	2.33	.87	น้อย	-.000	1.0
ไม่มีโอกาสเข้าร่วมการอบรมต่างๆ	2.47	.92	น้อย	2.78	.97	ปานกลาง	-.788	.439
ไม่มีโอกาสพูดคุยกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น	1.86	1.10	น้อย	2.89	1.45	ปานกลาง	-1.938	.066
ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของอาจารย์ท่านอื่น	2.54	.78	น้อย	3.11	1.17	ปานกลาง	-1.387	.181
ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของตนเอง	3.00	.88	ปานกลาง	2.89	1.17	ปานกลาง	.261	.797
ไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสบการณ์และวิธีการสอนกับอาจารย์ท่านอื่น	2.40	.99	น้อย	2.78	1.30	ปานกลาง	-.806	.429
ไม่มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอน	2.73	1.03	ปานกลาง	2.33	1.22	น้อย	.857	.400
ภาพรวม	2.09	.47	น้อย	2.01	.95	น้อย	.256	.802

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยค่าเฉลี่ย 2.09 ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีปัญหาและอุปสรรคที่อยู่ในระดับน้อยค่าเฉลี่ย 2.01 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีปัญหาและอุปสรรคการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของตนเองค่าเฉลี่ย 3.00 และไม่มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอนค่าเฉลี่ย 2.73 ส่วนรายการที่เหลือมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นการไม่มีเวลาให้ผู้เรียนซักถามค่าเฉลี่ย 1.80 และการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนค่าเฉลี่ย 1.60 มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีปัญหาและอุปสรรคการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของอาจารย์ท่านอื่นค่าเฉลี่ย 3.11 การไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของตนเองค่าเฉลี่ย 2.89 การ

ไม่มีโอกาสพูดคุยกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่นค่าเฉลี่ย 2.89 และการไม่มีโอกาสเข้าร่วมการอบรมต่างๆ ค่าเฉลี่ย 2.78 ส่วนรายการที่เหลือมีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ยกเว้น การเตรียมการสอนไม่ทันเวลาค่าเฉลี่ย 1.78 และการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนค่าเฉลี่ย 1.67 มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในแต่ละรายการพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย และผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ และการสังเกตการสอนในชั้นเรียน

ในตอนที่ 3 นี้จะรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้สอนจากการสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้สอน ในเรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น เทคนิคและกลยุทธ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น อุปกรณ์และสื่อการสอนภาษาญี่ปุ่น กิจกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ปฏิบัติอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
เน้นสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน	-.11	.90	ไม่ทำ	1.00	.00	ทำ	-5.236*	.000
เน้นการสอนแบบธรรมชาติที่ไม่เป็นรูปแบบ	-.44	.78	ไม่แน่ใจ	1.00	.00	ทำ	-7.818*	.000
ไม่พูดภาษาอื่นในการสอนจะพูดเฉพาะภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น และแสดงกิริยาท่าทางประกอบ	-.83	.51	ไม่แน่ใจ	1.00	.00	ทำ	-15.118*	.000
เน้นสอนคำศัพท์เป็นสำคัญ	.17	.79	ไม่ทำ	1.00	.00	ทำ	-4.499*	.000
เน้นสอนกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษาเป็นสำคัญ	.78	.55	ทำ	1.00	.00	ทำ	-1.719	.104
ใช้ภาษาอื่นช่วยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอน	.94	.24	ทำ	.85	.55	ทำ	.675	.505
เน้นสอนโครงสร้างของประโยค	.72	.67	ทำ	.77	.60	ทำ	2.989	.98
ภาพรวม	.18	.29	ไม่ทำ	.68	.11	ทำ	-6.477*	.000

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยพบว่าอยู่ในระดับไม่ปฏิบัติ (ไม่ทำ) ตามรายการของแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นข้างต้น แต่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นอยู่ในระดับปฏิบัติ (ทำ) รายการของแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นข้างต้น

เมื่อพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยึดปฏิบัติ (ทำ) การสอนที่เน้นการใช้ภาษาอื่นช่วยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอน เน้นกฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ของภาษาก่อนเป็นสำคัญ และเน้นสอนโครงสร้างของประโยค ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการสอนที่ไม่ปฏิบัติ(ไม่ทำ) คือ เน้นสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อนเป็นสำคัญและเน้นการสอนคำศัพท์เป็นสำคัญ แนวคิดการสอนที่ไม่แน่ใจว่าปฏิบัติ คือ เน้นการสอนแบบธรรมชาติที่ไม่เป็นรูปแบบ และไม่พูดภาษาอื่นในการสอนจะพูดเฉพาะภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น และแสดงกิริยาท่าทางประกอบ ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นปฏิบัติ (ทำ) ตามแนวคิดเกี่ยวกับการสอนข้างต้นทุกรายการ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทยทุกรายการที่มีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ปฏิบัติ (ทำ) ในแต่ละรายการพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือ เน้นสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน เน้นการสอนแบบธรรมชาติที่ไม่เป็นรูปแบบ การไม่พูดภาษาอื่นในการสอนจะพูดเฉพาะภาษาญี่ปุ่นและแสดงกิริยาท่าทางประกอบ และเน้นสอนคำศัพท์เป็นสำคัญ

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น ที่ปฏิบัติอยู่

รูปแบบการสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
การสอนแบบบรรยาย	.72	.67	ทำ	.07	1.04	ไม่ทำ	2.107*	.044
การสอนแบบสาธิต	.39	.70	ทำ	-.85	.55	ไม่แน่ใจ	2.030*	.042
การสอนแบบซักถาม	.72	.67	ทำ	.07	1.04	ไม่ทำ	2.435*	.025
การสอนแบบทบทวน	.72	.67	ทำ	-.38	.96	ไม่แน่ใจ	3.788*	.001
การสอนโดยผู้สอนเป็นศูนย์กลาง	.50	.62	ทำ	-.31	.95	ไม่ทำ	3.874*	.001
การสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	.39	.78	ทำ	-.69	.75	ไม่แน่ใจ	2.688*	.014
การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ	-.17	.92	ไม่ทำ	.85	.55	ทำ	2.549*	.017
การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงาน	.11	.96	ไม่ทำ	.85	.55	ทำ	3.490*	.002
การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้	.22	.81	ไม่ทำ	.85	.55	ทำ	4.362*	.000
ภาพรวม	.43	.27	ทำ	-.50	.46	ไม่แน่ใจ	5.641*	.000

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการรูปแบบการสอนข้างต้น ในขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีความไม่แน่ใจว่าปฏิบัติตามรายการของรูปแบบการสอนข้างต้นหรือไม่

เมื่อพิจารณารูปแบบการสอนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติ (ทำ) คือ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบซักถาม การสอนแบบทบทวน การสอนโดยผู้สอนเป็นศูนย์กลาง การสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการสอนแบบสาธิต รูปแบบการสอนที่ไม่ปฏิบัติ (ไม่ทำ) คือ การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงาน และการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ในขณะที่รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติ (ทำ) คือ การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงาน และการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ส่วนรูปแบบการสอนที่ไม่ปฏิบัติ (ไม่ทำ) คือ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบซักถาม การสอนโดยผู้สอนเป็นศูนย์กลาง และรูปแบบการสอนที่ไม่แน่ใจว่าปฏิบัติ คือ การสอนแบบสาธิต การสอนแบบทบทวน และการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนในประเทศไทย และผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละรายการของรูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ทุกรายการมีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้สอนในประเทศไทยสอนโดยใช้การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบซักถาม การสอนแบบทบทวน การสอนโดยผู้สอนเป็นศูนย์กลางการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการสอนแบบสาธิต แต่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่แตกต่างจากผู้สอนในประเทศไทย ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่มมอบหมายงาน การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ในขณะที่ผู้สอนในประเทศไทยสอนโดยไม่ใช้วิธีการดังกล่าวเลย

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ปฏิบัติอยู่

วิธีการสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
สอนให้อ่านแล้วแปลความ	.89	.47	ทำ	.92	.28	ทำ	-.233	.817
สอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว	-.72	.67	ไม่แน่ใจ	1.00	.00	ทำ	-10.920*	.000
สอนให้ผู้เรียนฟังแล้วพูดตาม	.50	.79	ทำ	1.00	.00	ทำ	-2.699*	.015
สอนให้รู้และเข้าใจกฎเกณฑ์	1.00	.00	ทำ	.85	.55	ทำ	1.00	.337
สอนโดยผู้สอนพูดให้น้อย ให้ผู้เรียนพูดให้มาก	.33	.91	ไม่ทำ	.85	.55	ทำ	-1.946	.062
สอนโดยใช้การปฏิบัติ และใช้กริยาอาการประกอบ	.50	.79	ทำ	1.00	.00	ทำ	-2.699*	.015
สอนโดยใช้ภาษาอื่นสื่อสาร	.92	.28	ทำ	.33	.97	ไม่ทำ	-2.444*	.024
ภาพรวม	.49	.17	ทำ	.91	.18	ทำ	-6.495*	.000

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการวิธีการสอนข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการของวิธีการสอนข้างต้นเช่นกัน

เมื่อพิจารณาวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ปฏิบัติอยู่ในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่าวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) เกือบทุกรายการข้างต้น ยกเว้นไม่แน่ใจว่าปฏิบัติคือ การสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว ส่วนวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ไม่ปฏิบัติ(ไม่ทำ) คือ การสอนโดยผู้สอนพูดน้อยให้ผู้เรียนพูดให้มาก ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติ(ทำ) ตามวิธีการสอนรายการข้างต้นเกือบทุกรายการ ยกเว้นที่ไม่ปฏิบัติ(ไม่ทำ) คือ การสอนโดยใช้ภาษาอื่นสื่อสาร

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือ การสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่น อย่างเดียว การสอนให้ผู้เรียนฟังแล้วพูดตาม การสอนโดยใช้การปฏิบัติและใช้กิริยาอาการประกอบ และการสอนโดยใช้ภาษาอื่นสื่อสาร

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) รูปแบบการฝึกทักษะ ภาษาญี่ปุ่น

รูปแบบการฝึกทักษะ	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
ให้ผู้เรียนพูดตาม	1.00	.00	ทำ	1.00	.00	ทำ		
ให้แทนคำในประโยค	1.00	.00	ทำ	1.00	.00	ทำ		
ให้เปลี่ยนรูปคำหรือประโยค	1.00	.00	ทำ	1.00	.00	ทำ		
ให้ถาม-ตอบ	.94	.24	ทำ	.85	.55	ทำ	.675	.505
ให้เชื่อมประโยค	.89	.47	ทำ	.85	.55	ทำ	.231	.819
ให้แต่งประโยค	.94	.24	ทำ	1.00	.00	ทำ	-.846	.405
ให้ขยายประโยค	.50	.71	ทำ	.85	.55	ทำ	-1.526	.138
ให้แปลความ	.89	.32	ทำ	.69	.75	ทำ	.886	.389
ให้อ่านบัตรคำ	.56	.78	ทำ	.85	.55	ทำ	-1.209	.237
ให้เขียนตามคำบอก	.89	.32	ทำ	1.00	.00	ทำ	-2.406	.051
ทดสอบย่อย	.86	.47	ทำ	.92	.28	ทำ	-.233	.817
ภาพรวม	.83	.15	ทำ	.91	.20	ทำ	-1.212	.235

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการของรูปแบบการฝึกทักษะข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการของรูปแบบการฝึกทักษะเช่นกัน

เมื่อพิจารณารูปแบบการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) รูปแบบการฝึกทักษะทุกรายการข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีการปฏิบัติ(ทำ) ทุกรายการข้างต้นเช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนในประเทศไทย และผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) วิธีการฝึกทักษะผู้เรียน

วิธีการฝึกทักษะ	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
ฝึกพร้อมกันทั้งชั้นเรียน	1.00	.00	ทำ	.46	.88	ทำ	2.214*	.047
ฝึกเป็นกลุ่ม	.78	.65	ทำ	1.00	.00	ทำ	-1.458	.163
ฝึกเป็นคู่	.72	.67	ทำ	1.00	.00	ทำ	-1.761	.096
ฝึกทีละคน	.89	.47	ทำ	.46	.88	ทำ	1.598	.128
ภาพรวม	.84	.33	ทำ	.73	.42	ทำ	.854	.400

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า วิธีการฝึกทักษะผู้เรียนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการของวิธีการฝึกทักษะข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีการปฏิบัติ (ทำ) ตามรายการของวิธีการฝึกทักษะเช่นกัน

เมื่อพิจารณาวิธีการฝึกทักษะผู้เรียนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ทุกรายการของวิธีการฝึกทักษะข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งก็มีการปฏิบัติ(ทำ) ทุกรายการของวิธีการฝึกทักษะข้างต้นเช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของวิธีการฝึกทักษะในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของวิธีการฝึกทักษะในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า วิธีการฝึกทักษะของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การฝึกผู้เรียนพร้อมกันทั้งชั้นเรียน ซึ่งผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่น

เทคนิคและกลยุทธ์การสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
สอนจากเรื่องง่ายๆ ไปหาเรื่องยาก	.33	.97	ทำ	.00	1.0	ทำ	.927	.362
สอนจากเรื่องใกล้ตัวไปหาเรื่องไกลตัว	.44	.92	ทำ	.85	.55	ทำ	-1.509	.142
สอนจากเรื่องใช้บ่อยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้	.22	.94	ไม่ทำ	1.00	.00	ทำ	-3.500*	.003
สอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสไม่ได้	.28	.96	ไม่ทำ	.85	.55	ทำ	-2.080*	.047
สอนจากเรื่องทั่วไปหาเรื่องที่เฉพาะ	.17	.99	ไม่ทำ	-.23	1.01	ไม่ทำ	1.096	.282
สอนจากเรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน	1.00	.00	ทำ	-.38	.96	ไม่แน่ใจ	5.196*	.000
ภาพรวม	.40	.71	ทำ	.37	.46	ทำ	.269	.790

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการของเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการของเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) คือ สอนจากเรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน สอนจากเรื่องใกล้ตัวไปหาเรื่องไกลตัว และการสอนจากเรื่องที่ง่าย ๆ ไปหาเรื่องยาก เทคนิคและกลยุทธ์การสอนที่ผู้สอนในประเทศไทยไม่ปฏิบัติ (ไม่ทำ) คือ การสอนจากเรื่องใช้บ่อยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้ การสอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสไม่ได้ และการสอนจากเรื่องทั่วไปหาเรื่องที่เฉพาะ ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติ (ทำ) คือ สอนจากเรื่องใช้บ่อยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้ สอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสไม่ได้ และสอนจากเรื่องใกล้ตัวไปหาเรื่องไกลตัว เทคนิคและกลยุทธ์การสอนที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่ปฏิบัติ(ไม่ทำ) คือ การสอนเรื่องทั่วไปไปหาเรื่องที่เฉพาะ และเทคนิคและกลยุทธ์ที่ไม่แน่ใจว่าปฏิบัติหรือไม่ (ไม่แน่ใจทำ) คือ การสอนจากเรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนในประเทศไทยและผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย และผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

การสอนจากเรื่องใช้บ่อยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้ การสอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสไม่ได้ และการสอนจากเรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) เทคนิคและกลยุทธ์ ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่น

เทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
ทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอนบทเรียนใหม่	.67	.77	ทำ	-.23	1.01	ไม่ทำ	2.687*	.014
ชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของเรื่องที่สอน	.61	.70	ทำ	.85	.55	ทำ	-1.005	.323
อธิบายเนื้อหาสั้นๆอย่างคร่าวๆ	.83	.51	ทำ	1.00	.00	ทำ	-1.374	.187
ภาพรวม	.70	.42	ทำ	.53	.42	ทำ	1.071	.293

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่า เทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยทำตามรายการข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่ทำตามรายการข้างต้นเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยทำการ อธิบายเนื้อหาสั้นๆอย่างคร่าวๆ ทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอนบทเรียนใหม่ และชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของเรื่องที่สอน ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นทำการอธิบายเนื้อหาสั้นๆอย่างคร่าวๆ และชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของเรื่องที่สอน ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่น แต่ไม่ทำการทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอนบทเรียนใหม่

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของเทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า เทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย และผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอน กล่าวคือ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยทำการทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอนบทเรียนใหม่ ในขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่ทำ

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) เทคนิคและกลยุทธ์ ชะนะสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้ง

เทคนิคและกลยุทธ์การสอน	ผู้สอนไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
อธิบายเนื้อหา	1.00	.00	ทำ	1.00	.00	ทำ		
ฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน	.44	.70	ทำ	1.00	.00	ทำ	-3.344*	.004
ทดสอบย่อย/ประเมินผลย่อย	.72	.67	ทำ	1.00	.00	ทำ	-1.761	.096
สรุปสาระสำคัญท้ายชั่วโมง	.83	.51	ทำ	1.00	.00	ทำ	-1.374	.187
ภาพรวม	.75	.27	ทำ	1.00	.00	ทำ	-3.912*	.001

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีการปฏิบัติ(ทำ) ตามรายการของเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งข้างต้นเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งในรายละเอียด แต่ละรายการ พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติ(ทำ) ทุกรายการข้างต้น ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นก็มีการปฏิบัติ(ทำ) ทุกรายการข้างต้นเช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้ง ในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งของผู้สอนในประเทศไทย และผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทย

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) การใช้สื่อการสอน
ในชั้นเรียน

สื่อการสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
ของจริง	.56	.78	ใช้	1.00	.00	ใช้	-2.406*	.028
ของจำลอง	.61	.70	ใช้	1.00	.00	ใช้	-2.364*	.030
รูปภาพ	.94	.24	ใช้	1.00	.00	ใช้	-.846	.405
รูปถ่าย	.44	.86	ใช้	1.00	.00	ใช้	-2.755*	.014
แผนผัง / แผนภูมิ / แผนภาพ	.39	.92	ใช้	1.00	.00	ใช้	-2.829*	.012
เอกสาร / ตำรา	1.00	.00	ใช้	1.00	.00	ใช้		
ผู้สอนแสดงกิริยาท่าทาง	.94	.24	ใช้	1.00	.00	ใช้	-.846	.405
แผ่นใส	.44	.86	ใช้	.22	.44	ไม่ใช้	-2.755*	.014
สไลด์	-.89	.32	ไม่แน่ใจ	.85	.55	ใช้	1-0.976*	.000
เครื่องเล่นเทปและเทปบันทึกเสียง	.61	.78	ใช้	.07	1.04	ใช้	2.016	.057
วิดีโอเทป	.22	.94	ไม่ใช้	.23	1.01	ไม่ใช้	-.024	.981
กล้องถ่ายวิดีโอ	-.94	.24	ไม่แน่ใจ	-.69	.75	ไม่แน่ใจ	-1.170	.262
คอมพิวเตอร์	-.94	.24	ไม่แน่ใจ	-.85	.55	ไม่แน่ใจ	-.675	.505
อินเทอร์เน็ต	-.83	.51	ไม่แน่ใจ	-.85	.55	ไม่แน่ใจ	.066	.948
ห้องปฏิบัติการทางภาษา	-.17	.99	ไม่ใช้	-.31	.95	ไม่ใช้	.400	.692
ภาพรวม	.14	.32	ไม่ใช้	.39	.38	ใช้	-2.684*	.012

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียนในภาพรวมแล้วผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่ใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน

เมื่อพิจารณาการใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน ในรายละเอียดแต่ละรายการแล้วพบว่า ผู้สอนในประเทศไทยใช้สื่อการสอนดังต่อไปนี้ คือ เอกสาร/ตำรา รูปภาพ ผู้สอนแสดงกิริยาท่าทาง ของจำลอง เครื่องเล่นเทปและเทปบันทึกเสียง ของจริง รูปถ่าย แผ่นใส ตามลำดับ สื่อการสอนที่ไม่แน่ใจในการใช้ได้แก่ สไลด์ กล้องถ่ายวิดีโอ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต สื่อการสอนที่ไม่ใช้ได้เลยแก่ วิดีโอเทปและห้องปฏิบัติการทางภาษา ในขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นใช้สื่อการสอนเหล่านี้ คือ ของจริง ของจำลอง รูปภาพ รูปถ่าย แผนผัง / แผนภูมิ / แผนภาพ เอกสาร / ตำรา ผู้สอนแสดงกิริยาท่าทาง สไลด์ และเครื่องเล่นเทปและเทปบันทึกเสียง สื่อการสอนที่ไม่แน่ใจในการใช้ คือ กล้องวิดีโอ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และสื่อการสอนที่ไม่ได้ใช้คือ แผ่นใส วิดีโอเทป และห้องปฏิบัติการทางภาษา

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้สื่อการสอนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการใช้สื่อการสอนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่าการใช้สื่อการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการใช้สื่อการสอนต่อไปนี้ คือ ของจริง ของจำลอง รูปภาพ แผนผัง / แผนภูมิ / แผนภาพ แผ่นใส และสไลด์ ซึ่งผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทยเกือบทุกรายการ ยกเว้นการใช้แผ่นใสที่พบว่าผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) กิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียน

กิจกรรมการสอน	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
ฟังเทป	.17	.86	ไม่ทำ	.77	.60	ทำ	-2.303*	.029
ฟังเพลง	.05	.80	ทำ	.69	.75	ทำ	-2.629*	.014
ร้องเพลง	-.17	.79	ไม่ทำ	-.23	1.01	ไม่ทำ	.191	.851
เล่านิทาน	-.11	.76	ไม่ทำ	-.38	.96	ไม่แน่ใจ	.886	.383
เล่นเกม	-.22	.73	ไม่ทำ	-.85	.55	ไม่แน่ใจ	-2.699*	.011
อ่านการ์ตูน	-.56	.62	ไม่แน่ใจ	-.85	.55	ไม่แน่ใจ	1.350	.187
แสดงละคร	-.44	.70	ไม่แน่ใจ	-.85	.55	ไม่แน่ใจ	1.774	.087
ได้อาที่	-.50	.62	ไม่แน่ใจ	-.69	.75	ไม่แน่ใจ	.781	.441
การแข่งขัน	-.33	.77	ไม่แน่ใจ	.62	.65	ทำ	-3.615*	.001
เกมคอมพิวเตอร์	-.67	.49	ไม่แน่ใจ	.77	.44	ทำ	-8.459*	.000
ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	-.50	.62	ไม่แน่ใจ	1.00	.00	ทำ	-10.292*	.000
บทบาทสมมติ (Role Play)	.50	.86	ไม่แน่ใจ	.92	.28	ทำ	-1.956	.063
ภาพรวม	-.22	.42	ไม่ทำ	.07	.30	ทำ	-2.193*	.036

จากตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่ทำกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนตามรายการกิจกรรมข้างต้น ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการทำกิจกรรมการสอนตามรายการกิจกรรมข้างต้น

เมื่อพิจารณากิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการทำกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนเพียงรายการเดียวคือ การฟังเพลง กิจกรรมการสอนที่ไม่แน่ใจว่าทำหรือไม่คือ อ่านการ์ตูน แสดงละคร ได้ว่าที่ การแข่งขัน เกมคอมพิวเตอร์ ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและบทบาทสมมุติ กิจกรรมการสอนที่ไม่ทำคือ ฟังเทป ร้องเพลง เล่นนิทานและเล่นเกม ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการทำกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนต่อไปนี้เป็นคือ ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทบาทสมมุติ เกมคอมพิวเตอร์ ฟังเทป ฟังเพลง และแข่งขันในชั้นเรียน กิจกรรมการสอนที่ไม่ทำคือ ร้องเพลง ส่วนการเล่นนิทาน เล่นเกม อ่านการ์ตูน แสดงละคร ได้ว่าที่ เป็นกิจกรรมที่ไม่แน่ใจว่าใช้ในชั้นเรียนหรือไม่

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนในภาพรวมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของกิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกิจกรรมการสอนต่อไปนี้ คือ ฟังเทป ฟังเพลง เล่นเกมแข่งขันในชั้นเรียน เกมคอมพิวเตอร์ และใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนซึ่งผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้สอนในประเทศไทยทุกรายการ

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) การวัดผลและประเมินผล การเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

การวัดและประเมินผล	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
การวัดผล								
ทดสอบก่อนเรียน	-.33	.84	ไม่แน่ใจ	.31	.95	ทำ	-1.988	.056
ทดสอบกลางภาค	1.00	.00	ทำ	.54	.88	ทำ	1.897	.082
ทดสอบปลายภาค	1.00	.00	ทำ	.54	.88	ทำ	1.897	.082
ทดสอบแต่ละครั้งเรียนเป็นครั้งคราว	.83	.51	ทำ	1.00	.00	ทำ	-1.162	.255
คะแนนการเข้าชั้นเรียน	.56	.86	ทำ	.85	.55	ทำ	-1.146	.261
คะแนนการฟัง	-.28	.96	ไม่ทำ	.69	.75	ทำ	-3.157*	.004
คะแนนการพูด	-.28	.96	ไม่ทำ	-.23	1.01	ไม่ทำ	-.132	.896
คะแนนการอ่าน	-.22	.94	ไม่ทำ	-.23	1.01	ไม่ทำ	.024	.981
คะแนนการเขียน	.00	.97	ไม่ทำ	-.54	.88	ไม่แน่ใจ	1.586	.124

ตารางที่ 32 (ต่อ)

การวัดและประเมินผล	ผู้สอนในไทย			ผู้สอนในญี่ปุ่น			t	sig (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล		
คะแนนแบบฝึกหัด	.33	.91	ไม่ทำ	-.69	.75	ไม่แน่ใจ	3.330*	.002
คะแนนการบ้าน	.22	.94	ไม่ทำ	-.69	.75	ไม่แน่ใจ	3.002*	.006
คะแนนพัฒนาการ	-.17	.92	ไม่ทำ	-.54	.88	ไม่แน่ใจ	1.129	.268
คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน	-.22	.88	ไม่ทำ	.85	.55	ทำ	-4.143*	.000
รวมการวัดผล	.18	.33	ไม่ทำ	.14	.28	ไม่ทำ	.403	.690
การประเมินผล								
ประเมินผลแบบอิงเกณฑ์	.56	.78	ทำ	.85	.55	ทำ	-1.209	.237
ประเมินผลแบบอิงกลุ่ม	-.32	.91	ไม่ทำ	.77	.60	ทำ	-4.071*	.000
รวมการประเมินผล	.11	.55	ไม่ทำ	.80	.48	ทำ	-3.633*	.001
ภาพรวมทั้งหมด	.16	.25	ไม่ทำ	.22	.24	ทำ	-.594	.557

จากตารางที่ 32 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมของการวัดผลและประเมินผลผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ทำการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น เมื่อพิจารณาแยกการวัดผลออกจากการประเมินผล ในส่วนของการวัดผลการเรียนภาษาญี่ปุ่น พบว่าทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ต่างก็มีการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ทำเหมือนกัน ในส่วนการประเมินผล การเรียนภาษาญี่ปุ่น ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ทำ ขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับทำการประเมินผลผู้เรียน

เมื่อพิจารณาการวัดผลและประเมินผลการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยทำการทดสอบกลางภาค ทำการทดสอบปลายภาค ทดสอบแต่ละครั้งเป็นครั้งคราว มีการให้คะแนนเข้าชั้นเรียน และทำการประเมินผลผู้เรียนแบบอิงเกณฑ์ ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการทดสอบแต่ละครั้งเป็นครั้งคราว ทำการทดสอบก่อนเรียน ทดสอบกลางภาค ทดสอบปลายภาค มีคะแนนการเข้าชั้นเรียน มีคะแนนการฟัง มีคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน และประเมินผลผู้เรียนทั้งแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการวัดผลและประเมินผล การเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในเรื่องของการประเมินผลผู้เรียน โดยผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่ทำการประเมินผลแบบอิงกลุ่ม ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นทำ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างในรายละเอียดแต่ละรายการ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้คือ คะแนนการฟัง คะแนนแบบฝึกหัด คะแนน

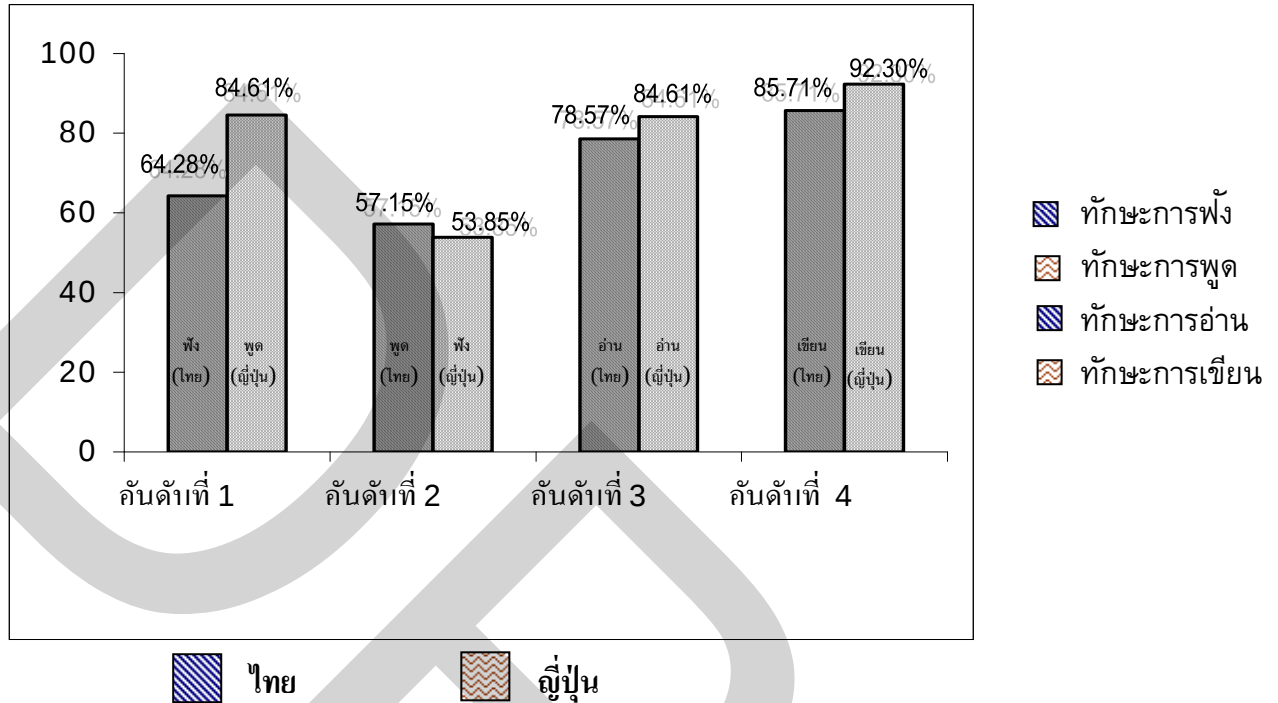
การบ้าน คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน และการประเมินผลแบบอิงกลุ่ม ซึ่งพบว่า ผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นทุกรายการ ยกเว้น ในรายการคะแนนแบบฝึกหัด ที่พบว่าผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 33 ค่าร้อยละของการจัดอันดับทักษะทางภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนเน้น

ทักษะ	ผู้สอนในประเทศไทย N = 14								ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น N = 17							
	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3		อันดับที่ 4		อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3		อันดับที่ 4	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การฟัง	9	64.28	4	28.58	0	0	1	7.15	6	46.15	7	53.85	0	0	0	0
การพูด	3	21.42	8	57.15	2	14.28	1	7.15	11	84.61	1	7.69	1	7.69	0	0
การอ่าน	1	7.15	2	14.28	11	78.57	0	0	0	0	1	7.69	11	84.61	1	7.69
การเขียน	1	7.15	0	0	1	7.15	12	85.71	0	0	0	0	1	7.70	12	92.30

จากตารางที่ 33 แสดงให้เห็นว่าทักษะทางภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ในประเทศไทย เน้นคือทักษะการฟังเป็นอันดับหนึ่งร้อยละ 64.28 ทักษะการพูดเป็นอันดับสองร้อยละ 57.15 ทักษะการอ่านเป็นอันดับสามร้อยละ 78.57 และทักษะการเขียนเป็นอันดับสี่ ร้อยละ 85.71 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นทักษะการพูดเป็นอันดับหนึ่งร้อยละ 84.61 ทักษะการฟังเป็นอันดับสองร้อยละ 53.85 ทักษะการอ่านเป็นอันดับสามร้อยละ 84.61 และทักษะการเขียนเป็นอันดับสี่ร้อยละ 92.30

แผนภูมิที่ 6 เปรียบเทียบค่าร้อยละของการจัดอันดับทักษะทางภาษาที่ผู้สอนเน้น

จากแผนภูมิที่ 6 แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างในการจัดอันดับทักษะทางภาษาญี่ปุ่นในอันดับที่ 1 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นทักษะการฟัง ขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นทักษะการพูด และอันดับที่ 2 ผู้สอนในประเทศไทยเน้นทักษะการพูดขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นเน้นทักษะการฟัง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

ในตอนี่ 4 นี้จะรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียน ลักษณะของเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียน อุปสรรคและปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ความคิดเห็นที่มีต่อจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

ตารางที่ 34 ค่าร้อยละของลักษณะของหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น สำหรับผู้เริ่มเรียนตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น

ลักษณะของหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น	ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น					
	ไทย		ญี่ปุ่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของหลักสูตร						
หลักสูตรแบบเน้นโครงสร้างไวยากรณ์	14	50.00	6	27.27	20	40.00
หลักสูตรแบบเน้นการสื่อสาร	9	32.14	14	63.64	23	46.00
อื่น ๆ	5	17.86	2	9.09	7	14.00
รวม	28	100	22	100	50	100
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
ให้ผู้รู้หลักภาษาและใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้	15	41.67	6	20.00	21	31.82
ให้ผู้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้	11	30.56	12	40.00	23	34.85
ให้ผู้รู้และเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น	5	13.89	6	20.00	11	16.67
ให้ผู้สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการศึกษาต่อได้	2	5.55	5	16.67	7	10.60
อื่น ๆ	3	8.33	1	3.33	4	6.06
รวม	36	100	30	100	66	100
การใช้หลักสูตร						
เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน	13	36.11	9	30.00	22	33.34
เหมาะสมกับช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้เรียน	11	30.56	7	23.33	18	27.27
เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม	5	13.89	5	16.67	10	15.15
มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ	5	13.89	9	30.00	14	21.21
อื่น ๆ	2	5.55	-	-	2	3.03
รวม	36	100	30	100	66	100

จากตารางที่ 34 แสดงให้เห็นว่าลักษณะของหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรประเภทเน้นโครงสร้างไวยากรณ์ ร้อยละ 50 รองลงมาเป็นหลักสูตรประเภทเน้นการสื่อสาร ร้อยละ 32.14 และหลักสูตรประเภทอื่น ๆ ร้อยละ 17.86 ตามลำดับ สำหรับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่มุ่งให้ผู้รู้หลักภาษาและการใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้ ร้อยละ 41.67 รองลงมามุ่งให้ผู้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ 30.56 ให้รู้และเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น ร้อยละ 13.89 ตามลำดับ ส่วนการใช้หลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ 36.11 รองลงมาเห็นว่าเหมาะสมกับช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้เรียน ร้อยละ 30.56 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมร้อยละ 13.89 และมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะ ร้อยละ 13.89 ตามลำดับ

หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรประเภทเน้นการสื่อสาร ร้อยละ 63.64 รองลงมาเป็นหลักสูตรประเภท เน้นโครงสร้างไวยากรณ์ ร้อยละ 27.27 และหลักสูตรประเภทอื่น ๆ ร้อยละ 9.09 ตามลำดับ สำหรับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่มุ่งสามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ 40.00 รองลงมามุ่งให้รู้หลักภาษาและใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้ กับมุ่งให้ รู้และเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นได้ ร้อยละ 20.00 เท่ากัน และให้สามารถใช้ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการศึกษาต่อได้ ร้อยละ 16.67 ตามลำดับ ส่วนการใช้หลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่เห็น ว่าเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และมีการประเมินและปรับหลักสูตรเป็นระยะ ร้อยละ 30.00 เท่ากัน รองลงมาคือ เหมาะสมกับช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้เรียน ร้อยละ 23.30 และ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้สอนในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่นรับรู้ว่าหลักสูตร ที่ใช้สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่ เป็นหลักสูตรประเภทเน้นการสื่อสาร ร้อยละ 46.00 รองลงมาคือหลักสูตรประเภทเน้นโครงสร้างไวยากรณ์ ร้อยละ 40.00 สำหรับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร พบว่าส่วนใหญ่มุ่งให้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ 34.85 รองลงมาคือให้รู้หลักภาษาและใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้ ร้อยละ 31.82 และให้รู้และเข้าใจ สังคมและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น ร้อยละ 16.67 ตามลำดับ ส่วนการใช้หลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่ รับรู้ว่าการใช้หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ 33.34 รองลงมาคือ เหมาะสมกับช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้เรียน และมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ ร้อยละ 21.21 ตามลำดับ

ตารางที่ 35 ค่าร้อยละของลักษณะของเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่น สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นตาม การรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น

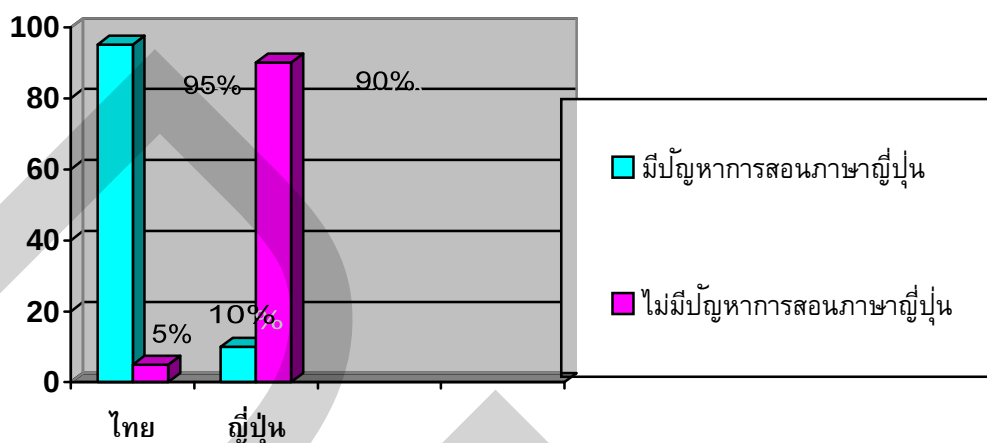
ลักษณะของเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่น	ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น					
	ไทย		ญี่ปุ่น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาวิชามีสาระครบถ้วน นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	17	31.48	12	29.27	29	30.53
เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้จริง	15	27.78	15	36.58	30	31.58
เนื้อหาวิชานั่นกฎไวยากรณ์ ส่งเสริมให้รู้และเข้าใจภาษาญี่ปุ่นอย่างถูกต้อง	12	22.22	2	4.88	14	14.74
เนื้อหาวิชามีสาระจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่องและเข้าใจง่าย	6	11.11	7	17.07	13	13.68
เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตรและเหมาะสมกับช่วงเวลาจัดให้เรียน	4	7.41	5	12.20	9	9.47
รวม	54	100	41	100	95	100

จากตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่าลักษณะของเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่น สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น ตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่รับรู้ว่เนื้อหาวิชามีสาระครบถ้วนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ 31.48 รองลงมาคือ เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้จริง ร้อยละ 27.78 และเนื้อหาวิชานั่นกฎไวยากรณ์ ส่งเสริมให้รู้และเข้าใจภาษาญี่ปุ่นอย่างถูกต้อง ร้อยละ 22.22 ตามลำดับ

ลักษณะเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น ตามการรับรู้ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น พบว่าส่วนใหญ่รับรู้ว่เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้จริง ร้อยละ 36.58 รองลงมาคือเนื้อหาวิชามีสาระครบถ้วน นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ 29.27 และเนื้อหาวิชามีสาระจากง่ายไปหายากมีความต่อเนื่องและเข้าใจง่าย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้สอนในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนมีลักษณะคือ เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้จริงร้อยละ 31.58 รองลงมาคือเนื้อหาวิชามีสาระครบถ้วน นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ 30.53 เนื้อหาวิชานั่นกฎไวยากรณ์ส่งเสริมให้รู้และเข้าใจภาษาญี่ปุ่นอย่างถูกต้องร้อยละ 14.74 และเนื้อหาวิชามีสาระจากง่ายไปหายากมีความต่อเนื่องและเข้าใจง่าย ร้อยละ 13.68 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 7 ค่าร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น

จากแผนภูมิที่ 7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยรับรู้ว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่มีปัญหาร้อยละ 95 ไม่มีปัญหาร้อยละ 5

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นรับรู้ว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาร้อยละ 90 มีปัญหาเพียงร้อยละ 10

ตารางที่ 36 ค่าร้อยละของปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยของผู้สอนส่วนใหญ่

ปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย	จำนวน	ร้อยละ
ขาดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนตรง	18	35.08
สภาพแวดล้อมหลังเลิกเรียนไม่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้	12	22.80
จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มมากเกินไป	11	21.06
ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอ	4	8.80
ผู้เรียนไม่ค่อยฝึกฝนและทบทวนบทเรียน	3	5.26
ผู้สอนขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม	2	3.50
ชั่วโมงเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อรายวิชาน้อยเกินไป	2	3.50
รวม	52	100

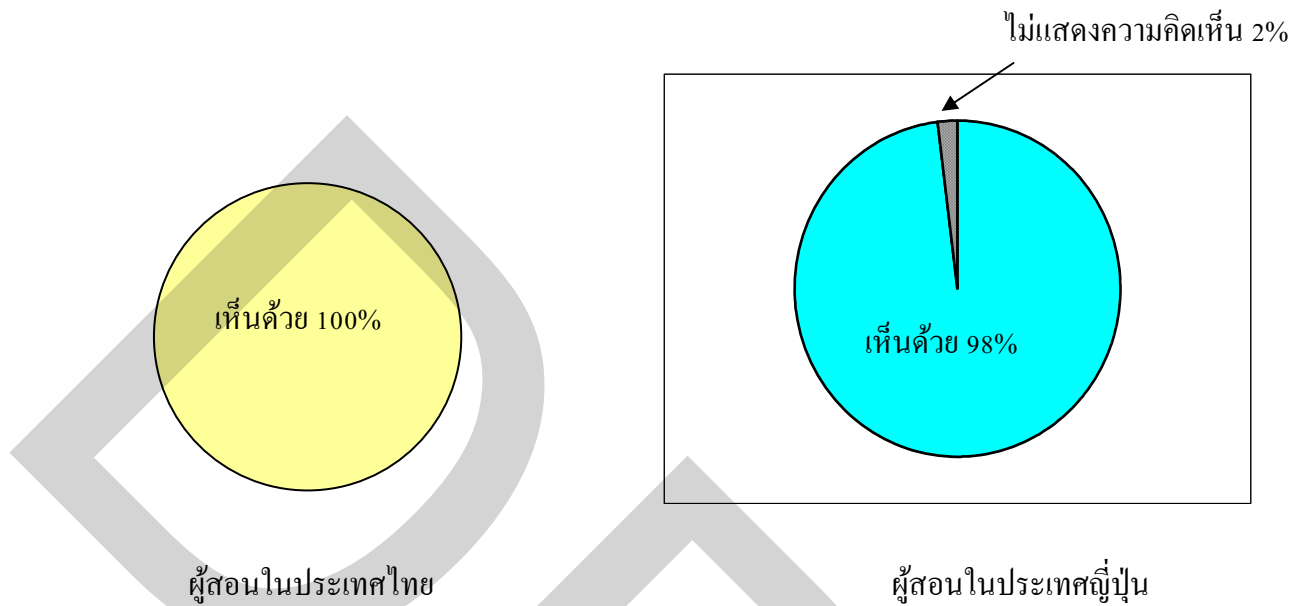
จากตารางที่ 36 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ที่รับรู้ถึงปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่คือ ขาดผู้สอนที่มีความรู้ และประสบการณ์สอนตรงร้อยละ 35.08 รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมหลังเลิกเรียนไม่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ร้อยละ 22.80 จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มมากเกินไปร้อยละ 21.06 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอร้อยละ 8.80 ผู้เรียนไม่ค่อยฝึกฝนและทบทวนบทเรียนร้อยละ 5.26 ผู้สอนขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมร้อยละ 3.50 และชั่วโมงเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อรายวิชาน้อยเกินไปร้อยละ 3.50

ตารางที่ 37 ค่าร้อยละของปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นของผู้สอนส่วนน้อย

ปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน	7	77.78
ผู้สอนมีภาระหน้าที่อื่นนอกจากการสอน	2	22.22
รวม	9	100

จากตารางที่ 37 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนน้อยที่รับรู้ถึงปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเห็นว่ามีปัญหาในเรื่อง ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากันร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ ผู้สอนมีภาระหน้าที่อื่นนอกจากการสอนร้อยละ 22.22

แผนภูมิที่ 8 ค่าร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

จากแผนภูมิที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเห็นด้วยว่าการเรียนการสอนในประเทศญี่ปุ่นมีจุดเด่นร้อยละ 100 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเห็นด้วยร้อยละ 98 และร้อยละ 2 ไม่แสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 38 ค่าร้อยละของลักษณะจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น

จุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น	ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น					
	ไทย		ญี่ปุ่น		ภาพรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สอนเชี่ยวชาญ มีความรู้และประสบการณ์สอนมานาน	6	28.57	-	-	6	16.20
ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงได้	5	25.00	6	38.46	11	29.60
ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้	4	17.86	3	19.23	7	19.00
การเรียนการสอนเน้นการฝึกทักษะฟังและพูดเพื่อการสื่อสารได้	4	17.86	3	19.23	7	19.00
สิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน	2	10.71	4	23.08	6	16.20

จากตารางที่ 38 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย เห็นว่า ลักษณะของจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นคือ ผู้สอนเชี่ยวชาญ มีความรู้ และมีประสบการณ์สอนมานานร้อยละ 28.57 รองลงมาคือผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงร้อยละ 25 ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ร้อยละ 17.86 การเรียนการสอนเน้นการฝึก

ทักษะฟังและพูดเพื่อการสื่อสารได้ร้อยละ 17.86 และสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนร้อยละ 10.71 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเห็นว่าลักษณะของจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น คือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงได้ร้อยละ 38.46 รองลงมาคือสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนร้อยละ 23.08 ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ร้อยละ 19.23 และการเรียนการสอนเน้นการฝึกทักษะฟังและพูดเพื่อการสื่อสารได้ร้อยละ 19.23

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ทั้งผู้สอนในประเทศไทยและผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เห็นว่าลักษณะจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นอันดับแรกคือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงได้ รองลงมาคือผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้และการเรียนการสอนเน้นการฝึกทักษะฟังและพูดเพื่อสื่อสารได้

ตารางที่ 39 ค่าร้อยละของแนวคิดเรื่องความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

แนวคิดเรื่องความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่น	ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น					
	ไทย		ญี่ปุ่น		ภาพรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นสามารถสอดคล้องวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาญี่ปุ่นได้เร็วขึ้น	7	30.44	1	6.25	8	19.06
ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง	6	26.08	6	37.5	12	28.58
ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีสอนแบบตรง (The Direct method) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3	13.04	1	6.25	4	16.66
ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นสอนทักษะการฟังการพูดเป็นสำคัญ	3	13.04	1	6.25	4	9.52
ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นสอนไวยากรณ์เป็นสำคัญ	1	4.35	-	-	1	2.38
กิจกรรมที่ใช้สอนแตกต่างกัน	1	4.35	1	6.25	2	4.76
สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนแตกต่างกัน	1	4.35	4	25	5	11.90
ได้เรียนในประเทศเจ้าของภาษา	1	4.35	2	12.5	3	7.14

จากตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า แนวคิดเรื่องความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นในภาพรวมพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีแนวคิดว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นแตกต่างกันในเรื่องผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงมากเป็นอันดับหนึ่งร้อยละ

28.58 รองลงมาคือการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นสามารถสอดแทรกวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาญี่ปุ่นได้เร็วขึ้นร้อยละ 19.06 การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีสอนแบบตรง (The Direct method) ได้อย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 16.66 สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนแตกต่างกันร้อยละ 11.90 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นสอนทักษะการฟังการพูดเป็นสำคัญร้อยละ 9.52 ได้เรียนในประเทศเจ้าของภาษาร้อยละ 7.14 กิจกรรมที่ใช้สอนแตกต่างกันร้อยละ 4.76 และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นสอนไวยากรณ์เป็นสำคัญร้อยละ 2.38

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นแยกตามผู้สอน พบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีแนวคิดเกี่ยวกับความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นในเรื่องการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นสามารถสอดแทรกวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาญี่ปุ่นเร็วขึ้นเป็นอันดับหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.44 รองลงมาคือ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงร้อยละ 26.08 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีสอนแบบตรง (The Direct method) ได้อย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 13.04 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นสอนทักษะการฟังการพูดเป็นสำคัญร้อยละ 13.04 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นสอนไวยากรณ์เป็นสำคัญคิดเป็นร้อยละ 4.35 กิจกรรมที่ใช้สอนแตกต่างกันร้อยละ 4.35 สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนแตกต่างกันร้อยละ 4.35 และได้เรียนในประเทศเจ้าของภาษาร้อยละ 4.35 ในขณะที่แนวคิดของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นเห็นว่า การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นผู้เรียนได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงคิดเป็นร้อยละ 37.5 มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนแตกต่างกันร้อยละ 25 ได้เรียนในประเทศเจ้าของภาษาร้อยละ 12.5 การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นสามารถ สอดแทรกวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาญี่ปุ่นได้เร็วขึ้นร้อยละ 6.25 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีสอนแบบตรง (The Direct method) ได้อย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 6.25 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นสอนทักษะการฟังการพูดเป็นสำคัญร้อยละ 6.25 และกิจกรรมที่ใช้สอนแตกต่างกันร้อยละ 6.25

ตารางที่ 40 ค่าร้อยละของข้อเสนอแนะของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ	ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น					
	ไทย		ญี่ปุ่น		ภาพรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มต้องไม่มากเกินไป	7	17.94	3	6.98	10	12.19
จัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นทักษะการฟังและการพูด	7	17.94	2	4.65	9	10.97
ใช้ภาษาญี่ปุ่นสอนเป็นหลักโดยเน้นวิธีสอนแบบตรง (The Direct Method)	5	12.82	-	-	5	6.09
ให้การบ้านผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	5	12.82	-	-	5	6.09
ใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียน	5	12.82	5	11.62	10	12.19
ให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน	3	7.69	-	-	3	3.65
เน้นการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3	7.69	3	6.98	6	7.31
ผู้สอนต้องเตรียมการสอนอย่างดีและมีระบบ	1	2.57	3	6.98	4	4.87
มีการประเมินผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	1	2.57	5	11.62	6	7.31
จัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย	1	2.57	10	23.25	11	13.41
กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก	1	2.57	1	2.34	2	2.43
เน้นการสอนตัวอักษร Hiragana และ Katakana ให้ผู้เรียนอ่านได้	-	-	1	2.34	1	1.21
เน้นการสอนตัวอักษรคันจิให้อ่านได้ก่อนโดยไม่ต้องเขียนได้	-	-	5	11.62	5	6.09
สอนรากฐานตัวอักษรคันจิเพื่อให้สามารถจำตัวอักษรคันจิต่างๆ ได้	-	-	5	11.62	5	6.09

จากตารางที่ 40 แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้เป็นลำดับความสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายร้อยละ 13.41 จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มต้องไม่มากเกินไปร้อยละ 12.19 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนร้อยละ 12.19 การจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นทักษะการฟังและการพูดร้อยละ 10.97 เน้นการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางร้อยละ 7.31 มีการประเมินผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 7.31 การใช้ภาษาญี่ปุ่นสอนเป็นหลัก โดยเน้นวิธีสอนแบบตรง (The Direct method) ร้อยละ 6.09 การให้การบ้านผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 6.09 เน้นการสอนตัวอักษรคันจิให้อ่านได้ก่อนโดยไม่ต้องเขียนได้ร้อยละ 6.09 การสอนรากฐานตัวอักษรคันจิเพื่อให้สามารถจำตัวอักษรคันจิต่างๆ ได้ร้อยละ 6.09 ผู้สอนควรเตรียมการสอนอย่างดีและมีระบบร้อยละ 4.87 การให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนร้อยละ 3.65 การกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกร้อยละ 2.43 และเน้นการสอนตัวอักษร Hiragana และ Katakana ให้ผู้เรียนอ่านได้ร้อยละ 1.21

เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นของผู้สอนในประเทศไทยพบว่า ผู้สอนในประเทศไทยให้ความสำคัญกับจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มต้องไม่มากเกินไปร้อยละ 17.94 และการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นทักษะการฟังและการพูดเป็นอันดับแรกร้อยละ 17.94 เท่ากัน รองลงมาคือ การใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักโดยเน้นวิธีสอนแบบตรง (The Direct Method) ร้อยละ 12.82 การให้การบ้านผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 12.82 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนร้อยละ 12.82 การให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนร้อยละ 7.69 เน้นการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางร้อยละ 7.69 ผู้สอนต้องเตรียมการสอนอย่างดีและมีระบบร้อยละ 2.57 มีการประเมินผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 2.57 จัดกิจกรรมที่หลากหลายร้อยละ 2.57 และกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกร้อยละ 2.57 ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเป็นอันดับแรกร้อยละ 23.25 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนร้อยละ 11.62 มีการประเมินผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 11.62 เน้นสอนตัวอักษรคันจิเพื่อให้อ่านได้ก่อนยังไม่จำเป็นต้องเขียนได้ร้อยละ 11.62 สอนรากฐานตัวอักษรคันจิเพื่อให้สามารถจำตัวอักษรคันจิยากๆ ได้ร้อยละ 11.62 จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มต้องไม่มากเกินไปร้อยละ 6.98 เน้นการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางร้อยละ 6.98 ผู้สอนต้องเตรียมการสอนอย่างดีและมีระบบร้อยละ 6.97 การจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นทักษะการฟังและการพูดร้อยละ 4.65 กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกร้อยละ 2.57 และเน้นการสอนตัวอักษรฮิรางานะและคาตะคานะให้ผู้เรียนอ่านได้ร้อยละ 2.57

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น และเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับ มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ดำเนินการวิจัยทั้งในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้ มาจากการสุ่มแบบผสม (Multistage Sampling) โดยขั้นแรกทำการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อเลือกเขตพื้นที่ที่จะทำการศึกษา ได้เขตภาคกลางในประเทศไทยและเขตคันไซในประเทศญี่ปุ่น จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อเลือก มหาวิทยาลัย ได้มหาวิทยาลัยประเทศละ 10 แห่ง แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น และกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น โดยกลุ่มผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจะสุ่มเฉพาะผู้เรียนที่มาจากชาติซึ่ง ไม่ได้ใช้ตัวอักษรคันจิและต้องพึ่งเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับเริ่มต้น สำหรับกลุ่มผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ในประเทศไทยจะสุ่มจากผู้สอนคนไทย ส่วนในประเทศญี่ปุ่นจะสุ่มจากผู้สอนคนญี่ปุ่นเท่านั้น ได้ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย 100 คน ผู้เรียน ภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น 100 คน กลุ่มผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศ ไทย 20 คน และกลุ่มผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ แบบสอบถามผู้เรียน แบบสอบถามผู้สอน แบบสำรวจและสังเกตการ สอนในชั้นเรียน และแบบสัมภาษณ์ผู้สอน ได้ข้อมูลกลับคืนมาจากแบบสอบถามผู้เรียนใน มหาวิทยาลัยประเทศไทย 100ชุด จากแบบสอบถามผู้เรียนในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น 75ชุด ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้สอนในมหาวิทยาลัยประเทศไทย 18ชุด จากแบบสอบถามผู้สอนใน มหาวิทยาลัยญี่ปุ่น 15ชุด ข้อมูลจากแบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นใน มหาวิทยาลัยประเทศไทย 18ชุด จากแบบสำรวจและสังเกตการสอนในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นใน มหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น 15ชุด ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย ประเทศไทย 18ชุด และจากแบบสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น 15ชุด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการ ทดสอบความแตกต่างโดยค่าที (T-Test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปและข้อมูลเบื้องต้น

1. สถานภาพทั่วไปของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นพบว่า

1.1 กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 20.94 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน เหตุผลที่สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นเพราะสนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น ต้องการทำงานในบริษัทและหน่วยงานญี่ปุ่น สนใจและต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นให้เก่ง ปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยม และต้องการเรียนต่อในระดับสูงที่ประเทศญี่ปุ่น ตามลำดับ

1.2 กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 27.04 ปี ส่วนใหญ่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน เหตุผลที่สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นเพราะสนใจและต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นให้เก่ง สนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของญี่ปุ่นและสนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น ต้องการทำงานในบริษัทหรือหน่วยงานญี่ปุ่น และต้องการเรียนต่อในระดับสูงที่ประเทศญี่ปุ่น ตามลำดับ

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นพบว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 36-40 ปี มีประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่นเฉลี่ย 10.13 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สำเร็จการศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่น เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา หัวข้อที่เคยอบรมได้แก่วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น และการใช้สื่อและสื่อดิจิทัลประกอบการสอนภาษาญี่ปุ่นตามลำดับ

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 46 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่นเฉลี่ย 12.33 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สำเร็จการศึกษาด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรง ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น

1. วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแบบอย่างของพฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าไม่ปฏิบัติตามแนวคิดหลักเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ

พบว่าการปฏิบัติตามแนวคิดในเรื่อง การใช้ภาษาอื่นช่วยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอน เน้นการสอนไวยากรณ์ของภาษาก่อนเป็นสำคัญ และเน้นสอนโครงสร้างของประโยค

1.2 รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติตามรูปแบบการสอนต่างๆ รูปแบบการสอนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบซักถาม และการสอนแบบทบทวน

1.3 วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติตามวิธีการสอนต่างๆ วิธีการสอนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ สอนให้รู้และเข้าใจ กฎเกณฑ์สอนโดยใช้ภาษาอื่นสื่อสาร (ใช้ภาษาไทยสื่อสาร) และสอนให้อ่านแล้วแปลความ

1.4 เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติตามเทคนิคและกลยุทธ์ต่างๆ เทคนิคและกลยุทธ์ที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ สอนจากเรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน สำหรับเทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอน จะใช้วิธีอธิบายเนื้อหาสั้นๆ อย่างคร่าวๆ ทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอนบทเรียนใหม่ และชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของเรื่องที่จะสอน ในส่วนของเทคนิคและกลยุทธ์ขณะสอน ภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้ง จะใช้วิธีอธิบายเนื้อหา สรุปสาระสำคัญท้ายชั่วโมง และทดสอบย่อย ประเมินผลย่อย ทักษะทางภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนในประเทศไทยเน้นตามสอนก่อนหลังลำดับคือสอน ทักษะการฟังก่อนแล้วตามด้วยทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน

1.5 กิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมการสอนต่างๆ ในชั้นเรียน กิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ กิจกรรมการฟังเพลง

1.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ทำ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ การทดสอบกลางภาค การทดสอบปลายภาค และการทดสอบแต่ละครั้งเป็นครั้งคราว มีการให้คะแนนเข้าชั้นเรียน และทำการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์

1.7 พฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำบ่อยคือ การเข้าเรียนก่อนเวลาหรือทันเวลา และการเตรียมตำราและอุปกรณ์การเรียน พฤติกรรมขณะเรียนอยู่ในห้องเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับทำบ่อย เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำประจำคือ การจดบันทึกคำบรรยาย ส่วนพฤติกรรมที่อยู่ในระดับทำบ่อยคือ การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

การตั้งใจทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ ในชั้นเรียน การสอบถามเพื่อนเพื่อปรึกษเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน และการฝึกไวยากรณ์ในรูปแบบต่าง ๆ พฤติกรรมหลังเลิกเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำบ่อยคือ ตั้งใจทำการบ้านหรือแบบฝึกหัด พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้พบว่าอยู่ในระดับไม่ค่อยทำ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำระดับปานกลาง คือ การดูวิดีโอ คู่มือทบทวน คู่มือพจนานุกรม การฟังเทป ฟังเพลง ฟังรายการวิทยุญี่ปุ่น และการอ่านการ์ตูน นิตยสาร หนังสือภาษาญี่ปุ่น

1.8 พฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับทำบ่อย ในส่วนของพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับทำประจำ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้สอนทำประจำคือ การเข้าสอนตามเวลาที่กำหนด การเตรียมการสอนล่วงหน้า และการเตรียมเนื้อหาแบบฝึกหัด อุปกรณ์เพื่อใช้สอน พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับทำบ่อย เมื่อพิจารณาพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้สอนทำประจำคือ การตั้งใจสอนและพยายามชี้แนะผู้เรียน การเน้นย้ำเนื้อหาที่สอนในแต่ละชั่วโมง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหา การประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการฝึกผู้เรียนเรื่องการอ่านและการเขียน พฤติกรรมหลังเลิกสอนพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับทำบ่อย เมื่อพิจารณาพฤติกรรมหลังเลิกสอนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้สอนทำประจำคือ การตรวจการบ้านหรือแบบฝึกหัด การบันทึกข้อมูลของผู้เรียนเช่นการเข้าเรียน คะแนนสอบย่อยเป็นต้น และการทบทวนปัญหาการสอนในครั้งที่ผ่านมาและหาทางแก้ไข สำหรับพฤติกรรมเสริมการสอนพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ค่อยทำ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสริมการสอนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้สอนทำระดับปานกลางคือ เข้าร่วมประชุมสัมมนาอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น การจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน และจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับประเพณีที่เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

1.9 หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรประเภทเน้นโครงสร้างไวยากรณ์รองลงมาเป็นหลักสูตรประเภทเน้นการสื่อสาร สำหรับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่มุ่งให้ผู้หลักภาษาและการใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้ รองลงมาคือให้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้ ส่วนการใช้หลักสูตรส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน รองลงมาคือเหมาะสมกับช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้เรียน

1.10 เนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น ในมหาวิทยาลัยประเทศไทย ส่วนใหญ่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาที่มีสาระครบถ้วนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือเนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้จริง และเนื้อหาวิชานั้นกฎวैयाกรณ์ส่งเสริมให้รู้และเข้าใจภาษาญี่ปุ่นอย่างถูกต้อง ตามลำดับ

1.11 การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับไม่ใช้ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ามีการใช้สื่อการสอนในประเภทเอกสารและตำรา รูปภาพ ผู้สอนแสดงกิริยาท่าทาง เครื่องเล่นเทปและเทปบันทึกเสียงของจำลอง ของจริง รูปถ่าย และแผ่นใส

1.12 สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของผู้สอนในประเทศไทยในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่าเกือบทุกรายการอยู่ในระดับพอใช้ยกเว้นบรรยากาศของห้องเรียน ที่พบว่าอยู่ในระดับดี

1.13 ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบปัญหาในระดับมากคือ อ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้ และกลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด ปัญหาในระดับปานกลางคือ พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ เขียนตัวคันจิไม่ค่อยได้ หลักสูตรเร่งรัดเกินไป ช่วงเวลาเรียนน้อยไม่เพียงพอ ฟังภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยเข้าใจ คำศัพท์ไม่ค่อยได้ ออกเสียงภาษาญี่ปุ่นบางคำไม่ค่อยถูกต้อง ไม่เข้าใจเรื่องไวยากรณ์ เปิดพจนานุกรมโดยเฉพาะตัวคันจิได้ช้าและเสียเวลามาก ผันคำกิริยารูปต่าง ๆ ไม่ค่อยได้ และฟังคำอธิบายแล้วสรุปสาระสำคัญไม่ได้

1.14 ปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบปัญหาในระดับปานกลางเพียงสองเรื่องคือ ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของตนเอง และไม่มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอน นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้สอนในประเทศไทย พบปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นที่จัดว่าเป็นปัญหาใหญ่อันดับหนึ่งคือ ขาดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนที่ตรงรองลงมาคือปัญหาสภาพแวดล้อมหลังเลิกเรียนไม่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มมากเกินไป ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนไม่เพียงพอ ผู้เรียนไม่ค่อยฝึกฝนและทบทวนบทเรียน ผู้สอนขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม และชั่วโมงเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อรายวิชาน้อยเกินไป

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

1.15 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าผู้เรียนในประเทศไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจ เมื่อ

พิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีเพียงสองรายการเท่านั้นที่ผู้เรียนพอใจมากคือ ผู้สอนมีการเตรียมการสอน และผู้สอนมีขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบเหมาะสม สำหรับรายการอื่นๆ อยู่ในระดับพอใจเป็นส่วนมาก

1.16 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทย ในภาพรวมพบว่าผู้สอนในประเทศไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบรายการอยู่ในระดับพอใจคือ เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจสามารถตอบข้อสงสัยได้ เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เนื้อหาสาระเข้าใจง่าย เนื้อหาวิชาจัดลำดับจากง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่อง บรรยากาศของห้องเรียน วัสดุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินผลที่ใช้อยู่ จัดกิจกรรมการสอนทำให้ผู้เรียนฯ อย่างสนุก วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ใช้อยู่ และหลักสูตรเหมาะสมกับเวลา

2. วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยญี่ปุ่น พบว่า

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแบบอย่างของพฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทยญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติตามแนวคิดหลักเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น แนวคิดหลักเกี่ยวกับการสอนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ เน้นสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน เน้นการสอนแบบธรรมชาติที่ไม่เป็นรูปแบบ ไม่พูดภาษาอื่นในการสอนจะพูดเฉพาะภาษาญี่ปุ่นเท่านั้นและแสดงกิริยาท่าทางประกอบ และเน้นสอนคำศัพท์เป็นสำคัญ

2.2 รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทยญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินการตามรูปแบบการสอนต่างๆ หรือไม่ รูปแบบการสอนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบงาน และการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

2.3 วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทยญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติตามวิธีการสอนต่างๆ วิธีการสอนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ สอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว สอนโดยให้ผู้เรียนฟังแล้วพูดตาม และสอนโดยใช้การปฏิบัติและใช้กิริยาอาการประกอบ

2.4 เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศไทยญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติตามเทคนิคและกลยุทธ์ต่างๆ เทคนิคและกลยุทธ์ที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ การสอนจากเรื่องที่ใช้อยู่ไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้ และการสอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไป

หาเรื่องที่สัมผัสไม่ได้ สำหรับเทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนจะใช้วิธีอธิบายเนื้อหาสั้น ๆ อย่างคร่าว ๆ และชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของเรื่องที่สอน ในส่วนของเทคนิคและกลยุทธ์ขณะสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งจะใช้วิธีอธิบายเนื้อหา ฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน ทดสอบย่อย ประเมินผลย่อย และสรุปสาระสำคัญท้ายชั่วโมง ทักษะทางภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนเน้นตามลำดับคือ สอนทักษะการพูดก่อนแล้วตามด้วย ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน

2.5 กิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติกิจกรรมการสอนต่างๆ ในชั้นเรียน กิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การเล่นเกมบทบาทสมมติ การฟังเทป และการใช้เกมคอมพิวเตอร์

2.6 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้การสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ทำ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้การสอนที่มีการปฏิบัติชัดเจนคือ การทดสอบแต่ละครั้งเรียนเป็นครั้งคราว การทดสอบกลางภาค และการทดสอบปลายภาค มีคะแนนการเข้าชั้นเรียน คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน คะแนนการฟัง และทำการประเมินผลทั้งแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม

2.7 พฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียน พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก่อนการเข้าเรียนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำบ่อยคือ การเข้าเรียนก่อนเวลาหรือทันเวลา พฤติกรรมขณะเรียนอยู่ในห้องเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับทำบ่อย เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำประจำคือ การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน การจดบันทึกคำบรรยาย และการฝึกฝนการฟังและการพูด พฤติกรรมหลังเลิกเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำบ่อยคือ การตั้งใจทำการบ้านหรือแบบฝึกหัด การทบทวนบทเรียนครั้งที่ผ่านมา การฝึกฝนทักษะการอ่านและการเขียนเพิ่มเติม และการฝึกทักษะการฟังและการพูดเพิ่มเติม พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำบ่อยคือ การใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร การสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่น และการดูวิดีโอ ดูโทรทัศน์ ดูภาพยนตร์ญี่ปุ่น

2.8 พฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับทำบ่อย ในส่วนของพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับทำประจำ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก่อนการเข้าสอนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่

ผู้สอนทำประจำคือ การเข้าสอนตามเวลาที่กำหนด การเตรียมเนื้อหาแบบฝึกหัดอุปกรณ์เพื่อใช้สอน และการเตรียมการสอนล่วงหน้า พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนแต่ละรายการพบว่า พฤติกรรมที่ผู้สอนทำประจำคือ การตั้งใจสอนและพยายามชี้แนะผู้เรียน การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ การฝึกผู้เรียนเรื่องการฟังและการพูด การเน้นย้ำเนื้อหาที่สอนในแต่ละชั่วโมง การใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุก และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหา พฤติกรรมหลังเลิกสอนพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับทำบ่อย เมื่อพิจารณาพฤติกรรมหลังเลิกสอนแต่ละรายการพบพฤติกรรมที่ผู้สอนทำประจำคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามปัญหานอกเวลาสอนสำหรับพฤติกรรมเสริมการสอนพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ค่อยทำ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสริมการสอนแต่ละรายการ พบพฤติกรรมที่ผู้สอนทำบ่อยคือการจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน และการจัดเตรียมเทปวิดีโอภาพยนตร์ญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

2.9 หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น ในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรประเภทเน้นการสื่อสาร รองลงมาเป็นหลักสูตรประเภทเน้นโครงสร้างไวยากรณ์สำหรับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่มุ่งให้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือมุ่งให้รู้หลักภาษาและใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้ กับมุ่งให้รู้และเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น ส่วนการใช้หลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

2.10 เนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น ในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้จริง รองลงมาคือเนื้อหาวิชามีสาระครบถ้วนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเนื้อหาวิชามีสาระง่ายไปหายากมีความต่อเนื่องและเข้าใจง่ายตามลำดับ

2.11 การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับใช้ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ามีการใช้สื่อการสอนในประเภทของจริง ของจำลอง รูปภาพ รูปถ่าย แผ่นผัง แผนที่และแผนภาพ เอกสารและตำรา ผู้สอนแสดงกิริยาท่าทาง และสไลด์

2.12 สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่าเกือบทุกรายการอยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นบรรยากาศห้องเรียนที่พบว่าอยู่ในระดับดี

2.13 ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละรายการไม่พบปัญหาในระดับมาก แต่พบปัญหาในระดับปานกลางในเรื่องต่อไปนี้ ช่วงเวลาเรียนน้อยไม่เพียงพอ อ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้ เปิดพจนานุกรมโดยเฉพาะตัวคันจิได้ช้าและเสียเวลามาก หลักสูตรเร่ร่อนเกินไป อ่านภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยออก เขียนตัวคันจิไม่ค่อยได้ จำคำศัพท์ไม่ค่อยได้ พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ ผันคำกริยารูปต่างๆ ไม่ค่อยได้ เขียนภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ และฟังภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยเข้าใจ

2.14 ปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบปัญหาในระดับปานกลางคือ ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของอาจารย์ท่านอื่น ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของตนเอง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการสอน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

2.15 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ามีเพียงสามรายการเท่านั้น ที่ผู้เรียนพอใจมากคือ ผู้สอนมีการเตรียมการสอน ผู้สอนมีขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบเหมาะสม และผู้สอนติดตามความก้าวหน้าและให้คำแนะนำผู้เรียน สำหรับรายการอื่นๆ อยู่ในระดับพอใจเป็นส่วนมาก

2.16 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ามีเพียงรายการเดียวเท่านั้นที่ผู้สอนพอใจมากคือ เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจสามารถตอบข้อสงสัยได้ ส่วนรายการที่พบว่าอยู่ในระดับพอใจคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรเหมาะสมกับเวลา เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เนื้อหาวิชามีสาระเข้าใจง่าย ผู้เรียนเรียนด้วยความขยันและตั้งใจ วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ใช้อยู่ การประเมินผลที่ใช้อยู่ และบรรยากาศของห้องเรียน

3. เปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นพบว่า

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแบบอย่างของพฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นในภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สอนในประเทศไทยไม่มีการปฏิบัติตามแนวคิดหลักเกี่ยวกับการสอน ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติตามแนวคิดหลักเกี่ยวกับการสอน เมื่อพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับการสอนในแต่ละรายการ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การเน้นสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน กับการเน้นสอนคำศัพท์เป็นสำคัญ โดยผู้สอนในประเทศไทยไม่มีการปฏิบัติตามแนวคิดดังกล่าว ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติตามแนวคิดดังกล่าว

3.2 เปรียบเทียบรูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติตามรูปแบบการสอน ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่แน่ใจว่าตนปฏิบัติตามรูปแบบการสอนต่าง ๆ หรือไม่ เมื่อพิจารณารูปแบบการสอนในแต่ละรายการพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ในเรื่อง การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบสาธิต การสอนแบบซักถาม การสอนแบบทบทวน การสอนโดยผู้สอนเป็นศูนย์กลาง การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้สอนในประเทศไทยปฏิบัติตามรูปแบบการสอนดังกล่าว ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่ปฏิบัติและไม่แน่ใจว่าปฏิบัติหรือไม่ รูปแบบการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงาน การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ พบว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นปฏิบัติ แต่ผู้สอนในประเทศไม่ปฏิบัติ

3.3 เปรียบเทียบวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาวิธีการสอนในแต่ละรายการพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การสอนโดยใช้ภาษาอื่นสื่อสาร ซึ่งผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติตามวิธีการสอนนี้ ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่มีการปฏิบัติตามวิธีการสอนนี้ ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว

3.4 เปรียบเทียบเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าไม่มีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเทคนิคและกลยุทธ์การสอนในแต่ละรายการพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง สอนจากเรื่องใช้บ่อยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้ และสอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสไม่ได้ โดยผู้สอนในประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามเทคนิคและกลยุทธ์ดังกล่าว ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติ สำหรับการเปรียบเทียบเทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนในภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนในแต่ละรายการ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอนบทเรียนใหม่ ซึ่งผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่มีการปฏิบัติ ในส่วนของการเปรียบเทียบเทคนิคและกลยุทธ์ขณะสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งในภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเทคนิคและกลยุทธ์ขณะสอนภาษาญี่ปุ่นแต่ละครั้งในแต่ละรายการ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยผู้สอนในประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติน้อยกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น สำหรับการเปรียบเทียบทักษะทางภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนเน้น พบว่ามีความแตกต่างกันในสองอันดับแรกที่เน้น คือผู้สอนในประเทศไทยเน้นทักษะการฟังเป็นอันดับแรกและทักษะการพูดเป็นอันดับที่สอง ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นเน้นทักษะการพูดเป็นอันดับแรก ส่วนทักษะการฟังเป็นอันดับสอง

3.5 เปรียบเทียบกิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สอนในประเทศไทยไม่ค่อยมีการปฏิบัติกิจกรรมการสอนต่าง ๆ ในชั้นเรียน ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติ เมื่อพิจารณากิจกรรมการสอนในแต่ละรายการ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ในเรื่อง การฟังเทป การแข่งขัน การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและใช้เกมคอมพิวเตอร์ โดยผู้สอนในประเทศไทยไม่สนใจในการปฏิบัติกิจกรรมการสอนดังกล่าว ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติกิจกรรมการสอนดังกล่าวชัดเจน

3.6 เปรียบเทียบการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาการวัดผลและการประเมินผลในแต่ละรายการพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องที่น่าสนใจคือ คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน และการประเมินผลแบบอิงกลุ่ม ซึ่งพบว่าผู้สอนในประเทศไทยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ทำ ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับทำ

3.7 เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ในประเทศไทยกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนในแต่ละรายการพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียน และพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น เมื่อพิจารณาพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนแต่ละรายการพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการฝึกฝนการฟังและการพูด การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน การฝึกเขียนตัวอักษรโดยเฉพาะตัวอักษรคันจิ และการซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจ โดยผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสริมการเรียนรู้แต่ละรายการ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร การสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่น การเขียนจดหมายบันทึกใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อกับคนญี่ปุ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมสมาคมของชาวญี่ปุ่น โดยผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นอย่างชัดเจน

3.8 เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนในแต่ละรายการพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ยกเว้นพฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียนในบางรายการ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการฝึกผู้เรียนเรื่องการฟังและการพูด และการใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุก ซึ่งพบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยของผู้สอนในประเทศไทยต่ำกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น และความแตกต่างกันในเรื่องการประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอซึ่งพบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยในเรื่องนี้ของผู้สอนในประเทศไทยสูงกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นอย่างชัดเจน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

3.9 เปรียบเทียบหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียน ภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องประเภทของหลักสูตร และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรแบบเน้นโครงสร้าง ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรแบบเน้นการสื่อสาร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรใน

ประเทศไทยมุ่งให้รู้หลักภาษาและใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้เป็นสำคัญ ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นมุ่งให้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้

3.10 เปรียบเทียบเนื้อหาวิชาสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น พบว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือในประเทศไทยจะเน้นเนื้อหาวิชาที่มีสาระครบถ้วนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นส่วนใหญ่ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นจะเน้นเนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้

3.11 เปรียบเทียบการใช้สื่อการสอนในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น เมื่อพิจารณาการใช้สื่อการสอนในแต่ละรายการพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการใช้แผ่นใส ซึ่งผู้สอนในประเทศไทยใช้ ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่ใช้ และเรื่องสไลด์ซึ่งผู้สอนในประเทศไทยไม่แน่ใจ ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นใช้

3.12 เปรียบเทียบสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน ตามการรับรู้ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและแยกแต่ละรายการ

3.13 เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาญี่ปุ่นระหว่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีคะแนนระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาญี่ปุ่นแต่ละรายการพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องอ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้ กลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด ออกเสียงภาษาญี่ปุ่นบางคำไม่ค่อยถูกต้อง ไม่เข้าใจเรื่องไวยากรณ์ ฟังคำอธิบายแล้วสรุปสาระสำคัญไม่ได้ พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ และเขียนตัวคันจิไม่ค่อยได้ ซึ่งผู้เรียนในประเทศไทยมีคะแนนระดับปัญหาที่มากกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นทุกรายการ

3.14 เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการของปัญหาก็ก็น่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สอนพบว่าผู้สอน

ในประเทศไทยส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 95 มีปัญหาในการสอนภาษาญี่ปุ่น และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สอนคือ ขาดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนตรง และปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมหลังเลิกเรียนไม่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ในขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 90 ไม่มีปัญหาในการสอนภาษาญี่ปุ่น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของการสอนภาษาญี่ปุ่น พบสาระสำคัญที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

3.15 เปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย กับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการของความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง ผู้สอนติดตามความก้าวหน้าและให้คำแนะนำผู้เรียน แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและเพียงพอ ห้องเรียนมีบรรยากาศดีทันสมัย ห้องเรียนมีอุปกรณ์สื่อการสอนจำเป็นในการเรียนและมีจำนวนเพียงพอ โดยพบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวข้างต้นน้อยกว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นทุกรายการ

3.16 เปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย กับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการของความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง เนื้อหาวิชาจัดลำดับจากง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมการสอนทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุก ซึ่งผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น และพบความแตกต่างในเรื่องหลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนในประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่ำกว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

1. การรับรู้เกี่ยวกับจุดเด่นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นพบว่า ในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีจุดเด่นคือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงได้ ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ การเรียนการสอนเน้นการฝึกทักษะฟังและพูดเพื่อการสื่อสารได้ ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญมีความรู้และประสบการณ์สอนมานาน และสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกแต่ละประเทศ ผู้สอนในประเทศไทย

ยอมรับในเรื่องผู้สอนเชี่ยวชาญมีความรู้และประสบการณ์มานาน และผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงได้ อยู่ในอันดับต้น ๆ ตามลำดับ ในขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นยอมรับในเรื่องผู้เรียนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริงได้ และสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน อยู่ในระดับต้น ๆ ตามลำดับ

2. แนวคิดเรื่องความแตกต่างของการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่น ในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นของทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างกันในเรื่อง ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นสามารถสอดคล้องวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาญี่ปุ่นได้เร็วขึ้น ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีสอนแบบตรง (THE DIRECT METHOD) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนแตกต่างกัน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกแต่ละประเทศ ทั้งผู้สอนในประเทศไทยและผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นเห็นว่ามี ความแตกต่างกันในเรื่องการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นสามารถสอดคล้องวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาญี่ปุ่นได้เร็วขึ้น และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง ในขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นเห็นว่ามี ความแตกต่างกันในเรื่อง ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง และสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนแตกต่างกัน ว่ามีความสำคัญในอันดับต้น ๆ

3. ข้อเสนอแนะของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น เกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พบว่าในภาพรวมผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะที่สำคัญเรียงตามลำดับคือ ควรจัดกิจกรรมสอนที่หลากหลาย จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มต้องไม่มากเกินไป ใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียน การเรียนการสอนควรมุ่งเน้นทักษะการฟังและการพูด เน้นการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และควรมีการประเมินผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาแยกแต่ละประเทศ ผู้สอนในประเทศไทยส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 5 อันดับแรกคือ จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มต้องไม่มากเกินไป การเรียนการสอนควรมุ่งเน้นทักษะการฟังและการพูด ควรใช้ภาษาญี่ปุ่นสอนเป็นหลักโดยเน้นวิธีสอนแบบตรง (THE DIRECT METHOD) ให้การบ้านผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียน ในขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 5 อันดับแรกคือ จัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย ใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียน มีการประเมินผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เน้นการสอนตัวอักษรคันจิให้อ่านได้ก่อนโดยยังไม่จำเป็นต้องเขียนได้ และสอนรากฐานตัวอักษรคันจิเพื่อให้สามารถจำตัวอักษรคันจิยาก ๆ ได้ ตามลำดับ

สรุปสาระสำคัญของการเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น

จากผลการวิจัย พบว่า วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย กับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น เมื่อนำมาเปรียบเทียบพบข้อสรุปความแตกต่างในเรื่องต่อไปนี้

วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น	ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	ของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น
1. แนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่น ตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง	กระบวนการเรียนภาษา (Language Learning) เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาเป็นหลัก	กระบวนการรู้ภาษา (Language Acquisition) เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ไม่เน้นกฎเกณฑ์ของภาษา
2. รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น	การสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method) ได้แก่ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบซักถาม และการสอนแบบทบทวน	การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Method) ได้แก่ การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงานและการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
3. วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น	สอนโดยใช้ภาษาอื่น(ภาษาไทย)ในการสื่อสารเป็นส่วนใหญ่	สอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นประกอบกับกิริยาท่าทางการสื่อสาร
4. กิจกรรมการสอนในชั้นเรียน	ไม่มีกิจกรรมการสอนที่หลากหลายและโดดเด่น ส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนฟังเทปและบรรยายโดยผู้สอน	มีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย เช่น ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ฟังเทป เกม คอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น
5. สื่อการสอนและอุปกรณ์การเรียน	ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน แต่ผู้สอนในประเทศไทยยังนิยมใช้แผ่นใส	ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน แต่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นไม่นิยมใช้แผ่นใส
6. พฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่น พฤติกรรมก่อนการเรียน พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียน พฤติกรรมหลังเลิกเรียน พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้	ภาพรวมจะทำในระดับปานกลาง ภาพรวมจะทำในระดับต่ำบ่อย การฝึกฝนการฟังและการพูดทำปานกลาง การซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจทำปานกลาง ภาพรวมผู้เรียนทำในระดับปานกลาง ภาพรวมผู้เรียนไม่ค่อยทำ ไม่ค่อยมีโอกาสสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่น ไม่เคยใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร	ภาพรวมจะทำในระดับปานกลาง ภาพรวมจะทำในระดับต่ำบ่อย การฝึกฝนการฟังและการพูดทำประจำ การซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจทำบ่อย ภาพรวมผู้เรียนทำในระดับปานกลาง ภาพรวมผู้เรียนทำในระดับปานกลาง สนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่นบ่อย ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสารบ่อย เนื่องจากสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวก

วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น	ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	ของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น
7. พฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น พฤติกรรมก่อนการเข้าสอน พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียน พฤติกรรมหลังเลิกสอน พฤติกรรมเสริมการสอน	ภาพรวมผู้สอนทำประจำ ภาพรวมผู้สอนทำบ่อย เน้นฝึกผู้เรียนในทักษะฟังเป็นหลักพูดเป็นรอง เน้นฝึกผู้เรียนเขียนคันจิ ให้การบ้านการเขียนคันจิเป็นหลัก เทคนิคและกิจกรรมไม่หลากหลาย นำเนื้อหา ผู้สอนเป็นผู้พูด ในขณะที่ผู้เรียนจะนั่งฟังเป็นส่วนใหญ่ ทำการประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอระดับทำประจำ ภาพรวมผู้สอนทำบ่อย ลักษณะเด่นคือผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการสอนกับอาจารย์ท่านอื่นบ่อย ภาพรวมผู้สอนไม่ค่อยทำ	ภาพรวมผู้สอนทำประจำ ภาพรวมผู้สอนทำประจำ เน้นฝึกผู้เรียนในทักษะพูดเป็นหลัก ทักษะฟังเป็นเรื่องรอง ไม่เน้นให้ผู้เรียนเขียนคันจิ แต่จะสอนหลักการจำคันจิ และฝึกผู้เรียนให้ศึกษาคันจิด้วยตัวเอง เทคนิคและกิจกรรมหลากหลายเน้นเรียนอย่างสนุก กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฟังและพูดภาษาญี่ปุ่น ทำการประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอระดับปานกลาง ภาพรวมผู้สอนทำบ่อย ภาพรวมผู้สอนไม่ค่อยทำ
8. หลักสูตร	เป็นหลักสูตรแบบเน้นโครงสร้างให้รู้หลักภาษาและใช้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้	เป็นหลักสูตรแบบเน้นการสื่อสารให้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้
9. เนื้อหา	เน้นเนื้อหาสาระครบถ้วนนำไปใช้ในในชีวิตประจำวันได้	เน้นเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้
10. ปัญหาการเรียน	มีปัญหาการเรียนของผู้เรียนมากกว่า โดยเฉพาะในเรื่องอ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้และกลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด	มีปัญหาการเรียนของผู้เรียนน้อยกว่า ไม่มีปัญหาข้อใดอยู่ในระดับมาก
11. ปัญหาการสอน	มีปัญหาในเรื่องขาดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนตรงสภาพแวดล้อมหลังเลิกเรียนไม่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้อุ้ ผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาสาขาภาษาญี่ปุ่น แต่ไม่มีวุฒิทางการสอน	ไม่มีปัญหาการสอน

4. การอภิปรายผล

การอภิปรายผลจะนำเสนอการอภิปรายเฉพาะประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

4.1 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการสอนภาษาญี่ปุ่น ซึ่งพบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ มีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาอื่นช่วยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอนคือผู้สอนจะสื่อสารกับผู้เรียนด้วยภาษาไทยเพื่ออธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์และโครงสร้างประโยคให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนซึ่งเป็นแนวคิดในการสอนภาษาที่สองที่นิยมใช้กันทั่วไปแบบหนึ่ง ซึ่งเรียกตามทฤษฎีการสอนภาษาที่สองว่าเป็นแนวทางการสอนภาษาแบบการเรียนรู้ภาษา (Language Learning) คราเชน (Krashen, 1987:35-40) อธิบายแนวทางการสอนภาษาแบบการเรียนรู้ภาษาว่าเป็นวิธีการสอนภาษาที่สองที่ผู้เรียนรู้ตัว (Conscious) ว่ากำลังเรียนอะไรอยู่ ผู้สอนจะสอนกฎเกณฑ์ของภาษาเป็นหลัก ผู้เรียนจะสามารถอธิบายกฎเกณฑ์ของภาษาได้ มีความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาที่เรียน แต่ในกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้จะไม่ใช่ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ (Formal) โดยมีความเชื่อว่าคนเราทุกคนมีความสามารถจะเข้าใจภาษาและสามารถจะแสดงออกมาได้ในขณะที่แนวทางการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีแนวคิดไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้สอนในประเทศไทย คือมีแนวคิดเน้นการสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน เน้นการสอนแบบธรรมชาติที่ไม่เป็นรูปแบบและไม่พูดภาษาอื่นในการสอนจะพูดเฉพาะภาษาญี่ปุ่นเท่านั้นโดยการแสดงกิริยาท่าทางประกอบ ซึ่งก็เป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการสอนภาษาที่สองที่นิยมใช้ในปัจจุบันเช่นกัน เรียกแนวทางการสอนลักษณะนี้ว่า เป็นแนวทางการสอนภาษาแบบการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition) คราเชน (Krashen, 1987:35-40) อธิบายแนวทางการสอนภาษาแบบการเรียนรู้ภาษาว่าเป็นวิธีการสอนภาษาที่สองที่มีกระบวนการคล้ายคลึงกับการเรียนการสอนภาษาแม่ เป็นการสอนให้เรียนรู้ภาษาแบบไม่รู้ตัว ผู้เรียนจะไม่คิดว่ากำลังเรียนภาษาอยู่ เพราะมุ่งสอนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ ผู้เรียนมักไม่รู้ตัวว่าได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาแล้ว เพราะไม่มีการเน้นเรื่องกฎเกณฑ์ดังกล่าว แต่ผู้เรียนจะรู้สึกได้ถึงความถูกต้องของภาษาแม้จะไม่ได้เรียนกฎเกณฑ์โดยตรง การสอนลักษณะนี้จะมีลักษณะเป็นธรรมชาติและไม่เป็นทางการ (Informal) แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ของเทรซี เทอร์เรล (Tracy Terrel อ้างถึงในสุมิตรา อังวัฒนกุล 2535:25-26) ซึ่งมีลักษณะสำคัญพอสรุปได้คือ แนวทางการสอนแบบธรรมชาติเป็นวิธีการสอนที่เลียนแบบภาษาแม่ ต้องจัดประสบการณ์ที่จะสอนให้เด็กได้พบและคุ้นเคยกับภาษาที่สองที่ตนเรียนมากที่สุด ให้ผู้เรียนได้พบปะคลุกคลีกับเจ้าของภาษาโดยตรง ผู้สอนจะเน้นภาษาพูดเป็น

หลักสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนเคยชินกับแบบของภาษาพูดมากกว่าทักษะอื่น ๆ จะไม่พูดภาษาของผู้เรียนในห้องเรียนแต่จะใช้วิธีการออกท่าทางกิริยาและวิธีพูดซ้ำ ๆ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นจึงพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาลึกลงไปในรายละเอียดของแนวคิดการสอนแต่ละรายการ ยังเป็นการยืนยันชัดเจนยิ่งขึ้นว่าแนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนทั้งสองประเทศแตกต่างกันจริง เพราะในรายการย่อยก็ปรากฏว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นปฏิบัติชัดเจนในเรื่องเน้นภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน เน้นการสอนคำศัพท์เป็นสำคัญ เน้นการสอนแบบธรรมชาติ รวมถึงการไม่พูดภาษาอื่นในการสอนนอกจากภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่ปฏิบัติเลยในสองรายการแรก และไม่แน่ใจว่าปฏิบัติหรือไม่ในสองรายการหลัง เรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นจุดแตกต่างที่เด่นชัดประการหนึ่งของวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น การที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีแนวคิดการสอนดังกล่าวอาจมาจากสาเหตุที่จำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถพูดได้สื่อสารได้ก่อน เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้า แบบเร่งด่วน ที่ผู้เรียนกำลังเผชิญขณะอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ขณะที่ความจำเป็นเฉพาะหน้าเร่งด่วนดังกล่าวไม่มีในประเทศไทย อีกสาเหตุน่าจะมาจากความเคยชินของวัฒนธรรมการสอนแบบไทย ๆ ที่ถ่ายทอดมาจากการสอนวิชาอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเหมาะสมกับบางลักษณะวิชา แต่อาจไม่เหมาะสมกับการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาญี่ปุ่นก็ได้

4.2 จากผลการวิจัย เกี่ยวกับ รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่น พบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ยึดปฏิบัติคือรูปแบบ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบซักถาม การสอนแบบทบทวน รูปแบบการสอนดังกล่าวนี้เป็นรูปแบบการสอนที่ผู้สอนเป็นผู้เตรียมเนื้อหา จัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรม รวมทั้งการวัดและประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งวรภรณ์ สุนาลัย (2535: 80) จัดรูปแบบการสอนต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้น นี้ว่าเป็นรูปแบบการสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method) เป็นรูปแบบการสอนดั้งเดิมที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมานานแล้ว ทั้งการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบซักถาม การสอนแบบทบทวน ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้วางแผนการสอน ควบคุมเนื้อหา วัดผลและดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ โดยทั่วไปมักเป็นการสื่อสารทางเดียว คือ จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน โดยผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อยมาก ผู้เรียนไม่มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองได้เท่าที่ควร และสอนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน แต่รูปแบบการสอนที่ผู้สอนในประเทศไทยยึดถือปฏิบัติอยู่นี้มีจุดเด่นที่สำคัญคือ ในการสอนภาษาซึ่งประกอบด้วยทักษะ ฟัง

พูด อ่าน เขียน ผู้สอนคนเดียวสามารถสอนได้ทั้ง 4 ทักษะ เน้นการให้ความรู้เป็นหลัก ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระต่างๆ ในบทเรียน เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้เวลาน้อยเมื่อเทียบกับวิธีสอนแบบอื่นๆ และเนื่องจากส่วนใหญ่จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นต่อชั้นเรียนในประเทศไทยมีจำนวนมาก ดังนั้น รูปแบบการสอนที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ยึดปฏิบัติจึงเหมาะสมกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ยึดปฏิบัติคือรูปแบบการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงาน และการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ รูปแบบการสอนดังกล่าวนี้เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้เองค้นหาความรู้เองโดยเน้นความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างของบุคคลเป็นสำคัญ ผู้สอนเป็นผู้ดูแล แนะนำ คอยให้ความรู้อย่างใกล้ชิด ซึ่งวรภรณ์ สุนาลัย (2535: 80) จัดรูปแบบการสอนดังกล่าวนี้ ว่าเป็นรูปแบบการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Method) เป็นรูปแบบการสอนที่นิยมใช้กันแพร่หลายในปัจจุบัน ในสถานการณ์จริงในชั้นเรียน การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงานเป็นวิธีการจัดผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติโดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดหัวข้อเรื่อง ปัญหาต่างๆ หรือสถานการณ์ให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนเตรียมการล่วงหน้าเพื่อแสดงกิจกรรมที่สมมติขึ้นมา (วรภรณ์ สุนาลัย 2535: 88) นอกจากนี้ผู้เรียนก็สามารถแสดงบทบาทสมมติในชั้นเรียนโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้ามาก่อนก็ได้ (วาริ ธีระจิตร 2534 : 186) การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เป็นรูปแบบการสอนที่ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการวัดผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความสนใจและความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีผู้สอนให้คำปรึกษาและแนะนำ ผู้เรียนได้ทราบผลทันทีที่เรียนจบ (ทศนา เขมมณี 2545: 374) ทั้งรูปแบบการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติและแบบศูนย์การเรียนรู้ เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้เวลาเตรียมการสอน และการสอนมากพอสมควร หากผู้เรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมากรูปแบบนี้จะไม่เหมาะสม แต่เนื่องจากผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีจำนวนไม่มาก รูปแบบการสอนนี้จึงใช้กันแพร่หลายมากในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร แต่วิธีการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารต้องการผู้สอนที่มีความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจภาษา การจัดกิจกรรม และการสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนให้เหมือนจริง (สุมิตรา อังวัฒนกุล 2535: 116-118) และจากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย มีความแตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยึดแนวการสอนตามทฤษฎีกระบวนการเรียนภาษา (Language Learning) ซึ่งเป็นการเรียนภาษาเพื่อความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และโครงสร้างประโยค ดังนั้น รูปแบบการสอนจึงควรเป็นรูปแบบการสอนที่ผู้สอนเตรียมเนื้อหาจัดการเรียนการสอน กิจกรรม และ

ประเมินผลเอง ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสม คือ การบรรยายไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาด้วยภาษาของผู้เรียน ประกอบการสอนแบบสาธิต และทบทวนบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำบทเรียนได้ และซักถามเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นรูปแบบการสอนดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยเวลาที่ผู้สอนกำหนด ไม่เน้นความสามารถในการสื่อสาร แต่เน้นความรู้ความสามารถในรูปแบบของภาษา ส่วนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นยึดแนวการสอนตามทฤษฎีกระบวนการรู้ภาษา (Language Acquisition) คือ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษา ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) โดยเน้นกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด ฝึกในลักษณะทักษะสัมพันธ์ (Integrated Skills) โดยผู้สอนเป็นผู้นำกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกการสนทนา ให้ผู้เรียนมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันในหลายลักษณะ เช่น เป็นคู่ เป็นกลุ่ม เป็นต้น (สุมิตรา อังวัฒนกุล 2535: 111-112)

4.3 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นซึ่งพบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีจุดที่แตกต่างกันคือ ภาษาที่ใช้ในการสอน กล่าวคือผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยึดแนวทางการสอนตามกระบวนการเรียนภาษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์และโครงสร้างอย่างลึกซึ้ง จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นสื่อในการถ่ายทอด ซึ่งข้อดีของวิธีการสอนแบบไวยากรณ์ คือ ประหยัดเวลาในการสอน เพราะใช้ภาษาของผู้เรียน (ภาษาไทย) ในการอธิบาย ผู้เรียนเข้าใจง่าย เหมาะกับชั้นเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนมาก เพราะเป็นการสอนแบบบรรยาย ผู้เรียนจะมีความสามารถในการทักษะการอ่านและการแปลดี ส่วนข้อจำกัดได้แก่ ผิดหลักธรรมชาติของภาษา เพราะไม่ได้เน้นทักษะการฟังและการพูดซึ่งเป็นทักษะที่ต้องสื่อสารกันในชีวิตจริง นอกจากนี้การท่องจำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ก็น่าเบื่อหน่าย (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532:32-33) วิธีการสอนแบบการเรียนรู้กฎเกณฑ์นี้จัดเป็นการสอนแบบเน้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory Method) มุ่งที่จะพัฒนาความสามารถในการเข้าใจภาษาเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และเข้าใจระบบภาษาให้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดความเข้าใจเสียก่อนแล้วจึงนำไปใช้ได้ ซึ่งวิธีสอนแบบนี้ คือ จะใช้ได้ผลดีกับผู้เรียนที่เก่งและมีสติปัญญาดี นอกจากนี้วิธีนี้ผู้สอนจะต้องเตรียมตัวสอนมาอย่างดีจึงจะได้ผล (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535:65-68) ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นยึดแนวทางการสอนตามกระบวนการรู้ภาษา เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คือสามารถพูดโต้ตอบได้โดยไม่เน้นเรื่องกฎเกณฑ์ของภาษา เป็นแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงยึดหลักไม่พูดภาษาของผู้เรียน จะสื่อสารกับผู้เรียนโดยภาษาที่ผู้เรียนเรียนซึ่งก็คือ

ภาษาญี่ปุ่นประกอบการแสดงท่าทาง กริยาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนรู้ภาษาและสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ วิธีการสอนภาษาแบบเน้นการสื่อสารที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นใช้อยู่ขณะนี้จัดว่าเป็นวิธีการสอนแบบตรง(The Direct Method) เป็นวิธีการสอนที่เน้นการฟังและการพูด โดยไม่ใช้วิธีการแปลเป็นภาษาของผู้เรียน เน้นการใช้ภาษาที่ต้องเรียนเป็นสื่อในการสอนในห้องเรียน สอนโดยผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษานั้น หรือผู้ที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532:35-36) ข้อดีของวิธีการสอนแบบนี้คือ จากการที่ต้องใช้ภาษาที่เรียน (คือภาษาญี่ปุ่น) เป็นหลักในการสอนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษานั้น ช่วยให้ผู้เรียนฟังและพูดได้ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีของการเรียนการอ่านและการเขียน ช่วยให้ผู้เรียนคุ้นกับภาษาที่เรียนได้เร็ว ส่วนข้อจำกัดก็คือหาผู้สอนที่ชำนาญได้ยาก ล้นเปลืองเวลาในการสอนเพราะต้องเสียเวลาอธิบายชี้แจงมากขึ้น ผู้เรียนต้องเรียนต้องมีจำนวนน้อย หากผู้เรียนมากผู้สอนจะไม่สามารถดูแลและฝึกได้อย่างทั่วถึง (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535:53-54)

4.4 ในเรื่องเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่น จากผลการวิจัยพบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น สอนจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก เรื่องใกล้ตัวไปหาเรื่องไกลตัว เรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาต่างประเทศตั้งแต่ระดับต้น ควรเน้นเนื้อหาจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก เรื่องใกล้ตัวรอบๆตัวผู้เรียนไปหาเรื่องไกลตัวซึ่งสอดคล้องกับการจัดลำดับขั้นของสิ่งที่เรียน (บำรุงกลัดเจริญ 2527: 138) การจัดลำดับการเรียนการสอนภาษา(จิราภา งามลักษณ์ 2525: 148) และหลักการสอนทั่วไปที่สุพิน บุญชูวงศ์ (2534) กล่าวไว้ เพื่อง่ายต่อการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษา ซึ่งเทคนิคการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นในภาพรวม มีเทคนิคการสอนที่ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเทคนิคและกลยุทธ์การสอนในรายละเอียดแต่ละรายการพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องสอนจากเรื่องใช้บ่อยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้ และสอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสไม่ได้ โดยผู้สอนในประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามเทคนิคและกลยุทธ์ดังกล่าว ขณะที่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติ ความแตกต่างตรงนี้เป็นสิ่งยืนยันชัดเจนว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมองเรื่องที่ต้องได้เป็นรูปธรรมเป็นสิ่งสำคัญ นำเรื่องที่จับต้องได้ คือ เรื่องที่ใช้บ่อย เรื่องที่สัมผัสได้มาสอนก่อน ซึ่งน่าจะตรงประเด็นตามความต้องการของผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นที่กำลังเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาโดยตรงอยู่ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนนำภาษาที่ใช้ไปสื่อสารพูดใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการฝึกฝนแล้วนำไปใช้จริงย่อมเกิดประโยชน์โดยตรงต่อ

ผู้เรียน ในขณะที่การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีเทคนิคและกลยุทธ์ที่แตกต่างกันเล็กน้อย ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้ภาษาญี่ปุ่นยังไม่มีนั่นเอง

เทคนิคและกลยุทธ์ก่อนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่น จากผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการเตรียมตัวก่อนการสอนดังนี้ คือ ทบทวนบทเรียนเก่าก่อนสอนบทเรียนใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนทราบพฤติกรรมการเรียนรู้เดิมจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องใหม่ ซึ่งแจ่มชัดมุ่งหมายของบทเรียนใหม่ และอธิบายบทเรียนใหม่อย่างคร่าวๆก่อนการสอนจริง ซึ่งทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นได้ยึดหลักปฏิบัติดังกล่าวก่อนการสอนทุกครั้ง นอกจากนี้ในการสอนแต่ละครั้งทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นต่างก็ยึดปฏิบัติ คือ ดำเนินการสอนโดยอธิบายเนื้อหา ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน สรุปบทเรียนท้ายชั่วโมง และทดสอบย่อยเพื่อประมวลผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก 10 ประการในการเตรียมการสอนว่าด้วยการเตรียมตัวผู้สอนก่อนสอนที่บำรุง กลัดเจริญ (2527) กล่าวไว้

จากผลการวิจัยเทคนิคและกลยุทธ์ในการสอนแต่ละครั้งของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นในเรื่องของการฝึกทักษะผู้เรียนในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นการฝึกทักษะการฟังเป็นอันดับแรก แล้วจึงตามด้วยทักษะ การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ภาษาด้วยวิธีการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Cognitive Theory) และแนวการสอนแบบ The aural-oral approach ซึ่งมีแนวทางความเชื่อว่าการสอนภาษาต่างประเทศจะเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของภาษาและธรรมชาติของการเรียนการสอนภาษา กล่าวคือ ภาษาเป็นเรื่องของมนุษย์จะต้องมีการพูดและการฟัง ดังนั้นธรรมชาติของการเรียนการสอนภาษาคือ ควรสอนการฟังก่อนการพูด ลำดับของการเรียนการสอนภาษาควรจะเป็นการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน (จิราภา งามลักษณ์, 2525) ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นจะเน้นฝึกทักษะการพูดเป็นอันดับแรกแล้วจึงตามด้วยทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ภาษาด้วยวิธีการสอนแบบตรง (The Direct Method) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เน้นการพูดให้ผู้เรียนพูดได้ คล่องโดยผู้เรียนจะเริ่มต้นด้วยการฝึกเลียนเสียง ฝึกแยกเสียงก่อน จากนั้นผู้เรียนจึงฝึกฟังความหมายในประโยค ผู้เรียนจะเป็นผู้สรุปเกณฑ์ของภาษาด้วยตนเอง และฝึกโครงสร้างของภาษาจากการฝึกพูด ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีของการเรียนการอ่านและการเขียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องเป็นเจ้าของภาษา หรือ ผู้ที่มีความถนัดในภาษาที่สอน (อรุณี วิริยะจิตรา 2532 : 35-36)

4.5 จากการวิจัยเรื่องกิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในการสอนทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเป็นแนวคิดที่เน้นการเรียนรู้เพื่อการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามไวยากรณ์และโครงสร้างภาษา ด้วยเหตุนี้วิธีการสอนจึงเน้นการบรรยายภาษาที่ใช้ในการสอนคือ ภาษาของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ดังนั้นการใช้กิจกรรมอื่นๆจึงไม่มีความจำเป็นเท่าที่ควร ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ ยึดแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในแนวคิดนี้ จึงเน้นการทำกิจกรรมต่างๆทั้งที่เป็นกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น เกม การแสดงบทบาทสมมติ การเรียนจากศูนย์การเรียนรู้ การเรียนกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงให้มากที่สุด (สุมิตรา อังวัฒนกุล 2535: 107-111) และเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยทางหนึ่ง และเนื่องจากการสอนภาษาตามแนวคิดนี้เป็นวิธีการสอนแบบตรง (The Direct Method) ผู้สอนจะต้องเป็นเจ้าของภาษาหรือผู้มีความถนัดในภาษาที่สอน ดังนั้นกิจกรรมการสอนต่างๆ ในชั้นเรียนจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สองนั้นจะบรรลุเป้าหมายได้จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือ กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศเห็นพ้องกันว่า กิจกรรมเป็นหัวใจของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไว้ดังนี้คือ กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา กิจกรรมช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา กิจกรรมช่วยให้การเรียนภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ และกิจกรรมช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษามากขึ้น (สุมิตรา อังวัฒนกุล 2535: 121-122)

4.6 สำหรับการวัดผลและการประเมินผลการเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นใช้อยู่ เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนภาษาญี่ปุ่นโดยการทดสอบหลากหลายวิธีคือการทดสอบกลางภาค ทดสอบปลายภาค ทดสอบแต่ละครั้งเรียนเป็นครั้งคราว ลักษณะของการทดสอบดังกล่าวมานี้ จัดเป็นการวัดผลอย่างเป็นทางการโดยใช้แบบสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้น (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2524 : 191-192) แบบสอบที่ผู้สอนภาษานิยมใช้กัน คือ แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษา (Achievement Test) เป็นการวัดความรู้เนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้ว เพื่อทดสอบว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนหรือไม่ อาร์เธอร์ ฮิวส์ (Arthur Hughes : 1989 : 9-14) กล่าวว่า แบบสอบที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษาแยกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ แบบสอบกลางภาคและปลายภาค (Midterm and Final Achievement Test) เป็นแบบสอบที่ใช้เมื่อผู้เรียนได้เรียนรายวิชา

นั้นๆ ไประยะหนึ่งก็จะทำการทดสอบกลางภาค และเมื่อผู้เรียนได้เรียนจบรายวิชานั้นๆ ก็จะทำการทดสอบอีกครั้งเป็นการทดสอบปลายภาค เนื้อหาของแบบสอบจะสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนและสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นต่างก็ดำเนินการวัดและประเมินผลตามหลักวิชาการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี ส่วนแบบสอบอีกลักษณะที่ผู้สอนภาษานิยมใช้คือ แบบสอบวัดความก้าวหน้า (Progress Achievement Test) เป็นแบบสอบถามที่มีจุดประสงค์วัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามเนื้อหาและจุดประสงค์รายวิชาเช่นกัน แต่การทดสอบจะทำหลายๆ ครั้ง คะแนนที่เพิ่มขึ้นในการทดสอบแต่ละครั้งจะแสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับแนวทงมาตรฐานของการวัดและประเมินผลที่นิยมปฏิบัติกัน นอกจากนี้ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยญี่ปุ่นก็นิยมใช้แบบสอบก่อนการเรียน เป็นแบบสอบเพื่อจัดระดับผู้เรียนให้อยู่ในโปรแกรมหรือชั้นเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถทางภาษา และเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน การวัดประเมินผลดังกล่าวที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นยึดปฏิบัติอยู่นับว่าสอดคล้องกับหลักการวัดและประเมินผลที่เรียกว่า การวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) สุไร พงษ์ทองเจริญ (2524 : 231-232) โดยสรุปทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นวัดผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเหมือนกันคือ มีการวัดผลก่อนการเรียน (Pre-test) เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียน การวัดผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน และการวัดผลหลังเรียน (Summative Evaluation) เพื่อตรวจสอบผลการเรียนทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งผลจากการวัดและประเมินผลดังกล่าว ผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปได้ (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2541)

การประเมินว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนตามหลักสูตรหรือไม่ จะพิจารณาจากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยผู้สอนกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้าว่าผู้เรียนทำได้ระดับใดจึงจะถือว่าผ่านรายวิชานั้น การประเมินผลแบบนี้เรียกว่า การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-referenced measurement) จากผลการวิจัย พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ยึดการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ มุ่งที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถหรือไม่สามารถทำอะไรได้บ้าง มิได้ตีความหมายของคะแนนในแง่การเปรียบเทียบกับคะแนนของเพื่อนร่วมชั้น ฉะนั้นการวัดผลแบบอิงเกณฑ์มุ่งผลักดันให้เกิดการเรียนรู้แบบเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ไพฑูริย์ สินดารัตน์, 2522:228-230) นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลอีกแบบที่ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ของการเรียนโดยอิงกับเกณฑ์มาตรฐานสัมพันธ์หรือพฤติกรรมของกลุ่มผู้เรียนเป็นสำคัญเรียกการประเมินผลแบบนี้ว่า การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced Measurement)

(ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2522:230) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่ใช้การประเมินผลแบบผสมผสานทั้งการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ และแบบอิงกลุ่ม ซึ่งการประเมินผลแบบอิงกลุ่มนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความแตกต่างระหว่างผู้เรียนและเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบแข่งขันระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง ซึ่งสุไร พงษ์ทองเจริญ (2524 : 231-232) ได้กล่าวถึงการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่มว่า มีความสำคัญและมีบทบาทแตกต่างกัน และไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ในรายละเอียดแต่ละรายการ พบรายการที่น่าสนใจที่มีความแตกต่างกันชัดเจนก็คือในเรื่องการประเมินผลแบบอิงกลุ่ม ซึ่งพบว่าผู้สอนในประเทศไทยไม่ปฏิบัติ แต่ผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติ ย่อมแสดงให้เห็นว่าแนวทางวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมินผลของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นนั้น มีความเข้มข้นมากกว่าประเทศไทย เพราะต้องมีการแข่งขันกันภายในกลุ่มด้วย ตรงจุดนี้น่าจะเป็นแรงกระตุ้นสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้ผลการเรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นได้ผลดี เพราะผู้เรียนจะต้องขวนขวายตื่นตัวต่อการเรียนอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากต้องแข่งขันกับคนอื่นด้วยนั่นเอง

4.7 ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น พบว่า ระดับความถี่ในการปฏิบัติของพฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมของผู้เรียนทั้ง 2 ประเทศมีระดับความถี่ในการปฏิบัติพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียด พบว่า พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียน และพฤติกรรมเสริมการเรียนมีระดับความถี่ในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ในส่วนของพฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียนอาจเห็นความแตกต่างไม่ชัดเจน แต่พฤติกรรมเสริมการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องของโอกาสในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร โอกาสการสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่น โอกาสการเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมและสมาคมของคนญี่ปุ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณีญี่ปุ่น เหตุที่พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นแตกต่างกันนั้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการเรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้เรียนที่เรียนในประเทศญี่ปุ่นได้เรียนกับผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาทุกคนตั้งแต่ระดับเริ่มต้น ผู้เรียนที่เรียนในประเทศญี่ปุ่นได้สัมผัสกับเหตุการณ์จริง เมื่อผู้สอนยกตัวอย่างสภาพแวดล้อมรอบๆตัวก็เอื้อกับการได้ใช้ภาษาญี่ปุ่น ส่วนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ได้เรียนกับผู้สอนที่เป็นคนไทย จะมีผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาบ้างก็ต่อเมื่อได้เรียนวิชา

ภาษาญี่ปุ่นในระดับที่สูงขึ้น ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับเหตุการณ์จริง ผู้สอนจะใช้สื่อการสอนประเภทภาพเพื่อประกอบการอธิบาย สภาพแวดล้อมก็ไม่เอื้อกับการได้ใช้ภาษาญี่ปุ่น ไม่มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน จะมีโอกาสพูดคุยภาษาญี่ปุ่นกับผู้สอนก็เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น บรรยากาศของการเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ดังที่สุไร พงษ์ทอง เจริญ (2526:14-19) กล่าวถึงองค์ประกอบทางพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง พอสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องได้ว่า ผู้เรียนควรต้องคลุกคลีกับการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างจริงจังต่อเนื่องกันจึงจะได้ผล ที่ไม่ได้ผลเพราะมีเวลาเรียนน้อย มีเวลาปิดภาคที่ต้องตัดขาดจากการเรียน ในเวลาเรียนครูบางคนก็ใช้ภาษาไทย ระยะเวลาที่ผู้เรียนมีโอกาสคลุกคลีกับภาษาต่างประเทศจึงยิ่งลดน้อยลงลงไปอีก นอกจากนี้การเรียนในประเทศไทยซึ่งผู้เรียนไม่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารเลย ส่วนใหญ่จึงขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้การเรียนไม่ได้รับผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สมยศ เม่นแยม (2543:138) ซึ่งเสนอแนะพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศให้ได้ผลดี ผู้เรียนควรปฏิบัติได้ดังนี้ ต้องพร้อมที่จะฝึกฝนด้วยตนเอง อย่าไปหวังพึ่งครู ไม่ท้อแท้กับความยุ่งยากในกฎเกณฑ์ของภาษา พยายามคิดเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียน แสดงออกทั้งกิริยาท่าทาง วัฒนธรรม ด้วยบทบาททำทีของเจ้าของภาษานั้น ๆ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นย่อมส่งผลให้พฤติกรรมของผู้เรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน

4.8 ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น พบว่า พฤติกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีพฤติกรรมการสอนที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ พฤติกรรมก่อนเข้าสอนได้แก่ การเตรียมการสอนล่วงหน้า เตรียมเนื้อหา การสอน เตรียมแบบฝึกหัดและอุปกรณ์เพื่อใช้สอน เตรียมวิธีการสอนและกิจกรรมการสอน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ทำให้การสอนประสบผลสำเร็จโดยจิราภางามลักษณ์ (2525) กล่าวไว้ว่า การเตรียมการดังกล่าวข้างต้น เป็นขั้นแรกของการเตรียมการสอนภาษา ผู้สอนควรจัดเตรียมบทเรียนและแบบฝึกหัดที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้ และผู้สอนควรจะใช้วิธีการสอนหลายๆ วิธีนี้มาผสมผสานกัน ไม่ควรใช้วิธีการสอนแบบเดียวกันทุกครั้ง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเบื่อการเรียน

พฤติกรรมขณะสอนในห้องเรียนที่น่าสนใจได้แก่ การตั้งใจสอนและพยายามชี้แนะผู้เรียน การเน้นย้ำเนื้อหาที่สอนในแต่ละชั่วโมงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหา การฝึกทักษะผู้เรียนทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และการใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุก พฤติกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับคำแนะนำของ จิราภางามลักษณ์ (2525) ที่กล่าวถึง พฤติกรรม

สอนภาษาว่าจะต้องจัดลำดับจากการสอนในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้ว เพื่อที่จะเรียนรู้สิ่งที่ยังไม่รู้ ควรสอนจากสิ่งที่ย้ายไปสู่สิ่งที่ยากกว่า และการแบ่งส่วนการสอน ในชั่วโมงสอนควรแบ่งส่วน การสอนในทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ของการเรียนรู้ให้เหมาะสม ส่วนพฤติกรรมหลังเลิกสอน ที่น่าสนใจได้แก่ การตรวจการบ้านตรวจแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ ทบทวนปัญหาการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหานอกเวลาสอน และบันทึกข้อมูลของ ผู้เรียนอยู่เป็นประจำ เพื่อทำให้พฤติกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและพัฒนาดีขึ้น ใน ส่วนของพฤติกรรมเสริมการสอนนั้นเป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนทำขึ้นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียน ของผู้เรียนซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้สอนควรปฏิบัติ เมื่อพิจารณาพฤติกรรม การสอนในรายละเอียดแต่ละรายการ พบรายการที่น่าสนใจซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 คือการฝึกผู้เรียนเกี่ยวกับการพูดและการฟัง และการใช้เทคนิคการสอนทำให้ เรียนอย่างสนุก ซึ่งพบว่าผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับทั้งสองเรื่องมากกว่าผู้สอนใน ประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี วิริยะจิตรา (2532:101-102) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมผู้สอนใน การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศว่า ผู้สอนควรลดการใช้ภาษาของตนในชั้นเรียนลง และให้ ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนให้มากที่สุด นอกจากนี้ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศใน ห้องเรียน ให้ผู้เรียนมีความอยากเรียน มีบรรยากาศผ่อนคลายและเป็นกันเอง

4.9 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น สำหรับผู้เริ่มเรียน ภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอน ภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องประเภทหลักสูตร โดยหลักสูตร การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรประเภทเน้นโครงสร้าง มีวัตถุประสงค์ มุ่งให้รู้หลักภาษาและใช้หลักภาษาเบื้องต้นได้ ในขณะที่หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศ ญี่ปุ่นเป็นหลักสูตรประเภทเน้นการสื่อสาร มีวัตถุประสงค์มุ่งให้สามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่น ในชีวิตประจำวันได้ นับเป็นอีกข้อค้นพบหนึ่งที่แสดงให้เห็นชัดเจนมากขึ้นในแง่มุมวัฒนธรรม การสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นที่มีความแตกต่างกัน และความแตกต่าง นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่นำเสนอมาก่อนหน้านี้เกี่ยวกับแนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่น รูปแบบ การสอน วิธีการสอน และกิจกรรมการสอน ของทั้งสองประเทศที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งความ แตกต่างที่พบเป็นเรื่องที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน มีแนวทางของความแตกต่างไปในทิศทางเดียวกันด้วย

ลักษณะหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยที่เป็นหลักสูตรประเภทเน้น โครงสร้างนั้น อัลเลน (Allen, 1987) อธิบายลักษณะของหลักสูตรประเภทนี้เรียกว่า เป็นหลักสูตร ที่มุ่งเน้นไวยากรณ์และลักษณะของภาษาให้ความสำคัญที่การเรียบเรียงการสอนไปตามลำดับ กฎเกณฑ์ของภาษา นอกจากนี้ ริชาร์ด นอสส์ และ ทีเอส ร็อกเจอร์ (Richard Noss and TS

Rodger, 1983) ยังพูดถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเชิงโครงสร้างว่า มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การวิเคราะห์ไวยากรณ์ของภาษาที่เรียน และผู้เรียนจะต้องแสดงความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ในสภาพต่าง ๆ ของภาษาที่เรียนมา ส่วนลักษณะหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่พบว่าเป็นหลักสูตรประเภทเน้นการสื่อสารนั้น อัลเลน (Allen, 1987) เรียกหลักสูตรเน้นการสื่อสารนี้ว่า เป็นหลักสูตรประเภทปราศจากการวิเคราะห์ (Non-analytic) มุ่งเน้นการใช้ภาษาที่ไม่ต้องมีการวิเคราะห์เลยเป็นภาษาแบบธรรมชาติ ถือว่าเป็นการสื่อสารอย่างเต็มรูปแบบมีจุดมุ่งหมายจัดให้มีการปฏิบัติในรูปของการสื่อสารเหมือนจริงและเป็นธรรมชาติ หลักสูตรประเภทที่มีหลักการตรงกันข้ามกับการสอนแบบเดิม หลักสูตรนี้มีแนวคิดที่ภาษาเป็นส่วนของการพัฒนาสังคมและพัฒนาตัวผู้เรียนเอง และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ภาษาที่เรียนทั้งหมดไปใช้ได้จริงในสภาพต่าง ๆ ที่ต้องการ ริชาร์ด นอสส์ และทีเอส ร็อกเจอร์ (Richard Noss and TS Rodger, 1983) กล่าวถึงหลักสูตรเชิงการสื่อสารว่า มุ่งเน้นที่การแลกเปลี่ยนการสื่อสารมากกว่าที่จะสนใจรูปของภาษาหรือสภาพการณ์จากที่กล่าวมานี้จะเป็นข้อยืนยันได้อีกประเด็นหนึ่งว่า หลักสูตรที่มีแนวทางของหลักสูตรต่างกัน ย่อมขัดเกลาผู้เรียนให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ผลลัพธ์แตกต่างกันด้วย ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างการเรียนการสอนในประเทศไทยกับการเรียนการสอนในประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างกันด้วย

4.10 ในเรื่องเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียน ก็พบว่ามี ความแตกต่างกันเล็กน้อยระหว่างการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น โดยมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจะเน้นเนื้อหาวิชาประเภทให้มีสาระครบถ้วนนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ในขณะที่มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นจะเน้นเนื้อหาวิชาประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้สามารถพูดสื่อสารได้ เรื่องของเนื้อหาวิชานี้เป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาจากหลักสูตร เพราะเนื้อหาวิชาเป็นส่วนประกอบของหลักสูตร หลักสูตรกำหนดแนวทางและประเภทของหลักสูตรเป็นชนิดใด เนื้อหาที่จะมีลักษณะที่ต้องสอดคล้องกับแนวทางและประเภทของหลักสูตร ดังที่ชาญชัย อาจินสมาจาร (2537: 48-49) กล่าวว่า “เนื้อหาเป็นองค์ประกอบแรกของหลักสูตร เนื้อหาจะกำหนดลักษณะและประเภทของประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะให้กับนักเรียน ตลอดจนเครื่องมือประเมินผลที่จะใช้ นอกจากนี้เนื้อหายังกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภทที่ครูจัดให้มี” ด้วยเหตุที่หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีความแตกต่างกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น จึงเป็นธรรมดาที่เนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นย่อมมีความแตกต่างกันในแง่มุมมองของวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาด้วย แม้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเนื้อหาวิชาจะมีความแตกต่างกัน แต่สาระของเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ยังมีการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน ดังตัวอย่างสาระของเนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ที่ปรากฏในเอกสารประกอบการสอนภาษาญี่ปุ่น 1 (สมพร โกมารทัต, 2545) เอกสารคำสอนภาษาญี่ปุ่น 2 (สมพร โกมารทัต, 2546) และเอกสารประกอบการสอนภาษาญี่ปุ่น 3 (สมพร โกมารทัต, 2546) มีสาระสำคัญของเนื้อหาที่สอนสรุปหัวข้อเนื้อหาได้ดังนี้ ตัวอักษรฮิรางานะ ตัวอักษรคาตากานะ คำบ่งชี้ คำแสดงคำถาม จำนวน ตัวอักษรคันจิ คำลักษณะนาม คำช่วย คำกริยา ประโยครูปแบบต่าง ๆ การเชื่อมประโยค ประโยคเปรียบเทียบ คำสันธาน คำวิเศษณ์ คำกริยาช่วย และคำประสม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญของเนื้อหาที่สอนในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนที่มหาวิทยาลัยคานาซาวา แห่งประเทศญี่ปุ่นเช่นกัน (Kanazawa University, 2004)

4.11 ในเรื่องของการใช้อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอนในชั้นเรียนจากผลการวิจัยพบว่า การใช้อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอนระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทย กับผู้สอนในมหาวิทยาลัยประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือผู้สอนในประเทศไทยมีค่าคะแนนพฤติกรรมแสดงออกมาในระดับว่าไม่ใช่ ขณะที่ค่าคะแนนพฤติกรรมของผู้สอนในประเทศญี่ปุ่นเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์หรือสื่อการสอนแสดงออกมาในระดับใช่ อันเป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจน ในทางวิชาการแล้วเรื่องของอุปกรณ์หรือสื่อการสอนถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งเรื่องหนึ่งของผู้สอนที่ต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอน กาญจนา ปราบพาล (2532:168-169) กล่าวถึงการสอนที่สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนซึ่งเป็นการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง เช่นเดียวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ว่าต้องใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น กิดานันท์ มลิทอง (2540:79) กล่าวถึงความสำคัญของอุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอนว่า “เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี” จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงแสดงให้เห็นได้ว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นประสบความสำเร็จได้ผลดีนั้น การรู้จักใช้อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอนช่วยในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีความสำคัญ เป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมประเภทหนึ่งที่มีความแตกต่างจากการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยที่ไม่ค่อยนิยมใช้อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอนช่วยในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

4.12 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนตามการรับรู้ของผู้สอนระหว่างผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นพบว่ามีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้เรียน พบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพของสิ่งแวดล้อมในการเรียนในระดับที่

แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนในระดับดี ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย มีการรับรู้ในระดับพอใช้ ศรีวิไล พลมณี (2545 : 188) กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนว่า การเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมเป็นตัวสนับสนุนการเรียนรู้ภาษา การสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนก็ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีผลที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับวารการณ สุณาลัย (2535 : 72-73) ที่กล่าวว่า ในการจัดบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแนวคิดต่างๆ ตามหลักสูตรที่กำหนดได้ นอกจากนี้บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กีนาวงศ์ (2527 : 258-261) ได้กล่าวถึงอุปกรณ์การสอนในห้องเรียนที่น่าสนใจและทันสมัย และอุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องเรียนก็มีส่วนช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้น่าเรียนมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เรื่องของจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนที่น้อยก็ส่งผลให้บรรยากาศในห้องเรียนดี ผู้สอนได้ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากกว่าชั้นเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนมาก ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นของประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่พบว่า มีจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนน้อยกว่าชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นของประเทศไทย คือชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีจำนวนผู้เรียนเฉลี่ยประมาณ 10-15 คนต่อชั้นเรียน ในขณะที่ประเทศไทยมีจำนวนผู้เรียนเฉลี่ยประมาณ 30-40 คนต่อชั้นเรียนหรือบางแห่งมีมากกว่าก็มี

4.13 จากผลการวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการเรียนภาษาญี่ปุ่น พบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น มีจุดที่แตกต่างกันในเรื่องของการอ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้ กล่าวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด ออกเสียงภาษาญี่ปุ่นบางคำไม่ค่อยถูกต้อง ไม่เข้าใจเรื่องไวยากรณ์ ฟังคำอธิบายแล้วสรุปสาระสำคัญไม่ได้ พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้เขียนตัวคันจิไม่ค่อยได้ หลักสูตรเร่งรัดเกินไปและเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่เสริมทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นซึ่งรายการปัญหาทั้งหมดนี้เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในประเทศไทย ขณะที่ผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นมีระดับของปัญหาน้อยกว่า เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ตัวอักษรคันจินั้น เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากในผู้เรียนในประเทศไทย เพราะตัวอักษรคันจิมีรากฐานวิธีการเขียนวิธีการใช้ที่แตกต่างจากภาษาไทยมาก และคนไทยไม่มีพื้นอักษรคันจิมาก่อน ดังที่ ผกาทิพย์ สกุลครู (2535:3/4-3/7) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการสอนตัวอักษรคันจิในภาษาญี่ปุ่น ว่ามีปัญหาหลายด้าน เช่น ปัญหาเรื่องจุดมุ่งหมายของการเรียนอักษรคันจิควรมีระดับความเข้มข้นหรือความจำเป็นที่ต้องรู้เพียงใด ปัญหาเรื่องวิธีการสอนจะสอนอย่างไรจึงจะได้ผล ทำอย่างไรจึงจะสอนได้สนุกสนาน ผู้เรียนจึงจะจดจำตัวอักษรคันจิได้ อ่านได้ เขียนได้ ใช้ได้ ลำดับในการเรียนการสอนควรเริ่มและดำเนินการอย่างไร ปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการสอนจะจัดแบ่งเวลาในการสอน

ตัวอักษรคันจิมากน้อยเพียงใดเป็นต้น เกี่ยวกับปัญหาการใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด ออกเสียง ภาษาญี่ปุ่นบางคำไม่ค่อยถูก ล้วนเป็นปัญหาเชิงประจักษ์ที่ผู้เรียนในประเทศไทยพบอยู่จริง ดัง ผลการวิจัยของ สุวพรรณ ครุฑเมือง (2544) สรุปปัญหาหรืออุปสรรคของการเรียนภาษาญี่ปุ่นของ นักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทย ที่พบมากเช่น ไม่ค่อยมั่นใจในภาษาเกรงว่าจะพูด ผิดจึงไม่กล้าพูด ไม่ค่อยมีโอกาสดูใช้ภาษาญี่ปุ่น เขียนอ่านอักษรคันจิได้จำนวนน้อย ไม่คุ้นเคย กับสำเนียงของเจ้าของภาษา ฟังคำอธิบายแล้วสรุปใจความสำคัญไม่ได้เป็นต้น ในเรื่องของ หลักสูตรที่เร่ร่อนนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของผกาทิพย์ สกุลครุ (2524 : 110) ที่กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยว่ามีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเร่ร่อน เวลาเรียน และหลักสูตรเรียนไม่สัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะจิต ทาแดง (2524 : 127-142) ที่ว่า ปัญหาของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นนั้น การกำหนดวิชาบังคับ วิชาเลือกยังไม่เหมาะสม การ กำหนดแนวทางเรียนตามหลักสูตรที่ยังไม่รัดกุม และสังเขปรายวิชาแต่ละวิชามีลักษณะกว้างเกินไป ปัญหาผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่เสริมทักษะการใช้ ภาษาญี่ปุ่น พบว่าเกี่ยวกับตำราเรียนภาษาญี่ปุ่นซึ่ง ปิยะจิต ทาแดง (2524 : 127-142) ได้กล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวกับตำราเรียนภาษาญี่ปุ่นของประเทศไทยว่าตำราเรียนมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับ หลักสูตร ตำราที่ใช้อยู่ใช้สอนคนต่างชาติที่ศึกษาอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ทำให้เนื้อหาไม่สัมพันธ์กันกับ ชีวิตจริงของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ตำรามักเน้นทักษะการอ่านและเขียนทำให้ผู้เรียนขาด ทักษะการฟังและการพูด เนื้อหาที่เรียนไม่สามารถนำมาใช้กับชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนในประเทศไทยพบปัญหาขาดความมั่นใจในการพูดภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากสภาพแวดล้อมไม่เอื้อไม่ส่งเสริมให้ ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่น เมื่อออกจากห้องเรียนไม่มีโอกาสได้พูดภาษาญี่ปุ่นเลย ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ในประเทศญี่ปุ่นไม่พบปัญหาดังกล่าว เนื่องจากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการเรียนภาษา ซึ่งทำ ให้ผู้เรียนสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้รวดเร็ว ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นใน ประเทศไทยคือ ปัญหาการออกเสียงภาษาญี่ปุ่น ปิยะจิต ทาแดง (2524) ได้กล่าวถึงปัญหาการออก เสียงภาษาญี่ปุ่นเกิดจากอาจารย์ชาวไทยมักสอนเนื้อหาความรู้มาก ฝึกทักษะภาษาแก่ผู้เรียนน้อย และผู้เรียนขาดการฝึกทักษะการออกเสียงจากผู้สอน เจ้าของภาษา และสาเหตุจากจำนวนผู้เรียน ในชั้นเรียนมาก เวลาฝึกทักษะมีน้อยทำให้การฝึกทักษะไม่เพียงพอ และขาดสื่อการสอนที่ช่วย ส่งเสริมทักษะการฟังและพูดของผู้เรียน สื่อการสอนที่มีอยู่ก็ไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย เนื้อหาวิชาเก่า มากเกินไป ไม่ส่งเสริมให้เกิดความสนุกในการเรียนภาษา

4.14 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการสอนภาษาญี่ปุ่น พบว่า ผู้สอน ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และผู้สอนในประเทศญี่ปุ่น มีปัญหาและอุปสรรคในการสอนอยู่ใน ระดับน้อย เมื่อพิจารณาข้อมูลปัญหาเชิงลึกที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สอนพบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นใน

ประเทศไทยส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 95 มีปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่น ขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 90 ไม่มีปัญหาในการสอน เมื่อพิจารณาปัญหาของผู้สอนในประเทศไทยพบว่า มีปัญหาในเรื่อง ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผกาทิพย์ สกุลครุ (2524) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยตั้งแต่ยุคเริ่มแรกจนถึงช่วง พ.ศ.2523 และปัญหานี้ก็มาถึงปัจจุบัน นอกจากผู้สอนไม่เพียงพอแล้วยังพบปัญหาจากผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรง ประเด็นปัญหาการขาดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรงนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการสอนที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือในประเทศไทยมักมีความเชื่อและถือปฏิบัติว่าเป็นเรื่องมีคุณค่าเข้มข้นดีถ้าผู้สอนจบวุฒิตรงสาขานั้น แม้ไม่มีวุฒิการสอนก็ตาม อย่างเช่นในงานวิจัยนี้ผลงานวิจัยเกี่ยวกับคุณวุฒิของผู้สอนในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมา ซึ่งดูเหมือนตรงสาขาวิชา แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่ตรงนักเพราะผู้จบสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นจะมีความรู้เรื่องภาษาญี่ปุ่นจริง แต่ขาดความรู้เรื่องเกี่ยวกับการสอน วิธีการถ่ายทอดความรู้ หรือศาสตร์เกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยหน้าที่แล้วผู้สอนต้องทำหน้าที่หลักคือการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ ซึ่งต้องอาศัยศาสตร์เกี่ยวกับการสอน ดังนั้นผู้สอนภาษาญี่ปุ่นควรมีคุณวุฒิจบวิชาครุภาษาญี่ปุ่น จบการสอนภาษาญี่ปุ่นเหมาะสมกว่าดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยนี้เช่นกันว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่น คือเกี่ยวข้องและมีความสามารถในการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นโดยตรงนั่นเอง

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่พบ และการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยที่พบจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหลายประเด็นน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาปรับปรุงพัฒนาการสอนภาษาญี่ปุ่นระดับมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่นได้ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปประเด็นข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่พบไว้ดังนี้

5.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัย คณะวิชา และภาควิชาที่เกี่ยวข้องควรต้องมีการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยประเทศไทยหากมีอยู่แล้ว หรือหากยังไม่มีก็ควรเน้นให้มีแนวคิดหลักในการสอนเพื่อเป็นกรอบยึดสำหรับปฏิบัติต่อไป เพราะผลการวิจัยพบว่า

ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามแนวคิดหลักเกี่ยวกับการสอน ขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีการปฏิบัติตามแนวคิดหลักเกี่ยวกับการสอน และแนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่นควรเป็นแนวคิดเรื่องการสอนภาษาพูดเพื่อให้ผู้เรียนสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้

5.1.2 ควรมีการจรรจงทำให้ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยปรับรูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นของตนจากรูปแบบการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ให้เพิ่มรูปแบบการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วย เพราะจะเป็นการพัฒนาตัวผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน อันจะส่งผลให้การสอนประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

5.1.3 ควรมีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาวิธีการสอนของตน โดยลดการใช้และพึ่งพาภาษาไทยในการอธิบายให้น้อยลง แล้วหันมาใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสอนให้มากขึ้น อาจต้องมีการจัดโครงการพัฒนาภาษาญี่ปุ่นให้กับผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการพูดสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

5.1.4 ควรมีการวิจัย ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์การสอนภาษาญี่ปุ่นที่ให้ผลดีต่อการเรียนการสอนในประเทศไทย และควรมีการทดลองปรับเทคนิคการสอนทักษะทางภาษา โดยเน้นให้น้ำหนักการสอนทักษะการพูดให้มากขึ้นถือเป็นความสำคัญอันดับแรกแล้วจึงตามด้วยทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน

5.1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นควรให้ความสนใจกับการจัดกิจกรรมการสอนภาษาในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียน ตื่นตัว และสนุกสนานกับการเรียนให้มากขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและอื่น ๆ มาใช้เป็นกิจกรรมการสอนในชั้นเรียน โดยการจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดเสวนา หรือประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนากิจกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5.1.6 ผู้สอน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นควรมีการพิจารณาทบทวนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเป็นระยะตามความเหมาะสม เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน โดยเฉพาะประเด็นหลักสูตรควรมุ่งเน้นอะไร ควรมีการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการของผู้ประกอบการ ปัจจุบันหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันได้กำลังเป็นประเด็นที่วงการสอนภาษาญี่ปุ่นให้ความสนใจ

5.1.7 ผู้สอน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ควรมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้ ให้มี

น้ำหนักการสอนที่มากกว่าเดิม ขณะเดียวกันก็ต้องคงการสอนเพื่อให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจภาษาญี่ปุ่น ตามกฎเกณฑ์ไว้อย่างได้สัดส่วนเหมาะสมด้วย

5.1.8 มหาวิทยาลัยทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ควรให้การสนับสนุนอุปกรณ์การสอน สื่อการสอนภาษาญี่ปุ่นให้มีความหลากหลายและทันสมัยยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ระบบไร้สาย และระบบคอมพิวเตอร์รูปแบบต่าง ๆ เพราะเป็นสื่อที่สามารถโต้ตอบกับผู้เรียนได้ และควรส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยการใช้สื่อการสอนรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

5.1.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยควรเร่งพัฒนาหลักสูตรครูผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่น และดำเนินการผลิตบัณฑิตทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ที่มีความสามารถในการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรง เพราะยังมีความขาดแคลนครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นอยู่อีกมาก และในประเทศไทยยังไม่มีสถาบันใดที่ดำเนินการหลักสูตรดังกล่าว หากมหาวิทยาลัยใดซึ่งความได้เปรียบเปิดสอนวิชาเอกการสอนภาษาญี่ปุ่นได้ก่อน ก็จะสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้นำทางด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นได้ไม่ยาก และจะมีลูกศิษย์ที่สนใจเรียน มีตำแหน่งงานรอรับอยู่อีกมากเช่นกัน ดังผลการวิจัยที่พบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจบการศึกษาด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นน้อยมากเพียงร้อยละ 6.67 เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะจบจากประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจบการศึกษาด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นถึงร้อยละ 40

5.1.10 ทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นควรจัดให้มีโครงการร่วมมือพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้มีขอบข่ายและบทบาทเป็นรูปธรรมมากขึ้น จัดให้มีทุนการฝึกอบรมภาษาญี่ปุ่นระยะสั้น ระยะยาว จัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงลึก

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปหลายประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

5.2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยมองการสอนภาษาญี่ปุ่นจากแง่มุมทางด้านวัฒนธรรม เช่น เรื่องนี้ ในขอบเขตพื้นที่และตัวอย่างประชากรที่กว้างขวางขึ้น น่าจะได้ภาพในแง่มุมวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น เช่น ทำการวิจัยเปรียบเทียบในระดับทั่วประเทศระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

5.2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องนี้โดยขยายวงกว้างขึ้น เพิ่มประเทศที่มีลักษณะขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาที่คล้ายคลึงกันในการศึกษามากขึ้น เช่น การเปรียบเทียบ

วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นระหว่างกลุ่มประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะทำให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากขึ้น

5.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมการสอนที่เป็นวัฒนธรรมส่วนย่อยแต่ละส่วนที่พบว่าเป็นจุดเด่นหรือจุดด้อยของการสอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น เช่นเกี่ยวกับเรื่องแนวคิดในการสอนภาษาญี่ปุ่น หลักสูตร เนื้อหา รูปแบบการสอน วิธีการสอน เทคนิคและกลยุทธ์การสอน กิจกรรมการสอน อุปกรณ์และสื่อการสอนเป็นต้น โดยดำเนินการวิจัยเชิงลึกเจาะเฉพาะแต่ละเรื่อง อันจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของทั้งสองประเทศได้

5.2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในการเรียนการสอนระดับอื่น ๆ ด้วย เช่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา และอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา อันจะทำให้การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นสามารถพัฒนาอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมที่ถูกต้องได้

5.2.5 ในประเด็นของพฤติกรรมการสอนของผู้สอน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งพฤติกรรมก่อนสอนก่อนเรียน พฤติกรรมขณะสอนขณะเรียน พฤติกรรมหลังเลิกสอนหลังเลิกเรียน และพฤติกรรมเสริมการสอนเสริมการเรียน เป็นเรื่องที่เป็นสาระสำคัญในชีวิตการเรียนการสอนทั้งของผู้สอนและผู้เรียนจริง ๆ ควรมีการศึกษาเชิงลึกเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมการสอนและการเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนา คุณารักษ์. 2527. **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กาญจนา ปราบพาล. 2532. **การทดสอบและประเมินผลสำหรับครูสอนภาษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิดานันท์ มลิทอง. 2540. **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งามพิศ สัตย์สงวน. 2538. **หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสภา.

จันทร์ กุปตะวาทิน. 2521. **ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษต่อปัญหาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

จิราภา งามลักษณ์. 2530. **พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

จำเนียร ศิลปวานิช. 2538. **หลักและวิธีการสอน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2537. **นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

ชัยจัน พรประสิทธิ์. มีนาคม 2539. **การศึกษาปัญหาและความต้องการทางด้านการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2533. **เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2537. **เทคโนโลยีการศึกษา : การออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. 2541. **เอกสารประกอบการสอนวิชา การประเมินผลการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดิษิตา รากะรินทร์. 2545. **การศึกษาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เดือนใจ ดันงามตรง. 2537. **ความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่นของภาคเอกชนในระดับผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทศนา แยมมณี.2543.การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดล ชิปปา. ในทิศ
พันธุ์ เดชะคุปต์ และคณะ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการ
เรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา (หน้า 1-22). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา แยมมณี.2545.รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา แยมมณี.2545.ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา แยมมณี.2545.ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทัศนีย์ สุขเมธี.2532.หลักสูตรและการจัดการประถมศึกษา. ธนบุรี : สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.

นาฏเจลิย สุมาวงศ์ และคณะ.2514.ระเบียบวิธีสอนทั่วไป. พระนคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

บุญเรียง ขจรศิลป์.2534. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน.

บันลือ พฤกษ์วัน.2524.หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บำรุง กัดเจริญ.2527.วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เศ.

บำรุง กัดเจริญ และ นววรรณ กิณวงศ์.2527.วิธีสอนทั่วไป. พิษณุโลก : โรงพิมพ์พิมพ์เศ.

ประทีป เมธาคณ.2532.หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีชา อังคาริรมย์.2531. “ปัญหาในการสอนวิชาการอ่าน” เอกสารประกอบการสัมมนา ปัญหาการ
เรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิยะจิต ทาแดง.(เมษายน2524).ปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย : กรณีตัวอย่าง
ของคณะอักษรศาสตร์จุฬาฯ. วารสารไทย-ญี่ปุ่น. ปีที่ 3 เล่ม 1.

ผกาทิพย์ สกุลครู.(เมษายน 2531).แนวความคิดและเทคนิคในการสอนภาษาญี่ปุ่น. วารสารไทย-
ญี่ปุ่น. ปีที่ 10 เล่ม 1.

ผกาทิพย์ สกุลครู.2531. “ปัญหาในการสอนตัวอักษรคันจิ” ในเอกสารประกอบการสัมมนา ปัญหา
การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พนัส หันนาคินทร์.2521.การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เศ.

ไพฑูรย์ สีนารัตน์. 2522. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ:ภาควิชาอุดมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพโรจน์ ศิรินานกุล.2535.วิธีสอนวิชาทฤษฎี. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

มูลนิธิญี่ปุ่น.2546.รายงานผลการสำรวจมหาวิทยาลัยที่สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ประจำปี

2546. กรุงเทพฯ : ห้องสมุดศูนย์ภาษา มูลนิธิญี่ปุ่น.

ราชบัณฑิตยสถาน.2546.พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุค
ลิพับลิเคชั่น.

ราชบัณฑิตยสถาน.2524. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ :
ราชบัณฑิตยสถาน.

รัตนา ศิริพานิช.2533.รายงานการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในวิธีชีวิตและแนวคิดของชาวญี่ปุ่น จากการ
เรียนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพ. งานวิจัย
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิรุฬห์ ลีลาพฤษย์. 2525. สื่อการสอน. กรุงเทพฯ:ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วราภรณ์ ศุนาลัย.2535.หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วารี ธีระจิตร.2534.การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่.2521.พัฒนาการหลักสูตรและการสอน : มิติใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

ศรีวิไล พลมณี.2545.ภาษาและการสอน. เชียงใหม่ : บริษัทเคล็ดไทย.

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, ทบวงมหาวิทยาลัย.2529.รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษา
สภาพแวดล้อมในห้องเรียน พฤติกรรมของครู พฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา.

สมพร โกมารทัต.2545. เอกสารประกอบการสอนภาษาญี่ปุ่น 1. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.

สมพร โกมารทัต. 2546. เอกสารคำสอนภาษาญี่ปุ่น 2. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิต.

สมพร โกมารทัต. 2546. เอกสารประกอบการสอนภาษาญี่ปุ่น 3. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.

สมยศ เม่นแย้ม.2543.ครูไทยสอนภาษาอังกฤษ. ไม่ปรากฏสถานที่และสำนักพิมพ์.

สร้อยสุดา ณ ระนอง.2546. “งานวิจัยคำราชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1. วารสารมนุษยศาสตร์ กรุงเทพฯ

11: 35-46.

สุพิน บุญชูวงศ์.2534.หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงสุทธิตการพิมพ์.

- สุพัตรา สุภาพ.2528.สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์.2532.การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ, 2536. การสัมมนาวิชาการสมาคมอุดมศึกษาเอกชนเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาจริยธรรมแก่นักศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุภกร.2523.หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล.2535.วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์.2538.วิธีการสอน. ปทุมธานี : บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ.2526.วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลศิลป์.
- สุวพรรณ กรุฑเมือง.2544.การศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สังัด วุทรานันท์.2527.การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วังเดียน.
- อรุณี วิริยะจิตร.2532.การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

ภาษาต่างประเทศ

- Arthur, Hughes.1989.**Testing for Language Teachers**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Buch, M.B., .1973.**Review of Research on Theory of Teaching**. Baroda : Centre of Advanced Study of Baroda.
- Casson, Ronald W. 1981.**Language Culture and Cognition**. New York : Macmillan Publishing Co., .
- Collins Cobuild. 1999. **English Dictionary**. London:Harper Collins Publishers.
- Cuber, J.F., 1968.**Sociology : A Synopsis of Principles**. New York : New York Appleton.
- Davies, Ivor K. 1981.**Instructional Techniques**. New York : McGraw-Hill book Company.
- DeCecco. John P.1968.The Psychology of Learning and Instruction : Educational Psychology. New Jersey : Pretice-Hall.

- Ely, Donald P., ed. (October 1972), 36-81. **“The Field of Educational Technology : A Statement of Definition.”** Audiovisual Instruction.
- Emmer, E.T.1987. Classroom Management and Discipline ; in V. Richardson Kochler (Ed.). **Educator’s Handbook : A Research Perspective.** New York : Longman.
- Finocchiaro, Mary and Sydney Sako. 1983. **Foreign Language Testing : A Practical Approach.** New York : Regents Publishing company, Inc., .
- Gagne’, R.M. 1985.**The Conditions of Learning.** New York : Holt, Rinehart & Winston.
- Gerlach, V.S. & Ely, D.P. 1971.**Teaching and Media : A Systems Approach.** Englewood Cliffs. N.J. : Prentice – Hall, Inc.
- Good, Carter V. 1973.**Dictionary of Education.** New York : McGraw-Hill, Inc.
- Goodenough, W.H. 1957. “Cultural anthropology and linguistics, in P.L. Garvin (ed.), Report of the Seventh Annual Round Table Meeting on Linguistics and Language study, Georgetown University Press.
- Japanese Studies Center1988. **Seminar on Japanese Language & Teaching.** Bangkok : Institute of East Asia Studies, Thammasat University.
- Jones, V.F. and Jones S.L., .1990.**Comprehensive Classroom Mangement : Motivating Students.** Boston : Allyn & Bacon.
- Kanazawa University.2004. **“Japanese Language Classes” in Kanazawa University Student Exchange Program Syllabus,** Kanazawa: Kanazawa University.
- Kemp, J.E.1977.**Instractional Design : A Plan for Unit and Course Development.** California : Fearon – Pitmon Publishers, Inc.
- Krashen, Stephen D., .1987. “Theoretical Research and Second Language Acquisition Theory”. **Methodology in TESOL : A Book of Readings.** Sydney : Newbury House Publishers.
- Kushida, Eiko.1998. “วิธีการสอนเขียนเรียงความโดยเดินประเด็นเรื่องการสื่อสารบนความแตกต่างทางวัฒนธรรม”. วารสารมูลนิธิญี่ปุ่น กรุงเทพฯ 1: 59-78.
- Lewis-Beck. 2004. **The Sage Encyclopedia of Social Science Research Methods.** California : Thousan Oaks.
- Noss, Richard B.1983. **Langugec Teaching Issues in Multilingual Environments in Southcast Asia.** Regional Language Centex, SEAMEO.

Paulston, Christina Bratt and others.1976.**Teaching English as a Second Language : Techniques and Procedure.** Massachusetts : Winthrop Publishers, Inc.

Sapir, Edward. 1949.**Language.** New York : Harcourt, Brace & World.

Scott, Roger. “Speaking”. 1981.**Communication in the Classroom”** ed. By Keith Johnson and Keith Morrow. Essex : Longman Group Ltd., .

The National Institute for Japanese Language.2003.**International Survey of Learning Environments and Resources in Japanese Language Education.** Tokyo : The National Institute for Japanese Language.

White, Leslie A., .December 1947, p.69. “**Culturological vs. Psychological Interpretations of Human Behavior”**. American Sociological Review 12 : 686.

William, Aklexander M., Paul Halverson M., .1956.**Effective Teaching in Secondary School.** New York : Holt, Rinehart and Winston.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม (สำหรับนักศึกษา)

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ในมุมมองด้านวัฒนธรรมการสอน ผลจากการวิจัยจะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ให้ท่านกรอกถึงช่วงที่ท่านกำลังเรียนภาษาญี่ปุ่น และกรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงหรือตามการรับรู้ของท่าน

ตอนที่ 1สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✕ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุปี
3. ประเทศ.....
4. ท่านเรียนตัวอักษร คันจิ มาก่อนที่จะเรียนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่ ☐ ไม่เคย ☐ เคย
5. ท่านเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นที่อื่นก่อนเรียนที่นี่หรือไม่ ☐ ไม่เคย ☐ เคย
6. ท่านสนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นเพราะเหตุผลใด (ตอบได้หลายข้อ)

☐ ปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นกำลังเป็นที่นิยม	☐ สนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น
☐ สนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของญี่ปุ่น	☐ สนใจและอยากรู้ภาษาญี่ปุ่นให้แตกฉาน
☐ อยากเรียนต่อระดับสูงในประเทศญี่ปุ่น	☐ ต้องการทำงานกับบริษัท/หน่วยงานญี่ปุ่น
☐ อื่น ๆ	

ตอนที่ 2

พฤติกรรมของผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกระดับความถี่ที่ท่านปฏิบัติจริงในช่วงที่เรียนภาษาญี่ปุ่น (5 = ทำประจำ, 4 = ทำบ่อย, 3 = ปานกลาง, 2 = ไม่ค่อยทำ และ 1 = ไม่เคยทำ) โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ

พฤติกรรมของผู้เรียน	ความถี่ในการปฏิบัติจริง				
	ทำประจำ 5	ทำบ่อย 4	ปานกลาง 3	ไม่ค่อยทำ 2	ไม่เคยทำ 1
1. พฤติกรรมก่อนเข้าเรียน					
1.1 การเตรียมบทเรียนล่วงหน้า					
1.2 การเตรียมคำถามหรือข้อสงสัยถามผู้สอน					
1.3 การเตรียมตำราและ อุปกรณ์การเรียน					
1.4 การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องที่เรียนกับเพื่อน					
1.5 การเข้าเรียนก่อนเวลาหรือทันเวลา					
2. พฤติกรรมขณะเรียนในห้องเรียน					
2.1 การตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน					
2.2 การจดบันทึกคำบรรยาย					
2.3 การร่วมกิจกรรม ในชั้นเรียน					
2.4 การฝึกไวยากรณ์รูปแบบต่าง ๆ					
2.5 การฝึกการสนทนาในรูปแบบต่าง ๆ					
2.6 การฝึกเขียนตัวอักษรโดยเฉพาะตัวคันจิ					
2.7 การฝึกฝนการฟังและการพูด					
2.8 การฝึกฝนการอ่านและการเขียน					
2.9 การซักถามผู้สอนทันทีเมื่อไม่เข้าใจ					
2.10 การตั้งใจทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ ในชั้นเรียน					
2.11 การสอบถามเพื่อนเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน					
2.12 การร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่น					
3. พฤติกรรมหลังเลิกเรียน					
3.1 การตั้งใจทำการบ้านหรือแบบฝึกหัด					
3.2 การทบทวนบทเรียนครั้งที่ผ่านมา					
3.3 การพบผู้สอนนอกเวลาเรียนเพื่อสอบถามข้อสงสัย					
3.4 การฝึกฝนทักษะการฟังและการพูดเพิ่มเติม					
3.5 การฝึกฝนทักษะการอ่านและการเขียนเพิ่มเติม					
4. พฤติกรรมเสริมการเรียนรู้					
4.1 การฟังเทป ฟังเพลง ฟังรายการวิทยุญี่ปุ่น					
4.2 การดูวิดีโอ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ญี่ปุ่น					
4.3 การสนทนากับเพื่อนชาวญี่ปุ่น					
4.3 การอ่านการ์ตูน นิยายสาร หนังสือภาษาญี่ปุ่น					
4.5 การเขียนจดหมาย บันทึก ใช้ Internet ติดต่อกับคนญี่ปุ่น					
4.6 การฝึกฝนเพิ่มเติมกับบทเรียนกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					

พฤติกรรมของผู้เรียน	ความถี่ในการปฏิบัติจริง				
	ทำประจำ 5	ทำบ่อย 4	ปานกลาง 3	ไม่ค่อยทำ 2	ไม่เคยทำ 1
4.7 การเรียนเพิ่มเติมจาก E-Learning ผ่าน Internet					
4.8 การเรียนพิเศษเพิ่มเติม					
4.9 การเข้าร่วมกิจกรรมชมรม สมาคมของชาวญี่ปุ่น					
4.10 การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชาวญี่ปุ่น					
4.11 การทำงานพิเศษกับคนญี่ปุ่น					
4.12 การใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร					

ตอนที่ 3

สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกการรับรู้ของสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนในช่วงที่เรียนภาษาญี่ปุ่น (5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = พอใช้ 2 = ไม่ค่อยดี และ 1 = ไม่ดี) โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ

สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน	การรับรู้ของผู้เรียน				
	ดีมาก 5	ดี 4	พอใช้ 3	ไม่ค่อยดี 2	ไม่ดี 1
1. ห้องเรียนมีบรรยากาศดี ทันสมัย					
2. ห้องเรียนมีอุปกรณ์ สื่อการสอนจำเป็นในการเรียน จำนวนเพียงพอ					
3. ห้องปฏิบัติการทางภาษาพอเพียงและสะดวก					
4. แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เช่นห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ Internet ที่สะดวกและเพียงพอ					

ตอนที่ 4

ความพึงพอใจในการเรียนการสอนของผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกระดับความพึงพอใจในช่วงที่เรียนภาษาญี่ปุ่น (5 = พอใจมาก , 4 = พอใจ 3 = เฉย ๆ , 2 = ไม่ค่อยพอใจ และ 1 = ไม่พอใจ) โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ

ความพึงพอใจของผู้เรียน	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจมาก 5	พอใจ 4	เฉย ๆ 3	ไม่ค่อยพอใจ 2	ไม่พอใจ 1
หลักสูตร					
1. รู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เรียน					
2. หลักสูตรเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด					
3. หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน					
เนื้อหา					
4. เนื้อหาวิชามีสาระเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้					
5. เนื้อหาวิชามีสาระเข้าใจง่าย					

ความพึงพอใจของผู้เรียน	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจมาก 5	พอใจ 4	เฉย ๆ 3	ไม่ค่อยพอใจ 2	ไม่พอใจ 1
6. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้รู้และเข้าใจภาษาญี่ปุ่น					
7. เนื้อหาวิชาจัดลำดับจากง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่อง					
พฤติกรรมผู้สอน					
8. ผู้สอนมีการเตรียมการสอน					
9. ผู้สอนมีขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบเหมาะสม					
10. ผู้สอนติดตามความก้าวหน้าและให้คำแนะนำผู้เรียน					
11. ผู้สอนสอดแทรกสาระด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นในชั่วโมงเรียน					
12. วิธีการสอนน่าสนใจ					
13. กิจกรรมการสอนหลากหลาย					
14. เทคนิคการสอนน่าสนใจ					
15. การประเมินผลการเรียนเหมาะสมและสม่ำเสมอ					
16. อุปกรณ์การสอนเหมาะสมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว					
17. อุปกรณ์การสอนน่าสนใจและทันสมัย					
18. อุปกรณ์การสอนหลากหลายและเพียงพอ					
19. ใช้เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์ช่วยสอน/E-Learning /และ Internet อย่างเหมาะสม					
20. ตำรา คู่มือการเรียน หนังสือประกอบครบครัน					
21. ตำราคู่มือการเรียน หนังสือประกอบมีเนื้อหาเข้าใจง่ายเป็นประโยชน์					

ตอนที่ 5 อุปสรรคของผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกระดับปัญหาที่ท่านพบในช่วงที่เรียนภาษาญี่ปุ่น (5 = ปัญหามากที่สุด
4 = ปัญหามาก , 3 = ปัญหาปานกลาง , 2 = ปัญหาน้อย และ 1 = ปัญหาน้อยที่สุด) โดยการเขียนเครื่องหมาย
✓ ลงในช่องทางขวามือ

รายการปัญหา	ระดับปัญหา				
	ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหา มาก 4	ปัญหา ปานกลาง 3	ปัญหาน้อย 2	ปัญหา น้อยที่สุด 1
1. หลักสูตรเร่งรัดเกินไป					
2. ช่วงเวลาเรียนน้อยไม่เพียงพอ					
3. เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่เสริมสร้างทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่น					
4. การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน					
5. ฟังคำสอนคำอธิบายของผู้สอนไม่รู้เรื่อง					
6. ผู้สอนไม่เป็นกันเองและไม่ค่อยตรวจการบ้าน					
7. ผู้สอนไม่ค่อยมีเวลาให้ซักถามข้อสงสัย					
8. ผู้สอนเลือกปฏิบัติให้ความสนใจเฉพาะผู้เรียนบางคน					
9. ไม่เข้าใจเรื่องไวยากรณ์					
10. ฟังคำอธิบายแล้วสรุปสาระสำคัญไม่ได้					
11. ฟังภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยเข้าใจ					
12. ออกเสียงภาษาญี่ปุ่นบางคำไม่ค่อยถูกต้อง					

รายการปัญหา	ระดับปัญหา				
	ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหา มาก 4	ปัญหา ปานกลาง 3	ปัญหาน้อย 2	ปัญหา น้อยที่สุด 1
13. กลัวใช้ภาษาผิดจึงไม่กล้าพูด					
14. พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้					
15. อ่านตัวคันจิไม่ค่อยได้					
16. อ่านภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยออก					
17. อ่าน เขียนอักษรคาตากานะไม่ค่อยถูกต้อง					
18. เขียนตัวคันจิไม่ค่อยได้					
19. เขียนภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้					
20. จำคำศัพท์ไม่ค่อยได้					
21. ฟังคำกิริยารูปต่างๆ ไม่ค่อยได้					
22. เปิดพจนานุกรมโดยเฉพาะตัวคันจิได้ช้าและเสียเวลามาก					
23. ไม่คุ้นเคยและไม่ถนัดใช้เทคโนโลยีช่วยสอนที่ทันสมัย					
24. วัฒนธรรมและแนวคิดของชาติตนแตกต่างจากญี่ปุ่นทำให้เรียนรู้ได้ช้า					
25. คนญี่ปุ่นบางคนค่อนข้างดุถูกและเหยียดหยามคนชาติอื่น					
26. ตัวเองรู้สึกเบื่อหน่ายและซีเกียจเรียน					

ขอขอบคุณอย่างสูงในความร่วมมือ

Questionnaire (For Students)

Topic : The Comparative Study of Teaching culture on Japanese language as the second Language between Thai Universities and Japanese Universities.

1. This questionnaire is one part of the researches aimed at comparing the way of teaching Japanese as a second language between the universities in Thailand and those in Japan specified in cultural teaching. The result of this research will be used as basis for improving Japanese teaching methodology both in Thailand and Japan.
2. Think about the period while you are studying Japanese and answer all the questions according to the truth or your conception.

Part 1

Learner's General Information

Instruction : Please mark ✓ or X in the ☐ or fill in the blank according to the truth.

1. Sex ☐ male ☐ female
2. Age _____ years.
2. Country _____.
3. Have you ever studied kanji before studying Japanese?
☐ No ☐ yes
4. Have you ever studied Japanese in other places before studying here?
☐ No ☐ yes
5. Why are you interested in studying Japanese? (You can answer more than one)
☐ Japanese language is in fashion.
☐ Interested in Japanese science and technology.
☐ Prefer to continue higher study in Japan.
☐ Interested in Japanese culture and way of living.
☐ Interested in studying Japanese for proficiency.
☐ Would like to work for Japanese companies or organizations.
☐ Others _____.

Part 2 Learner's Behaviour

Instruction : Please read the sentences on your left hand and indicate how often you do them during your studying Japanese and put ✓ in the column chosen on the right hand.

5 = Always
4 = Often
3 = Fair
2 = Seldom
1 = Never

Learner's Behaviour	How often in doing?				
	Always 5	Often 4	Fair 3	Seldom 2	Never 1
1) Behaviour before going to class					
1.1 Studying texts and vocabularies in advance.					
1.2 Preparing questions to ask instructors.					
1.3 Preparing texts and stationaries for studying.					
1.4 Discussing with friends about the subject.					
1.5 Going to class before time started or in time.					
2) Behaviour during studying in class					
2.1 Listening attentively and try to understand.					
2.2 Taking note/marking/under lining the main ideas.					
2.3 Intentionally participating in all activities in class.					
2.4 Trying to understand and practice how to use grammar in different ways.					
2.5 Trying to understand and practice different ways of communication.					
2.6 Practicing writing Japanese characters especially Kanji.					
2.7 Trying to understand and practice listening and speaking.					
2.8 Trying to understand and practice reading and writing .					
2.9 Immediately asking instructors when you don't understand the lessons.					
2.10 Immediately doing exercises in class and finishing in time.					
2.11 Asking/suggesting/discussing with friends about the lessons studying in class.					
2.12 Experimentally practicing Japanese activities both in culture and tradition.					
3) Behaviour after class finished.					
3.1 Intentionally finishing homework or exercises as quickly as possible.					
3.2 Reviewing the previous lessons.					
3.3 Meeting instructors outside to ask questions.					
3.4 Practicing additional listening and speaking.					
3.5 Practicing additional reading and writing.					
4) Additional Behaviour for gaining knowledges					
4.1 Listening to the tape/music or radio channels in Japanese.					
4.2 Watching Japanese video/television or movies.					
4.3 Having conversation with Japanese friends					
4.4 Reading Japanese cartoons/magazines or any books.					
4.5 Writing letters/memo and using internet to contact Japanese people.					
4.6 Practicing with computer assisted instruction (CAI).					
4.7 Studying more from E-Learning through internet.					
4.8 Having tutors to help in studying Japanese.					
4.9 Participating in activities organized by Japanese clubs, organizations and parties.					
4.10 Participating in Japanese cultural and traditional activities.					
4.11 Getting a part-time job with Japanese.					
4.12 Using Japanese in all situations.					

Part 3 **Environment in Studying**

Instruction : Please read the sentences on your left hand and indicate level of environment in studying Japanese by marking ✓ in the column chosen on your right hand.

- 5 = Very good
4 = Good
3 = Fair
2 = Hardly Good
1 = bad

Environment	Level of Satisfaction				
	Very good 5	good 4	Fair 3	Hardly good 2	Bad 1
1. Having enough language laboratories which are convenient to use.					
2. The classrooms have good environment.					
3. The classrooms have got equipments and essential materials to support learner's studying.					
4. Having resources such or libraries, computer rooms and internets.					

Part 4 **Learner's Satisfacton in Studying**

Instruction : Please read the sentences on your left hand and indicate level of satisfaction in studying Japanese by marking ✓ in the column chosen on your right hand.

- 5 = Very satisfied
4 = Satisfied
3 = Fairly satisfied
2 = Hardly Satisfied
1 = Not satisfied

Satisfaction	Level of Satisfaction				
	Very satisfied 5	Satisfied 4	Fairly satisfied 3	Hardly satisfies 2	Not satisfied 1
<u>Curriculum</u>					
1. Understand the objectives of the curriculum studied.					
2. The curriculum is suitable for the period assigned.					
3. The curriculum is relevant to the needs of the learners.					
<u>Contents</u>					
4. The contents are full of details appropriate for using in real life.					
5. The contents contain details easy to understand.					
6. The contents are aimed to support learners to learn and understand Japanese quickly.					
7. The contents are arranged in order started from beginner to advance level and are continuous.					
<u>Instructors'sBehavior</u>					
8. Instructors are well-prepared in teaching and ready to teach.					
9. Instructors have appropriate procedures in teaching.					
10. Instructors follow up the learners' progress and give advices closly.					

Satisfaction	Level of Satisfaction				
	Very satisfied 5	Satisfied 4	Fairly satisfied 3	Hardly satisfies 2	Not satisfied 1
11. Instructors insert details in Japanese culture, tradition and way of lives appropriately.					
12. The interesting methods of teaching can motivate the learners to follow the details.					
13. Varied activities challenge the ability of the learners					
14. Teaching techniques interest the learners.					
15. Having appropriate evaluation regularly.					
<u>Teaching Materials</u>					
16. Using appropriate teaching materials					
17. Teaching materials are interesting and modern.					
18. Having enough different teaching materials.					
19. Using suitable technology/computer assisted instruction/E-learning and internet in teaching.					
20. Having texts, studying manuals and books in all subjects.					
21. The contents in texts and books are easy to understand and can be applied to use in real life.					

Part 4 **Learner's Problems**

Instruction : Please read the sentences on your left hand and indicate the severity of the problems in studying Japanese by marking ✓ in the column chosen on your right hand

- 5 = most severe
 4 = very severe
 3 = fairly severe
 2 = not severe
 1 = least severe

Learner's Problems	The Severity of the Problems				
	Most severe 5	Very severe 4	Fairly severe 3	Not severe 2	Least severe 1
1. The curriculum is too intensive.					
2. Period arranged for studying Japanese is too short.					
3. The details studied are not suitable for improving skills in using Japanese Language.					
4. The communication between the instructors and the learners					
5. Unable to understand instructors' lectures					
6. Instructors are not friendly and hardly have time to check homework.					
7. Instructors hardly have time to meet learners.					
8. Instructors pay attention to some learners <u>not</u> all.					
9. Not understand grammar					
10. Unable to conclude the main ideas after listening to lecture.					

Learner's Problems	The Severity of the Problems				
	Most severe 5	Very severe 4	Fairly severe 3	Not severe 2	Least severe 1
11. Hard to listen some Japanese accents.					
12. Pronounce some Japanese words incorrectly.					
13. Dare not use Japanese due to lacking of confidence.					
14. Rarely speak Japanese .					
15. Rarely read Kanji.					
16. Rarely read Japanese.					
17. Unable to write,read <u>Katakana</u> characters correctly.					
18. Unable to write <u>Kanji</u> characters.					
19. Unable to write Japanese .					
20. Unable to memorize vocabularies.					
21. Unable to conjugate verb forms.					
22. Spend too much time in opening the dictionary especially <u>Kanji</u> .					
23. Unfamiliar with scientific equipments and some technologies used in teaching.					
24. Different culture and way of thinking between me and Japanese people.					
25. Some Japanese people look down upon other people from different nationalities.					
26. Feel bored and lazy to study.					

ภาคผนวก ข

ขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง
ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการสอน
ภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ในมุมมองด้าน
วัฒนธรรมการสอน

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้จะใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ผลที่ได้รับจะจัดทำเป็นสถิติแสดงผล
โดยรวม และจะไม่ทำการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล หากมีข้อสงสัยใดๆ กรุณาติดต่อ

ผศ.สมพร โกมารทัต

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

โทรศัพท์ : 02-9547300 ต่อ 562, 563

โทรสาร : 02-9547354

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง
ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✕ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่าง
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
 2. อายุ ☐ 20 – 25 ปี ☐ 26 – 30 ปี ☐ 31 – 35 ปี
☐ 36-40 ปี ☐ 41 – 45 ปี ☐ มากกว่า 46 ปีขึ้นไป
 3. ประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น ปี
 4. ประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นให้กับนักศึกษาต่างชาติ ปี
 5. ประวัติการศึกษา
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก ☐ อื่นๆ โปรดระบุ
 6. ท่านจบการศึกษาในสาขาวิชา
 7. ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่
☐ เคย ครั้ง
☐ ไม่เคย

กรุณารายละเอียดการเข้าอบรมที่ท่านเคยเข้าร่วมในระยะเวลา 5 ปี

ชื่อเรื่องการเข้าอบรม	ระยะเวลา

8. กรุณابอกเหตุผลของการเป็นครูสอนภาษาญี่ปุ่น

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

พฤติกรรมของผู้สอน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกระดับความถี่ที่ท่านปฏิบัติจริงในช่วงที่สอนภาษาญี่ปุ่น (5 = ทำประจำ
4 = ทำบ่อย , 3 = ปานกลาง , 2 = ไม่ค่อยทำ และ 1 = ไม่เคยทำ) โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ

พฤติกรรมของผู้สอน	ความถี่ในการปฏิบัติจริง				
	ทำประจำ 5	ทำบ่อย 4	ปานกลาง 3	ไม่ค่อยทำ 2	ไม่เคยทำ 1
1. พฤติกรรมก่อนเข้าสอน					
1.1 การเตรียมการสอนล่วงหน้า					
1.2 การเตรียมคำตอบสำหรับข้อสงสัยของผู้เรียน					
1.3 การเตรียมเนื้อหา แบบฝึกหัด อุปกรณ์เพื่อใช้สอน					
1.4 การเตรียมวิธีสอน เทคนิคการสอนและกิจกรรมการสอน					
1.5 การเข้าสอนตามเวลาที่กำหนด					
2. พฤติกรรมขณะสอนในชั้นเรียน					
2.1 การตั้งใจสอนและพยายามชี้แนะผู้เรียน					
2.2 การเน้นย้ำเนื้อหาที่สอนแต่ละชั่วโมง					
2.3 การจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย					
2.4 การฝึกผู้เรียนเรื่องไวยากรณ์					
2.5 การฝึกผู้เรียนเรื่องการฟังและการพูด					
2.6 การฝึกผู้เรียนเขียนตัวอักษรคันจิ					
2.7 การฝึกผู้เรียนเรื่องการอ่านและการเขียน					
2.8 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหา					
2.9 การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน					
2.10 การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ					
2.11 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกในชั้นเรียน					
2.12 การแนะนำดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง					
2.13 การใช้เทคนิคการสอนทำให้เรียนอย่างสนุก					
2.14 การประเมินผลในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
3. พฤติกรรมหลังเลิกสอน					
3.1 การตรวจการบ้านหรือแบบฝึกหัด					
3.2 การทบทวนปัญหาการเรียนในครั้งที่ผ่านมาและหาทางแก้ไข					
3.3 การบันทึกข้อมูลของผู้เรียน เช่น การเข้าเรียน คะแนนสอบย่อย เป็นต้น					
3.4 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามปัญหานอกเวลาสอน					
3.5 การหาความรู้เกี่ยวกับการสอนเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาการสอน					
3.6 การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการสอนกับอาจารย์ท่านอื่น					

พฤติกรรมของผู้สอน	ความถี่ในการปฏิบัติจริง				
	ทำประจำ 5	ทำบ่อย 4	ปานกลาง 3	ไม่ค่อยทำ 2	ไม่เคยทำ 1
4. พฤติกรรมเสริมการสอน					
4.1 การจัดเตรียมเทป วีดีโอ ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน					
4.2 การจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน					
4.3 การแนะนำชมรม สมาคมของคนญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกนอกเวลาเรียน					
4.4 แนะนำคนญี่ปุ่นให้ผู้เรียนฝึกการเขียนจดหมาย					
4.5 การจัดเตรียมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ผู้เรียนฝึกเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน					
4.6 การจัดเตรียมบทเรียน E-Learning					
4.7 การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีเกี่ยวกับญี่ปุ่น					
4.8 การเข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น					

ตอนที่ 3

สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนในช่วงที่สอนภาษาญี่ปุ่น (5 = ดีมาก , 4 = ดี 3 = พอใช้ 2 = ไม่ค่อยดี และ 1 = ไม่ดี) โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ

สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน	ระดับ				
	ดีมาก 5	ดี 4	พอใช้ 3	ไม่ค่อยดี 2	ไม่ดี 1
1. ความสะดวกในการใช้สื่อการสอน					
2. ห้องเรียนมีอุปกรณ์การสอน และสื่อการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ					
3. ห้องปฏิบัติการทางภาษาเพียงพอและสะดวกต่อการใช้					
4. แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์สะดวกและเพียงพอ					

ตอนที่ 4

ความพึงพอใจในการเรียนการสอนของผู้สอน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกระดับความพึงพอใจในช่วงที่สอนภาษาญี่ปุ่น (5 = พอใจมาก , 4 = พอใจ 3 = เฉย ๆ , 2 = ไม่ค่อยพอใจ และ 1 = ไม่พอใจ) โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ

ความพึงพอใจของผู้สอน	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจมาก 5	พอใจ 4	เฉย ๆ 3	ไม่ค่อยพอใจ 2	ไม่พอใจ 1
หลักสูตร					
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2. หลักสูตรเหมาะสมกับเวลา					
3. หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน					
เนื้อหา					
4. เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน					
5. เนื้อหาวิชามีสาระเข้าใจง่าย					
6. เนื้อหาวิชาจัดลำดับจากง่ายไปหายากและมีความต่อเนื่อง					

ความพึงพอใจของผู้สอน	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจมาก 5	พอใจ 4	เฉย ๆ 3	ไม่ค่อยพอใจ 2	ไม่พอใจ 1
พฤติกรรมของผู้สอน					
7. ผู้เรียนเรียนด้วยความขยันและตั้งใจ					
8. เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจ สามารถตอบข้อสงสัยได้					
9. การจัดกิจกรรมการสอน ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุก					
10. การจัดวิธีสอนที่หลากหลาย					
11. วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่ใช้บ่อย					
12. การประเมินผลที่ใช้บ่อย					
อุปกรณ์การสอน					
13. อุปกรณ์การสอนที่ใช้บ่อย					
14. อุปกรณ์การสอนหลากหลายและเพียงพอ					
15. อุปกรณ์การสอนที่ผลิตขึ้นเอง					

ตอนที่ 5 ปัญหาของผู้สอน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือแล้วบอกระดับปัญหาที่ท่านพบในช่วงที่สอนภาษาญี่ปุ่น (5 = ปัญหามากที่สุด
4 = ปัญหามาก , 3 = ปัญหาปานกลาง , 2 = ปัญหาเล็กน้อย และ 1 = ปัญหาเล็กน้อยที่สุด) โดยการเขียนเครื่องหมาย
✓ ลงในช่องทางขวามือ

รายการปัญหา	ระดับปัญหา				
	ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหามาก 4	ปัญหา ปานกลาง 3	ปัญหาน้อย 2	ปัญหาน้อย ที่สุด 1
1. หลักสูตรกับเวลาเรียนไม่เหมาะสม					
2. ชั่วโมงสอนสั้นเกินไป					
3. บทเรียนไม่เหมาะกับผู้เรียน					
4. การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน					
5. เตรียมการสอนไม่ทันเวลา					
6. ไม่มีเวลาให้ผู้เรียนซักถาม					
7. มีภาระงานอื่นมากทำให้สอนไม่เต็มที่					
8. ไม่มีเวลาตรวจการบ้าน					
9. ไม่มีเวลาอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการสอน					
10. ไม่มีโอกาสเข้าร่วมการอบรมต่างๆ					
11. ไม่มีโอกาสพูดคุยกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น					
12. ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของอาจารย์ท่านอื่น					
13. ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนของตนเอง					
14. ไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การสอน และวิธีการสอนกับอาจารย์ท่านอื่น					
15. ไม่มีโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอน					

教師用

「第二言語としての日本語教育文化についてタイの大学と日本の大学の比較に関する調査研究」へのご協力のお願い

この調査は、第二言語としての日本教育の方法、特に日本語教育文化の日本の大学とタイの大学の比較の一部となります。調査結果はタイおよび日本における日本語教育の方法の発展の基礎となります。

回答は統計的に処理され、個人の回答がこうひょうされることはありませんので、率直にお答えください。ご協力よろしくお願いします。

第一部 回答者のことについて

1. 性別 ☐ 男性 ☐ 女性
2. 年齢.....才
3. 日本語教育経験年数 合計.....年.
4. 留学生に対する日本語教育経験年数 合計.....年
5. 学歴
☐ 学士号以下 ☐ 学士号
☐ 修士号 ☐ 博士号
☐ その他
6. 専攻科目
7. 過去五年間に日本教育の研修を受けたことがありますか。
☐ はい、.....回
☐ いいえ。

そのうちの主なものについてご記入下さい。

研修名	期間

8. 日本語を教えた理由は何ですか。(自由記述)

.....

.....

.....

第二部 教師の行動

次の内容について、どのくらいの頻度でなさいますか。表の所に✓をご記入下さい。

教師の行動	実行のレベル				
	いつもする 5	よくする 4	たまにする 3	あまりしない 2	全然しない 1
1. 授業前にすること					
1.1 予習					
1.2 学習者の質問を予想し、答えを用意する					
1.3 内容、練習、教材を用意する					
1.4 アプローチ、メソッド、テクニック、活動を用意する					
1.5 時間通りに授業する					
2. 授業中					
2.1 学習者に対して熱心に授業や指導をする					
2.2 重要な内容について繰り返して行う					
2.3 いろいろな活動をする					
2.4 文型練習をする					
2.5 会話練習をする					
2.6 文字練習、漢字練習をする					
2.7 読む、書く練習をする					
2.8 学習者が分からない時にすぐその質問に答える					
2.9 教室で練習する					
2.10 教室で教えた内容を確認する、質問させるなど					
2.11 いろいろな方法で練習する					
2.12 机間指導を行う					
2.13 学習者が楽しめるように授業をする					
2.14 いつも学習者に評価をする					
3. 授業の後					
3.1 すぐ宿題をチェックする					
3.2 前回授業に問題があった場合は、すぐ改善する					
3.3 学習者の出席状況や小テストの成績などを記録する					
3.4 学習者が質問に来た時、すぐに応じる					
3.5 自分の成長させるために、日本語教育についての知識をさらに身につける					
3.6 他の教師と日本語教育について知識、意見を交換する					

教師の行動	実行のレベル				
	いつもする 5	よくする 4	たまにする 3	あまりしない 2	全然しない 1
4. 学習のために教材を用意する					
4.1 学習者の自習のために、視聴教材を用意する					
4.2 学習者の自習のために、日本語の印刷物を用意する					
4.3 学習者が話す練習をするために日本人のクラブを紹介する					
4.4 学習者が手紙を書く練習をするために日本人を紹介する					
4.5 学習者の自習のためにコンピュータで CAI、PowerPoint などを 用意する					
4.6 学習者の自習のためにインターネットによる授業を用意する					
4.7 日本の習慣の活動をする					
4.8 自分の成長させるために日本語教授法について会議、セミナー、実 習に参会する					

第三部 環境

次の内容は満足度についてどのくらいでなさいますか。表の所に ✓ をご記入下さい。

環境の内容	意見				
	とてもいい 5	いい 4	どちらでもない 3	あまり よくない 2	わるい 1
1. 教室の環境					
2. 使いたい視聴覚教材やコンピューターをいつでも使える					
3. 図書館や情報施設等に教材が便利					
4. 教室にいろいろな教材があり、いつでも使える					
5. LL 教室が足りている、いつでも使える					

第四部 教師の満足

次の内容は満足度についてどのくらいでなさいますか。表の所に ✓ をご記入下さい。

満足の内容	満足度				
	とても満足 5	満足 4	どちらでもない 3	不満 2	とても不満 1
カリキュラム					
1. カリキュラムの目的					
2. 学習時間に適した内容で行う					
3. 学習者の希望に応じた課題を行う					
学習内容					
4. 学習内容は学習者に役に立つ					
5. 学習内容は分かりやすい					
6. 学習内容は易しいのから難しいのまで並んでいる					
学生者の行動					
7. 学習者は熱心に勉強する					
8. 学習者が分からない時に、すぐ質問に答える					
9. 学習者に日本の習慣や行事などを活動させる					

満足の内容	満足度				
	とても満足 5	満足 4	どちらでもない 3	不満 2	とても不満 1
10. おもしろいメソッドで授業する					
11. 今使っているメソッドとテクニック					
12. 今使っている評価					
13. 今使っている教材					
14. いろいろな教材があり、足りている					
15. 自作教材					

第五部 教師の問題

日本語を教える時の以下の問題点について、どのように感じていますか。

問題リスト	問題度				
	とても大きい 5	大きい 4	中位 3	小さい 2	とても小さい 1
1. 学習時間と学習内容の量があていない					
2. 授業時数が足りない					
3. テキストが学習者にあていない					
4. 学習者とコミュニケーションがとれない					
5. 予習が間に合わない					
6. 学習者の相談時間がない					
7. 別の仕事が多いので、授業をうまくできない					
8. 学習者の宿題をチェックする時間がない					
9. 日本語教育の研修を受ける時間がない					
10. 研修会や勉強会に出席する機会がない					
11. 他の教師と話す機会がない					
12. 他の教師の授業を見学する時間がない					
13. 自分の授業を見てもらふ機会がない					
14. 他の教師に教授法や日本語教育経験などについて意見を交換する機会が少ない					
15. 指導経験が少ない					

ご協力ありがとうございました。

ภาคผนวก ค

แบบสังเกต/และสำรวจการสอนในชั้นเรียน

ใช้ถามผู้สอน

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ในฐานะภาษาที่สอง
ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

ผู้สอนชื่อ-สกุล.....มหาวิทยาลัย.....

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ.....ปี ประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่น.....ปี

รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ	หมายเหตุ
	ทำ	ไม่ทำ		
1. แนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ท่านปฏิบัติอยู่ขณะนี้				
1.1 เน้นสอนภาษาพูดให้ผู้เรียนสื่อสารได้ก่อน				
1.2 เน้นการสอนแบบธรรมชาติที่ไม่เป็นรูปแบบ				
1.3 ไม่พูดภาษาอื่นในการสอน พูดเฉพาะภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น และแสดงกิริยาท่าทางประกอบ				
1.4 เน้นสอนคำศัพท์เป็นสำคัญ				
1.5 เน้นสอนกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษาก่อนเป็นสำคัญ				
1.6 ใช้ภาษาอื่นช่วยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอน				
1.7 เน้นสอนโครงสร้างของประโยค				
2. รูปแบบการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ท่านปฏิบัติอยู่ขณะนี้				
2.1 การสอนแบบบรรยาย				
2.2 การสอนแบบสาธิต				
2.3 การสอนแบบซักถาม				
2.4 การสอนแบบทบทวน				
2.5 การสอนโดยผู้สอนเป็นศูนย์กลาง				
2.6 การสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง				
2.7 การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ				
2.8 การสอนแบบแบ่งกลุ่มมอบหมายงาน				
2.9 การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้				
2.10 ในการสอนแต่ละครั้งท่านดำเนินการรูปแบบต่อไปนี้หรือไม่				
2.10.1 ศึกษาลักษณะผู้เรียน				
2.10.2 ตั้งวัตถุประสงค์การสอน				
2.10.3 เตรียมเนื้อหาสาระที่จะสอน				

รายการ	ใช้	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ	หมายเหตุ
	ทำ	ไม่ทำ		
2.10.4 ดำเนินการสอนตามเนื้อหา				
2.10.5 จัดกิจกรรมเสริมทักษะ				
2.10.6 จัดกิจกรรมประเมินผล				
2.10.7 แจกผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบ				
2.10.8 ปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป				
3. วิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ท่านปฏิบัติอยู่ขณะนี้				
3.1 สอนให้อ่านแล้วแปลความ				
3.2 สอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว				
3.3 สอนให้ผู้เรียนฟังแล้วพูดตาม				
3.4 สอนให้รู้และเข้าใจกฎเกณฑ์				
3.5 สอนโดยผู้สอนพูดให้น้อย ให้ผู้เรียนพูดให้มาก				
3.6 สอนโดยใช้การปฏิบัติและใช้กิริยาอาการประกอบ				
3.7 สอนโดยใช้ภาษาอื่นสื่อสาร				
3.8 รูปแบบการฝึกทักษะ				
3.8.1 ให้ผู้เรียนพูดตาม				
3.8.2 ให้แทนคำในประโยค				
3.8.3 ให้เปลี่ยนรูปคำหรือประโยค				
3.8.4 ให้ถาม-ตอบ				
3.8.5 ให้เชื่อมประโยค				
3.8.6 ให้แต่งประโยค				
3.8.7 ให้ขยายประโยค				
3.8.8 ให้แปลความ				
3.8.9ให้อ่านบัตรคำ				
3.8.10 ให้เขียนตามคำบอก				
3.8.11 ทดสอบย่อย				
3.9 วิธีการฝึกทักษะ				
3.9.1 ฝึกพร้อมกันทั้งชั้นเรียน				
3.9.2 ฝึกเป็นกลุ่ม				
3.9.3 ฝึกเป็นคู่				
3.9.4 ฝึกทีละคน				
4. เทคนิคและกลยุทธ์ในการสอนที่ท่านยึดถือปฏิบัติอยู่ขณะนี้				
4.1 สอนจากเรื่องง่าย ๆ ไปหาเรื่องยาก				
4.2 สอนจากเรื่องใกล้ตัวไปหาเรื่องไกลตัว				
4.3 สอนจากเรื่องที่คุ้นเคยไปหาเรื่องที่ไม่ค่อยใช้				
4.4 สอนจากเรื่องที่สัมผัสได้ไปหาเรื่องที่ไม่สัมผัสได้				

รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ	หมายเหตุ
	ทำ	ไม่ทำ		
4.5 สอนจากเรื่องทั่ว ๆ ไปไปหาเรื่องที่ชี้เฉพาะ				
4.6 สอนจากเรื่องพื้นฐานไปหาเรื่องที่ซับซ้อน				
4.7 ก่อนการสอน ท่านปฏิบัติอย่างไร				
4.7.1 ทบทวนบทเรียนเก่าก่อนการสอนบทเรียนใหม่				
4.7.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของเรื่องที่สอน				
4.7.3 อธิบายเนื้อหาสั้น ๆ อย่างคร่าว ๆ				
4.8 ขณะทำการสอนแต่ละครั้ง ท่านปฏิบัติอย่างไร				
4.8.1 อธิบายเนื้อหา				
4.8.2 ฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน				
4.8.3 ทดสอบย่อย/ประเมินผลย่อย				
4.8.4 สรุปสาระสำคัญท้ายชั่วโมง				
4.9 การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน				
4.9.1 ของจริง				
4.9.2 ของจำลอง				
4.9.3 รูปภาพ				
4.9.4 รูปถ่าย				
4.9.5 แผนผัง/แผนภูมิ/แผนภาพ				
4.9.6 เอกสาร/ตำรา				
4.9.7 ผู้สอนแสดงกิริยาท่าทาง				
4.9.8 แผ่นใส				
4.9.9 สไลด์				
4.9.10 เครื่องเล่นเทปและเทปบันทึกเสียง				
4.9.11 วีดิโอเทป				
4.9.12 กล้องถ่ายวีดิโอ				
4.9.13 คอมพิวเตอร์				
4.9.14 ห้องปฏิบัติการทางภาษา				
4.10 กิจกรรมการสอนที่ใช้ในชั้นเรียน				
4.10.1 ฟังเทป				
4.10.2 ฟังเพลง				
4.10.3 ร้องเพลง				
4.10.4 เล่นนิทาน				
4.10.5 เล่นเกม				
4.10.6 อ่านการ์ตูน				
4.10.7 แสดงละคร				
4.10.8 โต้ว่าที				

รายการ	ใช้	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ	หมายเหตุ
	ทำ	ไม่ทำ		
4.10.9 การแข่งขัน				
4.10.10 เกมคอมพิวเตอร์				
4.10.11 ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน				
4.10.12 บทบาทสมมุติ (Role Play)				
4.11 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน				
4.11.1 ทดสอบก่อนเรียน				
4.11.2 ทดสอบกลางภาค				
4.11.3 ทดสอบปลายภาค				
4.11.4 ทดสอบแต่ละครั้งเรียนเป็นครั้งคราว				
4.11.5 คะแนนการเข้าร่วมชั้นเรียน				
4.11.6 คะแนนการฟัง				
4.11.7 คะแนนการพูด				
4.11.8 คะแนนการอ่าน				
4.11.9 คะแนนการเขียน				
4.11.10 คะแนนแบบฝึกหัด				
4.11.11 คะแนนการบ้าน				
4.11.12 คะแนนการพัฒนา				
4.11.13 มีคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน				
4.11.14 ประเมินผลแบบอิงเกณฑ์				
4.11.15 ประเมินผลแบบอิงกลุ่ม				

5. เนื้อหาสาระการสอนที่ท่านปฏิบัติอยู่ขณะนี้

5.1 สอนทักษะอะไรก่อนหลัง ไล่เลข 1, 2, 3, 4 ตามลำดับหน้าเรื่อง

(.....) สอนฟัง (.....) สอนพูด (.....) สอนอ่าน (.....) สอนเขียน

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์ผู้สอน
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ในฐานะภาษาที่สอง
ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

ผู้สอนชื่อ-สกุล.....มหาวิทยาลัย.....

1. ตามการรับรู้ของท่าน หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนในมหาวิทยาลัยของท่านมีลักษณะอย่างไร

1.1 ประเภทของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

1.3 การใช้หลักสูตร

.....

.....

.....

.....

2. ตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัยของท่าน เนื้อหาวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เริ่มเรียนมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. อะไรคือปัญหาสำคัญของการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศของท่าน

.....

.....

.....

.....

4. การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นมีจุดเด่นกว่าการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ตามการรับรู้ของท่านอะไรคือความแตกต่างระหว่างการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น

.....

.....

.....

.....

6. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ

ภาคผนวก จ

ประวัติผู้เขียน

นางสมพร โกมารทัต เป็นชาวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2527สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี เกียรตินิยม จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2530สำเร็จ
ปริญญาโทจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2533 ศึกษาวิจัยที่
มหาวิทยาลัยทสึคุบะ (Tsukuba University) ประเทศญี่ปุ่น ได้รับประกาศนียบัตรทางการศึกษา
ปีพ.ศ.2535เข้าทำงานที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในตำแหน่งอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น คณะ
มนุษยศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2539 – 2540ได้รับทุนจาก Japan Foundation ไปอบรมหลักสูตรการ
สอนภาษาญี่ปุ่นเวลา 1 ปี ณ ศูนย์ภาษาเมืองอุระวะ (Urawa) ประเทศญี่ปุ่นและได้รับ
ประกาศนียบัตรการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับนักศึกษาต่างชาติ ในปี พ.ศ. 2545ได้รับรางวัลอาจารย์
ผู้สอนดีเด่นจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในปีพ.ศ.2546ได้รับตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์
สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น และในปีเดียวกันได้รับการรับรองคุณภาพเป็นอาจารย์ผู้สอนคุณภาพระดับดีมาก
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น สังกัดสถาบันภาษา มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต